

Službeni list

Europske unije

C 207

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Godište 60.
30. lipnja 2017.

Sadržaj

I. Rezolucije, preporuke i mišljenja

REZOLUCIJE

Odbor regija

121. plenarno zasjedanje, 8. – 9. veljače 2017.

2017/C 207/01	Rezolucija Europskog odbora regija – Godišnji pregled rasta Europske komisije za 2017.	1
2017/C 207/02	Rezolucija Europskog odbora regija – 60. obljetnica potpisivanja Ugovora iz Rima	5

MIŠLJENJA

Odbor regija

121. plenarno zasjedanje, 8. – 9. veljače 2017.

2017/C 207/03	Mišljenje Europskog odbora regija – Premošćivanje investicijskog jaza: kako pristupiti izazovima . . .	7
2017/C 207/04	Mišljenje Europskog odbora regija — Fiskalni kapacitet i automatski stabilizatori u ekonomskoj i monetarnoj uniji	15
2017/C 207/05	Mišljenje Europskog odbora regija – Nedostatak prometnih veza u pograničnim područjima	19
2017/C 207/06	Mišljenje Europskog odbora regija — Revitalizacija lučkih gradova i područja	25
2017/C 207/07	Mišljenje Europskog odbora regija – Okvir za partnerstvo s trećim zemljama u području migracija . .	32
2017/C 207/08	Mišljenje Europskog odbora regija – Prijedlog novog europskog konsenzusa o razvoju – Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost	39
2017/C 207/09	Mišljenje Europskog odbora regija – Učinkovit sustav upravljanja vodama: osmišljavanje inovativnih rješenja	45

HR

2017/C 207/10	Mišljenje Europskog odbora regija – Ususret novoj strategiji EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama na temelju integriranog pristupa	51
2017/C 207/11	Mišljenje Europskog odbora regija – Potpora mladim europskim poljoprivrednicima	57
2017/C 207/12	Mišljenje Europskog odbora regija – Nužnost strategije EU-a za probleme povezane s alkoholom i njezino osmišljavanje	61

III *Pripremni akti*

ODBOR REGIJA

121. plenarno zasjedanje, 8. – 9. veljače 2017.

2017/C 207/13	Mišljenje Europskog odbora regija – Reforma zajedničkog europskog sustava azila – II. paket i okvir Unije za preseljenje	67
2017/C 207/14	Mišljenje Europskog odbora regija – Autorska prava na jedinstvenom digitalnom tržištu	80
2017/C 207/15	Mišljenje Europskog odbora regija – Preispitivanje Paketa o telekomunikacija	87
2017/C 207/16	Mišljenje Europskog odbora regija – Ususret strategiji EU-a za međunarodne kulturne odnose	95
2017/C 207/17	Mišljenje Europskog odbora regija – Politika Europske unije za Arktik	100
2017/C 207/18	Mišljenje Europskog odbora regija – Vrednovanje programa LIFE sredinom provedbenog razdoblja . . .	104

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

ODBOR REGIJA

121. PLENARNO ZASJEDANJE, 8. – 9. VELJAČE 2017.

Rezolucija Europskog odbora regija – Godišnji pregled rasta Europske komisije za 2017.

(2017/C 207/01)

Podnose politički klubovi PES-a, EPP-a, ALDE-a, EA-e i ECR-a

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR),

— uzimajući u obzir Komunikaciju Europske komisije „Godišnji pregled rasta za 2017.”⁽¹⁾ te početak europskog semestra 2017.,

— uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 26. listopada 2016. „Europski semestar za usklađivanje ekonomske politike: provedba prioriteta za 2016.”⁽²⁾;

1. pozdravlja naglasak koji je u Godišnjem pregledu rasta stavljen na ulaganje, strukturne reforme i odgovorne javne financije, no očekivao je stavljanje većeg naglaska na provedbu ciljeva održivog razvoja kao jednog od stupova europske strategije za gospodarstvo, socijalna pitanja i okoliš za razdoblje nakon 2020.;

2. napominje da nekoliko pokazatelja – BDP, ulaganje, stvaranje radnih mjesta, stope zaposlenosti i aktivnosti – označavaju da se oporavak gospodarstva EU-a ostvaruje unatoč rastućoj nesigurnosti na globalnoj razini; međutim, dijeli stajalište Komisije da nema razloga za zadovoljstvo jer su u mnogim regijama Europe stope nezaposlenosti i dalje previsoke i jer je nekoliko uzastopnih godina nedovoljnog ulaganja („investicijski jaz”) teško opteretilo konkurentnost i koheziju Europe;

3. zabrinut je zbog toga što postojeće neuravnoteženosti unutar EU-a i europodručja predstavljaju velik izazov za rast i koheziju te zbog toga što je u mnogim slučajevima zakazala konvergencija među državama članicama i unutar njih; naglašava da su razlike unutar država članica golem izvor gospodarskih i društvenih nejednakosti koje se dodatno povećavaju u EU-u te izražava žaljenje zbog toga što se na strukturiran način ne razmatraju u okviru Godišnjeg pregleda rasta;

⁽¹⁾ COM(2016) 725 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0416+0+DOC+PDF+V0//HR>

4. ističe da europski stup socijalnih prava, koji mora uvažavati načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, može uvelike pridonijeti koordinaciji i uzlaznoj konvergenciji socijalnih standarda i ojačati demokratski legitimitet EU-a;

5. poziva Komisiju da iznese prijedlog o fiskalnom kapacitetu za europodručje koji bi bio otvoren svim državama članicama, zajedno s analizom utjecaja na proračun ⁽³⁾;

Ponovno pokretanje ulaganja

6. pozdravlja rezultat prve godine EFSU-a u pogledu količine ulaganja koju je uspio pokrenuti; međutim, zabrinut je zbog neizvjesnih rezultata EFSU-a u vezi s dodatnosti, zbog neuravnotežene zemljopisne raspodjele projekata financiranih sredstvima iz tog fonda te zbog nedostatka detaljnih i transparentnih informacija u vezi s njime; ističe da Europski revizorski sud ⁽⁴⁾ dijeli zabrinutost oko tih pitanja, a istovjetna se zabrinutost navodi i u neovisnoj evaluaciji koju je objavila Komisija ⁽⁵⁾; naglašava da bi projekti u vrijednosti od najmanje deset milijuna eura trebali zadovoljavati kriterije za potporu EFSU-a kako bi lokalne i regionalne vlasti više iskoristavale EFSU, uključujući s pomoću platformi za ulaganja, te izražava žaljenje zbog toga što mnoge od tih vlasti još uvijek ne raspolažu informacijama o tom fondu; uvjeren je da bi rješavanje problema administrativnog kapaciteta, koji često sprečava lokalne i regionalne vlasti da iskoristavaju EFSU, trebalo smatrati prioritetom u kontekstu europskog semestra;

7. pozdravlja činjenicu da se u Godišnjem pregledu rasta upućuje na postojanje prepreka ulaganju na lokalnoj i regionalnoj razini; međutim, izražava žaljenje zbog toga što analiza prepreka ulaganju s kojom se započelo u okviru europskog semestra 2016., te kojoj je OR dao doprinos analizom takvih prepreka na teritorijalnoj razini ⁽⁶⁾, nije uključena u Godišnji pregled rasta za 2017.; smatra da je važno to što je prepoznata bitna uloga mjera produbljivanja jedinstvenog tržišta u poboljšanju cjelokupnog ulagačkog okruženja na razini EU-a i uklanjanju prepreka ulaganju na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;

8. ističe doprinos europskih strukturnih i investicijskih fondova ulaganju te naglašava da je 61 preporuka za pojedinu zemlju za 2016. uvrštena u programe kohezijske politike na razini pojedine zemlje; dijeli stajalište da bi se europski strukturni i investicijski fondovi trebali koristiti u kombinaciji s EFSU-om, istodobno ističući da su europski strukturni i investicijski fondovi glavni alat za ulaganja EU-a te da su usmjereni na povećanje kohezije, kako je navedeno u Ugovorima;

9. pozdravlja činjenicu da se u Godišnjem pregledu rasta upućuje na potrebu za time da se koristi od globalizacije ravnopravno raspodijele i da se poveća legitimitet trgovinske politike; također ističe važnost uzimanja u obzir pitanja koja zabrinjavaju građane kao i potrebu za time da se Europskoj uniji, parlamentima i vladama država članica te regijama osigura manevarski prostor i prostor za demokratsko djelovanje te da se na taj način i građanima zajamči mogućnost demokratskog utjecanja; smatra da bi se Komisija tijekom pregovora i sklapanja trgovinskih sporazuma trebala više zalagati za zadržavanje europskih standarda kvalitete te nacionalnih odredbi i normi, pored ostalog u području zaštite okoliša, životinja, klime, podataka, zdravlja i potrošača, kako bi ishod trgovinskih sporazuma bio pravedan i transparentan;

10. pozdravlja činjenicu da je u Godišnjem pregledu rasta prepoznata uloga koju jasne smjernice za primjenu pravila o državnim potporama u javnom financiranju infrastrukture imaju u olakšavanju financiranja realnog gospodarstva; ističe da se velik dio ovog financiranja odnosi na usluge od općeg gospodarskog interesa te poziva Komisiju da proširi područje primjene usluga od općeg gospodarskog interesa kako bi se uzeli u obzir novi izazovi;

Provedba strukturne reforme

11. napominje da su strukturne reforme ključni čimbenici za postizanje poboljšane konkurentnosti koja je potrebna više nego ikad prije za promicanje održivog i uključivog rasta i radnih mjesta u kontekstu globalne trgovine i konkurentnosti;

⁽³⁾ Vidjeti nacrt mišljenja OR-a „Fiskalni kapaciteti i automatski stabilizatori u ekonomskoj i monetarnoj uniji“, izvijestitelj: Carl Fredrik Graf (EPP/SV), ECON-VI-018, usvajanje zakazano za plenarno zasjedanje OR-a u veljači 2017.

⁽⁴⁾ Europski revizorski sud, „EFSU: rani prijedlog za produljenje i proširenje“, Mišljenje br. 2/2016.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/priorities/publications/independent-evaluation-investment-plan_en

⁽⁶⁾ Sedmo izvješće OR-a o praćenju strategije Europa 2020. i europskom semestru <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/pub/Documents/2016/7mp.pdf>.

12. pozdravlja prepoznavanje važne uloge javne nabave u poboljšanju konkurentnosti i inovativnosti te naglašava da velik dio javne nabave provode lokalne i regionalne vlasti; naglašava da je napore usredotočene na poboljšanje administrativnih kapaciteta za provođenje javne nabave potrebno konkretno usmjeriti prema lokalnim i regionalnim vlastima;

13. ističe da bi MSP-ovima, novoosnovanim poduzećima i poduzetništvu trebalo pružiti potporu olakšavanjem pristupa financiranju, poticanjem aktivnosti istraživanja i razvoja, smanjenjem administrativnih opterećenja i zadržavanjem bolje izrade zakonodavstva visoko na listi prioriteta; ističe potrebu za time da se MSP-ovima u svim sektorima, uključujući i pružatelje usluga, osigura sudjelovanje u globalnim lancima vrijednosti, npr. s pomoću povoljne industrijske i regulatorne politike;

14. ističe da je nedostatak administrativnog kapaciteta javne uprave na svim razinama, osobito na lokalnoj i regionalnoj razini, prepreka provedbi strukturnih reformi te da bi Komisija trebala objaviti jedinstveni strateški dokument kojim se koordiniraju svi tokovi tehničke pomoći financirane sredstvima EU-a za povećanje učinkovitosti administracije, uključujući Program potpore strukturnim reformama;

15. pozdravlja činjenicu da se u Godišnjem pregledu rasta upućuje na davanje prioriteta ulaganjima u ljudski kapital. Posebno ističe važnost poticanja provedbe Garancije za mlade i rješavanja problema nezaposlenosti mladih s obzirom na to da je u brojnim regijama i lokalnim jedinicama stopa nezaposlenosti među mladima i dalje visoka;

Osiguravanje fiskalne ekspanzije i odgovornih javnih financija

16. pozdravlja raspravu o pozitivnom smjeru fiskalne politike za europodručje u cjelini, što se neophodno mora povezati s provedbom strukturnih reformi;

17. ističe da su lokalne i regionalne vlasti zainteresirane za cjelovitu uporabu instrumenta fleksibilnosti omogućenog Paktom o stabilnosti i rastu; ponovno ističe svoj zahtjev da se iz izračuna gornjih granica deficita i duga u svim zemljama EU-a isključe ulaganja lokalnih i regionalnih vlasti u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova;

18. ističe potrebu za osiguravanjem zdravih javnih financija i ograničavanja javnog duga na svim razinama vlasti; ističe da je u okviru općih napora potrebno poboljšati sastav javnih rashoda, s obzirom na načela OECD-a o učinkovitom javnom ulaganju na svim razinama vlasti; uključen je u pokretanje praćenja provedbe takvih pravila; poziva Komisiju da poduzme mjere za promicanje fiskalne decentralizacije diljem EU-a kojom bi se, u skladu s dostupnim dokazima, doprinijelo povećanju učinkovitosti javne potrošnje;

Poboljšanje upravljanja europskim semestrom

19. napominje da se više od polovine preporuka za pojedine zemlje odnosi na strukturne reforme kojima se može pristupiti samo u suradnji s lokalnim i regionalnim vlastima; stoga ističe da je ograničena uključenost lokalnih i regionalnih vlasti jedan od razloga nedostatka učinkovitosti i nedovoljnog preuzimanja odgovornosti u pogledu koordinacije ekonomskih politika u okviru europskog semestra, na što upućuje skromna razina provedbe strukturnih reformi navedena u preporukama za pojedine zemlje;

20. pozdravlja činjenicu da službenici za europski semestar koje je Komisija uputila u države članice već surađuju s lokalnim i regionalnim vlastima u nekim državama članicama. To bi trebalo postati standardni pristup u svim državama članicama;

21. izražava žaljenje zbog toga što uloga lokalnih i regionalnih vlasti nije prepoznata u Godišnjem pregledu rasta i što se u preporukama za pojedine zemlje ne uzima u obzir činjenica da su mnoga područja u isključivoj nadležnosti regionalne razine; ističe da priprema mišljenje u kojem će predložiti kodeks postupanja u pogledu uključenosti lokalnih i regionalnih vlasti u europski semestar; pozdravlja potporu Europskog parlamenta tom prijedlogu; zahtijeva od institucija EU-a da po objavi prijedloga o njemu provedu raspravu;

22. primjećuje da se u nekoliko preporuka za pojedinu zemlju poziva na strukturne reforme čija bi provedba mogla trajati daleko više od jedne godine, pa bi se mjerenjem stupnja provedbe nakon jedne godine mogao podcijeniti postignut napredak, što bi moglo dati pogrešan dojam i obeshrabriti nacionalne i podnacionalne razine vlasti kojih se to tiče; stoga poziva Komisiju i Vijeće da izrade preporuke za pojedinu zemlju tako da se omogući pravedno i transparentno mjerenje napretka u provedbi;
23. nalaže predsjedniku da Rezoluciju proslijedi Komisiji, Europskom parlamentu, malteškom predsjedništvu Vijeća i predsjedniku Europskog vijeća.

Bruxelles, 8. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Rezolucija Europskog odbora regija – 60. obljetnica potpisivanja Ugovora iz Rima

(2017/C 207/02)

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Mi, članovi Europskog odbora regija (OR):

1. pridružujemo se obilježavanju potpisivanja Ugovora iz Rima kao važnom trenutku za opsežno promišljanje o budućnosti Europske unije (EU) i ponovo ističemo da je razlog postojanja Unije osiguravanje poštovanja temeljnih prava, mira, prosperiteta, stabilnosti i novih paneuropskih prilika za sve njezine građane;
2. pozivamo na Europu koja može ojačati povjerenje svojih građana i bolje se nositi s izazovima koji nas očekuju kako unutar EU-a tako i globalno te donositi odluke o zajedničkom djelovanju u zajedničkom duhu solidarnosti, uz poštovanje načela supsidijarnosti;
3. podsjećamo na to da je europski identitet povijesno ukorijenjen u regijama, gradovima i selima Europe te da gospodarski, kulturni i politički doprinos lokalnih i regionalnih vlasti procesu europske integracije neprestano raste;
4. podsjećamo na to da je prije 25 godina u Ugovoru iz Maastrichta – kojim je, među ostalim, uvedeno građanstvo Europske unije i osnovan Europski odbor regija – ukazano na jaz između građana i EU-a. Unatoč tomu, ključna uloga decentraliziranih lokalnih i regionalnih vlasti predviđena Ugovorom iz Lisabona i dalje je osiguravanje supsidijarnosti i sudjelovanja u europskom zakonodavnom postupku. Stoga je nužno poboljšati postojeće stanje u kojem su lokalna i regionalna tijela prečesto tek adresati politika EU-a, a ne istinski protagonisti u njihovu razvoju, osobito u pogledu zakonodavstva, i to unatoč naporima i političkoj i institucionalnoj predanosti Europskog odbora regija u njegovim odnosima s drugim europskim institucijama;
5. smatramo da OR kao skupština regionalnih i lokalnih predstavnika EU-a simbolizira Uniju ujedinjenu u njezinoj kulturnoj i jezičnoj raznolikosti u globaliziranom svijetu; u potpunosti smo predani promicanju europske demokracije i aktivnog građanstva, pridonosenju jačanju temeljnih prava i zaštiti manjina, jačanju sigurnosti i promicanju jednakosti te osiguravanju usklađenog i održivog razvoja u skladu s našim ciljevima ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije;
6. ističemo hitnu potrebu da se osnaži demokratska poveznica između Europske unije i njezinih građana tako što će se osigurati da Unija pruža učinkovite i brze odgovore na glavne zajedničke izazove koje gradovi, regije i države članice ne mogu svladati sami, primjerice: povećanje konkurentnosti EU-a; jačanje kohezije; stvaranje sigurnog područja EU-a u kojem su svima zajamčene sloboda, sigurnost i pravda; osiguravanje konkretnih obrazovnih i poslovnih izgleda za budućnost mladih; rješavanje migrantske i izbjegličke krize; očuvanje schengenskog prostora; poduzimanje mjera u pogledu klimatskih promjena i otpornosti na katastrofe; promicanje gospodarstva s niskom razinom ugljika i podržavanje energetske unije; jačanje uloge Unije kao bitnog globalnog aktera, posebno u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja iz Programa UN-a do 2030.; borba protiv nezaposlenosti; suzbijanje terorizma;
7. naglašavamo da četiri slobode jedinstvenog tržišta EU-a – slobodno kretanje ljudi, usluga, robe i kapitala – predstavljaju opipljiva postignuća za građane EU-a te neizostavnu sastavnicu europskog političkog projekta; one predstavljaju nedjeljivi skup prava koja se ne mogu promatrati zasebno jer bi u suprotnome zasjenila vrijednosti na kojima se temelji sam EU; stoga izražavamo zabrinutost zbog pokušaja pojedinih država članica da ograniče njihovo ostvarivanje, posebno u pogledu slobodnog kretanja ljudi;
8. međutim, ponavljamo da bi jedinstveno tržište također trebalo osigurati socijalni napredak i da pravila glavnih gospodarskih sloboda i tržišnog natjecanja ne bi trebala prevagnuti nad temeljnim pravima, počevši od borbe protiv diskriminacije, siromaštva i nezaposlenosti;
9. smatramo da obilježavanje potpisivanja Ugovora iz Rima mora biti prilika za promicanje izravnog sudjelovanja, kritičkog razmišljanja i aktivnog interesa građana Unije u oblikovanju budućnosti Unije, pri čemu se odluke moraju donositi na razini najbližoj građanima; vjerujemo da bi taj postupak trebao biti participativne i reprezentativne prirode te da bi svi građani trebali imati jednake mogućnosti sudjelovanja, doprinosa i predanosti Uniji. Po svojoj prirodi, lokalne i regionalne vlasti u idealnom su položaju da vode taj proces i pomognu ostvariti ideju „Europe građana“;

10. posebno smo uvjereni da je važno steći jasnu sliku kako o željama i nadama građana u vezi s EU-om, tako i o pitanjima koja ih zabrinjavaju i izazivaju nezadovoljstvo; stoga pozdravljamo treće Izvješće o građanstvu EU-a za 2017. godinu zasnovano na informacijama koje su građani dostavili putem anketa i javnih savjetovanja;

11. stoga naglašavamo da EU:

- mora biti u stanju riješiti problem neuravnoteženog utjecaja globalizacije na život europskih građana jačanjem načela Europe zasnovane na socijalnoj pravdi, gospodarskoj snazi i solidarnosti;
- treba dobiti ovlasti od država članica da zajedno s lokalnim i regionalnim vlastima u trenucima kad su društvo i građani suočeni s velikim izazovima djeluje uz pomoć prikladnih instrumenata upravljanja i odgovarajućih financijskih sredstava;
- mora osigurati decentralizirani pristup u svojem komunikacijskom radu uz pomoć kojeg na pristupačan način informira o svojim politikama i procesima i jasno povezuje relevantnost odluka donesenih na razini EU-a sa stvarnim stanjem na terenu u različitim dijelovima EU-a; u tom je kontekstu za bliže uzajamne odnose regionalnih i lokalnih vlasti od presudnog značaja uloga informativnih centara „Europe Direct” i drugih europskih informativnih mreža;
- treba imati jasniju i transparentniju podjelu političke odgovornosti, osigurati odgovornost institucija i zajamčiti građanima otvorenost postupaka donošenja odluka, što može podrazumijevati potrebu za daljnjim reformama Ugovora;
- treba razmotriti mogućnost institucionalnih reformi usmjerenih na jačanje sudjelovanja regionalnih i lokalnih vlasti, uzimajući u obzir njihovu zakonodavnu ulogu u provedbi načela supsidijarnosti i osiguravanju demokratskog upravljanja od baze prema vrhu u Europi građana, regija, teritorija i općina;

12. u svrhu pripreme svog doprinosa predstojećim političkim raspravama o budućnosti naše Unije obvezujemo se na:

- pokretanje opsežnog procesa dijaloga s građanima kako bismo izravno saslušali stavove, prijedloge i bojazni najširih slojeva diljem EU-a. Taj će se proces odvijati usporedno s političkim savjetovanjima u kojima će sudjelovati europske i nacionalne udruge regionalnih i lokalnih vlasti i drugi dionici u svim državama članicama u cilju osmišljavanja konkretnih inovativnih i praktičnih rješenja za izazove koji nam predstoje;
- prosljeđivanje rezultata tih paralelnih procesa drugim institucijama EU-a u svrhu pružanja doprinosa budućoj konvenciji za pripremu izmjena Ugovora za budućnost EU-a;
- poduzimanje većih napora u promicanju prava povezanih s građanstvom Europske unije i našim zajedničkim vrijednostima, kao i sudjelovanja građana u demokratskom životu Unije;
- razmatranje načina dodatnog jačanja dijaloga s drugim europskim institucijama, posebno s Europskim parlamentom;
- produbljivanje dijaloga i rasprava s europskim institucijama, a posebno s Europskim parlamentom, nadahnuti inicijativama kao što su „Poboljšanje funkcioniranja Europske unije korištenjem potencijala Ugovora iz Lisabona” i „Moguće promjene i prilagodbe aktualnog institucionalnog ustroja Europske unije” s ciljem još aktivnijeg i učinkovitijeg sudjelovanja Odbora regija u izradi zakonodavstva Zajednice.

13. naglašavamo važnost osiguravanja prava mladih ljudi diljem Europe. Pristupačniji EU potaknut će dijalog među ljudima svih generacija. U pogledu temeljnih načela mira i prosperiteta, pristupačan EU uvažavat će i potrebe mladih;

14. tražimo od predsjednika da ovu rezoluciju prosljedi Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Komisiji, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te nacionalnim i regionalnim parlamentima i vladama kao i lokalnim vlastima.

Bruxelles, 9. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

MIŠLJENJA

ODBOR REGIJA

121. PLENARNO ZASJEDANJE, 8. – 9. VELJAČE 2017.

Mišljenje Europskog odbora regija – Premošćivanje investicijskog jaza: kako pristupiti izazovima

(2017/C 207/03)

Izvjestitelj: Markku Markkula (FI/EPP), član Gradskog vijeća Espooa**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Trenutačni investicijski jaz u europskim gradovima i regijama

1. prima na znanje da je ukupan pad ulaganja u Europi od 15 % izravna posljedica financijske i gospodarske krize, ali i da su javna ulaganja pala zbog ograničenja uvedenih mehanizmima proračunske regulacije na europskoj i nacionalnoj razini te da je razina ukupnih ulaganja u EU-u kao cjelini nominalno i dalje ispod razina prije krize te je 2015. bila gotovo 60 milijardi EUR manja u odnosu na 2008. ⁽¹⁾; smatra da, osim pada ulaganja u apsolutnom smislu, Europska unija također trpi zbog pada konkurentnosti uzrokovanog starenjem infrastrukture i nedovoljnim ulaganjem u digitalnu i ekološku tranziciju te inovacije;
2. naglašava da su lokalne i regionalne vlasti odgovorne za više od polovice javnih ulaganja u EU-u i da njihova ulaganja u sektore kao što su infrastruktura, energetika, javni prijevoz, obrazovanje, zdravstvena zaštita i mnoga druga imaju izravan utjecaj na lokalna gospodarstva, dinamičnost poslovanja te život i dobrobit europskih građana;
3. pozdravlja poziv Europskog parlamenta na preuzimanje veće odgovornosti na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u oblikovanju i provedbi strategija rasta i stvaranja novih radnih mjesta te pozdravlja podupiranje OR-ovog zahtjeva za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u europski semestar na temelju kodeksa ponašanja ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Vidjeti Eurostat, oznaka skupa podataka: tec00011 „Bruto investicije u dugotrajnu imovinu (ulaganja)” i teina210, „Ulaganja u dugotrajnu imovinu ukupne države”.

⁽²⁾ Rezolucija Europskog parlamenta od 26. listopada 2016. o europskom semestru za usklađivanje ekonomske politike: provedba prioriteta za 2016. (2016/2101(INI)) „6. [EP] u potpunosti podržava napore uložene kako bi se zajamčila veća nacionalna odgovornost u određivanju i provedbi preporuka po državama članicama kao tekućem postupku reforme; smatra da bi, kako bi se povećala nacionalna odgovornost i potaknula učinkovita provedba preporuka po državama članicama te u svjetlu činjenice da lokalne i regionalne vlasti moraju provesti više od pola preporuka, one trebale biti jasno formulisane s naglaskom na dobro definiranim i strukturiranim prioritetima na europskoj razini, uključujući prema potrebi nacionalne parlamente te regionalne i lokalne vlasti; ponavlja da bi se s obzirom na raspodjelu ovlasti i nadležnosti u raznim državama članicama provedba preporuka po državama članicama mogla poboljšati uz aktivno sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti te u tu svrhu podržava prijedlog o kodeksu postupanja za sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti u europskom semestru, koji je predložio Odbor regija; poziva države članice da zajamče ispravan demokratski nadzor u nacionalnim parlamentima nad svojim nacionalnim programima reformi.”.

4. u tom kontekstu ističe da je trenutačna javna potrošnja za ulaganja i dalje upola manja u odnosu na razdoblje prije krize, što upućuje na to da se u europskim regijama i gradovima svake godine ne provode ulaganja vrijedna stotine milijuna eura;
5. podsjeća na zajedničku anketu Europskog odbora regija (OR) i OECD-a 2015. u kojoj je 96 % ispitanih predstavnika gradova i regija prijavilo jaz u pogledu javne potrošnje⁽³⁾. To je ponovno potvrđeno u nedavnoj anketi OR-a⁽⁴⁾ u kojoj je 75 % ispitanika na lokalnoj i regionalnoj razini izjavilo da su uočili značajan pad u pogledu ukupnih ulaganja u svojim gradovima i regijama u razdoblju 2008.–2014., a samo trećina ispitanika smatra da se situacija popravlja;
6. prenosi poziv OECD-a⁽⁵⁾ i MMF-a na uspostavu koordiniranog programa globalnih fiskalnih poticaja u svjetlu trenutne ograničenosti manevarskog prostora monetarne politike, iznimno niskih kamatnih stopa i činjenice da su pokušaji fiskalne konsolidacije poduzeti tijekom proteklih godina u mnogim zemljama omogućili smanjenje omjera duga u odnosu na BDP i osiguravaju veći prostor za manevriranje. Da bi se uspješno potakle aktivnosti, dodatna javna potrošnja treba biti adekvatno dozirana i, iznad svega, jasno usmjerena na ulaganja koja potiču rast kao što su ulaganja u istraživanje i razvoj, izobrazbu zaposlenika ili zelenu infrastrukturu;
7. naglašava da je potencijal strateških ulaganja u gradovima i regijama mnogo veći od onog što su pokazivala opća kretanja prije krize, između ostalog zbog opsežnog razvoja znanja i stručnosti, pada kamatnih stopa i prilika koje nude digitalizacija, kolaborativna i kružna ekonomija te mogućnosti koje postoje za veću uključenost MSP-ova u okviru sve globalnijega poslovnog okružja;
8. ponavlja da je ovaj stalni pad ukupnog ulaganja neodrživ te da slaba ulaganja usporavaju oporavak i predstavljaju prijetnju budućem potencijalu EU-a za rast i inovativnost negativnim utjecajem na dugoročnu gospodarsku uspješnost i stvaranje novih radnih mjesta;
9. naglašava da je ulaganje u europske gradove i regije ključno za postizanje održivog rasta i stvaranja novih radnih mjesta diljem Europe, kao i za održavanje postojećih radnih mjesta koja se suočavaju s poteškoćama zbog trenutačno nedovoljnog ulaganja; stoga naglašava potrebu za radom na uklanjanju prepreka radi dostizanja razina ulaganja u Europi kakve su bile prije krize, kao i za ulaganjem u stvarne potencijale koje regije i gradovi imaju kao pokretači Europe;
10. izražava potporu razvoju „strpljivog kapitala” kao jednoga od aspekata dugoročnog pristupa financiranju osnovnih potreba koje se ne uklapaju u logiku godišnje javne potrošnje ili kvartalnog pristupa koji dominira u privatnom financiranju. Naglasak bi u ovom kontekstu trebalo staviti na ulaganje u izradu mjera za borbu protiv klimatskih promjena, stratešku infrastrukturu te inovacije i deficitarne resurse;
11. ističe da je sveobuhvatna vizija o održivim i pametnim ulaganjima ključan politički prioritet za razdoblje 2015.–2020.⁽⁶⁾. To mišljenje – osim, među ostalim, Deklaracije iz Bratislave⁽⁷⁾ i OR-ova akcijskog plana ulaganja – ima važnu ulogu u ovom procesu;

⁽³⁾ OR, „Rezultati savjetovanja OECD-a i OR-a s vlastima na podnacionalnoj razini: planiranje infrastrukture i ulaganja na svim razinama vlasti: trenutačni izazovi i moguća rješenja”, ožujak 2016. Dostupno na internetu ovdje

⁽⁴⁾ OR, „Rezultati internetskog savjetovanja OR-a o preprekama ulaganjima na lokalnoj i regionalnoj razini”. Rujan 2016. Dostupno na internetu ovdje.

⁽⁵⁾ Vidjeti publikaciju *Economic Outlook* (Gospodarski izgledi) koju je OECD predstavio 28. studenoga 2016.: <https://www.oecd.org/eco/economicoutlook.htm>

⁽⁶⁾ Europski odbor regija, „Politički prioriteti Europskog odbora regija za razdoblje 2015.–2020.”, listopad 2015., dostupno na internetu ovdje.

⁽⁷⁾ OR, „Novi početak za Europu: Regije i gradovi pokreću plan ulaganja za EU kojemu su građani na prvom mjestu”: <http://cor.europa.eu/en/news/Pages/Regions-and-cities-launch-investment-plan-for-a-citizen-centred-EU.aspx> i OR-ova Deklaracija iz Bratislave „Ulaganje i povezivanje” srpanj 2016. – dostupno na internetu ovdje.

Cjeloviti pristup ulaganjima u našim regijama i gradovima: uloga kohezijske politike, plan ulaganja i drugi financijski instrumenti

12. pozdravlja inicijative Europske komisije i Europske investicijske banke (EIB) i njihovu usmjerenost na poticanje ulaganja te podsjeća na plodonosnu suradnju EIB-a i OR-a kroz njihov zajednički akcijski plan ⁽⁸⁾;

13. ističe mjere koje su iznijele Europska komisija i Europska investicijska banka (EIB) a tiču se provedbe financijskih instrumenata uz sudjelovanje nekoliko regija, budući da znatno doprinose povećavanju likvidnosti tržišta i poticanju ulaganja;

14. naglašava da ulagački alati EU-a, posebice u smislu prethodnih administrativnih kapaciteta, mogu pozitivno utjecati na javne financije, posebice kad se radi o isplativim projektima kojima se ostvaruju prihodi, zbog čega bi takve instrumente trebalo usmjeriti na korištenje zajmova, inovativnih financijskih instrumenata i inovativne javne nabave; međutim, također naglašava ulogu bespovratnih sredstava kao ključnog financijskog instrumenta u regijama i gradovima za projekte koji se bave pitanjima tržišnih nedostataka ili koji ne ostvaruju prihode dostatne za privlačenje ulagača;

15. naglašava važnost kohezijskog financiranja koje i dalje treba biti okosnica ulagačke politike EU-a i osnažiti partnerstvo između europskih regija kao izraz istinske suradnje i solidarnosti: budućnost kohezijske politike povezana je s budućnošću EU-a. Stoga moramo osigurati ulogu kohezijske politike u EU-u nakon 2020. ⁽⁹⁾;

16. ponovno ističe potrebu za procjenom svih oblika financiranja: VFO-a, kohezijske politike i ESIF-a, Junckerovog plana i EFSU-a, kao i drugih financijskih instrumenata: svaki od njih ima jedinstvenu filozofiju, ali nisu međusobno oprečni, pa stoga trebaju djelovati komplementarno, a prema potrebi i u sinergiji;

17. pozdravlja načelo produljenja EFSU-a ⁽¹⁰⁾ kako u pogledu njegovog trajanja tako i u pogledu povećanja njegovog financijskog kapaciteta, što predstavlja priliku za usklađivanje postojećih postupaka; međutim, smatra da bi u cilju veće uspješnosti EFSU-a 2.0 trebalo dodatno pojasniti i osnažiti sinergije s europskom kohezijskom politikom putem europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF); smatra da EFSU ne treba biti osmišljen kao zamjena za postojeće instrumente kohezijske politike EU-a; s obzirom na njihovu ulogu u predlaganju i planiranju srednjoročnih i dugoročnih ulaganja, poziva na veću uključenost regija i lokalnih vlasti u upravljanje tim fondom, posebno pri uspostavljanju platformi za financiranje na regionalnoj ili višeregionalnoj razini;

18. zahtijeva da se objave detaljniji podaci o projektima financiranim iz EFSU-a, posebno ističući njihovu dodatnost i komplementarnost kada je to primjenjivo. OR-ova veća uključenost u postupke izvješćivanja i praćenja pomaže protoku informacija između regija i gradova; u tom smislu naglašava potrebu da se zajamči istinska dodatnost projekata financiranih iz EFSU-a, posebno u pogledu korištenja sredstava iz proračuna EU-a, kao što su Instrument za povezivanje Europe i Obzor 2020.;

19. traži da se EFSU ne financira iz drugih fondova ili konkurentnih programa;

Prepreke ostvarivanju potpunog ulagačkog potencijala u regijama i gradovima EU-a

20. ističe da uklanjanje prepreka obuhvaća dalekosežne reforme na svim razinama vlasti u cilju uklanjanja upravnih, regulatornih i drugih vrsta prepreka koje odvrćaju ulagače, kako bi se poboljšalo ulagačko okruženje;

⁽⁸⁾ OR, „EIB i Odbor regija intenziviraju suradnju kako bi dali poticaj gospodarskom oporavku Europe”, rujan 2015., priopćenje za medije dostupno ovdje.

⁽⁹⁾ Nacrt mišljenja o budućoj kohezijskoj politici nakon 2020. „Za snažnu i učinkovitu europsku kohezijsku politiku nakon 2020.” izvjestitelja dr. Michaela Schneidera (EPP/DE).

⁽¹⁰⁾ O stajalištu OR-a o produljenju trajanja Europskog fonda za strateška ulaganja i uvođenju tehničkih poboljšanja za taj Fond i Europski savjetodavni centar za ulaganja, vidjeti: nacrt mišljenja OR-a „EFSU 2.0” izvjestitelja Wima van de Donka (EPP/NL)

21. podsjeća da se ulaganja na lokalnoj i regionalnoj razini vrše u raznim sektorima, kao što su infrastruktura, promet, obrazovanje, istraživanje i inovacije, okoliš, zdravstvena zaštita, socijalne usluge i drugi oblici društvenog i ljudskog kapitala, te imaju presudnu ulogu u povećavanju dugoročnog učinka strateških ulaganja;

22. primjećuje da lokalne i regionalne vlasti mogu biti katalizatori koji okupljaju različite javne i privatne dionike radi ulagačkih projekata, osobito u slučaju velikih projekata ili javno-privatnih partnerstava; međutim, uzima u obzir potrebu za dodatnim promicanjem prekograničnih veza i višerazinske suradnje aktivnim promicanjem međuregionalnih ulaganja radi ubrzanja paneuropskog jedinstvenog tržišta, posebice razvojem unije tržišta kapitala, istodobno nastavljajući rješavati regulatorne i administrativne izazove s pomoću programa EK-a za bolju regulativu kako bi se osiguralo postizanje ciljeva politike na najučinkovitiji i najmanje opterećujući način;

23. naglašava važnost regionalnih strategija pametne specijalizacije kao sredstva za zajedničko stvaranje europskih partnerstava te usporedno učenje i organiziranje projekata visoke kvalitete s više dionika i višedimenzionalnim ulaganjima; u tom kontekstu ističe da uklanjanje prepreka ulaganjima može ići ruku pod ruku s provedbom regionalnih inovacijskih strategija diljem EU-a na temelju pametne specijalizacije (RIS3), što može biti koristan alat za to da se politika potpora i ulaganja usmjeri na ključne prioritete i izazove i da se time stimuliraju privatna ulaganja;

Teritorijalno povezane prepreke: veliko regulatorno opterećenje

24. ističe da je velik dio prepreka ulaganjima navedenih u europskom semestru „teritorijalno povezan” u smislu da su bitne za uloge tijela lokalnih i regionalnih vlasti u odnosu na ulaganje ili da postoji potencijal da lokalne i regionalne vlasti pridonesu njihovu olakšavanju ili uklanjanju;

25. kao rezultat toga trenutačne prepreke ulaganjima često mogu imati svoje uzroke – ali posljedično i rješenja – na lokalnoj i regionalnoj razini i u okvirima transnacionalne suradnje;

26. naglašava, međutim, da postoji velika raznolikost u državama članicama u pogledu investicijskih obrazaca i prepreka ulaganjima, pa stoga ne postoji jedinstveno rješenje;

27. primjećuje da je to uglavnom posljedica različitih uloga lokalnih i regionalnih vlasti u pogledu ulaganja: ponajprije, gradovi i regije jesu *ulagači* jer su odgovorni za više od pola (54 %) javnih ulaganja u EU-u. Ova ulaganja vrše se u raznolikim i komplementarnim sektorima te s raznolikim i komplementarnim namjenama: ljudski kapital, vještine, obrazovanje, zdravstvena zaštita i mnogi drugi. Gradovi i regije stoga *omogućuju i pružaju usluge*. Lokalne i regionalne vlasti također su *planeri*, s obzirom na to da vode razvojne strategije, a planiranjem unaprijed mogu usmjeriti politiku potpora i ulaganja na ključne prioritete i izazove te tako potaknuti ulaganja. Gradovi i regije *katalizatori su i regulatori* promjena, primjerice s obzirom na prostorno planiranje i izdavanje građevinskih dozvola. Naposljetku, oni su *ulagački partneri* koji okupljaju različite javne i privatne dionike radi realizacije investicijskih projekata ⁽¹¹⁾;

28. pozdravlja usmjerenost Europske komisije na utvrđivanje takvih prepreka i izazova ulaganjima u europskom semestru, od Godišnjeg pregleda rasta i njegova popisa investicijskih izazova do izvješća i preporukâ po državama članicama; međutim, s ciljem doprinošenja pristupu EU-a pitanju javne potrošnje usmjerenijem na kvalitetu, podržava prijedlog prema kojem bi u okviru Europskog semestra preporuke po državama članicama također trebale sadržavati minimalne ciljeve javnog ulaganja, osobito u odnosu na tekuće izdatke ⁽¹²⁾;

⁽¹¹⁾ Višestruke uloge lokalnih i regionalnih vlasti s obzirom na javna i privatna ulaganja detaljnije su istražene u studiji koju je naručio OR. Vidjeti osobito poglavlje 4.: Metis GmbH, „Prepreke ulaganjima na lokalnoj i regionalnoj razini”, studija koju je naručio OR, 2016. Dostupno na internetu ovdje

⁽¹²⁾ Ovaj prijedlog u skladu je s preporukama koje je Europski parlament iznio u studenom 2012. u svojoj rezoluciji „Sporazum o socijalnom ulaganju kao odgovor na krizu”¹¹: izvješće Danute Jazłowieckie (PL/EPP): <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0419+0+DOC+XML+V0//EN>

29. u tom kontekstu ponavlja svoj zahtjev upućen Europskoj komisiji da objavi bijelu knjigu kojom bi se na razini EU-a uspostavila tipologija kvalitete javnih ulaganja u sklopu javne potrošnje prema njihovim dugoročnim učincima ⁽¹³⁾;

30. također podsjeća na svoj prijedlog ⁽¹⁴⁾ da Europska komisija službeno podrži preporuku Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) kojom se utvrđuje niz načela na području javnih ulaganja ⁽¹⁵⁾ (ožujak 2014.); izražava zadovoljstvo zbog toga što se u navedenoj preporuci priznaje važna i sve veća uloga lokalnih i regionalnih vlasti u planiranju i provedbi javnog ulaganja na svim područjima političkog djelovanja (koordinacija javnih ulaganja, jačanje kapaciteta, provedba općeg okvira);

31. ističe da se gotovo 60 % od 178 teritorijalno povezanih pitanja istaknutih u izvješćima po državama članicama iz 2016. u svim državama članicama i područjima politika odnosi na prepreke ulaganjima koje se uglavnom tiču opterećujućeg horizontalnog i sektorskog zakonodavstva, nedostatne kvalitete javne uprave, posebnih prepreka na tržištu rada te na tržištu financiranja malih i srednjih poduzeća ⁽¹⁶⁾;

32. ističe da nedavna anketa OR-a o lokalnim i regionalnim vlastima ponovo potvrđuje da otprilike 9 od 10 ispitanika kao prepreke ulaganjima smatra opterećujuća pravila koja utječu na investicijsko i poslovno okruženje, tržište rada, maloprodaju i druga područja, kao i skupe/dugotrajne/opterećujuće postupke pokretanja, proširenja ili zatvaranja djelatnosti te prespore ili opterećujuće sudske postupke;

33. preporučuje da utvrđivanje izazova ulaganjima ostane glavni smjer europskog semestra, uključujući godišnja ažuriranja izazova za investicijska okruženja država članica koja su prvi put predstavljena uz Godišnji pregled rasta u studenome 2015.;

34. poziva na snažniju i strukturiraniju uključenost lokalnih i regionalnih vlasti u europski semestar kako bi se učinkovito pristupilo ovim teritorijalno povezanim izazovima ulaganjima; poziva Europski parlament da uključi OR u ovaj postupak aktivnim sudjelovanjem na međuparlamentarnim sastancima u europskom semestru;

Nedostatak upravnog kapaciteta na lokalnoj i regionalnoj razini

35. podsjeća na potrebu za daljnjim pojednostavljenjem financiranja zajedničkog upravljanja u EU-u, posebno s obzirom na uporabu financijskih instrumenata, ističući značaj povećanja upravnog kapaciteta i institucionalnog stručnog znanja javnih tijela premošćivanjem investicijskog jaza u EU-u;

36. primjećuje da su ispitanici ankete OR-a o preprekama ulaganjima ⁽¹⁷⁾, koji su većinom predstavnici lokalnih i regionalnih vlasti, naveli upravni kapacitet lokalnih i regionalnih vlasti kao izazov ulaganjima u svojim gradovima odnosno regijama. Doista, njih 71 % smatralo je kapacitet za uključivanje u javno-privatna partnerstva (JPP) izazovom ili glavnim izazovom za ulaganja, dok je njih 70 % navelo da ga smatra izazovom ili glavnim izazovom za upravljanje javnom nabavom, posebno u složenijim postupcima ⁽¹⁸⁾;

37. ističe da nedostatak upravnog kapaciteta nije ograničen na nekoliko slabije razvijenih država članica i regija EU-a s obzirom na to da je u preporukama po državama članicama iz 2016. 20 od 28 država članica obuhvaćeno preporukama za poboljšanje kvalitete javne uprave, uključujući na podnacionalnoj razini ⁽¹⁹⁾;

⁽¹³⁾ Mišljenje OR-a 4885/2014 od 3. prosinca 2014.; izvjestiteljica: Catuscia Marini (PES/IT): „Poticanje kvalitete javne potrošnje na područjima koja podliježu mjerama EU-a”.

⁽¹⁴⁾ Vidjeti bilješku 13.

⁽¹⁵⁾ <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/oecd-principles-on-effective-public-investment.htm>

⁽¹⁶⁾ OR, „Teritorijalna analiza izvješća po državama članicama i prateća komunikacija”, izvješće Upravljačkog odbora Platforme za praćenje strategije Europa 2020. Svibanj 2016. Dostupno na internetu ovdje.

⁽¹⁷⁾ Vidjeti bilješku 4.

⁽¹⁸⁾ Vidjeti bilješku 4.

⁽¹⁹⁾ Vidjeti bilješku 16.

38. poziva Komisiju i države članice da ulože veće napore u smanjivanje administrativnih opterećenja i da razvijaju nove inicijative i osnažuju postojeće kako bi povećale znanje, vještine i stručnosti koji su potrebni za proces javno-privatnih partnerstava i upravnu učinkovitost, posebno u pogledu lokalnih i regionalnih vlasti, osobito uzimajući u obzir višestruke uloge koje imaju s obzirom na ulaganja (planer, ulagač, ulagački partner, regulator, pružatelj usluga i promicatelj/facilitator);

39. ističe da strateška ulaganja u složenom globalnom okružju zahtijevaju nove vrste upravnih i upravljačkih kapaciteta kako bi se poboljšao budući razvoj poslovnih modela i stvaranje vrijednosti, uz suradnju profitnih i neprofitnih organizacija u lokalnim i regionalnim ekosustavima koji stvaraju vrijednost;

40. ističe da učinkoviti alati za povećanje upravne učinkovitosti uključuju razvoj kompetencija uz pomoć razmjene, misije stručnjaka, studijske posjete i radionice između lokalnih i regionalnih vlasti; u tom smislu također upućuje na model koji primjenjuje alat „TAIEX REGIO PEER 2 PEER”⁽²⁰⁾, koji zaslužuje da ga se slijedi i proširuje;

41. naglašava teškoće postizanja učinkovite primjene financijskih instrumenata u pogledu upravnog kapaciteta lokalnih i regionalnih vlasti, kako je istaknuto u anketi OR-a⁽²¹⁾; pohvaljuje u tom pogledu uspostavljanje platforme Fi-Compass⁽²²⁾ i standardnih financijskih instrumenata Komisije⁽²³⁾, dviju vrijednih inicijativa, posebno za lokalne i regionalne vlasti s većim izazovima u pogledu upravnih kapaciteta; potiče lokalne i regionalne vlasti da primjenjuju ove alate kako bi dodatno mobilizirale privatne i javne resurse za svoje ulagačke projekte; naglašava spremnost Odbora da surađuje s Europskom komisijom na primjeni i promicanju ove inicijative;

Nedostatak osviještenosti u pogledu osiguravanja sredstava, financiranja i ulaganja

42. ističe da lokalne i regionalne vlasti nisu dovoljno svjesne svoje ključne uloge u uspješnoj provedbi EFSU-a. OR-ova anketa lokalnih i regionalnih vlasti pokazala je da se samo 7 % ispitanika smatra „dobro informiranima” o tome kako se EFSU može iskoristiti u njihovom gradu ili regiji, daljnjih 18 % smatra se donekle informiranima, dok je njih 35 % izjavilo da posjeduje samo osnovne informacije, a 39 % smatra se „neinformiranima”⁽²⁴⁾;

43. ističe da se nedostatak osviještenosti odnosi i na druge inicijative povezane s EFSU-om: 73 % ispitanika u anketi OR-a izjavilo je da „nisu informirani” o mogućnostima uspostavljanja ulagačkih platformi za financiranje ulaganja u svojim gradovima ili regijama uz potporu EFSU-a, dok ih je samo 2 % izjavilo da su „dobro informirani” o Europskom portalu projekata ulaganja i Europskom savjetodavnom centru za ulaganja⁽²⁵⁾;

44. poziva Komisiju i EIB da učine više kako bi poboljšali razinu osviještenosti i razumijevanje EFSU-a i s njim povezanih inicijativa kao što su savjetodavni centri za poslovne i privatne dionike na lokalnoj i regionalnoj razini jer bi trenutačna situacija mogla ugroziti uspjeh plana ulaganja;

45. predlaže suradnju s lokalnim i regionalnim vlastima, OR-om, njegovim mrežama te nacionalnim i regionalnim razvojnim bankama i drugim institucijama kako bi se utvrdili nacionalni i regionalni primjeri uspješnih projekata te potvrđuje OR-ovu spremnost da podupire potencijal usporednog učenja u regijama i gradovima razmjenom najboljih praksi, čime se stvara kritična masa korisnika i upravljačkih tijela;

⁽²⁰⁾ Više informacija o alatu TAIEX REGIO PEER 2 PEER: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/taieux-regio-peer-2-peer

⁽²¹⁾ Dvije trećine ispitanika ankete izjavilo je da je uporaba inovativnih financijskih alata, uključujući financijske instrumente, izazov ili glavni izazov za ulaganja u njihovom gradu ili regiji. OR, „Rezultati internetskog savjetovanja OR-a o preprekama ulaganjima na lokalnoj i regionalnoj razini”. Rujan 2016. Dostupno na internetu ovdje.

⁽²²⁾ Više informacija o platformi Fi-Compass dostupno je ovdje: <https://www.fi-compass.eu/>

⁽²³⁾ Više informacija o standardnim proizvodima dostupno je pod naslovom „Regulatorne smjernice EK-a” ovdje: <https://www.fi-compass.eu/resources>

⁽²⁴⁾ Vidjeti bilješku 4.

⁽²⁵⁾ Vidjeti bilješku 4.

46. pozdravlja nastojanja Europske komisije u pogledu podizanja svijesti o mogućnostima financiranja u sklopu njihovih investicijskih kampanja u državama članicama;

47. ističe neusklađenost savjetodavnih strategija i strategija podizanja razine svijesti te iskazuje zabrinutost da bi isključivo savjetodavna uloga postojećih centara mogla biti nedostatna za utvrđivanje i privlačenje novih projekata u regijama s niskom razinom osviještenosti o mogućnostima ulaganja;

48. naglašava da treba osigurati da EFSU ne poveća nejednakosti u smislu kohezije unutar EU-a i uspostaviti službe i osmisliti poticaje za rješavanje pitanja geografske neravnoteže, uključujući širenje opsega općih ciljeva prihvatljivih za potporu EFSU-a, poboljšanje ili čak decentralizaciju usluga savjetovanja i stručne pomoći te jačanje uloge Europskog savjetodavnog centra za ulaganja, kao i bolje iskorištavanje Europskog portala projekata ulaganja kojim se nastoje smanjiti razlike između promicatelja projekata sa sjedištem u EU-u koji traže financiranje i ulagača iz cijelog svijeta koji traže prilike za ulaganja;

Gospodarsko upravljanje i fiskalni okvir

49. ističe da su, kako bi naša gospodarstva privukla više ulaganja i kapitala, potrebne temeljite promjene u pogledu gospodarskog i fiskalnog okvira koje trebaju biti praćene povećanim naporima u pogledu uklanjanja regulatornih prepreka; iako se gospodarsko upravljanje i fiskalna pravila ne moraju izravno smatrati elementom ulagačkog okružja ili preprekom ulaganju, oni čine sveobuhvatan okvir, posebice iz perspektive javnog ulaganja;

50. duboko je zabrinut zbog toga što se javna ulaganja često smanjuju u kriznim vremenima jer je njihovo smanjivanje manje vidljivo i politički gledano lakše u odnosu na ostale vrste javne potrošnje, posebno temeljna ulaganja u ljudski kapital, zdravlje i obrazovanje kojima se dugoročno ostvaruju visoki prihodi; stoga naglašava da budući održivi rast i dobrobit posebno ovise o poboljšanju gospodarskog okružja za novoosnovana inovativna poduzeća i rastuća poduzeća, kao i o privlačenju privatnih ulaganja i zadržavanju dugoročnih javnih ulaganja koja je potrebno očuvati čak i u razdobljima fiskalne konsolidacije;

51. primjećuje da – iako OR podržava pristup fiskalnoj politici koji se temelji na strogim pravilima – obnova javnih ulaganja može biti otežana s obzirom na ograničenja trenutačnih fiskalnih pravila, pa stoga naglašava potrebu za pronalaskom povoljnijeg pristupa ulaganjima, posebno, među ostalim, s obzirom na javno-privatna partnerstva, kako bi se zajamčila potpuna primjena fiskalnih pravila uz istodobno nastojanje povećanja prilika za ulaganje u europskim regijama i gradovima;

52. dobro rješenje moglo bi se pronaći unutar postojećeg fiskalnog okvira, posebno u kočnici duga strukturnog deficita za srednjoročni proračunski cilj (SPC) sadržanoj u Paktu o stabilnosti i Fiskalnom ugovoru. Kako bi se osiguralo dovoljno prostora za ulaganja istodobno poštujući fiskalna pravila, trebao bi postojati fiksni stvarni manjak za javna ulaganja za lokalne i regionalne vlasti, koji se ne bi ubrajao u strukturni deficit koji se izračunava u odnosu na srednjoročni cilj;

53. u tom kontekstu podsjeća na svoje protivljenje obustavi ESIF-a kao izravnoj posljedici makroekonomske uvjetovanosti u okviru Pakta o stabilnosti i rastu jer bi to imalo negativne učinke na provedbu projekata sufinanciranih sredstvima EU-a, te bi, šire gledano, pogoršalo ulagačku situaciju u pojedinim državama članicama i regijama;

54. ponavlja zahtjev da se javna potrošnja država članica te lokalnih i regionalnih vlasti u okviru sufinanciranja sredstvima ESIF-a i EIB-a ne pribraja strukturnim rashodima definiranim u Paktu o stabilnosti i rastu, i to stoga što su ta ulaganja po definiciji od općeg europskog interesa te s dokazanim učinkom poluge za poticanje održivog razvoja;

Traženje rješenja: povećanje potencijala za lokalna i regionalna ulaganja

55. podsjeća da je prioritet OR-a pokrenuti gospodarstvo EU-a na temelju uzlaznog pristupa kako bi se potaknule ciljne potrebe ulaganja na osnovi lokalnih potreba, kako bi se učilo na najboljim praksama na lokalnoj razini i potaknulo novi poduzetnički duh; te naglašava potrebu stvaranja inovativne i poduzetničke Europe kojoj su građani na prvom mjestu;

56. naglašava predanost OR-a podupiranju gradova i regija kako bi bolje obavljali svoje uloge: olakšavanjem prakse jednake razmjene, povezivanjem znanja i stimulirajućim posredovanjem radi povećavanja europskog partnerstva, kako bi se stvorili potrebni kapaciteti za zajedničke složene projekte visoke kvalitete uporabom financijskih instrumenata, kao što su sredstva ESIF-a i EFSU-a i drugi;
57. naglašava važnost podataka o projektima ulaganja koji trenutno postoje na razini najbližoj građanima i koji su trenutačno nedovoljno razvijeni ali predstavljaju veliku dodanu vrijednost svim razinama upravljanja; stoga predlaže izradu europske tablice rezultata lokalnih i regionalnih ulaganja čije članove poziva da dijele svoje projekte, iskustva i zabrinutosti kako bi se osigurala uspostava takve baze podataka;
58. naglašava da EU treba nastaviti raditi na smanjivanju prekomjerne birokracije kako bi se stvorilo pristupačnije ulagačko okruženje za nove, ali i postojeće poslove; ističe da, iako gradovi i regije mogu učiniti puno na svojoj razini kako bi smanjili regulatorno opterećenje, njihove djelatnosti moraju se nadopunjavati s inicijativama na nacionalnim razinama i na razini EU-a;
59. ponavlja da se ulaganje ne odnosi samo na promet i drugu infrastrukturu, već treba biti usmjereno i na ljudski kapital, vještine, obrazovanje, istraživanje i inovacije, pametne energetske mreže, stambena pitanja, socijalne i zdravstvene ustanove, kao i na potpore za pokretanje i rast novoosnovanih inovativnih i dinamičnih poduzeća;
60. podsjeća da plan ulaganja treba biti usmjeren na stvaranje zelenijeg, pametnijeg, uključivijeg i teritorijalno uravnoteženijeg gospodarstva kako bi EU mogao održati konkurentnost na svjetskoj sceni;
61. predan je traženju rješenja zajedno s privatnim sektorom za rast ulaganja u gradovima i regijama, što je također ključna politička poruka Deklaracije iz Bratislave „Ulaganje i povezivanje”, koju je OR usvojio 8. srpnja 2016. ⁽²⁶⁾

Bruxelles, 8. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽²⁶⁾ Vidjeti bilješku 7.

Mišljenje Europskog odbora regija — Fiskalni kapacitet i automatski stabilizatori u ekonomskoj i monetarnoj uniji

(2017/C 207/04)

Izvjestitelj: Carl Fredrik Graf (SE/EPP), vijećnik u Općinskom vijeću Halmstada**I. PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA

II. UVOD

1. utvrđuje da je euro trebao služiti kao zaštita protiv fluktuacija deviznog tečaja i da je uveden kako bi se osigurao viši dugoročni rast. No njegovim su uvođenjem ukinute političke mogućnosti za ublažavanje asimetričnih šokova, kao što je devalvacija tečaja;
2. žali zbog činjenice da ekonomska i monetarna unija (EMU) pokazuje nedostatke još otkako je uspostavljena Ugovorom iz Maastrichta, jer je odgovornost za novčanu i monetarnu politiku povjerena EU-u, dok je proračunska politika ostala u nadležnosti država članica te podliježe samo odredbama o relativno labavoj koordinaciji nacionalnih politika;
3. smatra da je ranjivost EMU-a izašla na vidjelo tijekom globalne financijske i gospodarske krize, kada je zbog neodrživih neravnoteža i prekomjernih razina javne i privatne zaduženosti došlo do krize javnog duga, uslijed koje su u nekim državama članicama troškovi državnog zaduživanja dramatično porasli te se pritom, u nedostatku odgovarajućeg mehanizma za upravljanje kriznim situacijama, ugrozilo samo postojanje eura;
4. priznaje da su nakon izbijanja krize postignuti rezultati na području umanjivanja rizika i primjećuje brojne mjere koje su poduzele institucije EU-a kako bi poboljšale koordinaciju nacionalnih proračunskih politika;
5. utvrđuje da se unatoč tim naporima i povratku na pozitivne stope rasta u više regija EU-a, u velikoj mjeri zahvaljujući vanjskim čimbenicima, sposobnost država članica da ublažavaju gospodarske šokove nije uspjela povećati isključivo koordinacijom nacionalnih proračunskih politika, kao što se nije uspjelo spriječiti ni širenje investicijskog jaza niti povećanje nejednakosti unutar EMU-a⁽¹⁾. Mjere su se pokazale nedovoljnima za pokretanje održivih i socijalno uravnoteženih strukturnih reformi kojima se potiče rast;
6. utvrđuje da je ESB od samog početka krize nastojao stabilizirati gospodarski ciklus. Predsjednik ESB-a zalagao se za integrirane institucije, strožu i proaktivniju proračunsku politiku na razini europodručja, kao i za provedbu strukturnih reformi u državama članicama europodručja. Iako upozorava da se gospodarstvo ne može stimulirati isključivo monetarnom politikom, ističe da sadašnje niske kamatne stope potiču zaduživanje i ulaganja. Temeljite strukturne reforme i preuzimanje odgovornosti za njih na razini koja je najbliža građanima, kao i fiskalna odgovornost, središnji su elementi povratka na dugoročni, održivi rast;
7. naglašava da se u Izvješću petorice predsjednika o dovršenju ekonomske i monetarne unije Europe ističe kako europodručje mora imati sposobnost ublažavanja šokova kao nadopunu automatskim stabilizatorima na nacionalnoj razini, ako i kada je to potrebno;
8. smatra da euro, kako bi ponovno zadobio povjerenje, mora ispuniti dana obećanja o stabilnosti, konvergenciji, rastu i zapošljavanju. Fiskalni kapacitet mogao bi pridonijeti postizanju takvih ciljeva. Solidarnost je usko povezana s odgovornošću o kojoj i ovisi, što znači da dodatnu financijsku potporu na razini europodručja treba osiguravati samo ako postoje stalna fiskalna odgovornost i strukturne reforme;

⁽¹⁾ Godišnji pregled zapošljavanja i socijalnih kretanja u Europi koji je Europska komisija predstavila 20. prosinca 2016.

9. podsjeća da se prilikom donošenja odluka o razvoju EMU-a – kao što je npr. uvođenje fiskalnog kapaciteta ili automatskih stabilizatora – uloga lokalnih i regionalnih vlasti u stvaranju uvjeta za održivi rast u potpunosti mora priznati te po mogućnosti i ojačati. To se posebice odnosi na provedbu gospodarske i socijalne politike, uključujući i strukturne reforme, kao i stvaranje poduzetničke klime, čime se pospješuje otvaranje radnih mjesta i promicanje ulaganja;

III. OPĆA NAČELA

10. ponovno ističe svoj stav da je ostvarenje bankovne unije, kratkoročno gledano, najučinkovitije sredstvo za sprečavanje krize financijskog sustava i za umanjivanje negativnih posljedica gospodarskih šokova ⁽²⁾;

11. primjećuje da s bankovnom unijom dobiva na vjerodostojnosti klauzula ESB-a prema kojoj se potrebe financiranja nacionalnih bankovnih sustava moraju odvojiti od nacionalnih javnih proračuna te da bankovna kriza u jednoj državi članici EU-a ne mora prerasti u bankovnu krizu u čitavom EU-u;

12. smatra da je lokalne i regionalne vlasti, kao i ekonomske i socijalne partnere, potrebno aktivno uključiti u rasprave o uvođenju novih instrumenata, kao, primjerice, o automatskim stabilizatorima za ublažavanje učinaka asimetričnih šokova;

13. uvjeren je da bi socijalnu dimenziju EMU-a trebalo ojačati praćenjem pokazatelja razvoja u pojedinim regijama i državama. Naglasak bi trebalo staviti na mjere praćenja inicijativa na tržištu rada i strukturnih socijalnih pokazatelja. Socijalne partnere na regionalnoj i nacionalnoj razini, kao i na razini EU-a, trebalo bi uključiti u praćenje tih pokazatelja;

14. prima na znanje uvjerenje da je fiskalni kapacitet neophodan kako bi se omogućilo da EMU raspolaže privremenim mehanizmom za ublažavanje šokova ⁽³⁾; smatra da se eventualni fiskalni kapacitet ne bi trebao preklapati s instrumentima kohezijske politike već bi ih trebao nadopunjavati;

15. međutim, smatra da fiskalni kapacitet na razini EU-a ne bi trebao biti oblikovan tako da uzrokuje opasnost od stalnih prijenosa sredstava, čime bi se ugrozili poticaji za razborito donošenje političkih odluka na gospodarskom i socijalnom području, kao i poticaji za razboritu provedbu politika na nacionalnoj i regionalnoj razini te za uklanjanje nacionalnih i regionalnih strukturnih slabosti. Kako bi se izbjegli moralni rizici, trebao bi biti uže povezan s poštovanjem sveobuhvatnog regulativnog okvira EU-a i s napretkom postignutim u pogledu konvergencije;

16. zahtijeva da države članice budu obavezne dokazati da vode odgovornu gospodarsku politiku kako bi dobile pristup europskim instrumentima za gospodarsku stabilizaciju. Korištenje tih instrumenata mora ići ruku pod ruku s potpunom provedbom strukturnih reformi kako bi se poboljšala konvergencija, koordinacija i integracija, dok potpora ni pod kojim okolnostima ne smije dovesti do nastanka stalnih jednosmjernih priljeva između država ⁽⁴⁾. Potporu se mora definirati na europskoj razini te joj se mora dati vremenski okvir i jasni rokovi;

17. insistira na tome da se poštuje Pakt o stabilnosti i rastu, kako je utvrđeno u Komunikaciji Komisije o fleksibilnosti u okviru Pakta o stabilnosti i rastu iz siječnja 2015., te naglašava kako je važno da kao preduvjet za potrebna kratkoročna i dugoročna javna ulaganja svaka država članica ima snažno gospodarstvo i stabilne javne financije;

18. povrh toga, smatra da je u svrhu osiguravanja dovoljno prostora za ulaganja, uz pridržavanje fiskalnih pravila, potrebno da srednjoročni cilj ograničavanja duga u slučaju strukturnog deficita bude dopunjen određivanjem jasno preciziranog realnog deficita za javna ulaganja javnih lokalnih i regionalnih vlasti;

19. ponavlja kako se zalaže za veću gospodarsku i socijalnu konvergenciju i odgovorno upravljanje jer su od presudne važnosti za sprečavanje stalnih prekograničnih prijenosa sredstava i moralnih rizika te ističe kako je veća konvergencija neophodna;

20. istodobno ističe da se socijalne, gospodarske i teritorijalne razlike između i unutar država članica mogu smanjiti samo uz pomoć koncepta koji uključuje teritorijalnu dimenziju. Pojam fiskalne odgovornosti ne smije se svesti na centraliziranu primjenu zajedničkog sustava. Doista, što je decentralizacija i lokalizacija javnih rashoda veća, to postoji više poticaja i uvjeta za fiskalnu odgovornost, reforme i privlačnost ulaganja;

⁽²⁾ Mišljenje „Praćenje izvješća petorice predsjednika: Dovođenje europske ekonomske i monetarne unije”, od 7. travnja 2016., izvjestitelj Paul Lindquist, COR-2015-05112, točka 24.

⁽³⁾ Mišljenje Lindquist, točka 35.

⁽⁴⁾ Mišljenje Lindquist, točka 33.

21. naglašava da se regionalne razlike moraju rješavati kako bi se smanjile socijalne nejednakosti, ojačao rast, otvorila radna mjesta i osnažila konkurentnost i kohezija unutar EMU-a i EU-a; s time u vezi ističe važnu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti kao poslodavaca, ulagatelja, dobavljača i pružatelja usluga, planera, katalizatora i regulatora promjena te partnera u ulaganjima;

22. ukazuje na to da je za uspjeh strukturnih reformi potrebna visoka razina suodgovornosti lokalnih i regionalnih vlasti na terenu i ističe teritorijalnu dimenziju europskog semestra; ponovno upućuje zahtjev Komisiji i Europskom parlamentu da donesu kodeks postupanja kojim se osigurava strukturirano uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u europski semestar, koji također služi i za pripremu strukturnih reformi ⁽⁵⁾;

23. potiče države članice da uspostave uniju tržišta kapitala kojom se omogućuju prekogranični priljevi kapitala, dok se pritom ne ugrožava stabilnost pojedinih regija ili država, te kojom se poduzetnicima, a osobito mikropoduzetnicima i MSP-ovima, omogućuje pristup širokoj lepezi financijskih izvora i shodno tome doprinosi ublažavanju gospodarskih šokova ⁽⁶⁾;

IV. PRORAČUNSKI ASPEKTI

24. primjećuje da je euro uveden bez fiskalne potporne strukture za ispravljanje neravnoteža u europodručju i da je proračun EU-a uvelike neprikladan za brzu mobilizaciju financijskih sredstava u situacijama kada je potrebno stabilizirati tržišta, refinancirati banke ili rješavati krize bilance plaćanja;

25. poziva Komisiju da prilikom izrade budućih europskih gospodarskih i financijskih politika uzme u obzir mogućnost korištenja gospodarskih pokazatelja za svaku regiju, kojima bi se identificiralo zdravstveno stanje u pogledu javnog duga i doprinos regija europskom rastu BDP-a;

26. naglašava da je potrebno intenzivno raspravljati o strukturi i konceptu fiskalnog kapaciteta te pronaći rješenje koje je u skladu s uvjetima u pogledu transparentnosti i demokratske kontrole, kao i u skladu s klauzulom o nepreuzimanju obveza iz članka 125. UFEU-a ⁽⁷⁾;

V. RAZMATRANJA U POGLEDU FISKALNOG KAPACITETA

27. smatra da bi fiskalni kapacitet trebao moći obavljati dvije zadaće: kao prvo, njime bi se mogle potaknuti strukturne reforme u državama članicama tijekom povoljnih gospodarskih razdoblja kako bi se pospješila gospodarska i socijalna konvergencija u europodručju i poboljšala njezina gospodarska konkurentnost i otpornost. Kao drugo, razlike u gospodarskim ciklusima država članica u europodručju, uzrokovane strukturnim čimbenicima, mogle bi se ispraviti uvođenjem instrumenta za rješavanje asimetričnih šokova;

28. vidi potrebu za znatnim napretkom održivih strukturnih reformi u svrhu poticanja konvergencije, rasta, radnih mjesta i konkurentnosti radi učinkovitog sprječavanja asimetričnih šokova;

29. potiče države članice da razmisle o većoj fiskalnoj autonomiji lokalnih i regionalnih vlasti kako bi se potakao osjećaj odgovornosti za strukturne reforme i osigurala njihova bolja provedba;

30. smatra da, uz izuzetak postojećih instrumenata kohezijske politike, financijskoj potpori EU-a za provedbu dogovorenih strukturnih reformi u državama članicama treba pristupati s oprezom. Nijedna se moguća dodatna potpora ne bi smjela preklapati s postojećim instrumentima kohezijske politike, već bi ih trebala nadopunjavati;

31. vjeruje da bi financijsku potporu trebalo vezati uz provedbu preporuka za pojedine države. Program za potporu strukturnih reformi, uz pomoć kojega bi se nacionalnim vlastima trebala osiguravati tehnička pomoć, moglo bi se dalje razvijati kao doprinos zadaći fiskalnog kapaciteta koja se odnosi na podupiranje strukturnih reformi;

⁽⁵⁾ COR-2016-05386-00-00-DT.

⁽⁶⁾ Mišljenje Lindquist, točka 30.

⁽⁷⁾ Rezolucija o održivoj budućnosti EMU-a, točka 21.

32. ističe da bi se isplatilo ispitati moguću korisnost dodatnog instrumenta za jačanje strukturne reforme, osmišljenog tako da osigurava financijska sredstva u obliku zajmova za strategiju javnog ulaganja. Time bi se moglo omogućiti utvrđivanje pričuve financijskih izvora i projekata ulaganja potrebnih za podupiranje provedbe potrebnih reformi;
33. vjeruje da, bez obzira na postojeće napore u pogledu konvergencije i održivih strukturnih reformi i s obzirom na snažnu integraciju država članica europodručja, asimetrične šokove koji utječu na stabilnost europodručja u cjelini nije moguće isključiti. Stoga je potreban instrument koji može osigurati hitnu stabilizaciju u kriznim situacijama;
34. smatra da lokalne i regionalne vlasti u nekim zemljama mogu biti osjetljivije na posljedice asimetričnih šokova zbog važne uloge koju imaju u sustavima socijalne skrbi država članica;
35. smatra kako je potrebno nastaviti razvijati Europski stabilizacijski mehanizam (ESM) i pretvoriti ga u europski monetarni fond koji ima zadovoljavajuću sposobnost kreditiranja i pozajmljivanja i jasno utvrđen mandat koji uključuje njegov mogući doprinos fiskalnom kapacitetu europodručja;
36. zalaže se za to da fiskalni kapacitet podliježe zajedničkom odlučivanju i provedbi na razini EMU-a, no da bude otvoren za države članice izvan europodručja na dobrovoljnoj osnovi;

VI. ZAKLJUČNE NAPOMENE

37. ponavlja svoj zahtjev da sudjeluje u pripremi Bijele knjige o prijelazu iz prve u drugu fazu reforme EMU-a;
38. naglašava da se pri provedbi mjera za produbljivanje monetarne unije mora voditi računa o posljedicama za zemlje koje ne pripadaju europodručju;
39. insistira na najtransparentnijoj mogućoj provedbi svih mjera za dovršenje EMU-a, uz vođenje računa o demokratskoj legitimnosti monetarne unije.

Bruxelles, 8. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Nedostatak prometnih veza u pograničnim područjima

(2017/C 207/05)

Izvjestitelj: Michiel SCHEFFER (NL/ALDE), član Izvršnog vijeća pokrajine Gelderland**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. naglašava da se europska integracija odvija prije svega na granicama. Otvorene granice i infrastruktura koja povezuje ljude čine srž europske ideje. Razvoj pograničnih područja u Europi u velikoj mjeri ovisi o dostupnosti infrastrukture koja povezuje gradove, poduzeća i građane s obiju strana granice.

Nedavna izbjeglička kriza koja je dovela do zatvaranja granica predstavlja za brojne regije smještene uz granice nove izazove za integrirani razvoj regije;

2. pogranična područja sve se više smatraju funkcionalnim regijama koje svoj potencijal za rast i stvaranje radnih mjesta mogu ispuniti samo ako postoji dovoljna prekogranična povezanost obiju strana i povezanost na europsku mrežu. Učinak migracija u graničnim regijama treba ocijeniti na uravnotežen način, uzimajući u obzir interese prekograničnih radnika, kupaca, MSP-ova i turista;

3. međudržavna i međuregionalna suradnja trebala bi također olakšavati zapošljavanje s obje strane granice. Razvoj infrastrukture i kvalitetnih prometnih veza potiče stanovnike pograničnih krajeva na to da traže zaposlenje u skladu s vlastitom stručnom spremom, čak i ako to podrazumijeva veću udaljenost od radnog mjesta. Takav pristup doveo bi do povećanja stope zaposlenosti i usklađenosti kvalifikacija s potrebama tržišta rada te na taj način osigurao bolje korištenje ljudskog kapitala; pri tome se ne radi samo o dostupnosti gospodarskih lokacija, već i o dostupnosti institucija;

4. u ovom mišljenju naglasak se stavlja na prekogranične veze u željezničkom i cestovnom prometu te u manjoj mjeri prometu vodenim putovima. Mišljenje se bavi isključivo pograničnim područjima unutar Europe. Međutim OR, uzimajući u obzir mišljenje o strategiji zrakoplovstva ⁽¹⁾, ne zanemaruje važnost zračnih i morskih veza među perifernim i otočnim regijama i obližnjim pograničnim područjima i stoga poziva Komisiju da to uzme u obzir prilikom buduće revizije mreže TEN-T;

5. nedostatak prometnih veza u pograničnim područjima dio je šireg problema: nedostatka financijskih sredstava za razvoj lokalnih i regionalnih infrastruktura. Potrebno je inovativno razmišljanje kako bi se riješili problemi mobilnosti u pograničnim područjima;

6. posljednjih godina Europska unija je prije svega nastojala pronaći centralizirana rješenja za veliku transeuropsku prometnu mrežu (TEN-T) uz pomoć fondova Instrumenta za povezivanje Europe (CEF), ali i programa Obzor 2020. Na raspolaganju stoji relativno malo sredstava u okviru decentraliziranih instrumenata kao što je program Interreg kad je u pitanju uspostava prometnih veza koje nedostaju u europskim pograničnim područjima, unatoč tome što ti programi u puno većoj mjeri uvažavaju lokalne potrebe dotičnih prekograničnih područja;

7. instrumentom za povezivanje Europe (CEF) u sedmogodišnjem razdoblju 2014.–2020. financirano je nekoliko projekata od znatnog interesa za mobilnost unutar Unije dok su povezana sredstava u velikoj mjeri već dodijeljena. Stoga je važno obnoviti ekonomsku obvezu CEF-a i povećati ga u financijskom smislu, uključujući podupiranje sveobuhvatnih mjera za provedbu mreže i sustava za povezivanje na mrežu TEN-T u kontekstu pograničnih regija;

⁽¹⁾ COR-2016-00007

8. središnja zadaća također je utvrđivanje i stavljanje na raspolaganje novčane potpore za izgradnju, razvijanje ili ponovno otvaranje prekograničnih prometnih veza, usmjeravajući se na postizanje jedinstvenijeg postupanja prema državama članicama u pogledu metoda sufinanciranja. Države članice ipak imaju središnju ulogu u financiranju rada;

9. mreža TEN-T ključna je za održivi razvoj europskih regija. Iako se najveći dio financijskih sredstava dodjeljuje glavnim koridorima središnjih mreža TEN-T, ne smiju se zanemariti sveobuhvatne lokalne i regionalne mreže. Pozdravlja, kao prvi korak, poziv Europske komisije za podnošenje prijedloga za TEN-T koji je objavljen u listopadu 2016. u sklopu Instrumenta za povezivanje Europe (CEF), posebno za prekogranične veze;

10. taj poziv na stvaranje veza koje nedostaju u okviru Instrumenta za povezivanje Europe dobar je primjer mogućeg ishoda međuinstitucijske suradnje između Europske komisije, Europskog parlamenta, Europskog odbora regija, država članica i predmetnih autonomnih zajednica ili regija u određivanju zajedničkih izazova u pograničnim regijama, opisivanju mogućih rješenja i pružanju potrebnih sredstava za rješavanje tih izazova. Ta suradnja mogla bi poslužiti za izvlačenje mogućih zaključaka za buduće oblikovanje CEF-a nakon 2020. i biti primjer za slične aktivnosti u drugim područjima politike EU-a;

11. revizija višegodišnjeg financijskog okvira EU-a krajem 2016. i rasprave koje su u tijeku o ustroju kohezijske politike za razdoblje nakon 2020. pružaju izvanrednu priliku za podnošenje novih prijedloga za podršku EU-a u svrhu uspostave infrastrukture koja nedostaje u pograničnim područjima. Imajući u vidu načelo supsidijarnosti, najprikladnije rješenje bilo bi da se omogući financiranje te infrastrukture (uključujući infrastrukturu manjih razmjera) u okviru programa prekogranične suradnje (Interreg A) i da se, u skladu s time, povećaju sredstva koja se tim programima dodjeljuju;

12. studija „Potencijal uspostave veza koje nedostaju u infrastrukturi malih razmjera u pograničnim područjima Europe za razvoj i zapošljavanje“ (*The potential of closing missing links of small scale infrastructure in Europe's border regions for growth and employment*)⁽²⁾ prikazuje veliki broj studija slučaja koje potvrđuju to stajalište;

Mogućnosti gospodarskog rasta

13. regije koje se nalaze uz granice često se smatraju perifernima, međutim one mogu biti i gospodarska čvorišta. Sustav mobilnosti koji dobro funkcionira preduvjet je za regionalni i gospodarski rast, teritorijalnu koheziju i razvoj potencijala funkcionalnih prekograničnih područja. Upravo u pograničnim područjima potrebno je ostvariti napredak u pogledu gospodarskog razvoja i otvaranja radnih mjesta;

14. OR ističe da mnoge pogranične regije imaju koristi od prekogranične trgovine. Bolja dostupnost i kvalitetnije cestovne, željezničke i brodske veze neizravno bi pridonijeli rješavanju društvenih i gospodarskih problema, a posebno smanjenju stope nezaposlenosti i poboljšanju kvalitete života stanovništva. Navedeni aspekti moraju se smatrati prioritetnima pri pristupu pograničnom mehanizmu za financiranje;

15. turizam može igrati pokretačku ulogu u poboljšanju infrastrukture. S druge strane, poboljšanje infrastrukture može također omogućiti procvat turizma. Takve katalizatore potrebno je koristiti za razvoj. Ne smije se zanemariti uloga prekograničnih biciklističkih mreža u razvoju turizma;

16. u slučaju prekograničnih veza potrebno je više vremena za razvoj potražnje na tržištu. Viši troškovi otežavaju ostvarivanje ravnoteže između troškova i dobiti, prije svega u početnom razdoblju. Zbog toga je potrebno razmotriti financijski inženjering projekata. Financijski inženjering projekata također je od suštinske važnosti zbog povrata ulaganja i zbog učinka koji na gospodarske djelatnosti imaju ulaganja u infrastrukturu u okviru programa prekogranične suradnje i programa za razvoj prometa. Različit sastav izvora financiranja, iznos vlastitih doprinosa, stopa financiranja aktivnosti i troškovi članova konzorcija također se nalaze među odlučujućim čimbenicima kad je riječ o projektima. Uzimajući u obzir sve te čimbenike, Odbor preporučuje da se – kad je razvoj prometne strukture od velike važnosti za obje predmetne države – za svako granično područje donesu jedinstvene smjernice i propisi kako bi projekti bili financijski još prihvatljiviji;

⁽²⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Potential-missing-link.pdf>

Infrastruktura i usluge

17. uspostava prometnih veza koje nedostaju nije samo pitanje izgradnje infrastrukture, već se radi i o omogućavanju pružanja usluga kao što su nove veze javnog prijevoza i prijevoza robe. Pritom može biti riječ i o ponovnom otvaranju već postojećih veza. U tom pogledu je potražnja na tržištu temeljni kriterij izvedivosti takvih veza;

18. kod uspostave prekograničnih veza koje nedostaju potreban je integrirani pristup koji pokriva prijevoz dobara te osoba, a također i sve vrste prometa: cestovni, željeznički i vodenim putovima. Posebnu pozornost potrebno je posvetiti prekograničnoj prodaji karata i informiranju koje se mora neometano odvijati, uz poticanje intermodalnosti. Za to su od ključne važnosti uključenost i koordinacija različitih poduzeća koja prometuju na tim vezama, posebice državnih, kao i država članica i regija u okviru njihovih ovlasti;

19. prvi korak je bolje međusobno usklađivanje reda vožnje u javnom prijevozu u pograničnim područjima. Drugi korak je stvaranje prekograničnih koncesija za javni prijevoz;

20. „spori” oblik prijevoza, kao što je biciklizam, može igrati važnu ulogu u pograničnim područjima. Bicikl često predstavlja prijevozno sredstvo koje je komplementarno javnom prijevozu; koristi se sve više i postaje sve konkurentniji, posebno u gradovima u kojima je zagušenost prometa problem. Za to je potreban prekogranični koncept i kvalitetna prekogranična mreža biciklističke infrastrukture. Razvoj mreža europskih biciklističkih ruta učinit će turistička odredišta dostupnijima i kao takav može se smatrati gospodarskim i socijalnim ciljem;

21. u više ruralnim i manje gospodarski razvijenim područjima preporuča se integrirano planiranje kako bi se uklonile prepreke koje sprečavaju pristup radnim mjestima i infrastrukturi;

Potrebna je prekogranična suradnja s višerazinskim pristupom

22. granični prijelazi ne bi trebali biti samo dio glavne mreže, već i sveobuhvatnih mreža. To bi omogućilo veću prilagodljivost putovanja na posao i učinilo zapošljavanje s obje strane granice pristupačnijim. Kako bi se stvorio sustav mobilnosti bez diskontinuiteta, potrebna je jača prekogranična suradnja na svim razinama vlasti i među svim uključenim dionicima;

23. za to je potrebna zajednička politička inicijativa Europskog parlamenta, Europske komisije, Europskog odbora regija i država članica, koja bi mogla uključivati sljedeće elemente:

- korištenje tekuće prekogranične revizije Europske komisije za uklanjanje postojećih prepreka prekograničnim prometnim rješenjima. Odbor regija odlučan je preuzeti aktivnu ulogu u prevladavanju tih prepreka,
- uspostavljanje platforme za ocjenjivanje postojećih projekata i širenje smjernica i dobrih praksi,
- razvijanje zajedničkih projektnih aktivnosti za prometnu infrastrukturu u pograničnim područjima uz snažnu potporu GU MOVE Europske komisije, promicanje razmjene znanja i suradnje u pogledu izazova za prekograničnu mobilnost,
- korištenje programa u okviru Interrega A u cilju omogućavanja boljeg planiranja prekogranične infrastrukture, objekata i integracije usluga te veće korištenje Europske grupacije za teritorijalnu suradnju (EGTS) za provedbu prekograničnih ulaganja, uključujući na granicama između država članica i trećih zemalja, te posebice za razvoj prekograničnih dijelova prometne infrastrukture, kao i drugih struktura za prekograničnu suradnju koje provedbom svojih institucionalnih aktivnosti doprinose tom planiranju;

24. inicijativa bi mogla uključivati zajedničke projektne aktivnosti za prometnu infrastrukturu i ujednačavanje operativnih standarda u pograničnim područjima. To je moguće pratiti i politički podržati.

U okviru Europske komisije, GU MOVE može imati koordinirajuću ulogu u inicijativama, razmjeni znanja i suradnji u pogledu prekograničnih pitanja mobilnosti i projektnih aktivnosti;

25. Interreg može pružiti više od financiranja, njime se može također omogućiti bolje planiranje prekogranične infrastrukture i objekata. Suradnja u sklopu programa Interreg A može igrati važnu ulogu u koordinaciji i rješavanju izazova prekogranične mobilnosti;

26. provedba ulaganja mogla bi se poboljšati većim korištenjem Europske grupacije za teritorijalnu suradnju (EGTS-a). To također doprinosi razvoju prekograničnih dijelova prometne infrastrukture;

Sudjelovanje građana u ranom stadiju

27. sudjelovanje građana u ranom stadiju prekograničnih projekata od ključne je važnosti, prije svega za uspjeh tih projekata, te doprinosi prihvaćanju samih projekata. Ono također građanima omogućuje bolji uvid u potencijal pograničnih područja;

28. potrebno je u obzir uzeti promjene stavova u pogledu otvaranja granica prilikom razvijanja prekograničnih veza, posebice zbog izbjegličke krize, nezaposlenosti i porasta nacionalizma;

29. treba poticati inicijative za integraciju stanovništva u pograničnim područjima država članica EU-a sa zajedničkom granicom te u pograničnim područjima država članica i susjednih zemalja. Razvoj prometnih veza mogao bi pridonijeti boljem uzajamnom razumijevanju. Ta bi poboljšanja dovela do zbližavanja građana i poduzeća, što bi utjecalo na kvalitetu života građana obje pogranične zemlje;

Potrebno je usklađivanje tehničkih i pravnih aspekata

30. kako bi prekogranične infrastrukture mogle biti dobro povezane i kako bi im se na ujednačen način pristupalo u različitim državama članicama, jako je bitna usklađenost s tehničkog, pravnog i financijskog gledišta. Posebno je potrebno standardizirati željezničke linije i veze, primjerice u pogledu elektrifikacije i europskih sustava sigurnosti (ERTMS – Europski sustav signalizacije i upravljanja željezničkim prometom) ili problema povezanih s različitom širinom kolosijeka u brojnim državama istočne Europe. Kad se govori o usklađivanju tehničkih aspekata treba spomenuti i uklanjanje komunikacijskih prepreka i prepreka koje sprečavaju širenje informacija te uspostavu zajedničke platforme za pružanje informacija korisnicima, mrežnu prodaju karata i modernizaciju prijenosa podataka koji se tiču infrastrukture. Za postizanje tih ciljeva od ključne je važnosti uključenost i koordinacija državnih tijela za upravljanje željezničkom infrastrukturom koja su nadležna za spomenute prekogranične veze;

31. osim tehničke standardizacije, potrebno je također uskladiti zakone i postupke odobrenja kako bi se uskladili vremenski okviri za provedbu prekograničnih intervencija. Dodjeljivanje prekograničnih koncesija za javni prijevoz može djelovati kao katalizator za poboljšanje prekograničnog sustava mobilnosti. Potrebni su još veliki naponi u pogledu prekograničnih regionalnih prometnih područja i vlasti nadležnih za prijevoz;

32. primjena i moguće proširenje luksemburškog prijedloga o uvođenju „instrumenta za dodjelu i primjenu posebnih odredbi u prekograničnim regijama”, čime bi se na manjim dionicama prekograničnih prometnih veza omogućila primjena zakonskih i tehničkih odredbi jedne zemlje u zemlji koja s njome graniči. Time bi se smanjile tehničke prepreke i troškovi. OR poziva Komisiju da prouči prijedlog o europskoj prekograničnoj konvenciji čiji bi cilj bio uvesti određene odredbe u pograničnim regijama, da procijeni njezinu moguću uporabu i iznese prijedlog o načinima njezine provedbe;

Infrastruktura otvara granice i potrebno ju je financirati

33. većina (95 %) financijskih instrumenata EU-a (TEN-T, CEF) trenutno je posvećena glavnim koridorima mreže TEN-T. Mali projekti koji se odnose na sveobuhvatnu mrežu i intervencije spajanja na mrežu TEN-T, bez obzira na njihovu ključnu ulogu u rješavanju posebnih pitanja te u razvijanju prekograničnih odnosa i gospodarstava, rijetko se razmatraju za (su) financiranje, uključujući i nacionalno financiranje. To je djelomično povezano s njihovim položajem u pograničnim područjima. Unutarnji putovi i veze često su prometniji;

34. međusobno usklađeni paketi manjih projekata mogu znatno pridonijeti uklanjanju prepreka u pograničnim područjima. Manji projekti prekogranične infrastrukture trebali bi, jednako kao i mreža TEN-T, zauzimati važan položaj u europskom programu. Pored infrastrukturnih intervencija, potrebno je istaknuti važnost inicijativa za razvoj usluga kao i usklađenih inicijativa među državama članicama usmjerenih na rješavanje pitanje mobilnosti kao što su mjere namijenjene

odvraćanju od korištenja privatnih prijevoznih sredstava i poticanju korištenja oblika zajedničkog ili dijeljenog prijevoza. Za ulaganja u infrastrukturu potrebni su, pored sredstava Unije, i vlastiti doprinosi. Mali i veliki projekti koji se financiraju fondovima EU-a (ESIF) zahtijevaju vlastiti doprinos od projektnih partnera. Taj bi se doprinos u raznim omjerima na razini država članica trebao dopuniti nacionalnim (su)financiranjem na temelju podjele ovlasti u državi članici. Prekogranični projekti i financijska stabilnost partnera iz konzorcija garancija su uspješne provedbe i prikupljanja sredstava;

35. u pogledu mobilnosti robe može biti korisno poticati mjere usklađivanja pravila o cestovnom prometu, provođenje inicijativa za smanjenje učinka koji na cestovnu prohodnost imaju važeća ograničenja u određenim državama članicama i potaknuti razvoj željezničko-cestovnih intermodalnih terminala u svrhu prekograničnog prometa;

36. alternativni oblici financiranja mogli bi pomoći te je u tom kontekstu pojednostavljenje pravila o javnoj nabavi i o državnim potporama iznimno bitno. Tijekom planiranja upotrebe izravnih sredstava Unije već se u fazi razvoja projekta može pojaviti neizvjesnost u pogledu zajamčenih vlastitih doprinosa državnih i nedržavnih sudionika. S obzirom na veličinu ulaganja u infrastrukturu, vrijedilo bi razmotriti osnivanje fonda vlastitih sredstava namijenjenog razvoju prometa i potpori za razvoj projekata te zajedničkih i nacionalnih fondova. Kod projekata prekogranične suradnje, partnerstva se već u fazi planiranja mogu suočiti s problemima zbog nedovoljne količine vlastitih doprinosa;

37. Europski fond za strukturalna ulaganja (EFSU) nudi inovativne mogućnosti financiranja za projekte mobilnosti i izgradnje infrastrukture u pograničnim područjima. OR stoga pozdravlja stavljanje većeg naglaska u okviru EFSU-a 2.0 na financiranje većeg broja prekograničnih i održivih projekata;

38. EFSU je učinkovitiji ako postoje prekogranične financijske ustanove ili prekogranična suradnja. Trebalo bi istražiti načine kako EGTS-ove pretvoriti u prikladne strukture i kako ih iskoristiti da budu prihvatljivi za primanje potpora iz EFSU-a i/ili potpora EIB-a;

39. u kontekstu EFSU-a potrebno je razviti dodatne financijske instrumente u odnosu na jamstva, kako bi se olakšala provedba intervencija s prekograničnim interesom koje, iako su neophodne u pogledu mreže i poboljšanja mobilnosti i usluga, imaju nisku isplativost;

40. elektrifikacija postojeće dobro iskorištene željezničke infrastrukture može se provesti u sklopu koordiniranog korištenja EFSU-a;

Važnost geografskog položaja i odnosa troškova i dobiti

41. nemaju sva pogranična područja ista obilježja niti istu razinu. Postoje gradska pogranična područja, a i ruralna. Osim toga, geografski položaj i prirodne prepreke imaju utjecaj na mogućnost ostvarivanja dovoljne i učinkovite prekogranične povezanosti, što bi uz to trebao biti čimbenik koji donosi korist tim ruralnijim ili perifernijim regijama koje imaju strateški položaj, a raspolažu malobrojnim prekograničnim vezama. Zbog razlika u regionalnom razvoju, gospodarske i socijalne pojave (posebice stanje zaposlenosti) u regijama koje graniče s trećim zemljama znatno utječu na napore koji se u pograničnim područjima poduzimaju za gospodarski razvoj;

42. u regijama s otocima trajekti često predstavljaju jedinu poveznicu s okolnim područjem. Tom aspektu trebalo bi posvetiti posebnu pozornost;

43. potrebno je obratiti posebnu pozornost planinskim prekograničnim regijama jer određeni planinski lanci predstavljaju granične prepreke koje je teško premostiti i koje iziskuju izgradnju prilagođene i skupe infrastrukture (vijadukti, tuneli itd.). Bolje željezničke veze u planinskim područjima mogu znatno smanjiti emisije CO₂, poboljšati kvalitetu zraka i optimizirati turistički potencijal te tako doprinijeti demografskoj i ekološkoj održivosti planinskih regija;

44. prilikom izrade i donošenja odluke o prekograničnim projektima potrebno je provesti analize troškova i koristi, kao i pripreme aktivnosti koje će osigurati uspjeh razvojnih projekata. Povezujuća infrastruktura poput željeznice često je vrlo skupa. Pri provedbi projekata treba razmisliti o natječajnim, pravnim i financijskim postupcima te postupcima povezanim s analizom postojećih rizika, koji se u državama članicama često razlikuju. Osim toga, tijekom postupka odlučivanja u obzir je potrebno uzeti i operativne troškove željezničke linije;

45. ne bi se smjelo oslanjati na kratkoročne poslovne modele, već razmotriti stratešku vrijednost novih poveznica koje bi mogle djelovati kao katalizator razvoja u (perifernim) pograničnim područjima. Stoga za prekogranične projekte već u fazi planiranja i analize troškova infrastrukture treba uzeti u obzir i strategije razvoja prometa koje su usvojile države članice, i s njima povezane nacionalne razvojne strategije za zaštitu okoliša, tehnološko istraživanje i inovacije te osigurati usklađenost s njima.

Bruxelles, 8. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija — Revitalizacija lučkih gradova i područja

(2017/C 207/06)

Izvjestitelj: Stanisław SZWABSKI (PL/EA), član Gradskog vijeća Gdynie**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. naglašava da su lučki gradovi i područja ključne sastavnice gospodarskog sustava Europske unije koje, u kontekstu sve veće globalizacije, uvelike utječu na mogućnosti revitalizacije gospodarstva, poboljšanja učinkovitosti, promicanja inovacija i osiguravanja dugotrajne konkurentnosti;
2. ističe da tehnološke promjene u prometu morskim i unutarnjim plovnim putovima dovode do geografske koncentracije lučkih djelatnosti i utječu na važnost niza malih i srednje velikih luka, uzrokujući gubitak njihovih gospodarskih funkcija i propadanje lučkih zona i s njima povezanih urbanih područja;
3. skreće pozornost na činjenicu da je trend prema liberalizaciji upravljanja lukama važan za povećanje njihove učinkovitosti, što pak doprinosi konkurentnosti europskog prometnog sektora. S tim u vezi upozorava na bojazni u vezi s liberalizacijom, koja bi mogla otežati pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa (te ispunjavanje drugih funkcija luka koje su od ključne važnosti za funkcioniranje i razvoj odnosa između luke i grada); Međutim, člankom 345. UFEU-a predviđeno je da Ugovori ni na koji način neće dovoditi u pitanje pravila kojima se u državama članicama uređuje sustav vlasništva; osim toga, propisi EU-a lučkim upravama ne nameću poseban model upravljanja lukama;
4. smatra da dosadašnji naponi na lokalnoj i regionalnoj razini usmjereni na revitalizaciju lučkih gradova i područja, uključujući onih na otocima, iziskuju intenzivniju i ciljaniju potporu sredstvima kohezijske politike i drugih politika EU-a, u duhu Teritorijalnog plana, Plana za gradove, Povelje iz Leipziga i Pakta iz Amsterdama te uz korištenje mogućnosti koje oni nude;
5. pozdravlja načela utvrđena člankom 15. Uredbe o lukama te, bez dovođenja u pitanje postignutog dogovora, poziva Europsku komisiju da osigura dodatne smjernice za njegovu provedbu. Ističe da komercijalne lučke djelatnosti obavljaju privatni subjekti, zbog čega se lučke vlasti u vezi s djelatnostima u lukama trebaju savjetovati s privatnim subjektima;
6. poziva lučke uprave, brodarska društva, tijela nadležna za vodne putove, operatore privatnih terminala i njihova europska i regionalna udruženja na dijalog s lokalnim i regionalnim vlastima priobalnih krajeva i područja uz riječne slivove radi razvijanja fleksibilnih, na kompromisu zasnovanih rješenja za revitalizaciju svih vrsta lučkih gradova i područja na obali i u unutrašnjosti;

PROBLEMI I IZAZOVI**Važnost luka i lučkih gradova za gospodarstvo EU-a**

7. svjestan je da su morske luke, a posebno 104 glavne luke u mreži TEN-T, još uvijek najvažnije točke za pristup europskom gospodarskom prostoru te da je njihova povezanost s lukama i lučkim gradovima od međunarodne važnosti (npr. u Kini) ključna za održavanje i jačanje konkurentnosti europskog gospodarstva, a samim time i blagostanja i socijalnog sklada;
8. svjestan je činjenice da luke u unutrašnjosti, a posebice 79 luka u unutrašnjosti u sklopu osnovne i sveobuhvatne mreže TEN-T, funkcioniraju kao čvorišta regionalnih i lokalnih gospodarstava. One su učinkovita multimodalna čvorišta na europskim koridorima unutarnjih plovnih putova i sučelja između međukontinentalnih/morskih prometnih putova i kopnenih vrsta prijevoza (željeznica, ceste, unutarnja plovidba) te služe kao „proširena vrata” morskih luka;

9. naglašava da neke europske lokalne vlasti, posebice one u ruralnim i otočnim zajednicama, također djeluju kao lučke vlasti sa širokim rasponom odgovornosti te pružaju podršku obalnim društvima, promiču gospodarski razvoj i razvijaju funkcionalne i održive morske luke. Regionalne i lokalne vlasti mogu dati ključan javni doprinos učinkovitim upravljanju lukama;
10. izvlači pouke iz mnoštva empirijskih studija kojima je potvrđeno da se stoljećima izgrađivani odnosi između europskih luka i lučkih gradova u posljednje vrijeme drastično mijenjaju zbog sve većih dimenzija trgovačkih i putničkih brodova, sve češće primjene kontejnera i sve veće geografske koncentracije lučkih usluga;
11. skreće pozornost na to da mnogi europski lučki gradovi i s njima povezane regije unatoč općenitom povećanju pomorskog prometa gube gospodarske funkcije i radna mjesta te da lučke zone unutar gradova propadaju;
12. ponavlja da su, zbog trenutno loše gospodarske situacije i prognoze, daljnje inovacije, automatizacija, digitalizacija i iskorištavanje potencijala novih kontinentalnih i održivih tržišta poput kružnog gospodarstva i biogospodarstva važni preduvjeti za gospodarski rast u budućnosti;
13. naglašava da postoji potreba za stabilnom investicijskom klimom i kontinuiranim financiranjem inovativnih projekata i inicijativa od strane EU-a. Podržava inicijative od baze prema vrhu i ideje poput dugoročne europske platforme u području prijevoza unutarnjim plovnim putovima u sklopu koje javni i privatni dionici te vladine institucije podržavaju istraživanja i inovacije s ciljem poboljšanja odnosa između luka i gradova te povećanja inovativnog kapaciteta u sektoru;
14. posebno skreće pozornost na to da se pozitivni vanjski učinci luka, čak i onih većih, uslijed globalizacije ne prenose u udaljene regije i gradove (uključujući one izvan Europe); s druge strane, pozdravlja diversifikaciju napuštenih luka kao središta koja privlače nove oblike gospodarskih aktivnosti s pozitivnim učinkom prelijevanja na lokalnoj razini;
15. s obzirom na potrebu rasterećenja cestovnog prometa i cilj EU-a da se do 2030. godine 30 % prometa preusmjeri s cesta na željeznicu i vodene putove (Bijela knjiga o prijevozu, 2011., COM(2011) 144 final), podsjeća na to da bi dobro razvijene mreže unutarnjih plovnih putova i niza luka u unutrašnjosti mogle postati važnije za bolje povezivanje morskih luka sa zaleđem;
16. pored toga, ističe ulogu luka srednje veličine umreženih u mrežu TEN-T te malih luka na otocima, otočjima i u najudaljenijim regijama, kao pokretača gospodarskog rasta. One su od ključne važnosti za teritorijalnu koheziju EU-a, pa bi trebale imati znatno bolji pristup financijskim sredstvima u okviru Instrumenta za povezivanje Europe;
17. napominje da su veća učinkovitost i konkurentnost morskih luka i luka u unutrašnjosti, bolje funkcioniranje lučkih gradova te revitalizacija lučkih područja od velike važnosti kako za rješavanje trenutanih poteškoća u vezi s rastom s kojima se suočavaju EU, njegove države članice i regije, tako i za globalnu reindustrijalizaciju;
18. također smatra da bi jača podrška sanaciji lučkih gradova i područja u okviru kohezijske politike i drugih sektorskih mjera mogla postati katalizator za gospodarski, socijalni i teritorijalni razvoj EU-a;

PREPORUKE

Vrste odnosa između luke i lučkog grada

19. napominje da se europske luke i lučki gradovi u priobalju znatno razlikuju od onih u unutrašnjosti u pogledu veličine, zemljopisnog položaja, potencijala i specijalizacije u vezi s pretovarom, povezanih ekonomskih funkcija, kao i važnosti luke za gospodarstvo dotičnog grada;
20. primjećuje da su odnosi između manjih, srednje velikih i velikih obalnih gradova i luka s malim, srednje velikim ili velikim prometom tereta obilježeni različitim poteškoćama koje iziskuju različite pristupe te predlaže da Europska komisija

pri predlaganju političkih mjera za rješavanje tih problema vodi računa o tim razlikama, kao i o stajalištima dionika u pomorskom gospodarstvu i vlasti u obalnim područjima, u skladu s načelom supsidijarnosti;

21. napominje da dominantan položaj luke u odnosu na lučki grad i obrnuto u pravilu izaziva neravnoteže u razvoju njihova uzajamnog odnosa, i to na štetu i luke i grada. To se, u duhu Teritorijalnog plana, može spriječiti pomoću zajedničkih projekata koje provode gospodarski subjekti u pomorskom sektoru, industriji i uslužnom sektoru te lokalne i regionalne vlasti, uz potporu pravnih i financijskih instrumenata usklađenih sektorskih politika EU-a;

Integrirani pristup sanaciji lučkih gradova i područja

22. svjestan je da su lučka područja specifičan tip područja u kojima je na vrlo malom prostoru koncentrirano mnoštvo gospodarskih djelatnosti i s njima povezanih potreba i interesa te da imaju složenu teritorijalnu, gospodarsku i socijalnu strukturu, što neizbježno dovodi do nesuglasica i sukoba, zbog čega je nužan poseban, integrirani, partnerski, višerazinski pristup;

23. napominje da su brojne europske luke, osobito one iz 19. stoljeća, *de facto* lučke i industrijske zone s nizom proizvodnih pogona koji su ovisni o pristupu vodi, odnosno koji prerađuju sirovine i poluproizvode pretovarene u luci, kao i s brojnim subjektima koji pružaju usluge povezane s plovidbom, pretovarom i drugim djelatnostima u luci, kao što su ribarstvo i akvakultura, rekreacija te proizvodnja energije;

24. ukazuje na potrebu osiguravanja dobre koordinacije između luka u jednoj administrativnoj regiji, kao i bolje suradnje između luka duž jedne obale bez obzira na to kojoj regiji pripadaju;

25. naglašava potrebu poboljšanja institucijskih odnosa među lučkim područjima i gradovima te preporučuje osnivanje odbora zaduženih za integraciju luka i gradova, u skladu s dobrim praksama europskih luka gdje već djeluju slični odbori sastavljeni od lokalnih, regionalnih i lučkih vlasti;

26. poziva forume za koridore TEN-T da razmatraju pitanje povezanosti lučkih gradova i područja te preporučuje da se za lučke gradove koji imaju funkciju urbanih čvorišta uvedu posebne platforme;

27. naglašava da prilikom sanacije lučkih gradova i područja treba, uz primjenu integriranog pristupa, uzimati u obzir brojne čimbenike: strateško upravljanje lučkim gradovima, sinergije između lučkih gradova i u odnosima između luke, lučkog grada i priobalnog područja, javne poticaje i ulaganja, diversifikaciju gospodarske strukture lučkih gradova i područja, povezanost s kopnenim prometom i prometom unutarnjim plovnim putovima, povezanost sa željezničkim prometom, ekološke probleme, prostorno planiranje luka, gradova i obalnih područja te integraciju luka u društveni život gradova;

28. skreće pozornost na činjenicu da potreba uravnoteženog razvoja lučkih gradova iziskuje inovativna i integrirana rješenja koja moraju biti usklađena s načelima integriranog razvoja gradova u EU-u i voditi računa o gospodarskim, društvenim i ekološkim aspektima tih područja;

Potreba za sinergijama u odnosima luke i grada

29. napominje da se usprkos trendu izmještanja modernih kontejnerskih i masivnih terminala izvan lučkih područja koja se nalaze u gradovima, a nerijetko i u samim gradskim središtima, sinergije između luke i grada mijenjaju, ali ne i slabe, posebno u pogledu prometnih veza između luke i zaleđa, telekomunikacijske i elektroenergetske infrastrukture, pristupa komunalnim uslugama, kvalificirane radne snage, sigurnosti, visokospecijaliziranih lučkih usluga i poslovnog okruženja;

30. naglašava da treba identificirati i ojačati sinergijske učinke u odnosima između luka i gradova. Kao korisni instrumenti mogu, prema potrebi, poslužiti neobvezujuće političke mjere EU-a poput stvaranja primjerenih uvjeta za razmjenu iskustava, komunikacija, kodeksa ponašanja, smjernica;

Poticaji i javna ulaganja u lučka područja

31. napominje da lučka područja u kojima je došlo do ograničavanja ili obustave pretovara ili industrijskih djelatnosti uz obalu predstavljaju znatan teret za lučke gradove, ali istodobno nude velike mogućnosti za razvoj; koji će od ta dva aspekta pritom prevladati uglavnom ovisi o prirodni odnosa između luke i grada;

32. ističe da napuštena lučka područja i priobalne industrijske zone gotovo uvijek iziskuju skupu, dugotrajnu i složenu tehničku i ekološku sanaciju, a susjedna gradska područja možda zahtijevaju socijalnu obnovu, što je osnovni i odlučujući preduvjet za omogućavanje ulaganja u takvo zemljište. Ulaganja kojima se podupire sanacija i promicanje transformacije mogu biti od ključne važnosti.

33. traži da se tijekom provedbe Plana EU-a za gradove i Pakta iz Amsterdama osmisle pravni instrumenti koji bi omogućili pružanje pravne i financijske podrške tehničkoj i ekološkoj sanaciji tog zemljišta;

34. osim toga, luke su iz gospodarske, kulturne i povijesne perspektive važne komunikacijske točke za ruralna, otočna i rubna područja. Širenje turizma, krstarenje i jedrenje – kojima se omogućuje optimalno korištenje prirodne i kulturne baštine – ključni su za rast. Revitalizacija gradske jezgre i ulaganja mogu imati daleko važniju ulogu u ruralnim, otočnim ili udaljenim zajednicama;

35. predlaže da se u napuštenim lučkim područjima i priobalnim industrijskim zonama omoguće institucijska rješenja po uzoru na posebne gospodarske zone, pri čemu je potrebno očuvati načela supsidijarnosti i financijske transparentnosti i utvrditi jasne kriterije za državne potpore;

36. također skreće pozornost na mogućnost da se za priobalne gradske četvrti koriste dosadašnja iskustva i rješenja na području javno-privatnih partnerstava osmišljena na europskoj i nacionalnoj razini;

Privatna ulaganja u lučka područja

37. Odbor ističe da su luke dio javne prometne infrastrukture EU-a i da njima još uvijek uglavnom upravljaju nacionalne, regionalne ili lokalne vlasti, što bi radi snažnijeg i uravnoteženijeg gospodarskog razvoja trebalo očuvati u cijelom EU-u.

38. svjestan je činjenice da su za revitalizaciju lučkih područja i s njom povezanu gospodarsku obnovu lučkih gradova potrebna financijska sredstva koja uvelike nadilaze mogućnosti javnih proračuna. Jedan dio sredstava stoga treba osigurati privatni sektor, odnosno financijske ustanove. Stoga poziva tijela javne uprave na svim razinama diljem Europe da osiguraju kombinaciju politika koja će pogodovati takvim ulaganjima. Na taj će se način javni proračuni, posebice oni prilično opterećeni, moći bolje usmjeravati na ona područja u kojima tržišne sile ne mogu same pružiti odgovarajući odgovor;

39. naglašava da je za postizanje ravnoteže između općih i privatnih interesa – s obzirom na razlike u važnosti luka i lučkih gradova za EU te u razini njihova razvoja – potreban pristup prilagođen svakom pojedinačnom slučaju te pronalaženje kompromisa, kako bi sve strane imale dugotrajnu gospodarsku korist;

40. poziva Europsku komisiju da izradi rješenja koja će omogućiti privatna ulaganja u lučka područja, pri čemu treba zajamčiti ekonomske slobode, jednakost postupanja prema gospodarskim subjektima, financijsku transparentnost i jasne kriterije za javne potpore te voditi računa o dugoročnim regionalnim i lokalnim interesima;

Funkcionalna diversifikacija lučkih gradova i područja

41. napominje da se uslijed globalizacije i tehnoloških promjena u pomorskom i kopnenom prometu mijenja i položaj mnogih europskih luka i lučkih gradova u nacionalnim i regionalnim urbanističkim, prometnim i gospodarskim strukturama;

42. smatra da te promjene ne dovode samo do slabljenja gospodarskih temelja već i do funkcionalne diversifikacije gradova i lokalnih zajednica, zbog čega je neophodna sanacija napuštenih lučkih i priobalnih industrijskih zona; naglašava

da priobalni položaj nije nužno preduvjet za nove gospodarske funkcije luka i lučkih gradova, premda ulagači takvom položaju daju prednost zbog njegove dobre povezanosti s gradskim središtem, infrastrukture, privlačnosti krajolika i kulturnih znamenitosti;

43. osobito naglašava da brojne europske luke – i u priobalju i u unutrašnjosti – sadrže važna kulturna dobra, zbog čega su u okviru programa i projekata očuvanja europske kulturne baštine potrebne posebne mjere prilagođene njihovim obilježjima;

44. smatra da u okviru programa i instrumenata za sanaciju napuštenih lučkih i priobalnih industrijskih zona treba poticati i javne i privatne projekte kako bi se omogućilo bolje korištenje tih područja, čak i u slučajevima kada ti projekti i instrumenti nisu povezani s pomorskim gospodarstvom i prometom plovnim putovima;

Važnost prometne povezanosti luka s lučkim gradovima i zaleđem

45. ističe da prepreke za razvoj europskih morskih luka u znatnoj mjeri proizlaze iz njihove loše prometne povezanosti sa zaleđem, što ometa učinkovitost prometnih i logističkih lanaca. Stoga potiče bolje povezivanje luka i lučkih područja svim drugim prijevoznim sredstvima, posebice željeznicom, i nastan djelatnosti koje stvaraju dodanu vrijednost kako bi se pridonijelo održivom teritorijalnom razvoju;

46. ističe da za potrebe integrirane logistike uspostava učinkovite prometne mreže neizbježno iziskuje osnivanje logističkih platformi u unutrašnjosti, koje su namijenjene skladištenju, razvrstavanju i čuvanju robe i koje bi trebale zadovoljavati uvjete intermodalnosti;

47. smatra da bi Europska komisija – ponajprije uvođenjem pravnog okvira, ali i novih instrumenata financiranja – trebala podupirati projekte čiji je cilj poboljšanje povezanosti postojećih i planiranih luka sa zaleđem, kao i povezanosti udaljenih, otočnih i najudaljenijih regija; u tu bi svrhu trebalo modernizirati postojeće prometne veze u okviru mreža TEN-T i TEN-R, kao i veze u okviru transeuropskih energetskih mreža (TEN-E) i transeuropskih telekomunikacijskih mreža (TEN-Telecom), pri čemu treba voditi računa o potrebama i interesima lučkih gradova u području gradskog i regionalnog javnog prijevoza;

48. obalna područja, osobito ona s lukama, zbog svojih prirodnih resursa imaju veliki potencijal postati centri izvrsnosti za obnovljive izvore energije, održivi turizam i kreativne industrije. Međutim, obalna se područja često nalaze u rubnim i najudaljenijim regijama i iziskuju razvoj infrastrukture kako bi bila povezana sa središtem jedinstvenog tržišta EU-a i ostatkom vlastite regije;

Ekološki aspekti djelovanja i razvoja luka i lučkih gradova

49. napominje da djelovanje i razvoj luka vodi do brojnih teških ekoloških problema koji se ne tiču samo samih lučkih gradova nego i čitavih priobalnih područja i estuarija; tu spadaju narušavanje prirodne ravnoteže obale i njezina urbanizacija, onečišćenje voda, uništavanje vodenih ekosustava te, na lokalnoj razini, stvaranje (toksičnog) otpada, opasnost od zagađenja bakterijama, buka i emisije štetnih tvari;

50. ističe da su napuštene lučke i priobalne industrijske zone obično izrazito onečišćene i iziskuju ekološku sanaciju za koju bi trebalo izdvajati posebna financijska sredstva u okviru ekoloških programa i projekata na različitim razinama, uključujući programe zaštite okoliša i programe zaštite morskih i riječnih obala. To se posebno odnosi na terminale za pretovar nafte, naftnih prerađevina, zemnog plina te na instalacije za njihovu prerađu, budući da oni predstavljaju poseban rizik za okoliš;

51. naglašava da izgradnja novih terminala za pretovar – u pravilu daleko od postojećih lučkih područja – obično izaziva značajnu ekološku štetu. Da bi se ta šteta što više ograničila te eventualno osigurala ekološka kompenzacija, potrebno je pomno planiranje uz sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti, predstavnika društvenih interesa i organizacija za zaštitu okoliša;

52. sustavi za procjenu rizika i upravljanje sigurnošću koji služe kao podrška radnicima od presudne su važnosti za nesmetano funkcioniranje luka, marina i pristaništa. Ne smije se dopustiti da se u pogledu luka u EU-u i njihovih okolnih područja nanosi šteta u tom pogledu;

53. podsjeća da su Direktivom 2014/94/EU uvedene nove obveze o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva u lukama, kojima se zahtijeva da se do 31. prosinca 2025. omogući snabdijevanje ukapljenim prirodnim plinom i električnom energijom na dokovima. Te su nove odredbe u potpunosti opravdane sa stanovišta okoliša i zdravlja stanovništva u lučkim gradovima, no zahtijevaju europsku financijsku potporu koja se mora uvrstiti u paket mjera o prometu već u ovoj fazi, a prije svega u sljedećem programskom razdoblju nakon 2020.

54. ističe da o pitanjima okoliša treba konstantno voditi računa u okviru svih programa i projekata EU-a za revitalizaciju lučkih gradova i područja, u skladu s programima i projektima za zaštitu okoliša, posebno morskog okoliša i vodenih ekosustava;

Integracija luke u život lučkog grada

55. ističe da povijesna lučka područja zbog prijašnjih tehničkih i gospodarskih uvjeta uglavnom izravno graniče s gradskim središtima te da ponekad čak čine najprivlačniji dio grada;

56. ističe da središta mnogih europskih gradova zbog prijenosa brojnih funkcija u rubna gradska područja iziskuju tehničku, gospodarsku i društvenu modernizaciju kako bi postala privlačnija za stanovanje, poslovanje, gastronomiju te za kulturne, javne i društvene ustanove;

57. smatra da bi se mogao osmisliti cjeloviti koncept za gradska središta i napuštene lučke i priobalne industrijske zone jer tim područjima treba sanacija i potpora u skladu s načelima Plana za gradove i Pakta iz Amsterdama;

58. naglašava da je uključivanje lokalne zajednice i preobrazba barem dijela revitaliziranog zemljišta u javni prostor, koji mogu koristiti i lokalno stanovništvo i turisti, od presudne važnosti za uspjeh takvih projekata;

59. ističe da bi se za potrebe revitalizacije lučkih područja trebalo pojačano služiti programima i projektima EU-a, država članica i regija namijenjenima oblikovanju javnog prostora i pružanju potpore lokalnim zajednicama;

Strateško i prostorno planiranje – more, obala, lučki gradovi i područja

60. smatra da uspješna sanacija lučkih gradova i područja iziskuje blisku suradnju svih dionika (privatnih, javnih i društvenih) te inovativna rješenja u okviru strateškog i prostornog planiranja za priobalna područja na lokalnoj i regionalnoj razini, i to u pogledu morskih bazena, unutarnjih plovnih putova, lučkih gradova i krajeva uz obalu;

61. smatra da neujednačenost pravila i postupaka za strateško i prostorno planiranje i upravljanje lučkim područjima ozbiljno ugrožava njihovu revitalizaciju, zbog čega je potrebna potpora, razmjena iskustava te eventualno neobvezujuća regulacija na razini EU-a;

Povezanost problema lučkih gradova i područja različitih veličina s Planom EU-a za gradove i Paktom iz Amsterdama

62. poziva na to da se u okviru Plana EU-a za gradove vodi računa i o geografskim i funkcionalnim razlikama gradova te posebice specifičnim razvojnim problemima lučkih gradova; smatra da to treba ispraviti u okviru daljnjeg rada na njegovoj provedbi;

63. izražava zadovoljstvo zbog toga što se u oba dokumenta vodi računa o načelu partnerstva i izrazito važnom uključivanju lokalnih vlasti, organizacija civilnog društva, ustanova koje stvaraju znanje i inovacije te gospodarskih subjekata;

ZAKLJUČCI I ZAVRŠNE PREPORUKE

64. smatra da su problemi luka i lučkih gradova u prvom redu u nadležnosti lokalnih i regionalnih vlasti, ali da učinkovita suradnja i potpora na razini EU-a ipak može biti od koristi. Važno je i dalje razvijati razne transeuropske mreže – TEN-T, TEN-E i TEN-Telecom, s posebnim naglaskom na modernizaciji prometnih veza, prvenstveno mreže TEN-R, pri čemu se ne smije isključiti mogućnost uvođenja novih mreža;

65. preporučuje da se izazovi razvoja luka i lučkih gradova uzmu u obzir i u okviru mjera EU-a u području prometa, pomorskog gospodarstva i zaštite morskog okoliša i vodenih staništa;
66. povrh toga preporučuje da se prilikom poduzimanja daljnjih mjera za provedbu Plana za gradove i Pakta iz Amsterdama vodi računa i o posebnostima funkcioniranja i razvoja lučkih gradova.
67. Preporučuje da se prošire i poboljšaju željezničke prometne veze luka i lučkih gradova u rubnim regijama.

Bruxelles, 8. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Okvir za partnerstvo s trećim zemljama u području migracija

(2017/C 207/07)

Izvjestitelj: Peter Bossman (SL/PES), načelnik općine Pirana**Referentni dokument:** Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću i Europskoj investicijskoj banci o uspostavi novog Okvira za partnerstvo s trećim zemljama u okviru Europskoga migracijskog programa

COM(2016) 385 final

PREPORUKE O POLITIKAMA**Opći kontekst**

Prema UNHCR-u na svijetu postoji više od 60 milijuna izbjeglica i raseljenih osoba, od kojih je polovica iz dviju svjetskih regija: Bliskog istoka i Afrike.

Međunarodna organizacija za migracije procjenjuje da je 2015. više od 1,2 milijuna migranata u Europu stiglo morskim, a njih gotovo 35 000 kopnenim putem. U usporedbi s tim, tijekom cijele 2014. kopnenim i morskim putem stiglo ih je 280 000. Ti podaci ne uključuju one koji su u Europu stigli neopaženo.

Iako je sporazumom EU-a s Turskom znatno smanjen broj migranata koji iz Turske dolaze brodom, njihov priljev iz sjeverne Afrike ponovno se povećao. Niger u zapadnoj Africi glavno je sjecište putova migranata iz zapadne i srednje Afrike, procjenjuje se da od svibnja 2016. više od 16 000 ljudi u jednom tjednu prijeđe preko Nigera na putu prema sjeveru. Prema nekim procjenama, danas se u Libiji nalaze deseci tisuća migranata koji nastoje pronaći način za ulazak u EU.

Odbor regija snažno se zalaže za usvajanje holističkog pristupa migraciji koji će omogućiti decentraliziranije i učinkovitije upravljanje kretanjima migranata. OR se u potpunosti slaže sa zaključcima Programa održivog razvoja do 2030. da je međunarodna migracija višedimenzionalna stvarnost koja je izuzetno važna za razvoj država podrijetla, tranzita i odredišta te zahtijeva dosljedne i sveobuhvatne odgovore.

OR također predano radi na provedbi obveza proizašlih iz četiriju stupova upravljanja migracijama u skladu s Programom EU-a za migracije iz 2015.: smanjivanju poticaja za nezakonitu migraciju, poboljšanju upravljanja vanjskih granica EU-a i njihove sigurnosti, uključujući napore za sprečavanje opasnosti na moru povezane s migrantima, provedbi snažne zajedničke politike azila i uvođenju nove politike u području zakonite migracije.

OR ističe da bi temeljne uzroke nezakonite migracije, uključujući gospodarske i socijalne uzroke, EU trebao rješavati na njihovom izvoru.

OR podupire regionalnu i lokalnu suradnju kako bi se osigurala sigurna, propisna i zakonita migracija koja podrazumijeva potpuno poštovanje ljudskih prava i humano postupanje prema migrantima bez obzira na njihov migracijski status, izbjeglicama i raseljenim osobama, što je naglašeno u Programu održivog razvoja do 2030.

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. pozdravlja Komunikaciju o uspostavi novog Okvira za partnerstvo jer se u njoj naglašava činjenica da je problem migracije složen i da ga treba rješavati na različitim razinama. Ističe da je azil temeljno ljudsko pravo zaštićeno

međunarodnim pravom i da su međunarodne obveze obvezujuće za sve države članice. Stoga poziva EU i države članice da uvedu sigurne i zakonite rute za izbjeglice kao što su humanitarni koridori, te vize iz humanitarnih razloga i učinkovitije spajanje obitelji. Države članice trebaju razmotriti mogućnost podnošenja zahtjeva za azil u svojim veleposlanstvima i konzulatima;

2. uviđa da je u Komunikaciju uključen inovativni pristup koji se ponajprije temelji na suradnji s trećim zemljama, pri čemu se u obzir uzimaju interesi EU-a i interesi partnerskih zemalja kako bi se osiguralo bolje upravljanje migracijom;

3. podržava i potvrđuje potrebu za tim da EU djeluje jednoglasno i uključi sve relevantne dionike i institucije. Lokalne i regionalne vlasti mogu i trebaju imati ulogu u zajedničkom naporu s EU-om, nacionalnom razinom vlasti i trećim zemljama u cilju provedbe sveobuhvatnih migracijskih partnerstava (paktova), što se posebno odnosi na regije i općine s brojnom dijasporom porijeklom iz zemalja obuhvaćenih okvirom za partnerstvo;

4. slaže se da je potrebno učiniti još mnogo toga jer se EU i dalje suočava s humanitarnom krizom. Treće zemlje i partneri EU-a udomljavaju milijune izbjeglica, među kojima ima mnogo maloljetnika bez pratnje koji su morali napustiti svoje domove, kao i ekonomske migrante koji teže dolasku u Europu. U tom kontekstu, međunarodna suradnja između EU-a i trećih zemalja treba dobiti novu dimenziju i uvesti dodatne instrumente osmišljene za uspješno odgovaranje na nedavne i predstojeće migracijske izazove;

5. poziva Komisiju da potakne sve dionike – države članice, institucije EU-a i ključne treće zemlje na suradnju u vidu partnerstva s ciljem uvođenja reda u migracijske tokove i na sprečavanje opasnih putovanja morem kojima pribjegavaju tražitelji azila i nedokumentirani ekonomski migranti, pri čemu glavnu riječ vode krijumčari ili trgovci ljudima. OR je istodobno svjestan da su potrebne hitne mjere za rješavanje temeljnih uzroka nezakonite migracije i prisilnog raseljavanja u zemljama podrijetla. Suradnja na međunarodnoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini ključna je za ostvarivanje zajedničke europske migracijske politike usklađene s Europskim migracijskim programom;

6. uviđa da su migracijske i razvojne politike usko povezane. Ta je povezanost bila ključna tema rasprava o razvojnom programu UN-a za razdoblje nakon 2015. o kojem je odlučeno u rujnu 2015. u New Yorku. Učinkovito i humano upravljanje migracijom mora se smatrati ključnim za uspješnu provedbu programa. OR je itekako svjestan koristi i mogućnosti koje sigurna, propisna i zakonita migracija donosi migrantima i zemljama podrijetla, tranzita i odredišta. Isto tako, naglašava važnost sudjelovanja članova dijaspore u razvoju njihovih zemalja porijekla. Također je svjestan štetnog učinka nezakonite migracije na migrante i obveze zemalja podrijetla da prime svoje građane u okviru postupaka ponovnog prihvata i vraćanja, u skladu s Direktivom EU-a o vraćanju i međunarodnim instrumentima;

7. ponavlja da podržava Europski migracijski program predstavljen 2015. u kojem se navode različite mjere koje se moraju usporedno poduzeti kako bi se riješili vanjski i unutarnji aspekti trenutačnog migracijskog izazova. Vanjski program usredotočen je na partnerstva s trećim zemljama u osmišljavanju vjerodostojnih i ostvarivih ciljeva za smanjenje broja ljudi prisiljenih na bijeg, uzimajući pritom u obzir temeljne uzroke nezakonite migracije;

8. slaže se da, unatoč mjerama koje je EU već poduzeo, kao što su sastanak na vrhu u Valletti, Izjava EU-a i Turske, dijalozi o migraciji na visokoj razini, revidirana Europska politika susjedstva, sastanak čelnika zemalja zapadnog Balkana, postoji potreba za dodatnim jačanjem strateškog, dugoročnog pristupa EU-a u pogledu trećih zemalja i poboljšanjem unutarnje dosljednosti i koordinacije s državama članicama EU-a. Potrebna je veća koordinacija, sistematizacija i strukturiranost pristupa radi maksimalnog iskorištavanja sinergija i utjecaja unutarnjih i vanjskih politika Unije. To uključuje i osiguravanje izravnog pristupa lokalnih i regionalnih vlasti fondovima europske politike susjedstva kao i drugim fondovima koji utječu na sredozemno područje;

9. slaže se da EU, uz smanjivanje mogućnosti nezakonite migracije i ulaska u EU, treba ojačati dosljedne, vjerodostojne i učinkovite politike ponovnog prihvata i vraćanja zajedno s trećim zemljama koje aktivno uključuju zajednice imigranata u zemljama EU-a uz istodobno poštovanje ljudskih prava i načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja te uzimajući u obzir stvarnu sposobnost zemalja podrijetla ili tranzita da jamče prava osoba koje se ponovno prihvaćaju i vraćaju;

10. ne dovodeći u pitanje međunarodnu obvezu u pogledu pružanja zaštite tražiteljima azila i svima koji imaju pravo na druge oblike međunarodne zaštite neovisno o tome jesu li u EU ušli na regularan način ili ne, OR poziva na uspostavu žarišnih točaka u trećim zemljama za osobe koje traže međunarodnu zaštitu. Žarišne točke, kojima bi upravljali EU i međunarodna tijela (UNHCR), treba uspostaviti u trećim zemljama sa zadaćom razmatranja legitimnosti zahtjeva za azil. Osobama kojima se priznaje pravo na azil ili međunarodnu zaštitu potrebno je omogućiti prijevoz redovnim prijevoznim sredstvima u europsku zemlju njihova odabira, čime bi se izbjegao prelazak nesigurnim plovilima kojima upravljaju krijumčari;

11. slaže se da EU treba uspostaviti putove za zakonit ulazak ljudi u EU – bez obzira na to jesu li u potrazi za međunarodnom zaštitom ili za poslom, obrazovanjem, istraživanjima ili mogućnostima ulaganja;

12. poziva EU i EK da ustraju u boljoj koordinaciji različitih tijela i agencija koje se bore protiv trgovaca ljudima i krijumčara – Frontexa, NATO-a, operacije EUNAVFORMED i Europskog centra za borbu protiv krijumčarenja migranata u okviru Europol-a – i u boljoj razmjeni obavještajnih podataka među tim agencijama i agencijama država članica;

13. poziva EU da pruži dodatnu potporu organizacijama poput Međunarodnog ureda za migracije (IOM) koje pomažu u vraćanju migranata koji, kad stignu u tranzitne zemlje poput Libije, shvate da su prevareni ili jednostavno ne žele nastaviti s putovanjem prema EU-u;

Okvir za partnerstvo – nova sveobuhvatna suradnja s trećim zemljama u području migracija

14. pozdravlja krajnji cilj Okvira za partnerstvo koji predstavlja dosljedan i prilagođen zajednički angažman u sklopu kojeg Unija i države članice djeluju na koordiniran način te se zajednički koriste instrumentima, alatima i utjecajem za postizanje sveobuhvatnih partnerstava (paktova) s trećim zemljama u svrhu boljeg upravljanja migracijom uz potpuno poštovanje humanitarnih obveza i obveza u području ljudskih prava svih partnera;

15. u potpunosti podržava kratkoročni cilj spašavanja života u Sredozemnom moru i poziva da se kao dugoročni cilj postavi suradnja s partnerskim zemljama u sprečavanju opasnih putovanja morem koja kontroliraju kriminalne skupine; podržava cilj uvođenja poticaja za vraćanje u zemlje podrijetla i ponovni prihvata u tim zemljama, kao i omogućavanja migrantima i izbjeglicama da ostanu što bliže svom domu. Prednost treba dati podnositeljima zahtjeva iz ugroženih skupina, a posebice maloljetnicima bez pratnje čiji bi interesi uvijek trebali biti na prvom mjestu u skladu s odlukama Suda; u tom pogledu, poziva Komisiju da se nastavi baviti pitanjem maloljetnika bez pratnje u migracijskom procesu, budući da je briga o njima često odgovornost regija. S nestrpljenjem očekuje Komisijinu novu sveobuhvatnu strategiju koja će se provoditi kao nastavak Akcijskog plana za maloljetnike bez pratnje (2011.–2014.) kako bi se u obzir uzeo problem djece koja se vode kao nestala i djece bez pratnje;

16. ponovno ističe predanost EU-a rješavanju dugoročnih gospodarskih i demografskih izazova i pomanjkanja radne snage u EU-u, pri čemu se služi ciljanim novim politikama o zakonitoj migraciji koje su u skladu s Programom EU-a za migracije i drugim ključnim instrumentima migracijske politike. To se može postići i podupiranjem legitimnih težnji državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem da doprinose javnom i političkom životu. Migracija iz trećih zemalja mogla bi osigurati održivi rast u EU-u, dok su Europi potrebni kvalificirani radnici za osiguravanje konkurentnosti na svjetskoj razini. Istodobno, partnerske zemlje strahuju od odljeva mozgova. Kružna migracija mogla bi biti rješenje za izbjegavanje opasnosti od odljeva mozgova u partnerskim zemljama;

17. podsjeća Vijeće da bi OR mogao olakšati dijalog i suradnju s tijelima lokalne i regionalne vlasti u zemljama podrijetla i tranzitnim zemljama, primjerice uz pomoć postojećih tijela i platformi (ARLEM, CORLEAP, zajednički savjetodavni odbori i radne skupine). Ta suradnja je potreban uvjet za provedbu mjera pred odlazak kojima se migrante priprema prije zakonitog dolaska u EU ili izbjeglice prije preseljenja iz partnerskih zemalja koje ih trenutno ugošćuju (npr. Turska, Libanon i Jordan);

18. predlaže olakšavanje razmjene informacija između lokalnih i regionalnih vlasti EU-a i zemalja podrijetla ekonomskih migranata čime bi se znatno smanjili poticaji za nezakonitu migraciju; te razmjene informacija trebale bi uključivati

podizanje svijesti o sporazumima o ponovnom prihvatu, informiranje osoba koje žele doći u EU o stvarnim mogućnostima zapošljavanja u EU-u i o opasnostima putovanja nezakonitim migracijskim rutama, stvarno stanje stvari u pogledu pravila i propisa međunarodne zaštite (koji se uglavnom krše kako bi se migrante privuklo da se prepuste trgovcima ljudima), mogućnosti zapošljavanja, dostupnu socijalnu pomoć itd.;

19. slaže se da bi pozitivni poticaji trebali biti dio razvojne politike EU-a, nagrađujući zemlje koje ispunjavaju svoju međunarodnu obvezu ponovnog prihvata svojih državljana, one koje surađuju u pogledu upravljanja migracijama iz trećih zemalja, kao i one koje poduzimaju mjere da na prikladan način prime osobe koje bježe od sukoba i progona;

20. slaže se da je za uspjeh novog pristupa potrebna kombinacija pozitivnih i negativnih poticaja u pogledu partnerskih zemalja. Istodobno je potrebno pažljivo uspostaviti ravnotežu između poticaja za upravljanje migracijama i razvojne pomoći EU-a na globalnoj razini. Pomoć ne bi trebala biti u potpunosti uvjetovana ispunjavanjem obveza iz sporazuma o ponovnom prihvatu s trećim zemljama jer bi to moglo dovesti u pitanje ostvarivanje ciljeva održivog razvoja i predanost EU-a ispunjavanju obveza iz Ugovora iz Lisabona, odnosno iskorjenjivanju ekstremnog siromaštva i nejednakosti. Potrebno je jasno razlikovati sposobnost i spremnost partnerskih zemalja na suradnju s EU-om u području upravljanja migracijama, budući da je riječ o bitno različitim stvarima. U tom smislu OR smatra da bi se pri korištenju službene razvojne pomoći trebalo usmjeriti na projekte na polju sigurnosti i upravljanja granicama samo ako korisnici od njih imaju jasne koristi. Partnerske zemlje koje nisu u mogućnosti provesti migracijske mjere trebale bi i dalje moći koristiti financijsku pomoć i druge instrumente namijenjene postizanju djelotvornosti paktova EU-a o migracijama;

21. stoga poziva EU da pokuša razviti prilagođene partnerske dogovore s trećim stranama u kojima su doista odražene potrebe, problemi i kapaciteti trećih strana, uzimajući u obzir činjenicu da se različiti partneri suočavaju s različitim izazovima i okolnostima;

22. potiče države članice EU-a koje tradicionalno imaju čvrste veze s određenim zemljama (povijesne, kulturne, gospodarske itd.) da iskoriste te veze za promicanje suradnje s tim zemljama i među njima, kako bi se olakšao ponovni prihvati i reintegracija osoba kojima je odobren ponovni prihvati;

23. potiče Europsku komisiju da nakon revizije europske politike susjedstva iz 2015. što prije dovrši pakt novih partnerskih prioriteta s Jordanom i Libanom. Libanon i Jordan primili su zajedno s Turskom većinu od približno 5 milijuna sirijskih izbjeglica. U Jordanu je trenutačno jedna od devet osoba izbjeglica iz građanskog rata u Siriji – što je gotovo 700 000 od ukupno 6,7 milijuna stanovnika. U Libanonu taj broj iznosi 1,1 milijun od ukupno 4,6 milijuna, a u Turskoj on premašuje 2,5 milijuna od ukupno 79,5 milijuna stanovnika;

24. izražava zabrinutost zbog Sporazuma EU-a i Turske o izbjeglicama od 18. ožujka 2016., posebno u pogledu nekoliko ozbiljnih pitanja o ljudskim pravima povezanih sa zadržavanjem tražitelja azila u centrima za prihvat i registraciju na grčkim egejskim otocima i s obzirom na vraćanje tražitelja azila u Tursku kao „prvu zemlju azila” ili „sigurnu treću zemlju” te zbog straha da Turska možda izbjeglice vraća i u samu Siriju. OR zabrinjavaju i spora izgradnja kapaciteta grčkog sustava azila za upravljanje postupkom azila u centrima za prihvat i registraciju i kašnjenja u pružanju podrške Grčkoj, zasad vrlo niska razina premještanja izbjeglica iz Turske i kašnjenja u isplata financijske pomoći EU-a za napore koje Turska ulaže u pomaganje sirijskim izbjeglicama;

25. kritizira što se bez stvarnih jamstava odredilo 16 prioriteta zemalja utvrđenih u Komunikaciji za nove sporazume, budući da ih se ne može sve smatrati „sigurnim trećim zemljama” niti se u svima provode prihvatljive prakse u području ljudskih prava. Čak i ako se pravilo „sigurne treće zemlje” ne primjenjuje u tim sporazumima, primjer Turske zabrinjavajuć je u tom pogledu; Potrebno je uspostaviti nadzorne mehanizme prihvata u navedenim zemljama;

26. iščekuje donošenje strateške Komunikacije o Tunisu. Nastavak njegove mirne i demokratske tranzicije nakon revolucije prema gospodarskoj i sigurnosnoj stabilnosti bio bi vrlo pozitivan primjer za to područje i EU bi ga stoga trebao poduprijeti;

27. podsjeća da situacija u Libiji zahtijeva posebnu pozornost i strateške mjere te pozdravlja djelovanje koje je u tom pogledu predviđeno Komunikacijom. OR naglašava važnost suradnje s libijskim tijelima lokalnih i regionalnih vlasti i traži od Komisije da pruži potpunu podršku naporima OR-a i ARLEM-a u promicanju inicijativa za suradnju među tijelima lokalnih i regionalnih vlasti EU-a i njihovih libijskih partnera koje su pokrenute na posljednjoj plenarnoj sjednici ARLEM-a u Nikoziji (Inicijativa iz Nikozije);

28. pozdravlja naglasak na suradnji s tranzitnim zemljama u području ugošćivanja tražitelja azila i nezakonitih migranata, iako se radi o zemljama koje su uglavnom suočene sa znatnim financijskim opterećenjima, posebno na lokalnim i regionalnim razinama. U Deklaraciji UN-a o izbjeglicama i migrantima usvojenoj u New Yorku u rujnu 2016., donesen je zaključak da veliki valovi izbjeglica i migranata neproporcionalno utječu na susjedne i tranzitne zemlje i šire njihove kapacitete. Lokalne i regionalne vlasti tranzitnih zemalja trebale bi stoga imati koristi od izgradnje kapaciteta koju predvodi EU te od financijske pomoći i dijeljenja informacija. Poziva EU na uključivanje instrumenata kojima se podupire izravna istorazinska suradnja između lokalnih i regionalnih vlasti EU-a i partnerskih zemalja kako bi se na lokalnoj i regionalnoj razini povećali kapaciteti za planiranje i upravljanje;

29. slaže se da će ključni dio svakog pakta biti ulaganje zajedničkih napora u funkcioniranje postupka vraćanja i ponovnog prihvata neuspješnih tražitelja azila i nezakonitih migranata. OR uviđa da su lokalne i regionalne vlasti zemalja podrijetla predvodnici migracijskih politika s mnogim ključnim odgovornostima kao što je osiguranje pristupa tržištu rada, smještaju, obrazovanju i zdravstvenoj zaštiti, a sve to izravno utječe na njihovu sposobnost reintegracije povratnika a time i na osiguravanje socijalne kohezije i održivih društava. Svakodnevna pitanja prihvata, integracije i reintegracije migranata posebno se osjećaju na lokalnoj i regionalnoj razini. Stoga bi u okviru paktova trebalo nastojati povećati učinkovitost i održivost postupka vraćanja i osigurati odgovarajuća sredstva za dobrovoljne povratke te pomoći zemljama podrijetla da reintegriraju svoje vraćene državljane;

30. vjeruje da je višerazinsko upravljanje najprikladniji način za osmišljavanje potrebne kombinacije mjera i inicijativa za postizanje najboljih rezultata u području prihvata, integracije i reintegracije migranata;

31. podsjeća da lokalne i regionalne vlasti u EU-u i u trećim zemljama trebaju razmjenjivati najbolje prakse koje se tiču svih aspekata migracije, uključujući, među ostalim, politike integracije i reintegracije, rješavanje pitanja nezakonite migracije, prepoznavanje ranih znakova upozorenja i/ili rane prevencije kriznih situacija, suzbijanje krijumčarenja migranata i trgovanja njima (u skladu s Akcijskim planom EU-a protiv krijumčarenja migranata (2015.–2020.), Protokolom UN-a protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom, Strategijom EU-a za iskorjenjivanje trgovine ljudima za razdoblje 2012.–2016. i Protokolom iz Palerma). OR je mjerodavan za obraćanje gradovima i regijama partnerskih zemalja radi olakšavanja i poticanja razmjene inovativnih ideja i praksi i promicanja učinkovitijeg sudjelovanja tijela lokalnih i regionalnih vlasti u oblikovanju i provedbi migracijskih politika i politika integracije, u skladu s višerazinskim upravljanjem i načelom supsidijarnosti;

32. slaže se da su stručno znanje i resursi država članica ključni za provedbu paktova i da učinkovita suradnja znatno ovisi o mrežama stručnjaka EU-a na terenu, uključujući one koji posjeduju znanje o lokalnoj i regionalnoj dimenziji migracije. OR stoga pozdravlja upućivanje europskih časnika za vezu zaduženih za migracije u prioritetne zemlje podrijetla i tranzitne zemlje kako bi se lakše koordinirala suradnja s EU-om u pogledu borbe protiv krijumčarenja i poziva države članice da brzo imenuju odgovarajuće stručnjake za tu zadaću;

Financijska pomoć

33. podržava korištenje postojećih financijskih instrumenata i uzajamnih fondova za postizanje kratkoročnih ciljeva pakta, no u tom kontekstu poziva države članice EU-a da prema dogovoru i bez odgode doprinesu spomenutim fondovima;

34. ističe važnost iskorištavanja sinergija među postojećim fondovima kao što su: Instrument za pomoć izbjeglicama u Turskoj (3 milijarde EUR), Krizni uzajamni fond EU-a za Afriku (1,8 milijardi EUR), Regionalni uzajamni fond EU-a za odgovor na sirijsku krizu (1 milijarda EUR) te ostalim financijskim instrumentima putem kojih bi se za provedbu paktova potencijalno moglo osigurati do 8 milijardi EUR u razdoblju 2016.–2020. Potrebno je razmotriti i moguće sinergije sa strukturnim fondovima;

35. pozdravlja prijedlog Komisije o izradi ambicioznog Plana za vanjska ulaganja kojim bi se riješili glavni uzroci nezakonite migracije i pružila podrška partnerskim zemljama u suočavanju s posljedicama nezakonite migracije u Africi i zemljama u susjedstvu EU-a, istodobno doprinoseći ostvarivanju drugih razvojnih ciljeva UN-a te poziva Komisiju da što prije razvije taj alat u bliskoj suradnji s državama članicama EU-a i međunarodnim partnerima;

36. pozdravlja predloženi Paket plana za vanjska ulaganja za Afriku i zemlje u susjedstvu EU-a kojim se nastoje mobilizirati ulaganja (pomoću poboljšanog poslovnog okružja, jedinstvene pristupne točke za zahtjeve za financiranje ulaganja i financiranja privatnog sektora) i potaknuti otvaranje radnih mjesta u partnerskim zemljama;

37. pozdravlja jačanje tehničke pomoći i podupiranje gospodarskih i strukturnih reformi kako bi se poboljšalo poslovno okružje. OR posebno zahtijeva da se u predloženu tehničku pomoć uključe lokalne vlasti i poduzeća i da im se pomogne u osmišljavanju većeg broja uspješnih projekata kojima se poboljšava cjelokupno poslovno okruženje i da se s njima upozna međunarodnu zajednicu ulagača;

38. uvjeren je u kratkoročni i dugoročni učinak predloženog plana ulaganja na poboljšanje održivog razvoja partnerskih zemalja EU-a koje su većim dijelom zemlje podrijetla migranata ili tranzitne zemlje tražitelja azila i nezakonitih migranata. Stoga će predloženi plan izravno riješiti glavne uzroke nezakonite migracije i doprinijeti smanjivanju poticaja za upuštanje u nezakonitu migraciju;

39. uviđa važnost doprinosa EU-a, država članica, trećih zemalja, međunarodnih financijskih institucija, europskih institucija za bilateralni razvoj i privatnog sektora planu ulaganja. OR pozdravlja inicijativu Europske komisije u pogledu predstavljanja ambicioznog vanjskog plana ulaganja usmjerenoga na mobiliziranje 62 milijarde EUR kako bi se pridonijelo ostvarenju razvojnih ciljeva UN-a i tako riješilo temeljne uzroke nezakonite migracije;

40. s tim u vezi, traži da se inicijativa Komisije provede potpisivanjem preciznog sporazuma s državama članicama i drugim međunarodnim partnerima, kojim će se oni obvezati na davanje doprinosa u iznosu jednakom onom koji je na raspolaganje stavio EU kao poticaj za nova javna i privatna ulaganja;

41. pozdravlja taj plan predstavljen u rujnu koji se temelji na tri stupa: mobiliziranje privatnih ulaganja, jačanje tehničke pomoći i poboljšavanje općeg poslovnog okružja; žali zbog toga što se u Komunikaciji uopće ne spominju lokalne i regionalne vlasti i naglašava važnost usmjeravanja pomoći i resursa na lokalne i regionalne vlasti. Očito je da se u drugi stup moraju također uključiti tijela lokalnih i regionalnih vlasti, a OR bi trebao biti partner u njegovoj provedbi. Atlas decentralizirane suradnje OR-a može biti koristan alat koji će pomoći u prepoznavanju projekata kojima je potrebno financiranje te mogući partneri za suradnju. Zahtijeva da lokalne i regionalne vlasti budu zastupljene u upravljačkoj strukturi Plana za vanjska ulaganja;

42. stoga poziva EK da uključi OR u oblikovanje tog plana kao glas tijela lokalnih i regionalnih vlasti u EU-u od kojih mnoga posjeduju golemo iskustvo u razvojnoj suradnji;

43. poziva Komisiju da istraži načine uključivanja različitih skupina dijaspora u državama članicama EU-a kao partnere koji financiraju ulaganja u svojim zemljama podrijetla. Migranti iz zemalja u razvoju 2013. poslali su doma više od 400 milijardi EUR. Takve doznake obično su stabilnije od drugih tokova privatnog kapitala i tijekom nedavne globalne financijske krize smanjile su se za samo 5 % te se brzo vraćaju na razine iz predkriznog razdoblja. Dobar primjer potencijala doznaka jest činjenica da su 2013. doznake koje je dijaspora poslala Senegal u činile 10 % njegova BDP-a;

Uloga lokalnih i regionalnih vlasti u pružanju informacija

44. ponovno ističe da lokalne i regionalne vlasti kako u EU-u tako i u trećim zemljama mogu i trebaju igrati ulogu u ulaganju zajedničkih napora s EU-om, nacionalnom razinom i trećim zemljama u cilju provedbe migracijskih partnerstava. Konkretno, tijela lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu u podizanju svijesti i pružanju potrebnih informacija građanima u njihovim zemljama podrijetla, tranzitnim i odredišnim zemljama;

45. potencijalni migranti moraju biti svjesni rizika i opasnosti s kojima će se suočiti pri pokušaju nezakonitog ulaska u EU. Moraju biti obaviješteni o uvjetima i strukturama u odredišnim zemljama, uključujući informacije o tržištu rada, pristupu relevantnom osposobljavanju i jezičnim tečajevima te uvjetima spajanja obitelji. Potencijalne migrante trebalo bi upoznavati s kulturnim razlikama između njihove zemlje podrijetla i odredišne zemlje, upozoravajući ih na to kakva ponašanja ili prakse se smatraju neprihvatljivima;

46. ljude i poduzeća u određanim zemljama trebalo bi obavijestiti o koristima migracije i na odgovarajući način osposobiti za pomoć u integraciji migranata. Pružanje tih informacija može se ostvariti na lokalnoj i regionalnoj razini gdje su vlasti najbliže građanima. Dobre politike zakonite migracije i dugoročne integracije na lokalnoj i regionalnoj razini sredstvo su borbe protiv fenomena rasizma i ksenofobije;

47. podsjeća da predloženi Okvir za partnerstvo, iako se u njegovom uvodu spominje potreba za jačanjem izgradnje lokalnih kapaciteta u vidu razvoja i politikâ susjedstva, ne uključuje detaljnu razradu konkretnih mjera za ostvarivanje te potrebe. OR može i trebao bi sudjelovati u naporima za izgradnju lokalnih i regionalnih kapaciteta u partnerskim zemljama;

48. naglašava potrebu za ulaganjem u lokalne kapacitete i mjere lokalnih i regionalnih vlada partnerskih zemalja. Lokalne vlade trebale bi postati partnerima u svim stupovima Plana za vanjska ulaganja i OR podupire prijedlog PLATFORMA-e o suradnji između gradova EU-a i gradova partnerskih zemalja kao ključnom instrumentu za provedbu novog pristupa te izgradnju kapaciteta i razmjenu tehničke stručnosti u okviru upravljanja lokalnim migracijama; u tom smislu smatra da bi se u okviru Plana za vanjska ulaganja trebala financirati suradnja između gradova odnosno između regija;

49. naglašava da suradnja između EU-a, država članica i lokalnih i regionalnih vlasti iz EU-a te iz zemalja podrijetla i tranzita migranata, može pomoći u učinkovitijem upravljanju migracijom na korist svih uključenih strana. U tom cilju EU i države članice trebaju pružiti financijsku i političku potporu lokalnim i regionalnim vlastima.

Bruxelles, 8. veljače 2017.

*Predsjednik
Europskog odbora regija*
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Prijedlog novog europskog konsenzusa o razvoju – Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost

(2017/C 207/08)

Izvjestitelj: Jesús GAMALLO ALLER (ES/EPP), načelnik Glavne uprave za vanjske odnose i odnose s EU-om autonomne zajednice Galicije

Referentni dokument: Komunikacija Komisije o prijedlogu novog europskog konsenzusa o razvoju – Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost

COM(2016) 740 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Uvod

1. priznaje da Program održivog razvoja do 2030., koji su Ujedinjeni narodi odobrili u rujnu 2015., definira nov i ambiciozan okvir obveza kojim se sve zemlje poziva na poduzimanje napora kako bi se prešlo na uključive i održive strategije razvoja, kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini;
2. uvažava da je Program održivog razvoja do 2030. od samog početka definiran kao univerzalan, čime obvezuje sve zemlje, uključujući EU i države članice, da revidiraju svoje unutarnje politike i međunarodne obveze kako bi ih uskladili s ciljevima i zadaćama Programa održivog razvoja do 2030.; međutim, skreće pozornost na to da se taj zadatak ne treba izvršiti samo na nacionalnoj razini, već i u okviru politika i nadležnosti regionalnih i lokalnih tijela vlasti EU-a;
3. ističe da EU i države članice moraju odigrati važnu ulogu u razvoju i provedbi Programa održivog razvoja do 2030.; u tom smislu pozitivnima ocjenjuje korake poduzete kroz Komunikaciju „Budući koraci za održivu europsku budućnost: Europske mjere za održivost” i kroz globalnu strategiju za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije;
4. smatra da se Program održivog razvoja do 2030. mora shvatiti kao program na više razina s više dionika koji angažira i obvezuje sva tijela javne vlasti na raznim razinama (lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj), kao i druge nevladine socijalne dionike; istodobno skreće pozornost na činjenicu da brojni ciljevi i zadaće Programa održivog razvoja do 2030. izravno utječu na područja djelovanja i nadležnosti koji pripadaju podnacionalnim vlastima, zbog čega je za njihovo ispunjavanje potrebno promicati potpuno sudjelovanje regija i lokalnih tijela vlasti u preuzimanju ciljeva održivog razvoja i u izradi politika za njihovo ostvarivanje;
5. slaže se s Komisijom da je potrebno utvrditi novi konsenzus o razvoju kojim će se revidirati i ažurirati ono što je dogovoreno 2005. kako bismo se na taj način mogli suočiti s izazovima koje sa sobom nosi Program održivog razvoja do 2030. te s promjenama do kojih je došlo u međunarodnom okruženju i u sustavu razvojne suradnje;
6. slaže se s Komisijom da je najbolji način za postizanje napretka u Programu održivog razvoja do 2030. ojačati koordinaciju politika suradnje između EU-a i država članica; međutim, ustraje na tome da je, zbog sveobuhvatne naravi Programa održivog razvoja do 2030. i međusobne povezanosti njegovih ciljeva, nužno promicati i napredak u pogledu dosljednosti politika, kako politika Zajednice tako i politika država članica;

Globalni izazovi i Program održivog razvoja do 2030.

7. utvrđuje da je brži tempo globalizacije doveo do integriranijeg i složenijeg svijeta, s promjenama u naravi i raspodjeli moći na međunarodnoj razini, većom heterogenošću u zemljama u razvoju, novom raspodjelom svjetskog siromaštva, porastom nejednakosti unutar zemalja i sve većom važnošću međunarodnih javnih dobara; razumije da Program održivog razvoja do 2030. predstavlja jasan pokušaj reagiranja na prethodno navedene promjene i na izazove u vezi s promicanjem razvoja u desetljećima koja dolaze;

8. prihvaća univerzalni karakter Programa održivog razvoja do 2030., što obvezuje sve zemlje i društva na zajednički napor u nastojanju da svoje politike usklade s ciljevima Programa; međutim, skreće pozornost na nužnost da se taj napor uloži na svim razinama javnog djelovanja, uključujući regionalne i lokalne vlasti;

9. potvrđuje da je zbog svrhe ciljeva održivog razvoja potrebno izaći iz samog okvira službene razvojne pomoći (ODA); razumije da iako će ODA i dalje biti najvažniji izvor financiranja najsiromašnijih zemalja te katalizator promjene u drugim zemljama, novi Program primorava na proširenje horizonta prema drugim tokovima i instrumentima koji su izvan perimetra same službene razvojne pomoći;

10. razumije da nužnost aktiviranja resursa i kapaciteta koji nadilaze pomoć primorava na bolje strateško djelovanje, s različitim postojećim mehanizmima i oblicima suradnje na međunarodnoj razini; iako će suradnja na razini sjever-jug i dalje imati važnu ulogu u budućnosti, ona mora biti usklađenija s mehanizmima suradnje jug-jug ili trostrane suradnje; u tom smislu skreće pozornost na važnu ulogu koju decentralizirana suradnja može imati u novom Programu održivog razvoja do 2030. time što pogoduje razmjeni iskustava između podnacionalnih dionika u području njihovih posebnih nadležnosti; i konačno, razumije da se suradnja EU-a i država članica mora u većoj mjeri odvijati kroz različite mehanizme regionalne i višestranne suradnje, u skladu s višerazinskom logikom na kojoj se temelji Program održivog razvoja do 2030.;

11. razumije da svojom ambicioznošću i sveobuhvatnim karakterom Program održivog razvoja do 2030. zahtijeva potporu brojnijih i raznolikijih dionika, uključujući regionalne i lokalne vlasti, te organizacije civilnog društva, poduzeća, zaklade, sveučilišta ili obrazovne centre, među ostalima, kako bi aktivirali i kapitalizirali dodanu vrijednost koju svatko od njih ima ovisno o svojem iskustvu i području djelovanja;

Odgovor Europske unije

12. podržava prijedlog da EU i države članice preuzmu čvrstu i aktivnu obvezu u pogledu provedbe Programa održivog razvoja do 2030., za što je potrebno promicati dosljedno uključivanje ciljeva održivog razvoja u sve javne politike koje se provode u EU-u na različitim razinama, odnosno na razini Zajednice, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini; naglašava važnost postupnog usklađivanja politika i poticaja u skladu s kojima djeluju akteri s ciljevima Programa;

13. slaže se da vanjsko djelovanje EU-a ima važnu ulogu u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja i zbog toga pozdravlja ostvareni napredak u ispunjavanju tog zadatka, kroz prioritete definirane u Ugovoru o Europskoj uniji (UEU – članak 21. stavak 2.) i u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU – članak 208.); podržava prijedlog Komisije o tome da novi konsenzus o razvoju doprinese ostvarivanju prioriteta vanjskog djelovanja Europske unije, kako su utvrđeni u globalnoj strategiji za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije;

14. podržava Komisiju u njezinoj namjeri da se poveća koordinacija između razvojne politike i drugih politika Zajednice međunarodnog karaktera, kao što su politike na području humanitarne pomoći, trgovine, regionalne integracije, zdravlja, obrazovanja, energije, ribarstva, poljoprivrede, okoliša, znanosti i tehnologije, migracija i azila ili europska politika susjedstva; međutim, ističe da nije dovoljno poboljšati razinu koordinacije politika, već je također potrebno povećati dosljednost između tih politika i međunarodno dogovorenih razvojnih ciljeva;

15. slaže se s Komisijom da, kako bi bio učinkovit, odgovor mora biti zajednički i prema kriterijima koje dijeli cijela Europska unija; međutim, ističe da do te koordinacije ne treba doći samo između EU-a i država članica, nego i između njih i regionalnih i lokalnih vlasti, na kojima počiva dio nadležnosti potrebnih za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja;

16. podupire prijedlog Komisije da se razvojna suradnja Europske unije i država članica zasniva na pristupu utemeljenom na pravima, čime bi čovjek postao protagonist i ciljna skupina napora za razvoj; osim toga, razumije da taj pristup dosljedno prati ciljeve održivog razvoja i načelo koje pokreće Program održivog razvoja do 2030., „Ne zanemarimo nikoga”, kako bi se napretkom u području razvoja obuhvatili i najosjetljiviji i najranjiviji sektori društva;

17. podupire Komisiju u njezinu ustrajanju da rodna jednakost bude središnji dio tog pristupa utemeljenog na pravima i da bude poticaj za cjelokupno djelovanje u okviru razvojne suradnje EU-a i država članica, te u okviru decentralizirane suradnje, što podrazumijeva ne samo borbu protiv postojećih nejednakosti u tom području, već i promicanje prava žena, njihovo osnaživanje i njihov pristup obrazovanju na svim razinama;

Naši zajednički prioriteti

18. razumije da je jedan od središnjih ciljeva razvojne politike EU-a i država članica potpora zemljama u njihovoj borbi protiv siromaštva, uključujući unapređenje razine pružanja i kvalitete osnovnih socijalnih usluga cijelom stanovništvu, kao što je predviđeno Programom održivog razvoja do 2030.; međutim, skreće pozornost na činjenicu da velik dio tih usluga pružaju decentralizirane uprave, stoga je od temeljne važnosti pružiti potporu regionalnim i lokalnim vlastima u provedbi ciljeva održivog razvoja;

19. slaže se s ciljem Programa održivog razvoja do 2030. o izgradnji uključivih društava, i to borbom protiv nejednakosti i promicanjem socijalne kohezije; istodobno smatra da decentralizirana uprava ima glavnu ulogu u utvrđivanju i korekciji procesa društvenog isključivanja i marginalizacije na kojima se temelje te nejednakosti;

20. ističe da je važno izgraditi mirotvorna društva kojima se dobro upravlja, uz iskorjenjivanje nesigurnosti i nasilja te osnaživanje učinkovitih i transparentnih institucija; skreće pozornost na potrebu da taj proces otpočne na teritorijalnoj razini najbližoj građanima, uz podupiranje unapređenja lokalnih i regionalnih institucija, čime bi se olakšala konsolidacija mehanizama sudjelovanja građana i građanskog demokratskog nadzora među građanima koji su predani ispunjavanju ciljeva održivog razvoja iz Programa održivog razvoja do 2030., zbog čega obrazovanje za globalno građanstvo mora postati nezaobilazna dimenzija politika i strategija raznih dionika i aktera, kako vladinih tako i nevladinih, uključenih u međunarodni sustav razvojne suradnje;

21. slaže se s ciljem Programa održivog razvoja do 2030. da se poboljšanjem upravljanja prirodnim resursima i zaštite najosjetljivijih ekosustava osiguraju uvjeti za okolišnu održivost razvojnih procesa; lokalne i regionalne vlasti opet su najvažnije za provođenje tih politika, pri čemu nastoje uskladiti održivost s gospodarskim i socijalnim napretkom predmetnih zajednica; ta je namjera od osobite važnosti u pogledu 11. cilja održivog razvoja kojim se uvodi potreba da se „učini gradove i naselja uključivim, sigurnim, otpornim i održivim“;

22. smatra da je u zemljama važno potaknuti put prema uključivom i održivom gospodarskom rastu koji će omogućiti otvaranje pristojnih radnih mjesta, kao što je utvrđeno Programom održivog razvoja do 2030.; skreće pozornost na ulogu koju regionalne i lokalne vlasti mogu imati u promicanju tih procesa, uz stvaranje produktivnog tkiva na jasno utvrđenim teritorijalnim temeljima i kroz savezništvo među dionicima, uključujući lokalne male i srednje poduzetnike;

23. ukratko, skreće pozornost na važnost koju u zemljama partnerima u provedbi Programa održivog razvoja do 2030. ima decentralizirana javna uprava; ističe ulogu koju decentralizirana suradnja može imati u prijenosu iskustava i kompetencija među dionicima te vrste; poziva da se novim konsenzusom o razvoju priznaju i potaknu mogućnosti tog oblika suradnje;

Partnerstvo: Europska unija kao pokretačka snaga u provedbi Programa održivog razvoja do 2030.

24. priznaje da, iako svaka zemlja mora biti odgovorna za vlastiti razvoj, ostvarivanje ciljeva održivog razvoja može se postići samo ako se uspostavi globalno partnerstvo koje će okupiti sve zemlje, višestrane institucije i preostale socijalne dionike, uz zajedničko djelovanje u smjeru izrade uključivih i održivih strategija razvoja, kao što se zahtijeva u Programu održivog razvoja do 2030.; istodobno opet potvrđuje da regionalne i lokalne vlasti moraju biti dijelom tog zajedničkog nastojanja i pružati doprinos u vidu kapaciteta i resursa iz svojeg područja djelovanja;

25. naglašava važnu ulogu koju decentralizirana suradnja može imati u oblikovanju partnerstva s više dionika čiji je cilj promicanje promjena u zemljama u razvoju, u smislu u kojem se na to upućuje u Programu održivog razvoja do 2030.; u novom konsenzusu o razvoju mora se prepoznati doprinos tog oblika suradnje i njezina komplementarnost s drugim oblicima;

26. naglašava da bi Europska unija i države članice trebale olakšati postupke koordinacije, podjelu zadataka i dosljednost među dionicima u okviru tog globalnog partnerstva; razumije da će se taj cilj lakše ostvariti ako Europska unija i države članice ojačaju zajedničku izradu programa u području razvojne suradnje na temelju zajedničkih stajališta o kojima je postignut dogovor sa zemljama partnerima; međutim, skreće pozornost na potrebu da u tom procesu dijaloga i usklađivanja sudjeluju regionalne i lokalne vlasti;

27. u tom smislu razumije da se ti napori u pogledu koordinacije moraju u praksi očitovati uvođenjem zajedničkih okvirnih programa u zemljama partnerima; također naglašava da je važno, kada je to moguće, djelovati uz pomoć zajedničkih mjera, na nacionalnoj, regionalnoj ili međunarodnoj razini, kako bi se poboljšao ukupni utjecaj djelovanja Europske unije i država članica; naglašava, uz to, da dionici decentralizirane suradnje moraju sudjelovati i u procesima utvrđivanja i provedbe tih programa, kao i u njihovu praćenju i ocjenjivanju;

28. poziva na to da se, kada je to moguće u zemljama partnerima, primjenjuju oni oblici suradnje, poput izravne potpore proračunu ili uzajamnih fondova EU-a (*EU Trust Funds*), koji olakšavaju koordinaciju među dionicima i omogućuju cjelovitije i fleksibilnije iskorištavanje resursa u zemljama partnerima;

29. slaže se s Komisijom po pitanju važnosti masivnog aktiviranja javnih i privatnih sredstava, kako nacionalnih tako i međunarodnih, za potrebe Programa održivog razvoja do 2030., kao što se navodi u Akcijskom planu iz Accre; razumije da je u tu svrhu važno upotrijebiti javna sredstva radi aktiviranja privatnih sredstava i postizanja učinka poluge za potrebe razvoja kroz upotrebu inovativnih financijskih instrumenata i različitih oblika kombiniranog financiranja (donacije i zajmovi); međutim, skreće pozornost na potrebu da se na odgovarajući način osigura da upotrijebljena sredstva: i. imaju jasnu razvojnu namjenu; ii. odgovaraju prioritetima zemlje partnera; iii. podrazumijevaju jasnu dodatnost javnim sredstvima; te iv. budu podložna učinkovitim mehanizmima kontrole korištenja/namjene i redovitim provjerama ostvarivanja navedenih razvojnih ciljeva;

30. ističe kako je važno da se u okviru razvojne suradnje EU-a i država članica obuhvati, aktivira i uključi najveći mogući broj dionika u potporu ciljevima održivog razvoja, uključujući, među ostalim, lokalne i regionalne vlasti, privatni sektor, civilno društvo i akademsku zajednicu, te da svatko sudjeluje u skladu s vlastitim kapacitetima, iskustvom i sredstvima; skreće pozornost na činjenicu da je decentralizirana suradnja oblik suradnje koji je posebno pogodan za promicanje i oblikovanje te vrste partnerstava s više dionika na teritorijalnoj razini; poziva Komisiju i države članice da podrže regionalna i lokalna tijela javne uprave u uključivanju ciljeva održivog razvoja u svoje politike; te ističe da je decentralizirana suradnja izrazito povoljno okruženje za davanje prostora globalnom građanstvu kako bi građani mogli razmatrati ciljeve održivog razvoja i sudjelovati u javnim politikama za njihovo ostvarivanje, kao i u praćenju provedbe Programa održivog razvoja do 2030.;

31. ukazuje na važnost koju ima osnaživanje tehničkih i institucijskih kapaciteta zemalja partnera kako bi mogle potaknuti prijelaz na uključive i održive strategije razvoja, kao što se zahtijeva u Programu održivog razvoja do 2030.; skreće pozornost na nužnost toga da se tim procesom obuhvati i decentralizirana uprava zemalja partnera;

32. ističe da bi se u okviru razvojne suradnje EU-a i država članica sredstva trebala raspodjeljivati u skladu s jasnim i transparentnim pravilima, uzimajući u obzir potrebe i strukturne razlike zemalja partnera, kao i njihovu sposobnost aktiviranja alternativnih sredstava; istodobno ustraje na tome da se pri iskorištavanju sredstava i provođenju aktivnosti mora uvažavati načelo „Ne zanemarimo nikoga“;

33. naglašava da, u skladu s iznesenim, zemlje s najmanjim dohotkom, a osobito najmanje razvijene zemlje, te nestabilne države ili zemlje koje su izašle iz sukoba, moraju imati prioritet u dobivanju najpovoljnijih oblika međunarodne pomoći EU-a i država članica;

34. međutim, upozorava da se velike skupine zemalja sa srednje visokim dohotkom suočavaju s ozbiljnim strukturnim ograničenjima, uz vrlo različite unutarnje okolnosti, krhke institucije i rascjepkana društva; razvojna suradnja, uključujući financijsku suradnju, može biti korisna kako bi se ovim zemljama omogućilo da nadvladaju svoja ograničenja i promiču održivi proces razvoja, kojim će, uz to, poboljšati svoju sposobnost aktivnijeg sudjelovanja u ostvarivanju Programa održivog razvoja do 2030.;

35. vjeruje da uređene migracije mogu biti pokretač napretka, kako u zemljama podrijetla tako i u zemljama odredišta, uz to što su korisne i za same migrante; smatra da se uredno upravljanje migracijama mora uključiti u ciljeve djelovanja za razvoj kako bi se pokušala iznaći odgovarajuća regulatorna rješenja i pružiti odgovarajuća potpora uz pomoć kojih će se zaštititi ljudska prava migranata uzduž migracijskih ruta i u zemlji odredišta te im se osigurati mogućnosti u zemlji podrijetla, u cilju ublažavanja pritiska nekontroliranih migracijskih tokova;

36. utvrđuje da operativno područje razvojne suradnje nadilazi specifičan instrument međunarodne pomoći jer obuhvaća sredstva koja, iako se ne mogu izmjeriti kao službena razvojna pomoć, imaju potencijal stvaranja prilika za razvoj; smatra da se u okviru razvojne suradnje EU-a i država članica mora aktivno iskorištavati taj skup operativnih

sredstava te da se izvori i instrumenti koji se koriste moraju prilagoditi okolnostima svake zemlje partnera, uključujući zemlje sa srednje visokim dohotkom;

37. podupire prijedlog Komisije da pokrene ambiciozan plan vanjskih ulaganja kako bi se pokušala pokrenuti privatna ulaganja, ojačala tehnička podrška lokalnim vlastima i poduzećima za odgovarajuću izradu projekata i stvorilo pogodno okruženje za poslovanje, pri čemu se na primjereni način u obzir trebaju uzeti prioriteta lokalnih i regionalnih vlasti u području teritorijalnog razvoja; smatra da taj plan mora biti u skladu s ciljevima utvrđenima u Programu održivog razvoja do 2030. i da mora olakšavati sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti u cilju odgovarajuće provedbe;

38. slaže se s Komisijom da je važno poduprijeti mehanizme regionalne integracije, čime bi se omogućilo jačanje razvojnih procesa predmetnih zemalja i poboljšalo osiguravanje regionalnih javnih dobara radi uspješnijeg ostvarivanja Programa održivog razvoja do 2030.; uzima na znanje reviziju politike susjedstva u skladu s novim prioritetima koji proizlaze iz Programa održivog razvoja do 2030.; istodobno ističe potrebu da se u okviru te politike ojača suradnja među regijama uz odgovarajuće mjere potpore;

Povećanje utjecaja Europske unije

39. ističe da treba nastaviti s naporima za poboljšanje učinkovitosti razvojne suradnje, primjenjujući ono što je dogovoreno na sastancima na vrhu u Rimu, Parizu, Accri i Busanu; istodobno, smatra važnim pružiti podršku izgradnji institucionalnih kapaciteta u zemljama partnerima, te, među ostalim, potaknuti partnerske zemlje da u svojim nacionalnim dokumentima za planiranje u obzir uzimaju i najvažnije prioritete lokalnih i regionalnih vlasti kako bi naporu u području suradnje postigli uspjeh i zadovoljili potrebe različitih područja i njihovih stanovnika;

40. uviđa da razvojna suradnja ne može sama financirati promjene koje se zahtijevaju Programom održivog razvoja do 2030.; stoga ističe da EU i države članice moraju tu suradnju upotrebljavati kao mehanizam financijske poluge za dodatna sredstva iz drugih izvora i kao katalizator za promjenu poticaja i promicanje pozitivnih promjena u zemljama u razvoju;

41. ponavlja da ako zemlje EU-a žele biti vjerodostojno referentno mjerilo u međunarodnom okruženju, moraju ispuniti svoje obveze; stoga smatra da bi zemlje trebale težiti postizanju ciljeva na koje se EU obvezao u okviru međunarodnog programa na području financiranja razvoja; te se zalaže i za to da bi zemlje trebale ispuniti obvezu sadržanu u Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, uključujući sporazume o financiranju na području okoliša;

42. potvrđuje važnost prilagodbe suradnje nizu instrumenata i mjera koji nadilaze samu pomoć i uključuju se u međunarodni sustav potpore razvojnim procesima; u tom smislu slaže se da je važno pratiti napore OECD-a kako bi se za područje financiranja razvoja osiguralo novo mjerilo, uključujući razradu koncepta *Total Official Support for Sustainable Development* (ukupna službena potpora za održivi razvoj);

43. priznaje da za brojne probleme na koje upućuje Program održivog razvoja do 2030. nema pouzdanih tehničkih rješenja te da je potrebno pronaći alternativna rješenja koja se temelje na kreativnosti, promicanju znanja i tehnološkim i socijalnim inovacijama; smatra da u tom području decentralizirana suradnja može imati važnu ulogu jer prenosi iskustva stečena na lokalnoj i regionalnoj razini;

44. napominje da Program održivog razvoja do 2030. neće biti ostvariv ako se znatno ne poboljša dosljednost politika, vodeći računa o učinku koji na razvojne ciljeve imaju sve javne politike; uz to, ustraje na tome da se napredak po pitanju dosljednosti mora ostvariti kako na području (horizontalnog) javnog djelovanja tako i između različitih razina vlasti (lokalne, regionalne, nacionalne i razine Zajednice) na temelju pristupa zasnovanog na cjelovitom upravljanju (eng. *whole-of-government*) u okviru javnih politika i programa u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju;

45. skreće pozornost na to da svi dionici suradnje u EU-u moraju sudjelovati u postizanju transparentnosti, što bi se trebalo odnositi na sredstva koja svaki od njih aktivira; razumije da tijela javne vlasti (tijela Zajednice, nacionalna, regionalna i lokalna tijela) moraju predvoditi ta nastojanja u svrhu unapređenja preuzimanja odgovornosti i kvalitete djelovanja;

46. smatra da teritorijalno utemeljeno djelovanje usmjereno na promjene, uz sudjelovanje lokalnih dionika i uz potporu decentralizirane suradnje, može biti najbolji put za promicanje intenzivnog i opsežnog procesa prijelaza na uključive i održive modele razvoja;

47. u vezi s iznesenim, Odbor regija ponavlja svoju ponudu da doprinese provedbi Programa održivog razvoja do 2030. i razmjeni znanja i iskustva s ostalim javnim vlastima i s odgovarajućim tijelima vlasti u zemljama u razvoju uz pomoć platforme (portala) za informiranje i raspravu regionalnih i lokalnih tijela vlasti u području razvoja, dvogodišnjeg dijaloga o decentraliziranoj suradnji (tzv. konferencije o decentraliziranoj suradnji) te međunarodnih foruma Euro-mediteranske skupštine lokalnih i regionalnih vlasti (ARLEM) i godišnje Konferencije lokalnih i regionalnih vlasti za Istočno partnerstvo (CORLEAP). Odbor regija želi potaknuti i koordinirati decentraliziranu suradnju lokalnih i regionalnih tijela vlasti Europske unije s lokalnim i regionalnim tijelima vlasti susjednih zemalja u okviru posebnih inicijativa, poput Inicijative iz Nikozije za Libiju;

48. smatra da je važno uspostaviti dobru komunikacijsku politiku za održiv razvoj kako bi se omogućilo stjecanje informiranijeg pogleda na izazove i politike koje treba provesti te osigurala osvještenija i aktivnija potpora građana, uz shvaćanje razvojne suradnje i obveze u pogledu UN-ova Programa održivog razvoja do 2030. kao ulaganja u budućnost; potrebno je europskim građanima prenijeti važnost ciljeva razvojne suradnje, uz širenje svijesti o uzajamnoj koristi koja proizlazi iz te politike, poput uspostave regionalnih područja stabilnosti; naposljetku, potrebno je povećati svijest o djelovanju različitih aktera uključenih u taj proces, kao što su lokalne i regionalne vlasti, te, u okviru njih, najudaljenije regije koje već godinama razvijaju uspješne politike suradnje sa susjednim zemljama;

Daljnje postupanje u vezi s preuzetim obvezama

49. zalaže se za to da svi dionici suradnje postupno prilagode svoje sustave izvješćivanja i pokazatelje praćenja sadržajima Programa održivog razvoja do 2030.; također podupire sastavljanje zajedničkih sažetih izvješća o napretku ostvarenom u pogledu Programa održivog razvoja do 2030. kako bi ih se moglo podnijeti Političkom forumu UN-a na visokoj razini; ustraje u tome da regionalne i lokalne vlasti aktivno sudjeluju u sastavljanju tih izvješća te da izvještavaju o mjerama poduzetim na područjima u svojoj nadležnosti i u okviru decentralizirane suradnje;

50. slaže se da treba ojačati statističke sustave za praćenje Programa održivog razvoja do 2030.; skreće pozornost na potrebu da se ojača i priprema regionalnih i lokalnih informacija kako bi se osiguralo ostvarivanje napretka u svim sektorima i teritorijalnim područjima.

Bruxelles, 8. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Učinkovit sustav upravljanja vodama: osmišljavanje inovativnih rješenja

(2017/C 207/09)

Izvjestitelj: Cees Loggen (NL/ALDE), član Izvršnog vijeća pokrajine Sjeverne Holandije**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Opće napomene

1. smatra da je čista i u dovoljnoj količini dostupna voda, kao izvor života, neophodna za naše zdravlje i dobrobit. Voda nudi brojne mogućnosti za razvoj, ali jednako tako predstavlja i prijetnju. Poplave, suše i loša kvaliteta vode ugrožavaju naš život, zdravlje i dobrobit;
2. izražava pohvalu Europskoj komisiji jer je 2000. godine usvojila Okvirnu direktivu o vodama koja, nadopunjena brojnim konkretnijim europskim zakonodavnim aktima ⁽¹⁾, sjedinjuje veliki dio prethodnih zakonodavnih akata u jedan paket, utvrđuje pristup upravljanju vodama na temelju riječnih sljevova te utvrđuje ambiciozne dugoročne ciljeve na području zaštite voda;
3. zna da Europska komisija radi na sljedećim elementima europske politike na području upravljanja vodama:
  - (a) reviziji Okvirne direktive o vodama (2000/60/EZ), planiranoj za 2019. godinu: Služba Europskog parlamenta za istraživanja izradila je izvješće *Water Legislation – Cost of Non-Europe Report* („Izvješće o cijeni neujedinjene Europe u području zakonodavstva o vodi”), u kojem se navode problemi pri provedbi,
  - (b) raznim mjerama, uključujući i prijedlog zakonodavnog instrumenta za poticanje ponovne upotrebe vode koja čini ključnu komponentu ekološko-industrijskog krajolika EU-a. Inicijativa za promicanje ponovne uporabe vode jedan je od ključnih elemenata akcijskog plana za kružno gospodarstvo koji treba upotpuniti zakonodavnim prijedlogom o minimalnim uvjetima kvalitete vode koja se ponovno koristi, primjerice za navodnjavanje i obnavljanje podzemnih voda,
  - (c) budućoj reviziji Direktive o pitkoj vodi (98/83/EZ), planiranoj za 2017. godinu: savjetovanja i pripreme studije uputili su na potrebu za poboljšanjem politike EU-a koja se tiče pitke vode, i to u pogledu primjene ljudskog prava na vodu i odvodnju,
  - (d) mogućoj reviziji Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEZ);
4. skreće pozornost na činjenicu da su u većini država članica lokalne i regionalne vlasti nadležne u institucionalnom i političkom smislu za upravljanje vodama te stoga imaju važnu ulogu u provedbi većine europskih direktiva o vodi. Najčešće su lokalne i regionalne vlasti nadležne i za područja koja su važna za održivo upravljanje vodama, među ostalim za prostorno planiranje, infrastrukturu, politiku na području mobilnosti, izdavanje dozvola, poljoprivredu i očuvanje krajolika, opskrbu vodom, zaštitu površinskih i podzemnih voda, prilagodbu klimatskim promjenama i zaštitu od poplava;
5. prima na znanje zaključke Europskog vijeća u pogledu održivog upravljanja vodama od 17. listopada 2016. i podupire zaključke Vijeća da je voda glavni prioritet te se slaže s tvrdnjom da se zadaće u vezi s upravljanjem vodom razlikuju diljem EU-a zbog čega je potrebna fleksibilnost pri odabiru mjera, što uključuje i potrebu rješavanja pitanja infrastrukture za reguliranje vodnih resursa kako bi se postiglo dobro stanje okoliša i vodnih tijela te osigurala potražnja;

⁽¹⁾ Direktiva o zaštiti podzemnih voda (2006.), Direktiva o normama za kvalitetu okoliša (2008.), Direktiva o komunalnim otpadnim vodama (1991.), Direktiva o nitratima (1991.), nova Direktiva o vodi za kupanje (2006.), Direktiva o pitkoj vodi (1998.), Direktiva o poplavama (2007.), Okvirna direktiva o morskoj strategiji (2008.) i dvije odluke Komisije (iz 2005. i 2008.) o ekološkom stanju.

6. stoga ističe važnost poštovanja načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Na primjer, za mjere u pogledu ponovne uporabe vode ili poboljšanja učinkovitosti na strani potražnje (ušteda vode) presudno je važan nacionalni, regionalni i lokalni kontekst zbog razlika u stupnju dostupnosti vode. Stoga je važno osigurati prostor za razmatranje takvih pitanja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, unutar europskog okvira, te za poduzimanje potrebnih mjera na tim razinama;
7. prima na znanje vrlo ambiciozan, dobrovoljni Program komunalnih voda do 2030. koji je pokrenut tijekom konferencije „Gradovi i voda”, održane u Leeuwardenu u veljači 2016. te poziva gradove u Europi da se priključe tom programu;
8. podupire namjeru Europske komisije da 2017. godine, u okviru provedbe akcijskog plana za kružno gospodarstvo, iznese prijedlog minimalnih uvjeta za ponovnu uporabu vode i provede reviziju Direktive o vodi za piće (REFIT) ⁽²⁾, pri čemu je potrebno paziti da eventualni negativni učinci nemaju nerazmjerne posljedice za druge sektore, npr. poljoprivredni sektor;
9. naglašava da se razlike među regijama u pogledu dostupnosti vode moraju uzeti u obzir. Ne bi trebala postojati obveza ponovne upotrebe vode, osim ako se može opravdati. U osnovi, ponovno korištenje vode može biti rješenje u regijama u kojima raspoloživost vode predstavlja problem;
10. u tom kontekstu poziva Europsku komisiju da primjenom uravnoteženog i dosljednog pristupa osigura da se ponovno korištenje vode razmatra isključivo kao dodatna mogućnost opskrbe vodom uz istodobno povećanje učinkovitosti na strani potražnje kao i da se analiziraju i uzmu u obzir mogući učinci smanjene dostupnosti vode;
11. smatra da je od ključne važnosti da lokalne i regionalne vlasti putem ovog samoinicijativnog mišljenja iznesu preporuke za poboljšanje provedbe postojećeg europskog zakonodavstva o vodi i da i dalje budu intenzivno uključene u buduće europske politike na tom području;

Kontekst i opseg mišljenja

12. Odbor je višekratno izrazio svoj stav o nizu tema iz područja upravljanja vodama. Ovo samoinicijativno mišljenje dovezuje se na prethodna mišljenja OR-a:
- (a) mišljenje „Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2000/60/EZ i 2008/105/EZ u odnosu na prioritetne stvari u području vodne politike”, CdR 1120/2012. ⁽³⁾;
- (b) mišljenje „Sedmi akcijski program zaštite okoliša”, CdR 593/2013 ⁽⁴⁾;
- (c) mišljenje: „Dodjela ugovora o koncesiji”, CdR 100/2012. ⁽⁵⁾;
- (d) mišljenje „Uloga regionalnih i lokalnih vlasti u promicanju održivog upravljanja vodama”, CdR 5/2011 ⁽⁶⁾;
13. naglašava, u pogledu posljedica klimatskih promjena na upravljanje vodama, potrebu za usklađivanjem političkih mjera na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te razini EU-a s mjerama u kontekstu strategije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama i upućuje u tom smislu na mišljenje „Ususret novoj strategiji EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama na temelju integriranog pristupa”, CdR 2403/2016;
14. prepoznaje širinu politike na području upravljanja vodama i smatra da se ovo samoinicijativno mišljenje treba usredotočiti na unutarnje upravljanje vodama, odnosno kvalitetu vode, nedostatak slatke vode i zaštitu od poplava. Mišljenje se ne bavi upravljanjem voda mora i oceana, a time ni Okvirnom direktivom o morskoj strategiji ni Direktivom o prostornom planiranju morskog područja, jer su te teme predmet prijašnjih mišljenja OR-a;

Važnost dobrog gospodarjenja vodama

15. skreće pozornost na velike izazove s kojima se suočavamo u području upravljanja vodama koji su posljedica klimatskih promjena i sve intenzivnijeg korištenja zemlje:

⁽²⁾ Program rada Komisije za 2017., COM(2016) 710 final, Prilog I.

⁽³⁾ SL C 17, 19.1.2013., str. 91.

⁽⁴⁾ SL C 218, 30.7.2013., str. 53.

⁽⁵⁾ SL C 277 13.9.2012., str. 74.

⁽⁶⁾ SL C 259, 2.9.2011., str. 13.

- (a) kratkoročno gledano, sve veća promjenjivost sustava padalina povećava rizik od poplava i suša. Rast temperature vode i velik raspon ekstremnih pojava poput poplava i suša utječu na kvalitetu vode; slično tome, promjene u kvantiteti i kvaliteti vode utječu na njezinu raspoloživost, stabilnost i pristupačnost te na funkcioniranje i uporabu postojeće infrastrukture, kao i na prakse upravljanja;
- (b) srednjoročno gledano, izazov predstavlja uspješno ostvarivanje zadanih ciljeva u pogledu kvalitete vode,
- (c) dugoročno gledano, najveći izazov predstavljaju podizanje razine mora i nestašica (slatke) vode, što ima znatne gospodarske i socijalne posljedice, poput emigracije iz područja koja su poplavljena i/ili koja ostanu bez slatke vode; također, predviđene promjene povezane s padalinama i temperaturom vjerojatno će utjecati na učestalost poplava, što će imati znatne socioekonomske i zdravstvene posljedice;

16. upućuje na znatnu gospodarsku vrijednost vodnog sektora i gospodarsku važnost dobrog upravljanja vodama. Primjerice:

- (a) globalna opskrba, pročišćavanje i distribucija vode imaju presudnu važnost za naše društvo: oni jamče našu hranu, higijenu, zdravlje i dobrobit. Otprilike 63 milijarde eura od ukupne globalne ekonomije – koja iznosi približno 70 milijardi eura – izravno je ovisno o vodi ⁽⁷⁾;
- (b) u nedavnom izvješću UN-a procjenjuje se da 1 milijarda radnih mjesta diljem svijeta, što odgovara 40 % ukupnog broja radnih mjesta, ovisi u velikoj mjeri o vodi, dok daljnja 1 milijarda radnih mjesta djelomično ovisi o vodi. To znači da je 80 % ukupnog broja radnih mjesta diljem svijeta ovisno o vodi ⁽⁸⁾;
- (c) europski vodni sektor obuhvaća 9 000 aktivnih MSP-ova i osigurava samo u komunalnim službama 600 000 radnih mjesta ⁽⁹⁾;
- (d) ukupna bruto dodana vrijednost sektora odvodnje i vodoopskrbe procijenjena je 2010. godine na 44 milijarde EUR, a te iste godine predstavljala je oko 500 000 radnih mjesta ⁽¹⁰⁾;
- (e) posljednjih 15 godina poplave su uzrokovale najmanje 25 milijardi EUR osigurane štete, čemu treba pridodati i neosigurane troškove. Godišnja šteta u 2014. godini procijenjena je na gotovo 5 milijardi EUR, a 2050. godine mogla bi iznositi i pet puta više ⁽¹¹⁾;

Potreba za drugačijim oblikom politike

17. smatra da se, s obzirom na veliku nesigurnost u pogledu opsega i utjecaja budućih problema s vodom te neujednačenost pravnog okvira, izrada politike koja se temelji na „nacrtu” može smatrati dobrom polaznom točkom u cilju poboljšanja odnosa među različitim institucijama i razmatranja novih inovativnih načina u pristupu oblikovanju politika koji bi omogućili suradnju između različitih sektorskih područja, uz nastojanje da se ostvari sinergija i uz izbjegavanje sukoba. Potrebno je primijeniti pristup koji možemo nazvati „prilagodljivom politikom”. U sljedećoj tablici navode se različite mogućnosti:

		Standardi i vrijednosti	
		zajednički	različiti
Znanje	konsenzus	planirana politika	pregovori o standardima
	polemike	pregovori o znanju	prilagodljiva politika

⁽⁷⁾ WssTP Water Vision 2030, *The Value of Water – Towards a future proof model for a European water-smart society* („Vrijednost vode – ususret modelu koji je održiv u budućnosti za europsko društvo koje inteligentno koristi vodu”), listopad 2016. <http://wssstp.eu/publications/>

⁽⁸⁾ Izvješće Ujedinjenih naroda o razvoju svjetskih voda, 2016.

⁽⁹⁾ COM(2012) 216 final.

⁽¹⁰⁾ Eurostat (2013) u COM(2014) 363 final.

⁽¹¹⁾ Forzieri, G. i dr., *Multi-hazard assessment in Europe under climate change, Climatic Change* (Procjena višestrukih opasnosti u Europi suočenoj s klimatskim promjenama), svezak 137., broj 1., srpanj 2016., str. 105–119.)

18. poziva Europsku komisiju da, u okviru predstojeće revizije Direktive o pitkoj vodi, mjera za ponovnu uporabu vode, moguće revizije Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i naposljetku, revizije Okvirne direktive o vodama, razmotri mogućnosti prilagodljive politike na području upravljanja vodama. Pri tome je potrebno pozornost pridati najvažnijim preduvjetima prilagodljive politike: sveobuhvatnosti, razmjeni informacija, fleksibilnosti i diferencijaciji ciljeva, napora i inovacija; Prilikom razmatranja mogućnosti za novu politiku Komisija bi se trebala savjetovati s lokalnim i regionalnim vlastima kako bi osigurala da su budući prijedlozi u najboljem interesu lokalnih i regionalnih vlasti i da podupiru, odnosno da ne smanjuju njihove nadležnosti;

Sveobuhvatna politika

19. poziva Europsku komisiju da svoju pretežito sektorsku vodnu politiku pretvori u sveobuhvatnu politiku i stoga traži od Europske komisije da osigura da upravljanje vodama bude uključeno kao horizontalni element u druga područja politika koja su usko povezana s tim resursom, kao što su ljudska potrošnja, energetika, poljoprivreda, ribarstvo, turizam, okoliš itd.;

20. smatra da načelo predostrožnosti i načelo „onečišćivač plaća” moraju i dalje biti osnova politike upravljanja vodama. Međutim, u sklopu diferenciranog pristupa potrebno je sve mogućnosti držati otvorenima kako bi se pronašla najučinkovitija i najdjelotvornija rješenja, tako da u iznimnim okolnostima bude moguće odstupanje od tih polaznih točaka. Ta se rješenja moraju oslanjati na inovativne, ciljane i ekološki održive znanstvene pristupe;

21. upućuje u tom kontekstu na činjenicu da energija, odnosno energetske troškovi mogu predstavljati veliku prepreku pri primjeni inovacija i nekonvencionalnih rješenja za nestašicu vode, kao i pri transportu vode do područja pogođenih sušom ili postrojenja za desalinaciju i naglašava da je prilikom oblikovanja politika EU-a potrebno u obzir uzeti korištenje obnovljive energije kao i potencijal same vode kao izvora energije;

22. upućuje na sve veću upotrebu lijekova, kao što su antibiotici, čije aktivne tvari dopijevaju u površinske vode putem kanalizacijskog sustava. To iziskuje dodatne napore od sektora za proizvodnju pitke vode od površinskih voda, ali može biti i uzrok povećanog rizika od otpornosti bakterija na antibiotike. Rješenje je tog problema u pristupu usmjerenom na raspršene izvore rezidualnih farmaceutskih tvari, odnosno na preostale lijekove i rezidue farmaceutskih tvari u urinu i fekalijama;

23. potiče države članice i lokalne i regionalne vlasti da koncept zelene infrastrukture i mjere za prirodno zadržavanje vode kao dodatak ili alternativu tradicionalnim sivim strukturnim mjerama (npr. smanjenje hidromorfoloških pritisaka u riječnim slijevovima) uključe u svoje vodne politike, u svoje operativne programe koji se financiraju iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (npr. za obnovu močvara i šuma) ili u urbanističko planiranje (npr. za skladištenje kišnice (za ponovnu uporabu) ili povećanje zadržavanja vode u svrhu smanjenja učinaka poplava);

24. skreće pozornost na potrebu za poboljšanjem upravljanja vodama putem osiguravanja opskrbe čistom vodom u slučaju prirodnih katastrofa ⁽¹²⁾;

25. potiče lokalne i regionalne vlasti na suradnju s osiguravajućim društvima i nacionalnim vladama kako bi se osiguralo da kućanstva, farme i poduzeća, koji bi mogli biti zahvaćeni poplavama, mogu dobiti pristupačno osiguranje. Daljnji napori potrebni su kako bi se zajamčilo da svi dionici prepoznaju da je izgradnja otpornosti odmah na početku najučinkovitiji način za smanjivanje rizika i dugoročnih troškova koje uzrokuju prirodne katastrofe.

Razmjena informacija između kreatora politika i onih koji ih provode

26. primjećuje da su ciljevi raznih područja politike sami za sebe dostižni („politika prema planu”), međutim u praksi nailazimo na proturječnosti u provedbi. Odbor ukazuje na činjenicu da regije i gradovi, koji su nadležni za provedbu, često moraju naći ravnotežu između tih proturječnih mjera;

27. poziva Europsku Komisiju da poboljša razmjenu informacija između onih koji provode politiku na području upravljanja vodama, odnosno lokalnih i regionalnih vlasti, i kreatora politika u Bruxellesu te da prilikom sastavljanja nove politike ili prilagodbe svoje politike u obzir uzme te informacije o npr. proturječnim ciljevima;

⁽¹²⁾ CdR 2646/2014.

Revizija i provedba postojećeg zakonodavstva

28. očekuje da će planirana revizija Direktive o pitkoj vodi poboljšati sustave praćenja i parametre analize, osigurati bolji pristup informacijama o kvaliteti pitke vode za građane, riješiti problem istjecanja, razviti regulatorni okvir za male ili pojedinačne opskrbe pitkom vodom, predložiti rješenja za probleme uzrokovane materijalima koji su u dodiru s vodom za piće te ažurirati postojeća odstupanja od zakonodavstva;

29. ustraje na tome da buduća revizija Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda bude izričito usmjerena na poboljšanje praćenja, izvještavanja i širenja podataka i snažno preporučuje da se u obzir uzmu poveznice s kružnim gospodarstvom i učinkovitosti resursa u EU-u. Države bi članice u pogledu izvještavanja trebalo rasteretiti barem u onoj mjeri u kojoj su već ispunile svoje obveze;

30. pozdravlja novi pristup Europske komisije za ocjenjivanje „stupnja usklađenosti” koje je usmjereno na preostale nedostatke u prikupljanju, pročišćavanju i priključivanju otpadnih voda. Taj pristup nadopunjava službeno ocjenjivanje poštovanja pravnih obveza koje proizlaze iz Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda; sa zadovoljstvom primjećuje da je Europska komisija u svojem osmom izvješću o provedbi Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda po prvi puta obradila i uključila rezultate na regionalnoj razini i poziva Europsku komisiju da zadrži i ocjenjivanje „stupnja usklađenosti” i regionalne pristupe te da ih u suradnji s lokalnim i regionalnim aktera dalje razvije;

31. poziva Europsku komisiju, države članice i lokalne i regionalne vlasti da smanje nestašicu vode i dodatno povećaju učinkovitost korištenja vode, posebice:

- (a) jasnim davanjem prednosti upravljanju potražnjom vodom, učinkovitosti korištenja vode u navodnjavanju, u zgradama i u energetsom sektoru,
- (b) rješavanjem problema prevelikog crpljenja putem revizije dozvola ili bolje provedbe u skladu s Okvirnom direktivom o vodama,
- (c) poduzimanjem mjera u što ranijoj fazi politike proizvoda, uključujući buduće zakonodavstvo za povećanje učinkovitosti vode uređaja u radnim planovima u okviru Direktive o ekološkom dizajnu;
- (d) daljnjom potporom mjerenju potrošnje vode u svim sektorima i kod svih korisnika;
- (e) rješavanjem problema gubitka vode istjecanjem kroz poticanje ulaganja u infrastrukturu, financiranih također kroz odgovarajuće cijene vode i odgovarajuće provedbene mjere;

Fleksibilnost i diferencijacija ciljeva

32. upućuje na napetosti između ciljeva kvalitete vode i zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) te poziva Europsku komisiju da osigura bolju usklađenost između tih dvaju područja politika. EU treba izbjegavati jačanje takvih napetosti i povezanih administrativnih opterećenja koja nastaju prilikom provedbe potencijalno sukobljenog zakonodavstva te tražiti kompromisna rješenja koja će biti najučinkovitija, najekonomičnija i koja će se uzajamno osnaživati;

33. smatra primjerenim i važnim postići napredak u uključivanju Direktive 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanoga nitratima iz poljoprivrednih izvora u Okvirnu direktivu o vodama, kako bi se uskladile mjere za postizanje dobrog stanja vodnih tijela i odgovarajuće kvalitete vode za ljudsku uporabu.

34. poziva Europsku komisiju da istraži mogućnosti za izradu fleksibilnije i diferenciranije politike na području upravljanja vodama. Fleksibilnost je potrebna zbog nesigurnosti oko problema s vodama u budućnosti. Vodna će politika – kako u pogledu svojih ciljeva tako i u pogledu svog pristupa – morati pronaći ravnotežu između nužne pravne sigurnosti koja će omogućiti dugoročno planiranje i višegodišnja skupa ulaganja s jedne strane te potrebe za eventualnim prilagođavanjem novim okolnostima s druge strane. Stoga je potrebno diferencirati ciljeve u pogledu vremena i mjesta kako bi se povećala učinkovitost mjera i osjećaj odgovornosti za njih⁽¹³⁾, a da to ne dovede do smanjenja ambicija;

⁽¹³⁾ Primjerice, mnogo je učinkovitije poduzimati mjere protiv poplava ili za poboljšanje kvalitete vode uzvodno u riječnom slijevu nego nizvodno. Pri tome se podrazumijeva da regije koje se nalaze nizvodno doprinose mjerama koje se provode uzvodno u riječnom slijevu.

35. poziva Europsku Komisiju da u Okvirnoj direktivi o vodama nađe drugačije rješenje za pravilo „one-out all-out”. To načelo ne pruža dobru sliku o stvarnom ekološkom i kemijskom stanju kao niti o naporima poduzetima za poboljšanje kvalitete vode. Kako bi se osigurala potpora za prijeko potrebne mjere, potrebno je razviti instrument praćenja koji odražava rezultate već postignute u državama članicama;

Istraživanje i inovacije

36. uvjeren je da su, pored inovacija u sklopu politike, daljnje tehničke inovacije od iznimne važnosti za suočavanje sa sadašnjim i budućim problemima u području upravljanja vodama⁽¹⁴⁾. Kako bi se podržala ta vrsta inovacija, Odbor naglašava moguće koristi europskoga akcijskog plana za inovacije na području vode na razini EU-a kojim bi se doprinijelo uspostavljanju održivog i pametnog društva usmjerenog na hidrološki ciklus. Takav okvir potaknuo bi države članice i lokalne i regionalne vlasti, uz potporu Europske komisije, na primjenu sistemskih inovativnih pristupa, kao i na uspostavljanje partnerstava u inovacijskim projektima u području voda. Iako se postojeće platforme znanja i mogućnosti financiranja inovacija u velikoj mjeri razvijaju, jačaju i šire, Odbor smatra da dvije prepreke otežavaju provedbu inovativnih rješenja. Stoga poziva Europsku komisiju na:

- (a) daljnje smanjenje administrativnog opterećenja prilikom pristupanja europskim fondovima za inovacije kroz suradnju i ulaganja s ciljem sprečavanja većih dugoročnih izazova za upravljanje vodama diljem EU-a. Posebnu pozornost potrebno je posvetiti oprečnom zakonodavstvu u području državnih potpora i poteškoćama s kojima se suočavaju poduzeća kod pristupanja fondovima za inovacije;
- (b) razmatranje mogućnosti za davanje slobodnog prostora u situacijama kada ograničenja iz drugih područja politika otežavaju provedbu inovativnih rješenja;

Zaključak

37. naglašava da je upravljanje vodama područje politike koje iziskuje veliki kapital i velika ulaganja te da će se ta ulaganja samo dodatno povećati u budućnosti. Usvajanjem šireg opsega za definiranje problema, za pristupanje rješavanju problema te za bolje uključivanje povezanih područja politika (kao što su poljoprivreda, energetika, zdravstvo) – na što je postojeće zakonodavstvo već usmjereno – smanjuje se mogućnost povlačenja ulaganja i stvaraju nove prilike i plodno tlo za inovacije. Izazov se sastoji u donošenju razumnih odluka kojima se uzima u obzir ono što želimo očuvati, ali kojima se i ostavlja dovoljno manevarskog prostora za suočavanje s nepredvidivim budućim izazovima u vezi s upravljanjem izvorom života (***Manage the source of life!***).

Bruxelles, 9. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽¹⁴⁾ Npr., nakon drugog pročišćavanja, otpadne vode dobar su izvor za proizvodnju pitke vode, pogotovo u usporedbi s desalinacijom. Međutim, izazov ovdje predstavlja pridobivanje javnosti.

Mišljenje Europskog odbora regija – Ususret novoj strategiji EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama na temelju integriranog pristupa

(2017/C 207/10)

Izvjestiteljica: Sirpa Hertell (FI/EPP), članica Gradskog vijeća Espooa

PREPORUKE O POLITIKAMA

ODBOR REGIJA

1. ističe da mnoge izvorne preporuke OR-a o strategiji EU-a za prilagodbu (OR 3752/2013) i dalje vrijede te ih treba uzeti u obzir zajedno s ovim mišljenjem; posebice skreće pozornost na sljedeće: prijedloge da se strategija za prilagodbu izravnije poveže s konceptom klimatske otpornosti te dodatno razrade koncept i ocjene „ranjivosti” različitih područja; prijedlog da se stavi veći naglasak na rješenja za prilagodbu utemeljena na zelenoj infrastrukturi kao i na aspekte povezane s bioraznolikošću i ekosustavom; te upozorenje da bi moglo biti nužno razraditi scenarije za prilagodbu povećanju temperature većem od dva stupnja ne pokažu li se globalni naponi u vezi s Pariškim sporazumom uspješnima;

2. uzima na znanje da se radi na svih osam mjera Strategije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama i da rezultati postaju vidljivi (npr. donošenje nacionalnih strategija prilagodbe u 75 % država članica EU-a, pokretanje inicijative „Mayors Adapt” („Gradonačelnici se prilagođavaju”), koja je sad dio Sporazuma gradonačelnika) te stoga očekuje da Europska komisija provede evaluaciju i preispitivanje Strategije. Ističe da je posrijedi kontinuirani postupak u okviru kojeg bi i države članice trebale neprestano ažurirati vlastite strategije kako bi bile u skladu s razvojem baze znanja i relevantnim pravnim okvirima i međunarodnim sporazumima;

A. UPRAVLJANJE

Jačanje okvira višerazinskog upravljanja

3. uzima na znanje da, iako su Europska komisija i države članice ključni akteri u uspostavljanju političkog i regulatornog okvira, lokalne i regionalne vlasti predvode napore u cilju smanjivanja osjetljivosti svojih područja na različite učinke klimatskih promjena putem konkretnih mjera prilagodbe te stoga ističe da je okvir višerazinskog upravljanja koji dobro funkcionira od presudne važnosti;

4. poziva Europsku komisiju da potakne jaču suradnju između različitih razina vlasti (EU-a, država članica, regionalnih i lokalnih tijela) u cilju usklađivanja prioriteta, svođenja oprečnih ili usporednih nepovezanih procesa na najmanju moguću mjeru, postizanja najveće moguće sinergije između strategija i planova izrađenih na razini EU-a i nacionalnoj razini odnosno na regionalnoj i lokalnoj razini – i time osiguravanja veće usklađenosti politika, ali i koordiniranog i komplementarnog djelovanja;

5. podržava inicijative EU-a poput Sporazuma gradonačelnika za klimu i energiju i partnerstava u okviru novog Programa EU-a za gradove kojima se potiče uspostava koordiniranih višerazinskih programa upravljanja i platformi za suradnju. Treba uzeti u obzir njihovu ulogu u razmatranju potreba gradova i regija te u unapređenju suradnje. OR također očekuje pravovremenu uspostavu partnerstva u okviru Programa za gradove na području tematskog prioriteta prilagodbe klimatskim promjenama, uključujući njegovu gospodarsku i socijalnu dimenziju te dimenziju okoliša;

6. u tom pogledu ističe potrebu većeg sudjelovanja gradova i regija u pripremi i provedbi nacionalnih strategija i planova prilagodbe. Stoga poziva države članice EU-a da uspostave odgovarajuće institucionalne strukture ili platforme za podupiranje kontinuiranog savjetovanja i tješnje suradnje (npr. uz pomoć radnih skupina), uz uzimanje u obzir posebnosti država članica, te poziva Europsku komisiju da njihovu uspostavu podrži i potakne;

7. smatra da ključna uloga regija treba dobiti istaknutije mjesto u okviru preispitivanja Strategije (npr. uz pomoć poglavlja posvećenog toj temi) te da njihovi naponi trebaju uživati veću potporu. Regije djeluju kao koordinatori/posrednici u postupku prilagodbe i osiguravaju da prioritete koje utvrde države članice odgovaraju potrebama i očekivanjima

iskazanim na terenu i obratno. Mogu djelovati i kao katalizatori podupiranjem napora lokalnih vlasti u pogledu jačanja njihove otpornosti na rizike povezane s klimom i rizike od katastrofa, te u pogledu izgradnje kapaciteta i iskorištavanja dostupnih financijskih sredstava – kao primjer mogu poslužiti regije koje već djeluju kao „koordinatori” u okviru Sporazuma gradonačelnika. OR poziva Europsku komisiju da više uvaži odgovornosti koje ne samo lokalne, već i regionalne vlasti preuzimaju kao i njihovo djelovanje u okviru inicijative Sporazum gradonačelnika (npr. po uzoru na inicijativu „RegionsAdapt” („Regije se prilagođavaju”));

8. ističe da nepostojanje zakonskog preskriptivnog okvira lokalne i regionalne vlasti u određenim državama članicama smatraju preprekom djelovanju. Te vlasti stoga priželjkuju da im EU i nacionalne vlasti daju jasniji mandat u pogledu djelovanja na području prilagodbe. Na nacionalnoj razini OR pozdravlja napore koje su neke države članice nedavno poduzele kako bi pitanja u vezi s prilagodbom uključile u posebno zakonodavstvo (npr. slijedom Okvirne direktive o vodama i Direktive o poplavama);

9. poziva Europsku komisiju da preispita koliko lokalnih i regionalnih vlasti u EU-u i pojedinačno u državama članicama posjeduje strategiju ili plan prilagodbe. Na temelju toga bi Europska komisija u suradnji s lokalnim i regionalnim vlastima mogla predložiti europske i nacionalne ciljeve kojima bi se lokalne i regionalne vlasti poticalo na daljnju razradu lokalnih i regionalnih strategija/planova prilagodbe;

B. UKLJUČIVANJE I UPRAVLJANJE

Jačanje angažmana više dionika i napuštanje „uskih vidika” („silo-thinking”)

10. ističe da, uz okvir višerazinskog upravljanja koji dobro funkcionira, pri preispitivanju Strategije treba staviti veći naglasak na neophodnost uključivanja više dionika i međusektorski pristup (umjesto pristupa zasnovanog na „uskim vidicima”) kako bi lokalno djelovanje na području prilagodbe bilo učinkovitije i integriranije. Preispitivanje bi moglo obuhvatiti (ili upućivati na) nekoliko konkretnih primjera koji su dokaz koristi koju zajednički umjesto zasebnog rada donosi pri zajedničkom stvaranju rješenja na regionalnoj/lokalnoj razini. Takve participativne pristupe treba snažno poticati i podupirati, među ostalim uz pomoć projekata koje financira EU (npr. pri budućim pozivima na podnošenje ponuda u okviru programa LIFE ili Obzor 2020.);

11. ističe da je važno pomno ispitati čimbenike uspjeha i prepreke u pogledu različitih oblika suradnje između znanstvenika, aktera u praksi i tvorca politika na lokalnoj/regionalnoj razini. Te bi informacije trebale dovesti do praktičnih preporuka utemeljenih na konkretnim primjerima (višedioničkih/javno-privatnih) partnerstava koje treba rasprostraniti, npr. uz pomoć Europske platforme za prilagodbu klimatskim promjenama (Climate-ADAPT);

12. podsjeća da je potrebno svim mogućim komunikacijskim kanalima podizati svijest o nužnosti integriranog djelovanja na području prilagodbe i ublažavanja u cilju ostvarivanja najveće moguće sinergije između tih dviju komponenti klimatske politike te sprečavanja „loše prilagodbe”. U tu svrhu, OR poziva Europsku komisiju da pri preispitivanju razmotri inovativne mehanizme za podizanje svijesti, povećanje prihvaćenosti među lokalnim i regionalnim akterima (uključujući građane i poduzeća) te poticanje promjene ponašanja;

Ulaganje u izgradnju kapaciteta i razmjenu znanja

13. ističe važnost izgradnje dodatnih kapaciteta i rješavanja pitanja manjkavosti u znanju s kojim se suočavaju europski gradovi i regije; te smatra da dobru osnovu za to predstavljaju portal Climate-ADAPT, kao i s njime povezani Instrument potpore prilagodbi gradova. Međutim, navedeni je instrument potrebno kontinuirano konsolidirati i obogaćivati, dodatno promicati i bolje povezati s platformom Sporazuma gradonačelnika te ga učiniti jednostavnijim za korištenje. OR poziva Komisiju da se savjetuje s gradovima i regijama kako bi zajedno utvrdili na koji način prilagoditi portal Climate-ADAPT kako bi na najbolji način zadovoljio njihove potrebe te kako bi odlučili treba li taj instrument uvrstiti na internetske stranice Sporazuma gradonačelnika;

14. ističe potrebu da se nastavi s prikupljanjem primjera dobre prakse iskušanih na terenu. Dobre prakse utvrđene u gradovima i regijama trebaju biti pohranjene u jedinstvenom i javno dostupnom repozitoriju koji se lako pretražuje (poput portala Climate-ADAPT i/ili kataloga referentnih vrijednosti na internetskim stranicama Sporazuma gradonačelnika) kako bi se olakšala razmjena iskustava među ravnopravnim partnerima. Ta bi baza podataka posebice trebala sadržavati odgovarajuće opcije koje omogućuju utvrđivanje primjera utemeljenih na sličnim okolnostima (npr. rizik od klimatskih nepogoda, gustoća naseljenosti) ili sličnih zemljopisnih obilježja (npr. položaj na planini, rijeci ili moru odnosno u njihovoj blizini) radi razvoja tipologija prilagodbe. OR je spreman doprinijeti utvrđivanju uspješnih regionalnih praksi i mobilizaciji

regija predvodnica u prvom redu na temelju rada članova svog povjerenstva ENVE i skupine „OR-ovi ambasadori Sporazuma” koji je potrebno dodatno proširiti i promicati;

15. naglašava da prijenos znanja treba olakšati i uz pomoć suradnje među gradovima. Europska komisija treba utvrditi, promicati i na odgovarajući način financirati primjerene aktivnosti među ravnopravnim partnerima i aktivnosti mentorstva. Twinning programi koji se već nude u okviru inicijative Sporazum gradonačelnika pokazali su se uspješnima i vrijednima te ih stoga treba reproducirati i proširiti u budućnosti (npr. u okviru godišnjih poziva za podnošenje prijava);

16. poziva Europsku komisiju da uloži snažnije napore u uspostavu okvira koji bi omogućio izgradnju kapaciteta u gradovima i regijama. Obilje inicijativa, instrumenata i programa EU-a u okviru kojih se gradovima i regijama već nude razne mogućnosti izgradnje kapaciteta (npr. radionice, internetski seminari, materijali za orijentaciju) zbuñuje korisnike;

17. iako se ulažu određeni naponi na tom području (posebice nedavnim pokretanjem novog portala „sve na jednom mjestu” u okviru Programa EU-a za gradove), Komisija treba razjasniti posebnosti različitih usluga – ali i komplementarnost među njima – koje se nude gradovima i regijama na području prilagodbe i srodnim područjima te preuzeti obvezu da otkloni manjkavosti u znanju koje će izaći na vidjelo tijekom postupka utvrđivanja i prikupljanja. U tom postupku OR poziva Komisiju da:

- a. na najbolji mogući način iskoristi glavnu inicijativu EU-a za gradove i regije na području prilagodbe – Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju – te da tu inicijativu ustoliči kao glavnu krovnu inicijativu za djelovanje u vezi s klimatskim pitanjima na lokalnoj razini;
- b. nastavi uključivati aspekte prilagodbe u druge postojeće inicijative EU-a koje sadrže urbanu, regionalnu ili ruralnu dimenziju;
- c. ojača sinergiju s drugim partnerskim inicijativama (npr. „Regions Adapt” („Regije se prilagođavaju”), Under2MoU, „Kampanja za otporne gradove”) u cilju iskorištavanja njihovih iskustava i znanja, osiguravanja veće usklađenosti i poticanja zajedničkog djelovanja u korist gradova i regija;
- d. potakne povezanost s nacionalnim, regionalnim i lokalnim inicijativama koje nastoje ostvariti ambiciozne ciljeve bez obzira na njihovo sudjelovanje u bilo kojoj od prethodno navedenih inicijativa, te nude mogućnosti umrežavanja i partnerstva.

Povećanje baze znanja o rizicima i slabostima povezanim s klimom

18. uvažava da sve razine vlasti, uključujući gradove i regije, moraju dobro razumjeti rizike i slabosti svojih područja povezane s klimom, čime se trebaju voditi pri donošenju odluka i oblikovanju politika. U tom pogledu OR poziva Komisiju da dodatno podupre okvire za procjenu rizika i slabosti na regionalnoj i lokalnoj razini jer oni predstavljaju polazište svih strategija prilagodbe i podupiru djelovanje zasnovano na činjenicama;

19. naglašava da lokalne i regionalne vlasti redovito ističu 1.) nepostojanje korisnih i razumljivih informacija u vezi s klimom odnosno pristupa tim informacijama te 2.) manjak stručnog znanja i iskustva u tumačenju tih informacija kao čimbenike koji kočje djelovanje na području prilagodbe. Stoga je potrebna daljnja podrška – u obliku razmjene dokumentacije i dobrih praksi – prvenstveno kako bi se tim vlastima pomoglo da se snađu među već postojećim informacijama, a zatim i kako bi ih se poduprlo u smanjenju i tumačenju učinka na razini grada/regije;

20. poziva Komisiju da dodatno podrži kontinuirane napore gradova i regija u pogledu klimatskih prognoza i procjene rizika jačanjem svojih (istraživačkih) aktivnosti povezanih s utvrđivanjem primjerenih instrumenata i metoda (za modeliranje rizika), izradom scenarija utjecaja klime na (makro)regionalnoj razini i uspostavom mreža klimatskih usluga (u okviru programa Obzor 2020.) na međunarodnoj, europskoj i (pod)nacionalnoj razini. Te mreže klimatskih usluga mobiliziraju relevantne stručnjake i pružatelje podataka (npr. znanstveno-istraživačku zajednicu) te dovode do toga da postojeće informacije i znanja postanu dostupni i razumljivi tvorcima politika na lokalnoj i regionalnoj razini.

21. ističe da je važno podupirati obznanjivanje rizika povezanih s klimom kako bi se potaknulo djelovanje na području prilagodbe, kao i ulaganja. Pojavljuje se nekoliko novih dobrovoljnih i/ili privatnih inicijativa za obznanjivanje rizika povezanih s klimom, a Komisija ih treba dodatno poduprijeti i promicati;

22. u tom pogledu pozdravlja inicijativu Komisije da ispita mogućnosti suradnje sa sektorom osiguranja kao jednim od glavnih pružatelja podataka i potencijalnih ulagača. Potiče Komisiju da ocijeni mehanizme osiguranja kojima bi se potaknulo sprečavanje rizika i poduprlo smanjenje štete te da surađuje s osiguravajućim društvima kako bi se osiguralo da ta društva svoja znanja i stručnost u modeliranju rizika i upravljanju rizikom od katastrofa podijele s javnim sektorom. U okviru preispitivanja potrebno je dodatno promicati postojeća uspješna partnerstva za inspiraciju i motivaciju drugima. U tom pogledu ističe i da se, s druge strane, gradovi ili regije koje osiguravatelji smatraju „visokorizičnima” mogu suočiti s posebnim preprekama u pogledu ulaganja i razvoja te potiče Europsku komisiju da u okviru preispitivanja razmotri na koji bi se način ti problemi mogli riješiti;

Razmatranje socioekonomske koristi

23. smatra da pri preispitivanju treba dodatno promicati prednosti procjene socioekonomskih posljedica prilagodbe. Takva socioekonomska analiza služi donositeljima odluka kao vodič jer im pruža jasniji pregled mogućih troškova i koristi djelovanja na području prilagodbe za razliku od nedjelovanja te time doprinosi podizanju svijesti, razumijevanju ograničenja u pogledu kapaciteta i utvrđivanju onih politika koje su najodrživije s ekonomskog stajališta;

24. ističe da su gradovima i regijama potrebne dodatne informacije o različitim postojećim metodama koje su primjenjive pri takvim procjenama (npr. troškovi i koristi, višestruki kriteriji, odluka dionika, pokusno ispitivanje i promatranje) i njihovoj važnosti u različitim kontekstima te stoga predlaže da Komisija pruži odgovarajuću potporu putem svojih referentnih platformi Climate-ADAPT i Sporazum gradonačelnika;

Praćenje i evaluacija djelovanja te izvješćivanje

25. naglašava potrebu da se lokalnim i regionalnim vlastima osiguraju odgovarajući instrumenti i pokazatelji praćenja, izvješćivanja i evaluacije kako bi se zajamčile informacije i podrška pri planiranju prilagodbe na lokalnoj razini. Planiranje prilagodbe moglo bi se jednako tako promicati uz pomoć referentnih platformi za prilagodbu (Climate-ADAPT i Sporazum gradonačelnika);

26. izražava uvjerenje da je važno osigurati da međunarodni, europski, nacionalni i regionalni/lokalni okviri praćenja, izvješćivanja i evaluacije budu međusobno kompatibilni i da se nadograđuju – time će se osigurati usklađenost i smanjiti opterećenje gradova i regija;

27. pozdravlja napredak koji je u tom pogledu postignut od objave Strategije zahvaljujući izradi „sustava pokazatelja spremnosti na prilagodbu” za države članice EU-a i „predložka Sporazuma gradonačelnika za praćenje i izvješćivanje” za gradove potpisnike te izražava zadovoljstvo zbog njihove snažne povezanosti, no smatra da su i dalje potrebni njihovo dodatno promicanje i smjernice za njihovu uporabu (npr. na internetskim stranicama Sporazuma gradonačelnika);

28. naglašava da je potrebno ispitati dodatne mogućnosti sinergije s drugim partnerskim inicijativama koje se istodobno nude na međunarodnoj ili europskoj razini (npr. „Regions Adapt” („Regije se prilagođavaju”), CRAFT, „Otporni gradovi”) i koje raspolažu vlastitim sustavima praćenja, izvješćivanja i evaluacije, no ističe da daljnji naponi u pogledu usklađivanja ili suradnja ne bi smjeli biti nauštrb potreba i interesa gradova i regija;

C. FINANCIRANJE

Podupiranje pristupa javnim financijskim sredstvima

29. pozdravlja postojeće instrumente financiranja EU-a (npr. europski strukturni i investicijski fondovi, ali i Obzor 2020., LIFE, Fond solidarnosti EU-a, Instrument za financiranje prirodnog kapitala) za potporu djelovanju u vezi s klimatskim pitanjima na lokalnoj i regionalnoj razini, no ističe da pristup tim sredstvima i dalje predstavlja najveći izazov s kojim se suočavaju gradovi i regije. Stoga poziva Komisiju da europskim lokalnim i regionalnim vlastima osigura 1.) lako dostupne i razumljive informacije o sredstvima i financijskim instrumentima koji su im na raspolaganju za izradu i provedbu akcijskih planova te 2.) daljnje savjetovanje i potporu u pogledu pristupa postojećim instrumentima i njihove primjene, kao i u pogledu njihova mogućeg kombiniranja (npr. uz pomoć posebno prilagođenog osposobljavanja);

30. ponovno ističe svoj prijedlog za usvajanje pristupa utemeljenog na „cijelom životnom ciklusu” pri procjeni troškova i koristi kapitala radi osiguravanja dugoročnog povrata sredstava u vezi s ulaganjima u otpornost na klimatske promjene. U poslovnim knjigama i registrima rizika trebalo bi uspostaviti obvezno bilježenje ekonomskih, okolišnih i socijalnih posljedica djelovanja i kapitalnih ulaganja pri kojima se ne uzimaju u obzir klimatske promjene odnosno nedjelovanja;

31. nada se da će se pri preispitivanju staviti veći naglasak na moguću ulogu regija u olakšavanju pristupa određenim programima financiranja. Neke regije već pomažu pri upravljanju strukturnim fondovima EU-a i njihovoj preraspodjeli te spajanju i objedinjavanju manjih projekata koje su općinske vlasti pokrenule na njihovu području odnosno izravno nude financiranje. Međutim, OR naglašava da je potrebno daljnje savjetovanje kako bi se tim upravljačkim tijelima pomoglo da u potpunosti iskoriste potencijal dostupnih europskih fondova i inovativnih financijskih instrumenata;

32. poziva Komisiju da dodatno razmotri ideju da se određenim lokalnim i regionalnim vlastima omogući ubrzani pristup financijskim instrumentima, na temelju čimbenika među kojima se ističe već preuzeta javna obveza u pogledu provođenja sveobuhvatne prilagodbe (npr. pridruživanjem inicijativi Sporazum gradonačelnika) ili činjenica da su već provele sveobuhvatnu procjenu rizika i slabosti ili da su izradile akcijski plan za prilagodbu. Revizijom preduvjeta za pristup određenim fondovima odnosno kriterija za odabir i dodjelu bespovratnih sredstava u okviru različitih programa (tj. Obzora 2020. i LIFE-a) Komisija bi omogućila i poduprla takav „ubrzani pristup”. Taj bi se smjer djelovanja trebao odlučnije istražiti i u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova, te bi se svim upravljačkim tijelima trebalo preporučiti da iskoriste mogućnost koja je već sadržana u određenim regionalnim operativnim programima, a to je da daju prednost mjerama predviđenima u akcijskim planovima za održivu energiju (SEAP) i akcijskim planovima za održivu energiju i klimu (SECAP) koje su usvojile općine potpisnice Sporazuma gradonačelnika;

Dorađivanje postojećih financijskih instrumenata

33. pozdravlja inicijativu Europske komisije – u okviru pripreme idućeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) – da ocijeni napredak u provedbi raznih fondova EU-a, kao i u iskorištavanju bespovratnih sredstava i drugih financijskih instrumenata (npr. pouke izvučene iz programa LIFE i uključivanja klimatske politike u europske strukturne i investicijske fondove). Time bi se doprinijelo 1.) predlaganju odgovarajuće kombinacije općih financijskih instrumenata i posebnih financijskih instrumenata za prilagodbu bez smanjivanja potrebnih proračunskih sredstava za ublažavanje klimatskih promjena te 2.) iznošenju preporuka u pogledu predstojećih poziva za izradu projekata (npr. u okviru programa LIFE i Obzor 2020.), čime bi se prevladali postojeći nedostaci u pogledu financiranja mjera za prilagodbu klimatskim promjenama na lokalnoj razini;

34. ističe da gradovi i regije program LIFE – a posebice integrirane projekte za djelovanje u vezi s klimatskim pitanjima u okviru tog programa – smatraju jednim od ključnih financijskih instrumenata za testiranje, iskušavanje i demonstriranje mjera prilagodbe na temelju međusektorskog pristupa i na velikom području (na regionalnoj, višeregionalnoj, nacionalnoj ili transnacionalnoj razini) te stoga snažno potiče Komisiju da taj program proširi i dodatno podupre;

Poticanje ulaganja

35. uvažava da velik broj europskih gradova i regija raspolaže golemim neiskorištenim potencijalom za privlačenje više ulaganja te da se mnogi suočavaju i s ozbiljnim preprekama u provedbi vlastitih ulaganja;

36. smatra da Komisija stoga treba nastaviti razmatrati inovativne načine kako bi se ulaganja namijenjena mjerama prilagodbe usmjerila prema lokalnim i regionalnim vlastima te poziva Komisiju da im osigura primjereno stručno savjetovanje, smjernice i podršku pri pripremi održivih ulaganja (npr. uz pomoć Europskog savjetodavnog centra za ulaganja ili drugih ciljanih aktivnosti izgradnje kapaciteta) i pri osiguravanju financiranja. U okviru preispitivanja mogli bi se pružiti primjeri mehanizama za postupanje s privatnim ulagačima i suradnju s osiguravajućim društvima, a Komisija treba dodatno poduprijeti inicijative koje idu u tom smjeru;

Spajanje i kombiniranje javnih i privatnih sredstava

37. ističe da je gradovima i regijama potrebna pomoć u iznalaženju kombinacije javnih i privatnih sredstava – iz međunarodnih, europskih, nacionalnih i lokalnih izvora – koja je s obzirom na lokalne okolnosti najprikladnija za financiranje djelovanja na području prilagodbe. Kao što je istaknuto u okviru preispitivanja VFO-a za razdoblje 2014. – 2020. sredinom provedbenog razdoblja, Komisija treba dodatno razmotriti načine zadovoljavanja preostalih potreba u pogledu ulaganja objedinjavanjem europskih, nacionalnih i privatnih fondova;

D. KORACI na međunarodnoj sceni**Međunarodni izazov iziskuje međunarodni odgovor**

38. potvrđuje da se tijekom zadnjih godina međunarodni dijalog o klimatskim pitanjima intenzivirao i doveo do novih međunarodnih sporazuma – poput Okvira iz Sendajja za smanjenje rizika od katastrofa 2015. – 2030., Programa održivog razvoja do 2030. i Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama – te stoga poziva Komisiju da svoje djelovanje još više uključi u te globalne okvire, da postane još veći uzor te da pomogne u izgradnji sinergija među njima;

39. ističe da u okviru preispitivanja treba na bolji način uzeti u obzir prekogranični aspekt upravljanja klimatskim rizicima. U tom se pogledu makroregionalna suradnja čini kao važan pristup za unapređenje prilagodbe klimatskim promjenama u EU-u poticanjem razmjene informacija i udruživanjem napora izvan administrativnih granica. Stoga Komisija treba razmotriti širenje svojih transnacionalnih pilot-inicijativa, poput inicijativa za Podunavlje, Baltičko more te alpsku i jadransku i jonsku regiju, u druge makroregije u Europi i šire, kao i pružanje daljnje potpore tim inicijativama;

40. poziva Komisiju da stavi veći naglasak na prednosti suradnje između regija (i između gradova). U tom pogledu novi Globalni sporazum gradonačelnika za klimu i energiju treba drugim regijama u svijetu omogućiti da iskoriste europska iskustva i primjere, ali i europskim lokalnim i regionalnim vlastima pružiti priliku da uče od svojih kolega na drugim kontinentima;

41. ističe da, s obzirom na nedavna predviđanja UNFCCC-a o budućim migracijskim tokovima, u okviru preispitivanja treba podrobnije razmotriti vezu između prilagodbe klimatskim promjenama i migracija te stoga uključiti novo poglavlje o izazovima migracija izazvanih klimom i mogućnostima koje takve migracije pružaju. U tom pogledu Komisija treba razmotriti načine pružanja daljnje potpore gradovima i regijama pri suočavanju s mobilnošću, a eventualno i s integracijom migranata i izbjeglica;

42. zaključno, Odbor regija želi izraziti svoju spremnost da sudjeluje u postupku savjetovanja s dionicima o preispitivanju Strategije koji će Europska komisija provesti početkom 2017. te smatra da preporuke uvrštene u ovo mišljenje, ali i druga mišljenja o pitanjima povezanim s prilagodbom⁽¹⁾, predstavljaju dobru osnovu za predstojeću razmjenu stajališta.

Bruxelles, 9. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ „Učinkovit sustav upravljanja vodama: osmišljavanje inovativnih rješenja” – izvjestitelj: Cees Loggen
„Ocjena programa LIFE sredinom provedbenog razdoblja” – izvjestitelj: Witold Stepień
„Akcijski plan za Okvir iz Sendajja za smanjenje rizika od katastrofa za razdoblje 2015. – 2030. – Pristup za sve politike EU-a utemeljen na obaviještenosti o riziku od katastrofa” – izvjestitelj: Adam Banaszak
„Ostvarenje globalnog klimatskog sporazuma – teritorijalni pristup konferenciji COP22 u Marakešu” – izvjestitelj: Francesco Pigliaru

Mišljenje Europskog odbora regija – Potpora mladim europskim poljoprivrednicima

(2017/C 207/11)

Izvjestitelj: Arnold Hatch (UK/ECR), član Okružnog vijeća Craigavona**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. primjećuje da je u EU-u samo 6 % od ukupnog broja upravitelja poljoprivrednih gospodarstava mlađe od 35 godina, dok ih je više od polovice starije od 55 godina. Rast udjela starijih ljudi opće je obilježje stanovništva EU-a zbog sve dužeg očekivanog životnog vijeka i padajućih stopa nataliteta. Međutim, taj je trend naglašeniji u poljoprivredi nego u ostalim sektorima gospodarstva. Budući da stariji poljoprivrednici žive duže i dobivaju znatne poticaje da se nastave baviti poljoprivredom dok su razlozi da odu u mirovinu malobrojni, europska radna snaga u poljoprivredi postupno stari, stvarajući velike prepreke za nove poljoprivrednike;
2. općenito govoreći, na nevoljkost starijih poljoprivrednika da prepuste svoje gospodarstvo također utječe činjenica da je bavljenje poljoprivredom način života temeljen na zajednici koji se nastavlja nakon zakonske dobi za umirovljenje. U tom se pogledu poljoprivreda razlikuje od mnogih drugih gospodarskih aktivnosti. Prepreke prenošenju poljoprivrednog gospodarstva često proizlaze iz činjenice da je starijim upraviteljima poljoprivrednih gospodarstava teško ostaviti svoje imanje i postupno se povući iz poljoprivrede jer je mjesto na kojem obavljaju poljoprivrednu djelatnost ujedno i njihovo boravište. Opći „odljev mozgova” iz ruralnih područja dodatno pogoršava problem, jer sve obrazovaniju radnu snagu više ne zanimaju radna mjesta u poljoprivredi;
3. smatra da su mnogi mladi ljudi bavljenje poljoprivredom skloni promatrati kao nepoželjno zanimanje zbog niskih primanja, niskog povrata od ulaganja, dugačkog radnog vremena, malobrojnih mogućnosti korištenja godišnjih odmora – posebice za stočare – i mnogih s time povezanih rizika i nesigurnosti. Dok je izravno nasljeđivanje unutar jedne obitelji još uvijek najuobičajeniji način za početak bavljenja poljoprivredom, postoje naznake da raste broj novih poljoprivrednika koji svoja poljoprivredna gospodarstva nisu naslijedili. Izazovi s kojima se suočavaju ruralna područja – ograničena ili teško dostupna prometna povezanost, loša komunikacija, obrazovne, kulturne, socijalne ili zdravstvene usluge – taj problem dodatno pogoršavaju. Da bi ostali u ruralnim područjima, mladim je ljudima potrebna razvijena ruralna ekonomija u kojoj postoji ponuda usluga i aktivnosti rasonode; u suprotnom, često će radije odseliti u gradove i odabrati nepoljoprivredna zanimanja;
4. smatra da manjak mladih ljudi koji se bave poljoprivredom ugrožava gospodarsku i socijalnu održivost ruralnih područja. Podupiranje mladih poljoprivrednika preduvjet je za očuvanje poljoprivrede na cijelom području EU-a i za održanje ruralnih područja kako bi se postigao cilj teritorijalne kohezije sadržan u Lisabonskom ugovoru;
5. ponovno poziva Komisiju i države članice da aktivno potiču i pospješuju nastanjivanje mladih ljudi, a posebice žena, u ruralnim područjima, tako da promiču aktivnosti koje poljoprivrednicima pomažu da lakše uspostave ravnotežu između profesionalnog i privatnog života ⁽¹⁾;
6. smatra da je potrebno dodatno raditi na utvrđivanju i uklanjanju prepreka s kojima se žene još uvijek suočavaju na početku i prilikom izgradnje karijere u tom sektoru;
7. prima na znanje „Program mladih poljoprivrednika” koji je 2015. pokrenulo Europsko vijeće mladih poljoprivrednika i koji se zalaže za sljedeće: dostupnost zemljišta i kredita uz pomoć mjera javne potpore; propise za sprečavanje nepoštenih trgovinskih praksi u lancu opskrbe hranom; mjere za smanjenje nestabilnosti prihoda mladih poljoprivrednika; pravnu zaštitu svih standarda EU-a u trgovinskim pregovorima i snažnije podupiranje promidžbe proizvođača EU-a; podupiranje dostupnosti zemljišta kako bi se očuvalo i zaštitilo tlo i kako bi mladi poljoprivrednici optimalno koristili zemljište za proizvodnju hrane;

⁽¹⁾ SL C 225, 27.7.2012., str. 174.

8. dijeli zabrinutost izraženu u Deklaraciji iz Corca 2.0 od 6. rujna 2016. o ruralnom egzodusu i odlasku mladih i potrebi da se osigura da ruralna područja i zajednice (ruralni krajevi, poljoprivredna dobra, sela i mali gradovi) ostanu privlačna mjesta za život i rad, poboljšavajući pristup uslugama i mogućnostima za stanovnike ruralnih područja i pospešujući poduzetništvo u tradicionalno ruralnim granama kao i u novim gospodarskim sektorima;

Financiranje

9. smatra da zbog trenutačne gospodarske krize mnogi mladi ruralni poduzetnici teže dolaze do kredita jer često nemaju potrebna jamstva za osiguranje kredita i ponekad se suočavaju s prekomjernom birokracijom;

10. pozdravlja stvaranje instrumenta za jamstva u poljoprivredi koji su Komisija i Europska investicijska banka predložile u ožujku 2015. i koji bi mladim poljoprivrednicima trebao olakšati dobivanje kredita;

11. pozdravlja činjenicu da su reformom ZPP-a 2014. – 2020. uvedene nove mjere za podupiranje mladih poljoprivrednika koji osnivaju poljoprivredna gospodarstva. Međutim, izražava zabrinutost zbog mogućnosti da se zbog birokracije i administrativnih opterećenja zakочи usvajanje tih mjera. Potrebno je osigurati da prevelik broj birokratskih pravila ne sprečava mlade poljoprivrednike da na najbolji način iskoriste te nove mjere. U nekim državama članicama mladi se poljoprivrednici, primjerice, organiziraju u partnerstva. Mjere iz Bruxellesa trebaju stoga uzimati u obzir te lokalne pravne i financijske strukture;

12. poziva države članice da iskoriste mogućnosti koje osigurava novi ZPP, a odnose se na podupiranje mladih poljoprivrednika i generacijsku obnovu, kao što je potpora iz članaka 50. i 51. Uredbe (EU) br. 1307/2013;

13. skreće pozornost na mogućnosti za mlade poljoprivrednike koje nude fondovi ESI⁽²⁾ u pogledu osmišljavanja i provedbe financijskih instrumenata u obliku zajmova, jamstava ili dioničkih fondova u svrhu osiguravanja dostupnosti sredstava onima kojima su potrebna;

14. primjećuje da gospodarski položaj mladih poljoprivrednika najbolje i najučinkovitije jača nakon što zaista preuzmu poljoprivredno gospodarstvo. Kako bi se ojačao gospodarski položaj mladih poljoprivrednika koji preuzimaju poljoprivredna gospodarstva u obliku partnerstava, potrebno je promijeniti članak 50. stavak 5. Uredbe br. 1307/2013. Odbor regija stoga predlaže da se, ako u budućnosti dođe do revizije Uredbe, u cijelosti izbriše druga rečenica članka 50. stavka 5., čime bi tekst glasio: „Plaćanje za mlade poljoprivrednike dodjeljuje se po poljoprivredniku za najdulje razdoblje od pet godina.” Odbor također poziva Europsku komisiju da pronađe privremeno rješenje koje mladim poljoprivrednicima omogućuje da na najbolji mogući način iskoriste te mjere;

15. primjećuje da Komisija u Skupnoj uredbi, koju je predložila 2016., nastoji proširiti mogućnost da se vrsta potpore koju osigurava financijski instrument koristi i za pomoć novoosnovanim poduzećima mladih poljoprivrednika, čime će se omogućiti da ta skupina dobije više financijskih sredstava, uzimajući u obzir prirodu te vrste instrumenata (količina potpore puno je manja kod zajma ili jamstva nego kod bespovratnih sredstava);

16. smatra da potporu u prvom redu treba osigurati obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima zbog toga što stvaraju dodanu vrijednost i radna mjesta te novoj generaciji poljoprivrednika omogućuju da se priključi sektoru jer je lakše na nekoga prenijeti poljoprivredna gospodarstva koja su održiva i razumne su veličine;

Pristup zemljištu i suzbijanje jagme za zemljištem⁽³⁾

17. podsjeća na to da Izvješće Europske komisije o potrebama mladih poljoprivrednika pokazuje da je dostupnost zemljišta za kupnju ili najam najveći problem s kojim se suočavaju mladi i novi poljoprivrednici⁽⁴⁾;

⁽²⁾ Propisano člancima 37. – 46. Uredbe o zajedničkim odredbama (EU) br. 1303/2013 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima

⁽³⁾ „Jagma za zemljištem” stjecanje je poljoprivredno iskoristivih površina u velikim razmjerima, bez prethodnog savjetovanja s lokalnim stanovništvom ili dobivanja njihove suglasnosti. Time se na kraju umanjuju mogućnosti lokalnog stanovništva da neovisno upravljaju poljoprivrednim poduzećima.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2015/young-farmers/final-report-1_en.pdf

18. zabrinuto primjećuje da se poljoprivreda sve brže udaljava od modela obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, zbog čega je 2014. godina proglašena Međunarodnom godinom obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava kako bi se na taj problem skrenula pažnja svjetske javnosti. Vjeruje da mladim poljoprivrednicima koji žele osnovati poljoprivredno poduzeće zemljište postaje sve nedostupnije zbog toga što ulagateljima koji nisu iz poljoprivrednog sektora zemljište često predstavlja sigurno ulaganje;

19. poziva Komisiju da procijeni izravne i neizravne učinke europske politike na koncentraciju i jagmu za zemljištem u Europi; na primjer, zajednička poljoprivredna politika (ZPP) i subvencije koje se dodjeljuju u okviru te politike izričito favoriziraju velika poljoprivredna gospodarstva i marginaliziraju mala te mogu na različite načine utjecati na različite sektore;

20. primjećujući da u nekoliko država članica postoje nacionalni propisi kojima se sprečava prisilna koncentracija zemljišta i mogućnost da ga kupuju strani državljani, kao na primjer osiguravanjem prava prvokupa, vjeruje da državama članicama i regijama treba dati veće ovlasti za donošenje propisa o obradivim zemljištima i za uvođenje ograničenja u tu svrhu, posebice kako bi se suzbila pojava jagme za zemljištem i koncentracije zemljišta u Europi, čime se ograničavaju mogućnosti mladih poljoprivrednika koji se počinju baviti poljoprivredom;

21. iako Europska komisija ima veoma ograničen prostor za djelovanje na području zakonodavstva koje se odnosi na trgovanje zemljištem (koje je u nacionalnoj nadležnosti), mogle bi se istražiti sljedeće ideje:

- poticanje korištenja mogućnosti u okviru istraživanja i razvoja kako bi se dala podrška novim aktivnostima čiji je cilj poticanje mobilnosti zemljišta (zemljišne banke, inicijative za pronalaženje obradivih zemljišta za poljoprivrednike i druge inicijative koje se promiču na lokalnoj razini kako bi se potaknuo pristup novih poljoprivrednika zemljištu)
- proširenje opsega aktivnosti podupiranja novih modela poljoprivrednog poslovanja (posebice inovativne vrste partnerstava među poljoprivrednicima)
- poticanje aktivnijih nacionalnih politika s preporukama EU-a o pristupu zemljištu s najboljim praksama (ovisno o razini ambicioznosti);

22. zauzima stajalište da industrija, aktivnosti vezane uz razonodu i, prije svega, rastuća urbanizacija dovode do brze prenamjene i nestanka obradivog poljoprivrednog zemljišta. Stoga smatra da bi lokalne zajednice trebale sudjelovati u odlukama o korištenju zemljišta i da bi im trebalo dati dodatna prava i mogućnosti;

Zapošljavanje i izobrazba

23. ističući potrebu da se mladim poljoprivrednicima osiguraju dugoročne perspektive u svrhu suzbijanja ruralne depopulacije, poziva Komisiju i države članice da uvedu inicijative za podupiranje poduzetništva, novih industrija i tržišta rada u sektoru poljoprivrede i šumarstva kako bi se otvorila nova i očuvala postojeća radna mjesta te kako bi ih se učinilo privlačnijima za mlade ljude;

24. primjećuje da su potrebe mladih poljoprivrednika u pogledu izobrazbe i informiranja prilično velike i veoma raznolike: da bi njihovo poljoprivredno gospodarstvo bilo uspješno, nekim mladim poljoprivrednicima prijeko su potrebne tehnološke vještine i vještine koje se odnose na razvijanje poljoprivredne strategije, dok kod drugih postoji potreba za razvijanjem poduzetničkih vještina kao što su marketing, komunikacija i financijske vještine. Oni nisu uvijek svjesni toga da bi im te različite vrste vještina mogle biti od koristi te su svojim poljoprivrednim gospodarstvom skloni upravljati na tradicionalan način i ne vide potrebu za promjenom;

25. stoga vjeruje da treba poduzeti napore za podizanje svijesti o tim mogućnostima i o koristima od nadogradnje vještina u sekundarnom i tercijarnom obrazovanju. Lokalne i regionalne vlasti, kao i nacionalne agencije i agencije EU-a, imaju u tom pogledu važnu ulogu;

26. naglašava da su mladi poljoprivrednici također mladi poduzetnici i stoga ističe važnost potencijala koji predstavlja program „Erasmus za mlade poduzetnike” (koji se financira iz okvirnog programa COSME za konkurentnost MSP-ova). Tim se programom pospješuje prekogranična razmjena iskustava novih ili potencijalnih poduzetnika čime im se pruža mogućnost da nauče tajne zanata od iskusnih poduzetnika, te ga je potrebno na odgovarajući način podupirati i postupno provesti, uključujući i u primarnom sektoru;

27. podsjeća na to da u svojem mišljenju o inovacijama i modernizaciji ruralnog gospodarstva Odbor regija preporučuje modernizaciju strukovnog obrazovanja koje se nudi u ruralnim regijama i njegovo prilagođavanje svjetskim uvjetima tržišnog natjecanja i potrebama lokalnih poduzeća te povećanje iznosa sredstava iz fondova ESI namijenjenih strukovnom obrazovanju u ruralnim područjima ⁽⁵⁾.

Bruxelles, 9. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ SL C 120, 5.4.2016., str. 10.

Mišljenje Europskog odbora regija – Nužnost strategije EU-a za probleme povezane s alkoholom i njezino osmišljavanje

(2017/C 207/12)

Izvjestiteljica: Ewa-May Karlsson (SE/ALDE), članica Vijeća Općine Vindeln

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

PREDUVJETI ZA RJEŠAVANJE PROBLEMA POVEZANIH S ALKOHOLOM NA RAZINI EU-a

U obzir je potrebno uzeti načelo supsidijarnosti, kontekst i prilike za zapošljavanje

1. općenito preporučuje da je na temelju znanstvenih kriterija potrebno definirati pojmove „prekomjerne“ konzumacije, „štetne“ konzumacije i „zlouporabe“;
2. primjećuje da je štetna uporaba alkohola povezana s visokim troškovima za društvo; naglašava da dobrobit, zdravlje i kvaliteta života građanki i građana EU-a imaju prednost pred gospodarskim interesima;
3. smatra da, u skladu s Ugovorom, mjere u području zaštite zdravlja imaju za cilj poboljšanje zdravlja građana, poticanje istraživanja i sprečavanje bolesti i rizika za zdravlje – uključujući prijetnje zdravlju koje su povezane s načinom života, kao npr. zlouporaba alkohola;
4. uvažava posebnu osjetljivost na izloženost alkoholu tijekom trudnoće, djetinjstva i adolescencije te neurološku štetu uzrokovanu poremećajima u neurološkom razvoju;
5. upozorava da je prilikom razmatranja pitanja povezanih s alkoholom potrebno očuvati načela supsidijarnosti i proporcionalnosti te da cilj trebaju biti nadopuna relevantnih nacionalnih mjera i inicijativa država članica na području zdravstvene politike te poticanje suradnje među državama članicama;
6. ukazuje na činjenicu da je u obzir potrebno uzeti nacionalne obrasce konzumacije alkohola, stanje zdravlja u društvu te zdravstvene nejednakosti kao i kulturni, geografski i povijesni kontekst. Važno je voditi računa o različitim okolnostima i potrebama u različitim regijama i općinama u Europi;
7. naglašava da tijela i institucije EU-a trebaju na različite načine podržavati države članice u pogledu financiranja istraživanja te evaluacije strategija, mjera, akcija i učinaka promjena zakona i zabrana;
8. priznaje značaj sektora vina u kojem je zaposleno 3 milijuna osoba ⁽¹⁾, pivarske industrije koja zapošljava 2,3 milijuna radnika u cjelokupnom proizvodnom lancu ⁽²⁾ i sektora žestokih alkoholnih pića koji zapošljava više od 1 milijun radnika u proizvodnji i prodaji ⁽³⁾. Proizvodnja uz to promiče i ugostiteljstvo i pridonosi otvaranju daljnjih radnih mjesta;

⁽¹⁾ <http://www.ceev.eu/about-the-eu-wine-sector>

⁽²⁾ http://www.brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2016/EU_economic_report_2016_web.pdf

⁽³⁾ <http://spirits.eu/spirits/a-spirit-of-growth/introduction-2>

Društvene, socijalne i gospodarske posljedice zlouporabe alkohola

9. napominje da konzumiranje alkohola, još više od konzumacije duhana, predstavlja najveći faktor rizika od oboljenja diljem svijeta za osobe starosti od 15 do 49 godina ⁽⁴⁾. Nacionalne statistike potvrđuju da je konzumacija alkohola u skupini osoba starosti od 15 do 64 godine odgovorna za jedan od sedam smrtnih slučajeva kod muškaraca, a kod žena za jedan od trinaest smrtnih slučajeva ⁽⁵⁾;

10. svjestan je činjenice da opasna konzumacija i zlouporaba alkohola koja izaziva ovisnost sa sobom donosi velike gospodarske troškove u obliku pada proizvodnje (11,3 milijarde eura) i nezaposlenosti (17,6 milijardi eura) ⁽⁶⁾;

11. naglašava da izravni socijalni troškovi štetnog djelovanja alkohola u EU-u iznose 155,8 milijardi eura, od čega najveći dio (82,9 milijardi eura) otpada na zdravstvo ⁽⁷⁾. Ako se u obzir uzmu i štete nanosen drugima, odnosno štete koje bi mogle biti nanesene društvu, maloljetnicima i odraslima iz neposredne okoline uživatelja alkohola, socijalni troškovi konzumacije alkohola se udvostručuju ⁽⁸⁾;

12. ustraje na potrebi provođenja mjera sprečavanja nasilja, uz pridavanje posebne pozornosti najugroženijim skupinama i posebnim slučajevima poput seksualnog zlostavljanja u mjestima za noćne izlaske;

13. naglašava da se društveni troškovi povezani s alkoholom procjenjuju na prosječno 1,3 % BDP-a države ⁽⁹⁾;

14. ukazuje na činjenicu da zlouporaba alkohola predstavlja faktor rizika za više od 60 kroničnih oboljenja. Kronična oboljenja u EU-u su u porastu i uzrokuju troškove zdravstvene skrbi od otprilike 700 milijardi eura godišnje ⁽¹⁰⁾;

Rješavanje problema povezanih s alkoholom na razini EU-a u budućnosti

15. zahtijeva novu strategiju EU-a protiv zlouporabe alkohola i želi biti siguran da će institucije EU-a i dalje raditi na jačanju relevantnih kapaciteta država članica te osigurati učinkovitu koordinaciju; stoga podržava zahtjeve Vijeća i Europskog parlamenta za jačim političkim vodstvom u ovom pitanju ⁽¹¹⁾;

16. ukazuje na činjenicu da bi zajedničke mjere na razini EU-a također trebale sadržavati preporuke i upućivati na najbolje prakse za jačanje nacionalnih, regionalnih i lokalnih aktivnosti;

17. naglašava da bi Europska komisija države članice koje se odluče na proširivanje mjera za prevenciju zlouporabe alkohola trebala podržati, a ne ograničavati;

18. naglašava kako je važno lokalnoj i regionalnoj razini pružiti priliku da svojim vještinama i iskustvima daju doprinos, budući da one najbolje poznaju i mogu utjecati na potrebe i preduvjete za sprečavanje zlouporabe alkohola i ograničavanja negativnih posljedica konzumacije alkohola za društvo; lokalna razina posebice je važna, s obzirom da je najbliža osobama i zajednicama koje je čine;

⁽⁴⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/178163/E96726.pdf?ua=1

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf

⁽⁶⁾ Centar za ovisnost i mentalno zdravlje (2012.), *Alcohol consumption, alcohol dependence and attributable burden of disease in Europe* („Konzumacija alkohola, ovisnost o alkoholu i raspodjela s njime povezanih bolesti u Europi“)

⁽⁷⁾ Ibid.

⁽⁸⁾ Vidjeti bilješku 4.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf

Anderson P & Baumberg B (2006). *Alcohol in Europe: A public health perspective* („Alkohol u Europi: perspektiva javnog zdravstva“), London: Institut za studije o alkoholu.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/health/major_chronic_diseases/docs/reflection_process_cd_en.pdf

⁽¹¹⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216(01))

19. smatra mjere Komisije za prevenciju zlouporabe alkohola u okviru borbe protiv kroničnih bolesti dobrima, ali ne i dovoljnima s obzirom da se ne bave aspektom prevencije i štete koja se nanosi drugima ⁽¹²⁾;
20. u zajedničke napore EU-a trebalo bi uključiti preporuke kojima je cilj spriječiti da se zlouporaba alkohola i s tim povezani rizici koriste kao način promocije turističkih destinacija;
21. smatra važnim da se strateško razmatranje u području problema povezanih s alkoholom oslanja na aktualne napore na međunarodnoj razini i s njima usklađuje; naglašava u vezi s time da je u daljnjem radu potrebno težiti većoj sinergiji s akcijskim planom SZO-a ⁽¹³⁾ i ciljevima održivog razvoja UN-a;
22. ukazuje na činjenicu da su nevladine organizacije sa svojim stručnim znanjem i iskustvima na međunarodnoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini važni akteri u suradnji;

BUDUĆI PRIORITETI U RJEŠAVANJU PROBLEMA POVEZANIH S ALKOHOLOM NA RAZINI EU-a

Potreba za platformama za koordinaciju na razini EU-a

23. ukazuje na činjenicu da su u četiri godine, koliko je prošlo od prethodne strategije protiv zlouporabe alkohola (2006.–2012.) ⁽¹⁴⁾, platforme CNAPA i EAHF uspostavljene radi koordinacije u određenoj mjeri nastavile s radom. Takve i druge platforme i dalje su potrebne za rješavanje problema povezanih s alkoholom. Njihovu stručnost i iskustva koje su stekle potrebno je upotrijebiti i dalje razvijati;
24. skreće pozornost na činjenicu da 2016. godine završavaju Akcijski plan za alkoholizam među mladima i povremenu pretjeranu konzumaciju alkohola i Zajedničko djelovanje za smanjenje štetnih posljedica konzumacije alkohola (*Joint Action on Reducing Alcohol Related Harm*); ističe da je neophodno produljenje trajanja i/ili pokretanje novog akcijskog plana za djecu i mlade;
25. naglašava koliko je važna podrška EU-a za istraživanja te za omogućavanje bržeg pretakanja znanja u praksu i nove modele rada. Potrebno je naglasiti na koji način mjere mogu istodobno pridonijeti smanjenju nejednakosti u zdravstvu;
26. pozdravlja razmjenu najboljih praksi unutar i među državama članicama. To je od strateške važnosti i potiče na učenje, razmjenu znanja i utvrđivanje zajedničkih pitanja. Mjere i akcije trebale bi se temeljiti na činjenicama i praktičnim iskustvima u pogledu troškovne učinkovitosti;
27. naglašava značaj svrsishodnog praćenja razvoja mjera politike u vezi s alkoholom. Potrebno je dalje razvijati postojeće baze podataka koje se temelje na usporedivim, pouzdanim i standardiziranim pokazateljima za praćenje i analizu;
28. smatra da bi trebalo osnovati skupinu znanstvenika kako bi se podržalo znanstveno prikupljanje podataka;

Oglašavanje i marketing alkoholnih pića

29. naglašava da se oglašavanje i marketing alkoholnih pića odvija preko granica, zbog čega je suradnja između država članica vrlo važna;
30. mjere protiv utjecaja oglašavanja i marketinga alkoholnih pića na djecu i maloljetnike trebaju biti restriktivno-prisilne naravi, odnosno zabranjivati kako marketing tako i oglašavanje alkohola usmjereno na djecu;

⁽¹²⁾ Pojam „šteta koja se nanosi drugima” odnosi se na štetu koja može nastati za društvo i pojedince u okruženju osoba koje konzumiraju alkohol (eng. *alcohol's harm to others*).

⁽¹³⁾ Vidjeti bilješku 4.

⁽¹⁴⁾ Mišljenje Odbora regija „Strategija EU-a za potporu državama članicama u smanjenu štetnih posljedica uživanja alkohola” (SL C 197, 24.8.2007.).

31. ističe koliko je važno da proizvođači i distributeri alkoholnih pića u potpunosti poštuju važeće propise na području marketinga i oglašavanja;

32. zahtijeva da se mjerama za smanjivanje utjecaja oglašavanja i marketinga alkoholnih pića na djecu i mlade obuhvati i oglašavanje putem društvenih mreža i interneta kao i plasman proizvoda te proizvode povezane s markama alkoholnih pića. U Finskoj je od 2015. godine zabranjeno oglašavanje alkoholnih pića tijekom natjecanja i igara. Oglašavanje alkoholnih pića zabranjeno je i na javnim mjestima i na društvenim medijima⁽¹⁵⁾;

33. ističe da je sponzoriranje sportskih i kulturnih događanja tržište koje raste te da predstavlja isplativu marketinšku strategiju. Na taj način mladi bivaju izloženi oglasima za alkohol, bilo na samom mjestu održavanja događanja ili posredstvom televizijskih emisija;

34. naglašava kako se u sve oblike marketinga i oglašavanja alkoholnih pića moraju uključiti informacije o rizicima zlouporabe alkohola;

35. svjestan je činjenice da u EU-u postoji visok stupanj dobrovoljnog nadzora i samoregulacije u području marketinga alkoholnih pića. Pritom se razilaze mišljenja oko pitanja postoje li dokazi koji bi opravdali takav pristup sektora alkohola⁽¹⁶⁾, a također je jasno da samoregulacija nije dostatna za zaštitu trudnica, djece i mladih od negativnih posljedica alkohola⁽¹⁷⁾;

Prava djece i mladih

36. ističe da previše djece i mladih odrasta u obiteljima u kojima je prisutna ovisnost o alkoholu i zlouporaba alkohola. Procjenjuje se da između pet i devet milijuna djece u EU-u živi u obiteljima u kojima prisutna zlouporaba alkohola⁽¹⁸⁾. Toj djeci prijeti opasnost od loših preduvjeta za obrazovanje i zdravlje;

37. smatra da je važno utvrditi područja djelovanja koja treba razvijati u europskim zemljama kako bi se smanjila prekomjerna konzumacija alkohola među mladima, s ciljem osiguravanja sigurnog i zdravog okružja za djecu i mlade; u tom smislu ističe važnost promicanja modela slobodnih aktivnosti i zabave koji nisu povezani s konzumacijom alkohola;

38. potvrđuje da je razdoblje trudnoće i dojenja posebno osjetljivo jer se u tim stadijima razvija fetalni alkoholni spektar poremećaja; alkohol utječe na rast i razvoj ploda u svakom trenutku trudnoće te nije poznato kolika je bezopasna količina unosa alkohola tijekom tog razdoblja;

39. dijeli stajalište da se Konvencijom o pravima djeteta zahtijeva zaštita djece i mladih od štete uzrokovane alkoholom. U skladu s člankom 33. države potpisnice dužne su djelovati u najboljem interesu djeteta te u svim odlukama koje se tiču djece voditi računa i brinuti o njihovim interesima;

40. smatra da prednost treba dati preventivnim mjerama tijekom trudnoće, djetinjstva i adolescencije kojima se promiču kultura prevencije i zdravlje;

41. podsjeća na značaj škole kao važnog mjesta za promicanje zdravlja, na kojemu se mogu jačati čimbenici zaštite djece te pravodobno prepoznavati zlouporaba alkohola i ugrožena djeca. Školsko obrazovanje djece o opasnostima alkohola mora se temeljiti na konkretnim činjenicama jer isključivo informativni programi i mjere nisu dovoljno učinkoviti te moraju obuhvaćati sve aktere obrazovne zajednice: učenike, obitelji i nastavnike;

⁽¹⁵⁾ <http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2013/20130070.pdf>

⁽¹⁶⁾ Babor, T. F. (2010.), *Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition. Addiction* („Alkohol nije obična roba – sažetak drugog izdanja. Ovisnost”).

⁽¹⁷⁾ CAMY. (2003.) *Alcohol Advertising on Sports Television 2001 to 2003* („Oglašavanje alkohola na sportskim televizijskim kanalima 2001. – 2003.”); Madden, P. A. i Grube, J. W. (1994.), *The frequency and nature of alcohol and tobacco advertising in televised sports, 1990 through 1992* („Učestalost i priroda oglašavanja alkohola i duhana na sportskim događanjima prenošenima na televiziji 1990. – 1992.”) *American Journal of Public Health*.

⁽¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf, page 6.

42. smatra smanjenje zlouporabe alkohola kod odraslih važnim (između ostalog podizanjem svijesti) jer odrasli služe kao uzor, što je odlučujuće za učinkovitiji preventivni rad s mladima i mladim odraslim osobama. Infomaterijale i za odrasle i za djecu trebala bi izrađivati neovisna tijela koja se bave istraživačkim radom. U tu bi svrhu na području obrazovanja o odgovornom načinu posluživanja alkohola trebalo surađivati s hotelijerskim i ugostiteljskim sektorom kako bi se zlouporaba alkohola među odraslima svela na minimum;

43. smatra da prednost treba dati realizaciji programa prevencije u krugu obitelji, s obzirom da se radi o temeljnom okružju za djetetovo obrazovanje i odgoj te za prijenos strategija, vrijednosti, vještina i kompetencija;

Informiranje potrošača – popis sastojaka s podacima o prehranbenoj vrijednosti i kalorijama

44. poziva institucije EU-a da poboljšaju označivanje alkoholnih pića u EU-u te izrade izvješće o uvrštavanju ambalaže za alkoholna pića u postojeće pravne propise o navođenju sadržaja proizvoda, uključujući sastojke, prehranbenu vrijednost i kalorije. Potrošači imaju pravo znati koji je sadržaj proizvoda kako bi mogli donijeti ispravnu odluku o kupovini;

45. zalaže se za posebno upozorenje za trudnice, djecu, mlade i vozače, koje bi bilo važna dopuna i sredstvo pomoću kojeg bi se moglo upozoriti na opasnosti alkohola i smanjiti te opasnosti. Upozorenja treba prilagoditi različitim ciljnim skupinama; pozdravlja mjere koje su neki proizvođači i distributeri već poduzeli u tom području;

46. preporučuje da se obrazovanjem i informacijskim kampanjama podiže svijesti o opasnostima nekontroliranog opijanja i pružaju informacije o tome na kojem se mjestu mogu dobiti savjeti, pomoć i terapija;

47. ističe važnu ulogu medija u pružanju točnih informacija o rizicima konzumiranja alkohola;

Dostupnost alkohola i prodaja jeftinog alkohola

48. ističe da su socio-ekonomski ugrožene skupine i mladi izloženi većem riziku od zdravstvenih problema te upozorava da treba sprečavati veću zdravstvenu nejednakost. Jeftin i lako dostupan alkohol, koji može dovesti do visoke razine konzumacije alkohola, predstavlja problem koji može izazvati oštećenja jetara i preranu smrt⁽¹⁹⁾. Države članice mogu razmotriti mogućnost zajedničkih napora, uključujući istraživanja, za zabranu prodaje izrazito jeftinog alkohola, uključujući internetsku prodaju;

49. napominje da postoji veza između dostupnosti alkohola te opsega njegove zlouporabe i štete nastale uživanjem alkohola; Rezultati istraživanja pokazuju da laka dostupnost alkohola vodi do veće potrošnje, a samim time i do povećanja zdravstvenih poteškoća i štete po zdravlje⁽²⁰⁾;

50. smatra da države članice mogu dodatno pooštriti propise i nadzor u pogledu prodaje i kupnje alkohola, bez obzira na dobnu granicu od 18 godina koja postoji u većini država članica. Druge mogućnosti su ograničenje broja prodajnih mjesta, zabrana konzumacije na javnim mjestima u određenim vremenskim razdobljima, ograničenje radnog vremena i dozvola prodaje te promicanje odgovornijeg točenja alkohola educiranjem relevantne struke, distributera i hotelijerstva. Uz ograničenja je potreban i nadzor nad njihovim poštovanjem;

Prevenција na radnom mjestu

51. primjećuje da štetna konzumacija i zlouporaba alkohola te ovisnost o alkoholu može povećati stopu bolovanja i smanjiti produktivnost te se negativno odraziti na druge osobe. Alkoholizirane osobe predstavljaju sigurnosni rizik i uzrokuju 20 – 25 % svih nesreća na radnom mjestu. Radno mjesto je važan prostor za sprečavanje zlouporabe alkohola⁽²¹⁾;

⁽¹⁹⁾ http://www.easl.eu/medias/EASLimg/News/3f9dd90221ef292_file.pdf

⁽²⁰⁾ Vidjeti bilješku 4.

⁽²¹⁾ http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/science_02_en.pdf

52. ističe da bi trebalo razmisliti o mogućnosti za prijestupnika da se uključi u programe obrazovnog karaktera ili programe osvješćivanja što bi predstavljalo alternativu plaćanju kazne ili drugim prisilnim mjerama, posebice ako se radi o maloljetnim prijestupnicima;

53. naglašava da je problem konzumacije alkohola na radnom mjestu potrebno riješiti ranom intervencijom. Na radnom mjestu trebaju postojati upute o tome što učiniti u takvim situacijama. To bi bila dobra preventivna mjera za zdravlje na radnom mjestu;

54. naglašava da javne službe imaju ulogu predvodnika u prevenciji zlouporabe alkohola radi osiguravanja bezopasnog i sigurnog radnog okruženja, između ostalog i zbog toga što većina javnih službenika građanima pruža važne socijalne usluge;

Prevenција u sustavu zdravstva i skrbi

55. ističe da postoji potreba za ranim pristupom pomoći, terapiji i liječenju te da se mora osigurati da dijete čiji se roditelji liječe od alkoholizma odnosno zlouporabe alkohola dobiva savjete i potporu. Bolesti se mogu sprečavati zdravim načinom života, koji se može poticati pružanjem pomoći za suzbijanje opasne konzumacije alkohola;

56. smatra važnim da se u radnom okruženju promiču ugovori između sindikalnih organizacija i organizacija poslodavaca, uključujući tako poslodavce u mjere prevencije koje se razvijaju;

57. napominje da od oboljenâ jetara uzrokovanih alkoholom često obolijeva radno sposobno stanovništvo. Uz to postoji medicinska povezanost između zlouporabe alkohola i niza drugih teških oboljenja kao što su rak, kardiovaskularne bolesti ili duševne bolesti ⁽²²⁾;

Sigurnost na cestama

58. ističe da sigurnosti cestovnog prometa pridonose ograničavanje količine alkohola u krvi, informiranje, obrazovanje i nadzor. Alkoholizirani vozači odgovorni su za 25 % svih smrtonosnih prometnih nesreća u EU-u ⁽²³⁾;

59. pozdravlja Komisijinu studiju iz 2014. godine o alko-bravama i smanjenju broja prometnih nesreća do kojeg je došlo njihovom uporabom ⁽²⁴⁾;

60. smatra da bi trebalo poduzeti daljnje mjere za poboljšanje sigurnosti u cestovnom prometu u EU-u, primjerice preispitivanjem prometnih nesreća izazvanih konzumacijom alkohola te razmjenom iskustava između država članica o djelotvornim mjerama u tom području. Važno je da vozači početnici budu upoznati s mogućim posljedicama vožnje pod utjecajem alkohola.

Bruxelles, 9. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽²²⁾ http://www.eurocare.org/library/updates/eurocare_eu_alcohol_strategy2

⁽²³⁾ http://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/behaviour/fitness_to_drive_hr

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/study_alcohol_interlock.pdf

III

(Pripremni akti)

ODBOR REGIJA

121. PLENARNO ZASJEDANJE, 8. – 9. VELJAČE 2017.

Mišljenje Europskog odbora regija – Reforma zajedničkog europskog sustava azila – II. paket i okvir Unije za preseljenje

(2017/C 207/13)

Izvjestitelj: Vincenzo Bianco (IT/PSE), gradonačelnik Catanije**Referentni dokument(i):** Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju normi za primanje podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (preinaka)

COM(2016) 465 final

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite i o izmjeni Direktive Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem

COM(2016) 466 final

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU

COM(2016) 467 final

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira Unije za preseljenje i izmjeni Uredbe (EU) br. 516/2014 Europskog parlamenta i Vijeća

COM(2016) 468 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

COM(2016) 466 final (Kriteriji za kvalifikaciju za ostvarivanje međunarodne zaštite)

Amandman 1.

Članak 8. stavak 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Pri procjeni ima li podnositelj osnovan strah od progona ili je izložen stvarnom riziku od ugroze života te teških povreda i ozljeda ili ima pristup zaštiti od progona ili ugroze života te teških povreda ili ozljeda u dijelu države podrijetla u skladu sa stavkom 1., ovlaštena će tijela pri odlučivanju o zahtjevu uzeti u obzir opće okolnosti koje prevladavaju u tom dijelu zemlje i osobne okolnosti podnositelja u skladu s člankom 4. U tu svrhu će ovlaštena tijela osigurati da se dostave precizni i ažurirani podaci iz svih relevantnih izvora, uključujući dostupne informacije o državi podrijetla na razini Unije iz članka 8. i 10. Uredbe (EU) br. XXX/XX [Uredba o Agenciji Europske unije za azil], kao i informacije i smjernice koje izdaje Visoki povjerenik UN-a za izbjeglice.</p>	<p>Pri procjeni ima li podnositelj osnovan strah od progona ili je izložen stvarnom riziku od ugroze života te teških povreda i ozljeda ili ima pristup zaštiti od progona ili ugroze života te teških povreda ili ozljeda u dijelu države podrijetla u skladu sa stavkom 1., ovlaštena će tijela pri odlučivanju o zahtjevu uzeti u obzir opće okolnosti koje prevladavaju u tom dijelu zemlje i osobne okolnosti podnositelja u skladu s člankom 4. U tu svrhu će ovlaštena tijela osigurati da se dostave precizni i ažurirani podaci iz svih relevantnih izvora, uključujući dostupne informacije o državi podrijetla na razini Unije iz članka 8. i 10. Uredbe (EU) br. XXX/XX [Uredba o Agenciji Europske unije za azil], kao i informacije i smjernice koje izdaje Visoki povjerenik UN-a za izbjeglice. Moći će se također procjenjivati informacije i smjernice neovisnih stručnjaka ili proizašle iz neovisnih izvora.</p>

Obrazloženje

Zahvaljujući neovisnim informacijama i procjenama mogli bi se dobiti elementi koji nisu uvijek dostupni preko službenih izvora.

Amandman 2.

Članak 15. – Revizija statusa izbjeglice

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Radi primjene članka 14. stavka 1., ovlašteno tijelo revidira status izbjeglice, posebice:</p> <p>(a) ako informacije o državi podrijetla na razini Unije i zajednička analiza informacija o državi podrijetla iz članka 8. i 10. Uredbe (EU) br. XXX/XX [Uredba o Agenciji Europske unije za azil] ukazuju na znatne promjene u državi podrijetla koje su relevantne u odnosu na potrebe podnositelja za zaštitom;</p> <p>(b) pri prvoj reviziji boravišne dozvole koja se izdaje izbjeglici.</p>	<p>Radi primjene članka 14. stavka 1., ovlašteno tijelo revidira status izbjeglice, posebice:</p> <p>(a) ako informacije o državi podrijetla na razini Unije i zajednička analiza informacija o državi podrijetla iz članka 8. i 10. Uredbe (EU) br. XXX/XX [Uredba o Agenciji Europske unije za azil] ukazuju na znatne promjene u državi podrijetla koje su relevantne u odnosu na potrebe podnositelja za zaštitom;</p> <p>(b) pri prvoj reviziji boravišne dozvole koja se izdaje izbjeglici, u pojednostavljenom postupku: ako se tijekom pojednostavljenog postupka pojave elementi poput onih navedenih u točki (a) za moguće odbijanje produženja dozvole, postupak je potrebno odmah nastaviti provoditi kao redovni postupak uz obavješćivanje podnositelja; u svakom slučaju, i dalje postoji mogućnost sudske žalbe protiv odluke o odbijanju produženja dozvole.</p>

Obrazloženje

Prijedlogom Komisije uvodi se revizija statusa dodijeljenog izbjeglicama koja se provodi: (a) po službenoj dužnosti, kad god EASO upozori na važne promjene situacije u zemlji podrijetla; (b) u svim okolnostima i u redovitim intervalima, čak i kada nema upozorenja o promjenama; međutim, u ovom drugom slučaju, Odbor smatra da bi se produženje moglo i trebalo provoditi u pojednostavljenom postupku kako bi se izbjeglo suvišno opterećivanje izbjeglica i izazivanje osjećaja prekomjerne nestabilnosti.

COM(2016) 467 final (Zajednički postupci za priznavanje međunarodne zaštite)**Amandman 3.**

Članak 7. stavak 4. – Obveze podnositelja zahtjeva

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Podnositelj zahtjeva mora informirati ovlašteno tijelo države članice u kojoj mora boraviti o svom prebivalištu, adresi ili telefonskom broju na kojima ga može kontaktirati ovlašteno tijelo ili druga nadležna tijela. Isti mora obavijestiti ovlašteno tijelo o svim promjenama. Podnositelj mora zaprimiti sva pismena u zadnjem mjestu prebivališta ili na adresi koju je u skladu s tim naveo, pogotovo ako podnosi zahtjev u skladu s člankom 28.	Podnositelj zahtjeva mora informirati ovlašteno tijelo države članice u kojoj mora boraviti o svom prebivalištu, adresi i telefonskom broju na kojima ga može kontaktirati ovlašteno tijelo ili druga nadležna tijela. Isti mora obavijestiti ovlašteno tijelo o svim promjenama. Podnositelj mora zaprimiti sva pismena u zadnjem mjestu prebivališta ili na adresi koju je u skladu s tim naveo, pogotovo ako podnosi zahtjev u skladu s člankom 28.

Obrazloženje

Podnositelj zahtjeva mora navesti i prebivalište i adresu, a ne samo telefonski broj, kako bi mogao biti pravodobno obaviješten o odlukama koje se tiču njegova zahtjeva u postupku obrade.

Amandman 4.

Članak 15. stavak 5. – Besplatna pravna pomoć i zastupanje (u žalbenom postupku)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Pružanje besplatne pravne pomoći i zastupanja u žalbenom postupku može se isključiti u sljedećim slučajevima: (a) podnositelj raspolaže odgovarajućim sredstvima; (b) smatra se da žalba nema realnih izgleda za uspjeh; (c) žalba ili revizija su u drugom ili višem stupnju, kako je predviđeno nacionalnim pravom, uključujući ponovno saslušavanje i ponovno razmatranje žalbe. Ako odluku da se ne odobri besplatna pravna pomoć i zastupanje donese tijelo koje nije sud zato što smatra da žalba nema realnih izgleda za uspjeh, podnositelj ima pravo na učinkovit pravni lijek pred sudom protiv te odluke, a u tu svrhu ima pravo zatražiti besplatnu pravnu pomoć i zastupanje.	Pružanje besplatne pravne pomoći i zastupanja u žalbenom postupku može se isključiti u sljedećim slučajevima: (a) podnositelj raspolaže odgovarajućim sredstvima. Ako se ustanovi da je žalba podnesena isključivo iz materijalnih razloga ili je očito neutemeljena, sud može donijeti odluku o ukidanju besplatne pomoći i zastupanja te smanjiti ili u potpunosti poništiti naknadu koju država isplaćuje pružatelju usluge (gdje je to predviđeno).

Obrazloženje

Smatra da bi, posebno u slučaju žalbenog postupka (bilo da je riječ o drugom i/ili o višim stupnjevima), uskraćivanje prava na pravnu pomoć trebalo isključivo temeljiti na strogom kriteriju u skladu s kojim se stvari ne bi prepuštale slučaju ili diskreciji te da bi izvršavanje procjene trebalo povjeravati isključivo sudu.

Amandman 5.

Članak 33. stavak 2. – Razmatranje zahtjeva

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>2. Ovlašteno tijelo donosi odluke o zahtjevima za međunarodnu zaštitu nakon odgovarajućeg razmatranja prihvatljivosti i utemeljenosti zahtjeva. Ovlašteno tijelo razmatra zahtjeve na objektivan i nepristran način te na pojedinačnoj osnovi. Za potrebe razmatranja zahtjeva, uzima u obzir sljedeće:</p> <p>(a) relevantne izjave i dokumente podnositelja, uključujući informacije o tome je li podnositelj bio ili bi mogao biti izložen progonu ili ugrozi života te teškim povredama i ozljedama;</p> <p>(b) sve relevantne, točne i aktualne informacije u vezi sa situacijom u podnositeljevoj državi podrijetla u vrijeme donošenja odluke o zahtjevu, uključujući zakone i propise države podrijetla i način na koji se oni primjenjuju, kao i sve druge relevantne informacije dobivene od Agencije Europske unije za azil, od visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice i mjero-davnih međunarodnih organizacija za ljudska prava ili iz drugih izvora;</p> <p>(c) zajedničku analizu informacija o državi podrijetla iz članka 10. Uredbe (EU) br. XXX/XXX (Uredba o Agenciji EU-a za azil);</p> <p>(d) položaj i osobne okolnosti podnositelja zahtjeva, uključujući čimbenike kao što su podrijetlo, spol i dob, seksualna orijentacija i spolni identitet kako bi se procijenilo bi li se, s obzirom na osobne okolnosti podnositelja zahtjeva, postupci kojima je podnositelj zahtjeva bio izložen ili bi mogao biti izložen mogli smatrati progonom ili ugrozom života te teškim povredama i ozljedama;</p> <p>(e) jesu li aktivnosti u koje je podnositelj bio uključen od napuštanja države podrijetla za isključivu ili glavnu svrhu imale stvaranje uvjeta potrebnih za traženje međunarodne zaštite, radi ocjene bi li te aktivnosti izložile podnositelja riziku od progona ili ugroze života te teških povreda i ozljeda da se vrati u tu zemlju;</p>	<p>2. Ovlašteno tijelo donosi odluke o zahtjevima za međunarodnu zaštitu nakon odgovarajućeg razmatranja prihvatljivosti i utemeljenosti zahtjeva. Ovlašteno tijelo razmatra zahtjeve na objektivan i nepristran način te na pojedinačnoj osnovi. Za potrebe razmatranja zahtjeva, uzima u obzir sljedeće:</p> <p>(a) relevantne izjave i dokumente podnositelja, uključujući informacije o tome je li podnositelj bio ili bi mogao biti izložen progonu ili ugrozi života te teškim povredama i ozljedama;</p> <p>(b) sve relevantne, točne i aktualne informacije u vezi sa situacijom u podnositeljevoj državi podrijetla u vrijeme donošenja odluke o zahtjevu, uključujući zakone i propise države podrijetla i način na koji se oni primjenjuju, kao i sve druge relevantne informacije dobivene od Agencije Europske unije za azil, od visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice i mjero-davnih međunarodnih organizacija za ljudska prava ili iz drugih izvora;</p> <p>(c) zajedničku analizu informacija o državi podrijetla iz članka 10. Uredbe (EU) br. XXX/XXX (Uredba o Agenciji EU-a za azil);</p> <p>(d) položaj i osobne okolnosti podnositelja zahtjeva, uključujući čimbenike kao što su podrijetlo, spol i dob, seksualna orijentacija i spolni identitet kako bi se procijenilo bi li se, s obzirom na osobne okolnosti podnositelja zahtjeva, postupci kojima je podnositelj zahtjeva bio izložen ili bi mogao biti izložen mogli smatrati progonom ili ugrozom života te teškim povredama i ozljedama;</p> <p>(e) jesu li aktivnosti u koje je podnositelj bio uključen od napuštanja države podrijetla za isključivu ili glavnu svrhu imale stvaranje uvjeta potrebnih za traženje međunarodne zaštite, radi ocjene bi li te aktivnosti izložile podnositelja riziku od progona ili ugroze života te teških povreda i ozljeda da se vrati u tu zemlju;</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(f) može li se od podnositelja razumno očekivati da dobije zaštitu druge zemlje u kojoj bi mogao tražiti državljanstvo.	(f) može li se od podnositelja razumno očekivati da dobije zaštitu druge zemlje u kojoj bi mogao tražiti državljanstvo; (g) <i>izjave, ako su praćene službenim dokumentima, i dokumente podnositelja koji služe kao dokaz njegovih posebnih želja, obiteljskih veza, veza sa zajednicama iz zemlje podrijetla, jezične ili stručne vještine koje mogu olakšati integraciju u jednu ili više određanih država članica.</i>

Obrazloženje

Ovaj amandman u skladu je s tekstom mišljenja o reviziji Dublinke uredbe (...) koje je povjerenstvo CIVEX već usvojilo i prema kojem treba uzeti u obzir posebne želje i veze podnositelja u cilju utvrđivanja odgovorne države članice.

Amandman 6.

Članak 34. – Trajanje postupka razmatranja zahtjeva

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>1. Razmatranje prihvatljivosti zahtjeva u skladu s člankom 36. stavkom 1. ne smije trajati dulje od jednoga mjeseca od podnošenja zahtjeva.</p> <p>Vremensko ograničenje takvog razmatranja iznosi deset radnih dana ako, u skladu s člankom 3. stavkom 3. točkom (a) Uredbe (EU) br. XXX/XXX (Dublinska uredba), država članica prvog zahtjeva primjenjuje koncept prve zemlje azila ili sigurne treće zemlje iz članka 36. stavka 1. točaka (a) i (b).</p> <p>2. Ovlašteno tijelo osigurava da se postupak razmatranja utemeljenosti završi čim prije, a najkasnije u roku od šest mjeseci od podnošenja zahtjeva, ne dovodeći u pitanje primjereno i cjelovito razmatranje.</p> <p>3. Ovlašteno tijelo može produljiti rok od šest mjeseci za dodatno razdoblje od najviše tri mjeseca:</p> <p>(a) ako nerazmjern broj državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva istodobno podnosi zahtjev za međunarodnu zaštitu, zbog čega je u praksi teško završiti postupak u roku od šest mjeseci;</p> <p>(b) ako su uključena složena činjenična ili pravna pitanja.</p>	<p>1. Razmatranje prihvatljivosti zahtjeva u skladu s člankom 36. stavkom 1. ne smije trajati dulje od jednoga mjeseca od podnošenja zahtjeva.</p> <p>2. Ovlašteno tijelo osigurava da se postupak razmatranja utemeljenosti završi čim prije, a najkasnije u roku od šest mjeseci od podnošenja zahtjeva, ne dovodeći u pitanje primjereno i cjelovito razmatranje.</p> <p>3. Ovlašteno tijelo može produljiti rok od šest mjeseci za dodatno razdoblje od najviše šest dodatnih mjeseci:</p> <p>(a) ako nerazmjern broj državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva istodobno podnosi zahtjev za međunarodnu zaštitu, zbog čega je u praksi teško završiti postupak u roku od šest mjeseci;</p> <p>(b) ako su uključena složena činjenična ili pravna pitanja.</p>

Obrazloženje

Promjenjivost rokova može ugroziti ostvarivanje prava na obranu i na taj način branitelju dodatno otežati provjeru i ažuriranje položaja primatelja pomoći.

Zbog mogućih kriznih situacija ili prekomjernog priljeva, unatoč iznimnoj podršci EASO-a, ali i drugih država članica, preporučuje se produljenje maksimalnog trajanja cjelokupnog postupka s devet mjeseci na jednu godinu.

Amandman 7.

Članak 36. stavak 2. – Odluka o prihvatljivosti zahtjeva i nadležnosti

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Utemeljenost zahtjeva ne ispituje se ako se zahtjev ne razmatra u skladu s Uredbom (EU) br. XXX/XXX (Dublinska uredba), uključujući slučaj kada je druga država članica podnositelju priznala međunarodnu zaštitu ili kada je zahtjev odbijen kao neprihvatljiv u skladu sa stavkom 1.	Utemeljenost zahtjeva ne ispituje se ako se zahtjev ne razmatra u skladu s Uredbom (EU) br. XXX/XXX (Dublinska uredba), uključujući slučaj kada je druga država članica podnositelju priznala međunarodnu zaštitu ili kada je zahtjev odbijen kao neprihvatljiv u skladu sa stavkom 1. ili ako je na temelju čl. 7. Uredbe (EU) br. XXX/XXX (Dublinska uredba) podnositelj izrazio posebnu želju za jednu ili više određinih država članica u kojima, prema podacima koje EASO dostavlja na tromjesečnoj osnovi, nije dosegnut prag predviđen člancima 7. i 35. te Uredbe.

Obrazloženje

Amandman je i ovdje u skladu s tekstom mišljenja o reviziji Dublinske uredbe koje je povjerenstvo CIVEX već usvojilo; u ovom slučaju zapravo je nadležna država članica zadužena za ispitivanje utemeljenosti zahtjeva na temelju kriterija posebnih želja/veza, a ne na osnovi zemlje prvog ulaska čiji zadatak je samo osigurati transfer dotične osobe do nadležne zemlje.

Amandman 8.

Članak 39. – Prešutno povlačenje zahtjeva

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
1. Ovlašteno tijelo odbija zahtjev zbog odustanka ako: [...]	1. Ovlašteno tijelo odbija zahtjev zbog odustanka ako: [...]
2. U okolnostima iz stavka 1. ovlašteno tijelo obustavlja razmatranje zahtjeva i šalje pismenu obavijest podnositelju na mjesto prebivališta ili adresu iz članka 7. stavka 4. u kojoj mu priopćuje da je razmatranje njegova zahtjeva obustavljeno i da će se zahtjev definitivno odbiti zbog odustanka ako se podnositelj ne javi ovlaštenom tijelu u roku od mjesec dana od datuma kada je poslana pismena obavijest.	2. U okolnostima iz stavka 1. ovlašteno tijelo obustavlja razmatranje zahtjeva i šalje pismenu obavijest podnositelju na mjesto prebivališta ili adresu iz članka 7. stavka 4. u kojoj mu priopćuje da je razmatranje njegova zahtjeva obustavljeno i da će se zahtjev definitivno odbiti zbog odustanka ako se podnositelj ne javi ovlaštenom tijelu u roku od dva mjeseca od datuma kada je poslana pismena obavijest.
3. Ako se podnositelj javi ovlaštenom tijelu u jednomjesečnom roku i dokaže da je njegov propust izazvan okolnostima izvan njegove kontrole, ovlašteno tijelo nastavlja s razmatranjem zahtjeva.	3. Ako se podnositelj javi ovlaštenom tijelu u dvomjesečnom roku i dokaže da je njegov propust izazvan okolnostima izvan njegove kontrole, ovlašteno tijelo nastavlja s razmatranjem zahtjeva.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
4. Ako se podnositelj ne javi ovlaštenom tijelu u jednomjesečnom roku i ne dokaže da je njegov propust izazvan okolnostima izvan njegove kontrole, ovlašteno tijelo smatra da je zahtjev prešutno povučen.	4. Ako se podnositelj ne javi ovlaštenom tijelu u dvomjesečnom roku i ne dokaže da je njegov propust izazvan okolnostima izvan njegove kontrole, ovlašteno tijelo smatra da je zahtjev prešutno povučen.

Obrazloženje

S obzirom na teškoće u komunikaciji s kojima se podnositelj može susresti, smatra da je potrebno uvesti rok koji pruža veću sigurnost.

Amandman 9.

Članak 43. – Iznimka od prava na ostanak kod naknadnih zahtjeva

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Ne dovodeći u pitanje načelo zabrane protjerivanja ili vraćanja osoba, države članice mogu predvidjeti iznimku od prava na ostanak na njihovom području i odstupati od članka 54. stavka 1., u slučajevima:	Ne dovodeći u pitanje načelo zabrane protjerivanja ili vraćanja osoba, države članice mogu predvidjeti iznimku od prava na ostanak na njihovom području i odstupati od članka 54. stavka 1., u slučajevima:
(a) kada je ovlašteno tijelo odbilo naknadni zahtjev kao neprihvatljiv ili očito neutemeljen;	(a) kada je ovlašteno tijelo odbilo naknadni zahtjev kao neprihvatljiv ili očito neutemeljen;
(b) drugog ili dodatnih naknadnih zahtjeva koji se podnose u bilo kojoj državi članici nakon donošenja konačne odluke kojom je prethodni naknadni zahtjev odbijen kao neprihvatljiv, neutemeljen ili očito neutemeljen.	(b) drugog ili dodatnih naknadnih zahtjeva koji se podnose u bilo kojoj državi članici nakon donošenja konačne odluke kojom je prethodni naknadni zahtjev odbijen kao neprihvatljiv, neutemeljen ili očito neutemeljen; odredba iz stavka (b) ne primjenjuje se ako je prethodni zahtjev podnesen prije stupanja na snagu ove Uredbe i ako u predmetnom slučaju podnositelj nije koristio pravnu pomoć;

Obrazloženje

Budući da je obveza pružanja informacija, zastupanja i pomoći na svim razinama uvedena tek u okviru aktualnog paketa prijedloga Komisije, smatra da države članice ne mogu uskratiti pravo ostanaka na njihovom državnom teritoriju ako podnositelj nije koristio pravnu pomoć prilikom predavanja prvog zahtjeva.

Amandman 10.

Članak 45. stavak 3. – Koncept sigurne treće zemlje

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Ovlašteno tijelo smatra treću zemlju sigurnom trećom zemljom za određenog podnositelja, nakon razmatranja zahtjeva na pojedinačnoj osnovi, jedino ako je uvjereno u sigurnost treće zemlje za određenog podnositelja u skladu s kriterijima utvrđenima u stavku 1. i ako je utvrdilo:	Ovlašteno tijelo smatra treću zemlju sigurnom trećom zemljom za određenog podnositelja, nakon razmatranja zahtjeva na pojedinačnoj osnovi, jedino ako je uvjereno u sigurnost treće zemlje za određenog podnositelja u skladu s kriterijima utvrđenima u stavku 1. i ako je utvrdilo:
(a) da postoji veza između podnositelja i predmetne treće zemlje na temelju koje je opravdano da se ta osoba uputi u tu zemlju, uključujući i zbog toga što je podnositelj prolazio kroz tu treću zemlju koja je zemljopisno blizu podnositeljevoj zemlji podrijetla;	(a) da postoji veza između podnositelja i predmetne treće zemlje na temelju koje je opravdano da se ta osoba uputi u tu zemlju, uključujući i zbog toga što je podnositelj proveo/boravio znatno vrijeme u toj trećoj zemlji ili u njoj ima veze ili odnose s članovima obitelji ili sunarodnjacima;

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(b) da podnositelj nije iznio ozbiljne razloge zbog kojih bi se smatralo da ta zemlja nije sigurna treća zemlja u njegovim specifičnim okolnostima.	(b) da podnositelj nije iznio ozbiljne razloge zbog kojih bi se smatralo da ta zemlja nije sigurna treća zemlja u njegovim specifičnim okolnostima.

Obrazloženje

Sami tranzit preko određene treće zemlje na putu za EU (ili zadržavanje samo tijekom razdoblja potrebnog za pripremu odlaska) ne može se smatrati dovoljnim kriterijem za upućivanje podnositelja u dotičnu zemlju.

Amandman 11.

Članak 53. stavak 6. – Pravo na učinkovit pravni lijek

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Podnositelji podnose žalbu protiv bilo koje odluke iz stavka 1:</p> <p>(a) u roku od jednoga tjedna u slučaju odluke o odbijanju naknadnog zahtjeva kao neprihvatljivog ili očito neutemeljenog;</p> <p>(b) u roku od dva tjedna u slučaju odluke o odbijanju zahtjeva kao neprihvatljivog ili u slučaju odluke o odbijanju zahtjeva zbog izričitog povlačenja ili oduzivanja ili u slučaju odluke o odbijanju zahtjeva kao neutemeljenog ili očito neutemeljenog u odnosu na status izbjeglica ili status supsidijarne zaštite nakon ubrzanog postupka razmatranja ili dok je podnositelj u pritvoru;</p> <p>(c) u roku od mjesec dana u slučaju odluke o odbijanju zahtjeva kao neutemeljenog u odnosu na status izbjeglica ili status supsidijarne zaštite, ako razmatranje nije ubrzano ili u slučaju odluke o oduzimanju međunarodne zaštite.</p> <p>Za potrebe točke (b), države članice mogu osigurati <i>ex officio</i> izvješće o odlukama donesenim u skladu s postupkom na granici.</p> <p>Rokovi predviđeni ovim stavkom počinju teći od datuma kada je podnositelj obaviješten o odluci ili od trenutka kada mu je dodijeljen pravni ili drugi savjetnik ako je podnositelj predao zahtjev za besplatnu pravnu pomoć i zastupanje.</p>	<p>Podnositelji podnose žalbu protiv bilo koje odluke iz stavka 1:</p> <p>(a) u roku od petnaest dana u slučaju odluke o odbijanju naknadnog zahtjeva kao neprihvatljivog ili očito neutemeljenog;</p> <p>(b) u roku od petnaest dana u slučaju odluke o odbijanju zahtjeva kao neprihvatljivog ili u slučaju odluke o odbijanju zahtjeva zbog izričitog povlačenja ili oduzivanja ili u slučaju odluke o odbijanju zahtjeva kao neutemeljenog ili očito neutemeljenog u odnosu na status izbjeglica ili status supsidijarne zaštite nakon ubrzanog postupka razmatranja ili dok je podnositelj u pritvoru;</p> <p>(c) u roku od mjesec dana u slučaju odluke o odbijanju zahtjeva kao neutemeljenog u odnosu na status izbjeglica ili status supsidijarne zaštite, ako razmatranje nije ubrzano ili u slučaju odluke o oduzimanju međunarodne zaštite.</p> <p>Za potrebe točke (b), države članice mogu osigurati <i>ex officio</i> izvješće o odlukama donesenim u skladu s postupkom na granici.</p> <p>Rokovi predviđeni ovim stavkom počinju teći od datuma kada je podnositelj obaviješten o odluci ili od trenutka kada mu je dodijeljen pravni ili drugi savjetnik ako je podnositelj predao zahtjev za besplatnu pravnu pomoć i zastupanje.</p>

Obrazloženje

Smatra da bi, čak i u kontekstu sudske prakse Suda, trebalo uvesti razumne i ujednačene minimalne rokove.

COM(2016) 465 final (uvjeti prihvata)

Amandman 12.

Članak 7. stavak 5. – Boravište i sloboda kretanja

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Države članice od podnositelja zahtijeva traže da što je prije moguće o svojem trenutačnom boravištu ili adresi ili telefonskom broju na kojem su dostupni obavijeste nadležna tijela te da im priopće svaku promjenu telefonskog broja ili adrese.	Države članice od podnositelja zahtijeva traže da što je prije moguće o svojem trenutačnom boravištu ili adresi i telefonskom broju na kojem su dostupni obavijeste nadležna tijela te da im priopće svaku promjenu telefonskog broja ili adrese.

Obrazloženje

Podnositelj zahtjeva mora navesti i prebivalište i adresu, a ne samo telefonski broj, kako bi mogao biti pravodobno obaviješten o odlukama koje se tiču njegova zahtjeva u postupku obrade.

Amandman 13.

Članak 19. – Zamjena, ograničavanje ili ukidanje materijalnih uvjeta prihvata

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
1. U pogledu podnositelja zahtjeva koji moraju biti prisutni na njihovu državnom području u skladu s Uredbom (EU) br. XXX/XXX [Uredba iz Dublina], države članice mogu u situacijama opisanim u stavku 2.:	1. U pogledu podnositelja zahtjeva koji moraju biti prisutni na njihovu državnom području u skladu s Uredbom (EU) br. XXX/XXX [Uredba iz Dublina], države članice mogu u situacijama opisanim u stavku 2.:
(a) zamijeniti smještaj, hranu, odjeću i druge nužne prehrambene proizvode pružene u obliku novčane naknade i vaučera materijalnim uvjetima prihvata pruženima u naravi; ili	(a) zamijeniti smještaj, hranu, odjeću i druge nužne prehrambene proizvode pružene u obliku novčane naknade i vaučera materijalnim uvjetima prihvata pruženima u naravi; ili
(b) ograničiti ili, u iznimnim i valjano utemeljenim slučajevima, ukinuti naknadu za svakodnevne troškove.	(b) smanjiti naknadu za svakodnevne troškove.
2. Stavak 1. primjenjuje se kada podnositelj zahtjeva:	2. Stavak 1. primjenjuje se kada podnositelj zahtjeva:
(a) napusti mjesto boravišta koje je odredilo nadležno tijelo i pritom ga o tome ne obavijesti ili, ako se traži, bez odobrenja, ili pobjegne; ili	(a) napusti mjesto boravišta koje je odredilo nadležno tijelo i pritom ga o tome ne obavijesti ili, ako se traži, bez odobrenja, ili pobjegne tijekom razumnog razdoblja koje je utvrđeno nacionalnim pravom ; ili
(b) ne ispunjava obveze javljanja ili zahtjeva u vezi s obavješćivanjem ili sudjelovanjem u osobnim razgovorima povezanim s postupkom azila tijekom razumnog razdoblja koje je utvrđeno nacionalnim pravom; ili	(b) ne ispunjava obveze javljanja ili zahtjeva u vezi s obavješćivanjem ili sudjelovanjem u osobnim razgovorima povezanim s postupkom azila tijekom razumnog razdoblja koje je utvrđeno nacionalnim pravom; ili
(c) podnese naknadni zahtjev kako je definiran u članku [4. stavku 2. točki (i)] Uredbe (EU) br. XXX/XXX [Uredba o postupcima]; ili	(c) podnese naknadni zahtjev kako je definiran u članku [4. stavku 2. točki (i)] Uredbe (EU) br. XXX/XXX [Uredba o postupcima]; ili
(d) utaji financijska sredstva i zbog toga je neutemeljeno imao korist od materijalnih uvjeta prihvata; ili	(d) utaji financijska sredstva i zbog toga je neutemeljeno imao korist od materijalnih uvjeta prihvata; ili
(e) ozbiljno prekrši pravila centra za smještaj ili se opasno nasilno ponaša; ili	(e) ozbiljno prekrši pravila centra za smještaj ili se opasno nasilno ponaša; ili

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(f) ne sudjeluje u obveznim integracijskim mjerama; ili	(f) ne sudjeluje u obveznim integracijskim mjerama; ili
(g) ne ispunjava obveze utvrđene u članku [4. stavku 1.] Uredbe (EU) br. XXX/XXX [Uredba iz Dublina] i putovao je u drugu državu članicu bez primjerenog opravdanja te je tamo podnio zahtjev; ili	(g) ne ispunjava obveze utvrđene u članku [4. stavku 1.] Uredbe (EU) br. XXX/XXX [Uredba iz Dublina] i putovao je u drugu državu članicu bez primjerenog opravdanja te je tamo podnio zahtjev; ili
(h) vraćen je natrag nakon bijega u drugu državu članicu.	(h) vraćen je natrag nakon bijega u drugu državu članicu.
U vezi s točkama (a) i (b) kada se podnositelju zahtjeva uđe u trag ili kada se dobrovoljno javi nadležnom tijelu, na temelju razloga za nestanak donosi se odgovarajuće utemeljena odluka o ponovnom uvođenju prava na neke ili sve zamijenjene, ukinute ili ograničene materijalne uvjete prihvata.	U vezi s točkama (a) i (b) kada se podnositelju zahtjeva uđe u trag ili kada se dobrovoljno javi nadležnom tijelu, na temelju razloga za nestanak donosi se odgovarajuće utemeljena odluka o ponovnom uvođenju prava na neke ili sve zamijenjene, ukinute ili ograničene materijalne uvjete prihvata.
3. Odluke o zamjeni, ograničavanju ili ukidanju materijalnih uvjeta prihvata donose se objektivno i nepristrano o meritumu svakog pojedinačnog slučaja i za njih se navode razlozi. Odluke se temelje na posebnom položaju predmetne osobe, posebno u vezi s podnositeljima s posebnim potrebama u vezi s prihvatom i pritom se uzima u obzir načelo proporcionalnosti. Države članice u svim okolnostima osiguravaju pristup zdravstvenoj skrbi u skladu s člankom 18. te svim podnositeljima zahtjeva osiguravaju dostojan životni standard.	3. Odluke o zamjeni, ograničavanju ili ukidanju materijalnih uvjeta prihvata donose se objektivno i nepristrano o meritumu svakog pojedinačnog slučaja i za njih se navode razlozi. Odluke se temelje na posebnom položaju predmetne osobe, posebno u vezi s podnositeljima s posebnim potrebama u vezi s prihvatom i pritom se uzima u obzir načelo proporcionalnosti. Države članice u svim okolnostima osiguravaju pristup zdravstvenoj skrbi u skladu s člankom 18. te svim podnositeljima zahtjeva osiguravaju dostojan životni standard.
4. Države članice osiguravaju da se materijalni uvjeti prihvata ne ograničavaju ili ukidaju prije nego što se donese odluka u skladu sa stavkom 3.	4. Države članice osiguravaju da se materijalni uvjeti prihvata ne ograničavaju ili ukidaju prije nego što se donese odluka u skladu sa stavkom 3.

Obrazloženje

Smatra da bi odsutnost trebalo prijavljivati kao bijeg samo ako trajanjem nadmašuje odgovarajuće razdoblje kako bi se spriječilo da sporadična ili potrebna udaljavanja dovedu do prekomjernih kazni. Što se tiče naknada za troškove, predlaže se samo mogućnost smanjenja, budući da bi potpuno ukidanje moglo dovesti do situacija socijalne nestabilnosti.

Amandman 14.

Članak 23. – Maloljetnici bez pratnje

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Maloljetnici bez pratnje	Maloljetnici bez pratnje
Države članice što je prije moguće i ne kasnije od pet radnih dana od trenutka kad maloljetnik bez pratnje podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu donose mjere kojima osiguravaju da skrbnik zastupa maloljetnika bez pratnje i pomaže mu tako što mu omogućuje da ostvaruje prava i ispunjava obveze iz ove Direktive.	Države članice ne kasnije od pet radnih dana od trenutka kad maloljetnik bez pratnje podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu, ili što je prije moguće , donose mjere kojima osiguravaju da zastupnik ili predstavnik zastupa maloljetnika bez pratnje i pomaže mu tako što mu omogućuje da ostvaruje prava i ispunjava obveze iz ove Direktive.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<p><i>Države članice jamče da će u prijelaznom razdoblju, sve dok se ne imenuje zastupnik ili predstavnik, za potrebe ove direktive biti dostatan svaki primjereni, zakonom dopušteni oblik predstavljanja koji predvidi država članica, a kojim se može osigurati dobrobit djeteta u slučaju hitnih pitanja koja mu mogu uzrokovati nepopravljivu štetu.</i></p>

Obrazloženje

U trenucima prihvaćanja velikog broja maloljetnika bez pratnje, možda bi bilo primjereno ne utvrđivati stroge rokove za dodjelu skrbnika. Koncept „skrbnika” i sami izraz mogao bi navoditi na pogrešna tumačenja i postoji mogućnost da nije u skladu sa zakonom mnogih država članica i stoga tražimo da se koristi izraz „zastupnik”.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Opće napomene

1. naglašava potrebu za sveobuhvatnim i uključivim pristupom kojim se promiče održivost politika azila i integracija podnositelja zahtjeva i koji uključuje Uniju u cjelini u kontekstu sustava istinske solidarnosti, uključujući među državama članicama;
2. pored toga, naglašava izniman poseban interes koji regionalne i lokalne vlasti, kao nužni partneri država članica i Europske unije u pogledu obrade zahtjeva za azil i prihvata tražitelja azila, imaju u poštenoj i transparentnoj regulaciji ovog pitanja, uz poštovanje uvjeta socijalnog suživota i temeljnih prava pojedinca; također ističe da bi lokalne vlasti, zadužene za jamčenje prava građana općenito, mogle još bolje obnašati svoju dužnosti kad bi raspolagale zajedničkim normativnim standardima i odgovarajućim sredstvima kako bi zajamčile sigurnost građanima i temeljna prava tražiteljima azila;
3. kao što je već istaknuto u mišljenju o prvom paketu prijedloga, ponovno ukazuje na potrebu za iznalaženjem trajnih rješenja pomoću kojih se problemu pristupa na strukturirani način i tako udaljava od iluzije da je potrebno rješavati pojedinačne hitne situacije; stoga, iako poštuje nastojanje Komisije da ponudi rješenja u pogledu odgovaranja na izvanredne situacije i popratni politički pritisak, smatra da postoji potreba za dubljim promišljanjem koje seže do srži problema, uzimajući u obzir međunarodne obveze, prava migranata i potrebe različitih razina vlade u cijeloj Uniji, bez preopterećivanja graničnih, najizloženijih ili najpoželjnijih država za podnositelje radi pukog zadovoljavanja forme ili načela;
4. pozdravlja približavanje i standardizaciju uvjeta pružanja pomoći zajamčene podnositeljima, uključujući u cilju odvratanja od sekundarnih kretanja unutar Europske unije; međutim, smatra da pristup koji se temelji isključivo na osiguravanju jednakih materijalnih uvjeta i na kaznama povezanim s nedopuštenim sekundarnim kretanjima nije dovoljan;
5. zapravo smatra da je u cilju poticanja integracije i što uspješnijeg otklanjanja glavnih uzroka sekundarnog kretanja važno i potrebno uzeti u obzir istinske poveznice, radne vještine i posebne želje podnositelja u odnosu na jednu ili više država članica, kao što je već istaknuto u mišljenju o prvom paketu prijedloga Komisije i u tu svrhu naglašava važnost prikupljanja relevantnih podataka uz pomoć podnositelja, kako bi se olakšala njihova socijalna i profesionalna integracija;
6. iako pozdravlja ubrzavanje postupaka za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, naglašava da to ne smije imati za posljedicu smanjivanje temeljnih prava i da se skraćeni postupci predviđeni paketom prijedloga moraju moći koristiti s krajnjim oprezom te nakon pažljive provjere uvjeta koji omogućuju njihovu uporabu;
7. izražava snažnu zabrinutost zbog zakonodavnog rješenja usvojenog za Zajednički okvir za preseljenje – COM(2016) 468 final – (usvajanje referentnog okvira aktom Vijeća i provedbe odlukom Komisije) koje isključuje Europski parlament i koje je rijetko u ovom području, za razliku od područja vanjske i sigurnosne politike;

8. pozdravlja prijedloge Komisije u skladu s kojima bi se korisnicima međunarodne zaštite olakšao pristup tržištu rada te strukovnom i drugom osposobljavanju. Također, poziva Komisiju i države članice da usvoje fleksibilne i učinkovite mehanizme kojima se omogućuje homologacija stručnih zvanja i priznavanje stručnih kvalifikacija, što bi podnositeljima zahtjeva za međunarodnu zaštitu olakšalo pristup tržištu rada;
9. pozitivno ocjenjuje jačanje uloge EASO-a u pružanju podrške državama članicama;
10. pozdravlja izričito osiguravanje općeg prava na pravnu pomoć, naglašavajući pozitivan učinak koji ono može imati na skraćivanje rokova i smanjenje broja uložениh sudskih žalbi;
11. preporučuje da se provedba mjera povezanih s uvjetima prihvata podrži povećavanjem dostupnosti i količine sredstava Zajednice, olakšavajući pristup regijama i lokalnim vlastima koje moraju imati odgovarajuće preduvjete za primjereni prihvata tražitelja azila i novih imigranata;
12. pozdravlja to što Komisija u svojim prijedlozima načelno vodi računa o interesima i dobrobiti maloljetnika bez pratnje te što pored ostalog predviđa dodjelu skrbnika ili zastupnika u najranijoj mogućoj fazi. S obzirom na velik broj maloljetnika bez pratnje koje EU trenutačno prihvaća, možda bi bilo primjereno ne utvrđivati stroge rokove za dodjelu skrbnika, budući da se on u mnogim državama članicama dodjeljuje u okviru sudskog postupka. Takav je postupak povezan s odgovarajućim postupovnim jamstvima, poput angažiranja sudskog tumača, kao i s određenim zahtjevima u pogledu istražnih radnji koji nisu provedivi u rokovima koje predlaže Komisija.
13. slaže se da su prijedlozi u skladu s načelom supsidijarnosti jer se iscrpno bave transnacionalnim pitanjima kao što su solidarnost među državama članicama, uspostavljanje cjelovitijeg sustava azila i poticanje razmjene informacija među državama članicama; slaže se da su predložene mjere kojima se uspostavljaju jedinstvena pravila primjenjiva u cijeloj Europskoj uniji također u skladu s načelom proporcionalnosti; ističe potrebu neprekidnog praćenja cijelog procesa donošenja odluka kako bi se osigurala usklađenost sa spomenutim načelima;

COM(2016) 467 final

14. preporučuje da se pojmom „skrbnik” (čl. 4. stavak 2. točka (f)) naglasi nepristranost ili organizacije imenovane da pomaže maloljetniku bez pratnje i da ga zastupa u postupcima utvrđenima u Uredbi, kao i njihova neovisnost o upravnim tijelima;
15. preporučuje da u razgovorima s upravnim tijelom koje razmatra njegov zahtjev, maloljetniku uvijek na raspolaganju stoji i odvjetnik (čl. 22.);
16. također preporučuje (i dalje u skladu s čl. 22.) da maloljetnika u razgovorima predstavlja osoba ili tijelo nezavisno o upravi koje bi se imenovalo pravnim putem ili od strane sudskog tijela i koje bi djelovalo isključivo u interesu maloljetnika;
17. u slučaju naknadnih zahtjeva, preporučuje da se (čl. 42.) osigura da se u sklopu preliminarnog razmatranja prihvatljivosti zahtjeva provjeri je li podnositelj prilikom podnošenja prethodnih zahtjeva učinkovito iskoristio informacije i primio pravnu pomoć te da nedostatak informacija ili izostanak pravne pomoći bude smatran opravdanjem za ponovno podnošenje zahtjeva;
18. preporučuje izmjenu odredbe iz članka 22. stavka 4. Prijedloga uredbe prema kojoj se osoba koja djeluje u svojstvu skrbnika zamjenjuje jedino ako nadležna tijela smatraju da svoje dužnosti skrbnika ne ispunjava na primjeren način. Odabir drugog, lokalnog skrbnika mogao bi, na primjer, biti nužan u slučaju promjene boravišta maloljetnika.
19. što se tiče koncepta prve države azila, preporučuje da se formulacija „podnositelj je uživao zaštitu” tumači tako da je takva zaštita službeno priznata, a ne samo dogovorena;
20. u kontekstu prvog stupnja žalbe (čl. 55.), naglašava i preporučuje da rokove ne treba tumačiti kao obvezujuće te da oni (kako se izričito navodi u članku) ne isključuju primjereno i potpuno razmatranje neke žalbe;

COM(2016) 466 final

21. snažno se protivi uvođenju redovitog preispitivanja i postupka ukidanja međunarodne zaštite što bi moglo uzrokovati ne samo potencijalna opterećenja za uprave (uključujući lokalne i regionalne vlasti) u smislu obrade zahtjeva i zadataka povezanih s integracijom izbjeglica, već bi moglo predstavljati i izvor nesigurnosti za podnositelje. U tom pogledu osuđuje političke, ksenofobne i populističke govore koji dovode do nasilja i kriminalizacije svih tražitelja azila i time stvaraju nepotrebne socijalne tenzije, te poziva političke vlasti i aktere da se ponašaju odgovorno;

22. izražava duboku zabrinutost zbog vremenskog ograničavanja maksimalnog trajanja međunarodne zaštite kao i zbog njegove zakonitosti te poziva suzakonodavce da ovo pitanje dodatno razmotre;

23. preporučuje da se u slučaju ukidanja međunarodne zaštite razmotri mogućnost odobravanja roka duljeg od onog predviđenog prijedlogom Komisije (npr. šest mjeseci) za dobivanje dozvole boravka po drugim osnovama (npr. traženje posla), uzimajući u obzir da se prijedlogom predviđa poprilično kratak rok (tri mjeseca);

COM(2016) 465 final

24. preporučuje da se ponovno razmotri odredba iz čl. 17.a prijedloga Komisije prema kojoj, u državama članicama koje nisu nadležne, podnositelj nema pravo ni na jedan od materijalnih uvjeta pomoći iz Uredbe i kojom je predviđeno da se podnositelju koji opravda svoje udaljavanje zbog nužnosti ili više sile ti uvjeti mogu osigurati na ograničeno razdoblje uz moguća smanjenja predviđena člankom 19.;

25. preporučuje izmjenu odredbe iz članka 23. stavka 1. Prijedloga direktive prema kojoj se osoba koja djeluje u svojstvu skrbnika zamjenjuje „samo kada je to nužno”. Odabir drugog, lokalnog skrbnika mogao bi, na primjer, biti nužan u slučaju promjene boravišta maloljetnika;

26. preporučuje da se ponovno razmotri odredba iz čl. 17.a prijedloga Komisije prema kojoj države članice osiguravaju dostojan životni standard svim podnositeljima zahtjeva, obvezujući Europsku uniju i države članice da pruže podršku, uključujući onu financijsku, lokalnim vlastima koje doprinose osiguravanju dostojnog životnog standarda svim podnositeljima zahtjeva;

COM(2016) 468 final

27. preporučuje ponovno razmatranje odluke da se iz postupka preseljenja isključe podnositelji koji su u posljednjih pet godina nezakonito ušli na teritorij Europske unije; imajući na umu brojne nezakonite okolnosti zbog kojih napuštaju susjedne zemlje, čini se da se ovim izborom prekomjerno kažnjavaju podnositelji zahtjeva koji su često žrtve te situacije.

Bruxelles, 8. veljače 2017.

*Predsjednik
Europskog odbora regija*

Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Autorska prava na jedinstvenom digitalnom tržištu

(2017/C 207/14)

Izvjestitelj:	Mauro D'ATTIS (IT/EPP), vijećnik u Općinskom vijeću Brindisija
Referentni dokumenti:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Promicanje pravednog, učinkovitog i konkurentnog europskog gospodarstva utemeljenog na autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu
	COM(2016) 592 završna verzija
	Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o autorskim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu
	COM(2016) 593 završna verzija

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

Prijedlog direktive

Uvodna izjava 13.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Nema potrebe predvidjeti naknadu za nositelje prava zbog uporaba u skladu s iznimkom za rudarenje teksta i podataka uvedenom ovom Direktivom budući da bi s obzirom na prirodu i opseg iznimke šteta trebala biti minimalna .	Države članice mogu predvidjeti naknadu za nositelje prava zbog uporaba u skladu s iznimkom za rudarenje teksta i podataka uvedenom ovom Direktivom budući da bi s obzirom na prirodu i opseg iznimke šteta, čak i ako je minimalna, svejedno podrazumijeva opipljivu korist za korisnike iznimke .

Obrazloženje

U uvodnoj izjavi 10., tekst Komisije među korisnike uključuje i „istraživačke organizacije kada sudjeluju u javno-privatnim partnerstvima”. Iz toga proizlazi da privatni sektor zahvaljujući iznimci može uživati neizravnu prednost. U tom smislu, Komisija ne bi trebala isključivati otvoreni pristup pitanju kompenzacije.

Amandman 2.

Prijedlog direktive

Uvodna izjava 24.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Za potrebe tih mehanizama licenciranja, važno je da postoji čvrst sustav kolektivnog ostvarivanja prava koji dobro funkcionira. Taj sustav uključuje posebna pravila o dobrom upravljanju, transparentnosti i izvješćivanju te redovitu, pozornu i točnu distribuciju i plaćanje dugovanih iznosa pojedinim nositeljima prava, kako je predviđeno u Direktivi 2014/26/EU. Dodatne odgovarajuće zaštitne mjere trebale bi biti dostupne svim nositeljima prava kojima bi trebalo dati priliku da isključe primjenu takvih mehanizama na njihova djela ili druge sadržaje. Uvjeti povezani s tim mehanizmima ne bi trebali utjecati na njihovu relevantnost za institucije kulturne baštine u praksi.	Za potrebe tih mehanizama licenciranja te kako bi korisnici od njih imali koristi, od ključne je važnosti da postoji čvrst sustav kolektivnog ostvarivanja prava koji dobro funkcionira i koji bi posebno uključivao pravila o dobrom upravljanju, transparentnosti i izvješćivanju te redovitu, pozornu i točnu distribuciju i plaćanje dugovanih iznosa pojedinim nositeljima prava, koristeći u tom cilju dostupna tehnološka dostignuća , kako je predviđeno u Direktivi 2014/26/EU. Dodatne odgovarajuće zaštitne mjere trebale bi biti dostupne svim nositeljima prava kojima bi trebalo dati priliku da isključe primjenu takvih mehanizama na njihova djela ili druge sadržaje. Uvjeti povezani s tim mehanizmima ne bi trebali utjecati na njihovu relevantnost za institucije kulturne baštine u praksi.

Obrazloženje

Komisija naglašava ključnu ulogu organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, ali bi izričito trebala poticati ambiciozniju modernizaciju tih organizacija. To razmatranje proizlazi iz postavke da bi tehnološka dostignuća, ako ih organizacije za kolektivno ostvarivanje prava usvoje i pravilno razviju, poboljšala prvenstveno aktualne postupke za dobivanje licence i prikupljanja i raspodjele prava te stoga i dobiti njihovih članova.

Amandman 3.

Prijedlog direktive

Uvodna izjava 38.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Ako pružatelji usluga informacijskog društva pohranjuju djela ili druge sadržaje zaštićene autorskim pravom koje su učitali njihovi korisnici i osiguravaju pristup tim djelima i drugim sadržajima, čime nadilaze jednostavno osiguravanje fizičkih sredstava i obavljanje radnje priopćavanja javnosti, oni moraju sklopiti ugovore o licenciranju s nositeljima prava, osim ako se na njih primjenjuje iznimka u pogledu odgovornosti iz članka 14. Direktive 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.</p> <p>U odnosu na članak 14. nužno je provjeriti ima li pružatelj usluge aktivnu ulogu, među ostalim poboljšavanjem prikaza učitanih djela ili sadržaja ili njihovom promidžbom, neovisno o prirodi sredstava koja se za to upotrebljavaju.</p> <p>Kako bi se osiguralo funkcioniranje ugovora o licenciranju, pružatelji usluga informacijskog društva koji pohranjuju velike količine djela ili drugih sadržaja zaštićenih autorskim pravima koje su učitali njihovi korisnici i koji osiguravaju pristup javnosti tim djelima i sadržajima trebali bi poduzeti odgovarajuće i proporcionalne mjere za osiguravanje zaštite djela ili drugih sadržaja, kao što je provedba učinkovitih tehnologija. Ta obveza trebala bi se primjenjivati i kada pružatelji usluga informacijskog društva zadovoljavaju uvjete za iznimku u pogledu odgovornosti iz članka 14. Direktive 2000/31/EZ.</p> <p>⁽¹⁾ Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (SL L 178, 17.7.2000., str. 1.).</p>	<p>Ako pružatelji usluga informacijskog društva pohranjuju djela ili druge sadržaje zaštićene autorskim pravom koje su učitali njihovi korisnici i osiguravaju pristup tim djelima i drugim sadržajima, čime nadilaze jednostavno osiguravanje fizičkih sredstava i obavljanje radnje priopćavanja javnosti, oni moraju sklopiti ugovore o licenciranju s nositeljima prava, osim ako se na njih primjenjuje iznimka u pogledu odgovornosti iz članka 14. Direktive 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.</p> <p>U odnosu na članak 14. nužno je provjeriti ima li pružatelj usluge aktivnu ulogu, među ostalim poboljšavanjem prikaza učitanih djela ili sadržaja ili njihovom promidžbom, neovisno o prirodi sredstava koja se za to upotrebljavaju.</p> <p>Kako bi se osiguralo funkcioniranje ugovora o licenciranju, pružatelji usluga informacijskog društva koji pohranjuju velike količine djela ili drugih sadržaja zaštićenih autorskim pravima koje su učitali njihovi korisnici i koji osiguravaju pristup javnosti tim djelima i sadržajima trebali bi poduzeti odgovarajuće i proporcionalne mjere za osiguravanje zaštite djela ili drugih sadržaja, kao što je provedba učinkovitih tehnologija koje omogućuju pravičnu preraspodjelu vrijednosti među nositeljima prava. Ta obveza trebala bi se primjenjivati i kada pružatelji usluga informacijskog društva zadovoljavaju uvjete za iznimku u pogledu odgovornosti iz članka 14. Direktive 2000/31/EZ.</p> <p>⁽¹⁾ Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (SL L 178, 17.7.2000., str. 1.).</p>

Obrazloženje

U članku 13. stavku 3. Komisija ispravno ističe važnost uspostavljanja prakse za priznavanje sadržaja.

S tim je aspektom usko povezano pitanje preraspodjele vrijednosti, u korist nositelja prava, koju su stvorila djela od trenutka kada su priznata. Radi dosljednosti između dviju točaka (uvodna izjava 38. i članak 13. stavak 3.), vjerujemo da bi u tekstu trebalo razjasniti ovo pitanje, jer je priznavanje djela samo početna faza u vrijednosnom lancu.

Amandman 4.

Prijedlog direktive

Članak 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>1. Države članice predviđaju iznimku od prava iz članka 2. Direktive 2001/29/EZ, članka 5. točke (a) i članka 7. stavka 1. Direktive 96/9/EZ te članka 11. stavka 1. ove Direktive za reprodukcije i izvlačenja koje obavljaju istraživačke organizacije za potrebe obavljanja rudarenja teksta i podataka u djelima ili drugim sadržajima kojima imaju zakoniti pristup za potrebe znanstvenog istraživanja.</p> <p>2. Sve ugovorne odredbe protivne iznimki iz stavka 1. neizvršive su.</p> <p>3. Nositeljima prava dopušteno je primjenjivati mjere kako bi osigurali sigurnost i cjelovitost mreža i baza podataka na kojima se smještaju djela ili drugi sadržaji. Takvim mjerama ne prelazi se ono što je nužno za ostvarivanje tog cilja.</p> <p>4. Države članice potiču nositelje prava i istraživačke organizacije da definiraju zajednički dogovorene najbolje prakse povezane s primjenom mjera iz stavka 3.</p>	<p>1. Države članice predviđaju iznimku od prava iz članka 2. Direktive 2001/29/EZ, članka 5. točke (a) i članka 7. stavka 1. Direktive 96/9/EZ te članka 11. stavka 1. ove Direktive za reprodukcije i izvlačenja koje obavljaju istraživačke organizacije za potrebe obavljanja rudarenja teksta i podataka u djelima ili drugim sadržajima kojima imaju zakoniti pristup za potrebe znanstvenog istraživanja.</p> <p>2. Sve ugovorne odredbe protivne iznimki iz stavka 1. neizvršive su.</p> <p>3. Nositeljima prava dopušteno je primjenjivati mjere kako bi zajamčili sigurnost u pogledu cjelovitosti, dostupnosti i povjerljivosti mreža i baza podataka na kojima se smještaju djela ili drugi sadržaji. Takvim mjerama ne prelazi se ono što je nužno za ostvarivanje tog cilja.</p> <p>4. Države članice potiču nositelje prava i istraživačke organizacije da definiraju zajednički dogovorene najbolje prakse povezane s primjenom mjera iz stavka 3., uključujući one koje omogućuju pravičnu preraspodjelu vrijednosti među nositeljima prava.</p>

Obrazloženje

Tradicionalni model za sigurnost podataka ima tri cilja: povjerljivost, cjelovitost i dostupnost. Svaki se cilj odnosi na različiti aspekt zaštite podataka. U ovoj bi točki Komisija trebala odrediti precizan cilj: poticanje mjera za premošćivanje jaza između vrijednosti koju stvaraju pružatelji usluga i nositelji prava čija se djela iskorištavaju.

Amandman 5.

Prijedlog direktive

Članak 10.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Mehanizam za pregovaranje</p> <p>Države članice osiguravaju da se stranke koje se suočavaju s poteškoćama u pogledu licenciranja prava kada žele sklopiti ugovor u svrhu stavljanja na raspolaganje audiovizualnih djela na platformama za video na zahtjev mogu osloniti na pomoć nepristranog tijela s relevantnim iskustvom. To tijelo pruža pomoć u pregovorima i pomaže u postizanju dogovora.</p>	<p>Mehanizam za pregovaranje</p> <p>Države članice osiguravaju da se stranke koje se suočavaju s poteškoćama u pogledu licenciranja prava kada žele sklopiti ugovor u svrhu stavljanja na raspolaganje audiovizualnih djela na platformama za video na zahtjev mogu osloniti na pomoć nepristranog tijela s relevantnim iskustvom. To tijelo pruža pomoć u pregovorima i pomaže u postizanju dogovora.</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Države članice najkasnije [datum naveden u članku 21. stavku 1.] obavješćuju Komisiju o tijelu iz stavka 1.	Države članice najkasnije [datum naveden u članku 21. stavku 1.] obavješćuju Komisiju o tijelu iz stavka 1.

Obrazloženje

Originalni tekst može se dvojako interpretirati ako se ne razjasni kako je riječ isključivo o audiovizualnim pravima, a ne npr. o pravima glazbenih djela uključenih u audiovizualnu produkciju. Našom izmjenom ta se dvoznačnost otklanja.

Amandman 6.

Prijedlog direktive

Članak 13.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
1. Pružatelji usluga informacijskog društva koji pohranjuju velike količine djela i drugih sadržaja koje su učitali njihovi korisnici i omogućuju im pristup poduzimaju, u suradnji s nositeljima prava, mjere kako bi osigurali funkcioniranje ugovora sklopljenih s nositeljima prava za uporabu njihovih djela ili drugih sadržaja ili kako bi spriječili dostupnost djela ili drugih sadržaja koje su naveli nositelji prava u suradnji s pružateljima usluga u okviru svojih usluga. Mjere kao što je uporaba učinkovitih tehnologija prepoznavanja sadržaja odgovarajuće su i razmjerne. Pružatelji usluga pružaju nositeljima prava primjerene informacije o funkcioniranju i primjeni mjera te ih, prema potrebi, na odgovarajući način obavješćuju o priznavanju i korištenju djela i drugih sadržaja.	1. Pružatelji usluga informacijskog društva koji pohranjuju velike količine djela i drugih sadržaja koje su učitali njihovi korisnici i omogućuju im pristup poduzimaju, u suradnji s nositeljima prava, mjere kako bi osigurali funkcioniranje ugovora sklopljenih s nositeljima prava za uporabu njihovih djela ili drugih sadržaja ili kako bi spriječili dostupnost djela ili drugih sadržaja koje su naveli nositelji prava u suradnji s pružateljima usluga u okviru svojih usluga. Mjere kao što je uporaba učinkovitih tehnologija prepoznavanja sadržaja odgovarajuće su i razmjerne te omogućuju pravičnu preraspodjelu vrijednosti među nositeljima prava. Pružatelji usluga pružaju nositeljima prava primjerene informacije o funkcioniranju i primjeni mjera te ih, prema potrebi, na odgovarajući način obavješćuju o priznavanju i korištenju djela i drugih sadržaja.

Obrazloženje

U članku 13. stavku 3. Komisija ispravno ističe važnost uspostavljanja prakse za priznavanje sadržaja.

S tim je aspektom usko povezano pitanje preraspodjele vrijednosti, u korist nositelja prava, koju su stvorila djela od trenutka kada su priznata. Radi dosljednosti između članka 13. stavka 1. i članka 13. stavka 3, vjerujemo da bi u tekstu trebalo razjasniti ovo pitanje, jer je priznavanje djela samo početna faza u vrijednosnom lancu.

Amandman 7.

Prijedlog direktive

Članak 14.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
1. Države članice osiguravaju da autori i izvođači redovito , i uzimajući u obzir posebnosti svakog sektora, dobivaju pravodobne, primjerene i dovoljne informacije o iskorištavanju njihovih djela i izvedbi od onih kojima su licencirali ili na koje su prenijeli svoja prava, posebno u pogledu načina iskorištavanja, ostvarenih prihoda i naknade koju trebaju primiti.	1. Države članice osiguravaju da autori i izvođači barem jednom godišnje , i uzimajući u obzir posebnosti svakog sektora, dobivaju pravodobne, primjerene i dovoljne informacije o iskorištavanju svojih djela i izvedbi od onih kojima su licencirali ili na koje su prenijeli svoja prava, posebno u pogledu načina iskorištavanja, ostvarenih prihoda i naknade koju trebaju primiti.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>2. Obveza iz stavka 1. razmjerna je i učinkovita i njome se osigurava primjerena razina transparentnosti u svakom sektoru. Međutim, u slučajevima u kojima bi administrativno opterećenje zbog obveze bilo nerazmjerno u odnosu na prihode ostvarene iskorištavanjem djela ili izvedbe, države članice mogu prilagoditi obvezu iz stavka 1. pod uvjetom da se obveza i dalje primjenjuje i da se njome osigurava odgovarajuća razina transparentnosti.</p> <p>3. Države članice mogu odlučiti da se obveza iz stavka 1. ne primjenjuje kada doprinos autora ili izvođača nije znatan u odnosu na ukupno djelo ili izvedbu.</p>	<p>2. Obveza iz stavka 1. razmjerna je i učinkovita i njome se osigurava primjerena razina transparentnosti u svakom sektoru. Međutim, u slučajevima u kojima bi administrativno opterećenje zbog obveze bilo nerazmjerno u odnosu na prihode ostvarene iskorištavanjem djela ili izvedbe, države članice mogu prilagoditi obvezu iz stavka 1. pod uvjetom da se obveza i dalje primjenjuje i da se njome osigurava odgovarajuća razina transparentnosti.</p> <p>3. Države članice mogu odlučiti da se obveza iz stavka 1. ne primjenjuje kada doprinos autora ili izvođača nije znatan u odnosu na ukupno djelo ili izvedbu.</p>

Obrazloženje

Riječ „redovito”, kako je navedeno u stavku 1., može biti dvosmislena. Na temelju prakse u ovom sektoru, razdoblje od 12 mjeseci čini se primjerenim, ne isključujući činjenicu da su kraća razdoblja, naravno, poželjna, a često i izvediva.

Amandman 8.

Prijedlog direktive

Članak 15.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Mehanizam za prilagodbu ugovora</p> <p>Države članice osiguravaju da autori i izvođači imaju pravo zatražiti dodatnu, odgovarajuću naknadu od stranke s kojom su sklopili ugovor za iskorištavanje prava kada je izvorno dogovorena naknada nerazmjerno niska u usporedbi s naknadnim relevantnim prihodima ili koristima ostvarenima iskorištavanjem djela ili izvedbi.</p>	<p>Mehanizam za prilagodbu ugovora</p> <p>Države članice osiguravaju da autori i izvođači imaju pravo zatražiti dodatnu, odgovarajuću naknadu od stranke s kojom su sklopili ugovor za iskorištavanje prava kada je izvorno dogovorena naknada nerazmjerno niska u usporedbi s naknadnim relevantnim prihodima ili koristima ostvarenima iskorištavanjem djela ili izvedbi. Takav mehanizam mora jamčiti postizanje pravične naknade, uzimajući u obzir posebnosti različitih sektora.</p>

Obrazloženje

Taj mehanizam može dovesti do stvaranja pravne nesigurnosti ako se jednako primjenjuje na sve sektore kreativne industrije, kao što Komisija sama ističe u uvodnoj izjavi 42.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Uvodne napomene

1. potvrđuje ključnu ulogu i potencijal lokalnih i regionalnih vlasti u području digitalnih usluga za građane te stvaranja digitalne infrastrukture i upravljanja njome, često u okviru prekogranične ili međuregionalne suradnje, s ciljem smanjivanja prepreka za aktivnosti na internetu;

2. pozdravlja predložene mjere za unutarnje tržište elektroničkih komunikacija čiji je cilj ubrzanje dinamičnog i održivog razvoja svih gospodarskih sektora i otvaranje novih radnih mjesta kao i osiguravanje modernizacije propisa o autorskom pravu uzimajući u obzir digitalnu revoluciju i promjene u navikama potrošača;
3. podržava izradu mjera namijenjenih poboljšavanju položaja nositelja prava u pogledu pregovaranja o iskorištavanju sadržaja na koji se ta prava odnose, a posebice za njihovo korištenje od strane pružatelja internetskih usluga koji pružaju pristup sadržaju koji postavljaju korisnici i ponekad ne isplaćuju poštnu naknadu za iskorištavanje tog sadržaja. Međutim, naglašava da se regionalni i lokalni akteri, novoosnovana poduzeća i manja poduzeća često nalaze u slabijem položaju od većih nositelja prava te ih se ne smije neopravdano ograničavati;
4. primjećuje da Komisija iznosi u potpunosti uvjerljive argumente o dodanoj vrijednosti zakonodavstva u tom području na razini Europske unije zbog čega je ono u skladu s načelom supsidijarnosti. Isto vrijedi i za argumente u pogledu proporcionalnosti ⁽¹⁾;

Autorsko pravo na digitalnom tržištu

5. pozdravlja činjenicu da je Komisija prepustila slobodu državama članicama u primjeni iznimke korištenja zaštićenih djela u obrazovne svrhe. Na taj se način poštuje nacionalni, regionalni i lokalni identitet i posljedična prisutnost određenih vrsta licenci koje su nastale u različitim društvenim i političkim okolnostima;
6. poziva na jačanje uloge organizacija za kolektivno ostvarivanje prava u postizanju provedbe autorskih prava koja je istovremeno poštena, moderna i učinkovita;
7. skreće pozornost na važnost mogućnosti korištenja digitalnih obrazovnih sadržaja i pri učenju na daljinu ili privremenim boravcima u inozemstvu, i to ne samo u državi članici u kojoj se nalazi sjedište obrazovne ustanove;
8. predlaže posebice da Komisija ponovno istakne kako, bez ciljanih ulaganja u instrumente modernizacije, organizacije za kolektivno upravljanje tržište i vlastite članove lišavaju usluge koja bi s jedne strane poboljšala sustave licenciranja, a s druge prikupljanje i raspodjelu prihoda;
9. podržava poziv na uvođenje praksi transparentnosti na tržištu koje je dugo trpjelo zbog njihovog nedostatka te je u povlašten položaj stavljalo interese privilegiranih kategorija i često dovođilo do štetnih ugovornih sporazuma za stvaratelje;
10. žali također zbog namjere uvođenja iznimke za obvezu transparentnosti ako doprinos autora ili izvođača nije značajan. Aktualne tehnologije priznavanja i dokumentiranja repertoara mogu s dostatnom točnošću izračunati ukupnu vrijednost djela i zainteresiranih strana, bez obzira na razinu pojedinačnih doprinosa;
11. slaže se s idejom da je glavni cilj jačanja klauzula transparentnosti ugovora između autora i njihovih kolega rebalans pregovaračke moći u nepovoljnim kontekstima za autore. Primjećuje stoga da se takvim mjerama ne krši sloboda ugovora te se stoga poštuje uloga tržišta u prepoznavanju ponuda prilagođenih potrebama dotičnih strana;
12. predlaže da Komisija potakne pružatelje usluga i organizacije u lancu vrijednosti da zajedno razviju standardizirane obrasce za razmjenu informacija o korištenju djela, s ciljem jamčenja veće učinkovitosti i interoperabilnosti;

Očuvanje kulturne baštine

13. pozdravlja naglasak koji je Europska komisija stavila na očuvanje djela podložnih tehnološkoj zastarjelosti ili degradaciji izvornih medija. Uvjeren je da će se ovom iznimkom olakšati postupak očuvanja umjetničkog i kulturnog bogatstva kojim države članice raspolažu i nada se da će se njime potaknuti partnerstva sklopljena u svrhu njegovog očuvanja u javnom interesu, u kojima sudjeluju ustanove za zaštitu kulturne baštine i istraživačke organizacije ⁽²⁾;

⁽¹⁾ U skladu s izvješćem Stručne skupine za supsidijarnost OR-a, temeljenim na savjetovanju koje se održalo između 4. i 14. listopada 2016.

⁽²⁾ U tom smislu ukazuje na to da je već 1996. godine suradnja između laboratorija računalne glazbe na Državnom sveučilištu u Milanu i operne kuće Teatro alla Scala u Milanu dovela do digitalizacije više od 5 000 magnetnih vrpca iz zvučnog arhiva, čime su postale dostupne za buduće generacije na trajan način i s boljom kvalitetom.

Razvoj europskog audiovizualnog kataloga

14. pozdravlja namjeru Komisije da poveća prisutnost europskog audiovizualnog kataloga na različitim digitalnim platformama, osobito s obzirom na nedostatak djela koja zbog svoje ograničene gospodarske vrijednosti teško pronalaze svoje mjesto u tradicionalnim distribucijskim kanalima;
15. podržava proširenje kolektivnog licenciranja nedostupnih djela na društva za upravljanje autorskim pravima i institucije za očuvanje kulturne baštine. Posebice ističe prednosti tih mjera za osiguranje adekvatne naknade nositeljima prava te pravne sigurnosti za institucije;
16. žali, međutim, zbog toga što se u tekstu ne spominje lokalni i regionalni karakter tih djela. Osobito je korisno istaknuti da bez česte suradnje između umjetnika, poduzetnika i lokalnih vlasti koje pružaju subvencije za kulturu, mnoga takva djela ne bi bila dostupna;

Uloga izdavača

17. podržava obranu temeljne uloge izdavača u stavljanju kvalitetnih publikacija u opticaj, za koje su potrebna znatna ulaganja kako bi se održala neovisnost i cjelovitost;
18. odobrava potporu izdavačima kako bi raspolagali odgovarajućim instrumentima za natjecanje u digitalnom okruženju.

Bruxelles, 8. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Preispitivanje Paketa o telekomunikacija

(2017/C 207/15)

Izvjestitelj:	Mart Vörklaev (EE/ALDE), načelnik Općine Rae
Referentni dokument(i):	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Povezivošću do konkurentnog jedinstvenog digitalnog tržišta – Ususret europskom gigabitnom društvu COM(2016) 587 final Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – 5G za Europu – Akcijski plan COM(2016) 588 final Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredbi (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014 u pogledu promicanja internetske povezanosti u lokalnim zajednicama COM(2016) 589 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

Nova preporuka za izmjenu

Uvodna izjava 11.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
S obzirom na potrebe internetske povezivosti unutar Unije i hitnost promicanja pristupnih mreža koje diljem EU-a mogu omogućiti iskustvo visokokvalitetnog interneta koje se temelji na vrlo brzim širokopojasnim uslugama, financijska bi se pomoć trebala raspodijeliti na zemljopisno uravnotežen način.	S obzirom na potrebe internetske povezivosti unutar Unije i hitnost promicanja pristupnih mreža koje diljem EU-a mogu omogućiti iskustvo visokokvalitetnog interneta koje se temelji na vrlo brzim širokopojasnim uslugama, financijska bi se pomoć trebala raspodijeliti na zemljopisno uravnotežen način koji – u okvirima konkretnih zaprimljenih prijedloga i u potpunoj sukladnosti s načelima za specifične financijske oblike pomoći određene u Financijskoj uredbi – doprinosi gospodarskoj, društvenoj i teritorijalnoj koheziji EU-a tako da posebice uzima u obzir potrebe lokalnih zajednica.

Obrazloženje

Zemljopisno uravnotežena raspodjela nema smisla ako ne služi koheziji.

Amandman 2.

Nova preporuka za izmjenu

Uvodna izjava 11.

Nova točka:

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	Osigurati da se lokalne bežične pristupne točke postave i u manje gradove i ruralna područja; u suradnji s državama članicama, regionalnim vlastima i relevantnim udrugama lokalnih vlasti treba provesti posebnu komunikacijsku kampanju o financijskoj potpori u tu svrhu.

Obrazloženje

Od ključne je važnosti da informacije o inicijativi WiFi4EU dopru do manjih gradova i ruralnih općina.

Amandman 3.

Nova preporuka za izmjenu

Članak 2. stavak 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>3. Članak 5. mijenja se kako slijedi:</p> <p>(a) stavak 7. zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>„7. Ukupni iznos proračuna dodijeljen financijskim instrumentima za širokopojasne mreže ne smije prelaziti minimalni iznos potreban za uspostavu troškovno učinkovitih intervencija koji se utvrđuje na temelju <i>ex ante</i> procjena navedenih u članku 14. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1316/2013.</p> <p>Taj iznos iznosi do 15 % financijske omotnice za telekomunikacijski sektor iz članka 5. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1316/2013.“;</p> <p>(b) dodaje se sljedeći stavak:</p> <p>„5.a Potpora djelovanjima kojima se pridonosi projektima od zajedničkog interesa u području pružanja besplatne lokalne bežične povezivosti u lokalnim zajednicama pruža se:</p> <p>(a) bespovratnim sredstvima; i/ili</p> <p>(b) u obliku financijske pomoći koja nije financijski instrumenti.“</p>	<p>3. Članak 5. mijenja se kako slijedi:</p> <p>(a) stavak 7. zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>„7. Ukupni iznos proračuna dodijeljen financijskim instrumentima za širokopojasne mreže ne smije prelaziti minimalni iznos potreban za uspostavu troškovno učinkovitih intervencija koji se utvrđuje na temelju <i>ex ante</i> procjena navedenih u članku 14. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1316/2013.</p> <p>Taj iznos iznosi do 15 % financijske omotnice za telekomunikacijski sektor iz članka 5. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1316/2013.“;</p> <p>(b) dodaje se sljedeći stavak:</p> <p>„5.a Potpora djelovanjima kojima se pridonosi projektima od zajedničkog interesa i koja su u skladu s utvrđenim minimalnim tehničkim standardima u području pružanja besplatne lokalne bežične povezivosti u lokalnim zajednicama pruža se:</p> <p>(a) bespovratnim sredstavima; i/ili</p> <p>(b) u obliku financijske pomoći koja nije financijski instrumenti.“;</p> <p>(c) Komisija delegiranim aktom utvrđuje minimalne tehničke standarde iz stavka 5.a.</p>

Obrazloženje

Minimalni su tehnički zahtjevi za mrežu WiFi4EU ključni. Razradom jednakih zahtjeva izbjeći će se situacija u kojoj će se uvesti mreža koja se temelji na zastarjeloj tehnologiji ili koja ima problema s kvalitetom.

Amandman 4.

Nova preporuka za izmjenu

Članak 2. stavak 6.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>6. U Prilogu se umeće sljedeći odjeljak:</p> <p>„ODJELJAK 4. BEŽIČNA POVEZIVOST U LOKALNIM ZAJEDNICAMA</p> <p>Djelovanja kojima je cilj pružanje besplatne lokalne bežične povezivosti u središtima lokalnog javnog života, uključujući otvorene prostore kojima pristup ima šira javnost, a koji imaju važnu ulogu javnom životu lokalnih zajednica, ispunjuju uvjete za financijsku pomoć.</p> <p>Financijska pomoć dostupna je subjektima kojima je povjerena javna zadaća, primjerice lokalne vlasti i drugi pružatelji javnih usluga koji namjeravaju omogućiti besplatnu lokalnu bežičnu povezivost ugradnjom lokalnih bežičnih pristupnih točaka.</p> <p>Projekti za pružanje bežične povezivosti preko besplatnih lokalnih bežičnih pristupnih točaka ostvaruju pravo na sredstva ako ispunjuju sljedeće:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. provodi ih subjekt kojemu je povjerena javna zadaća i koji može planirati i nadzirati ugradnju unutarnjih ili vanjskih lokalnih bežičnih pristupnih točaka na javnim prostorima; 2. temelje se na širokopojasnoj mreži kojom se korisnicima omogućuje iskustvo vrlo brzog interneta <ol style="list-style-type: none"> (a) besplatni su, lako im se pristupa i upotrebljavaju najsuvremeniju tehnologiju; te (b) podržavaju pristup inovativnim digitalnim uslugama, primjerice uslugama koje se pružaju s pomoću infrastrukture digitalnih usluga; 3. koriste se jedinstvenim vizualnim identitetom koji će utvrditi Komisija i sadržavaju poveznicu na povezane mrežne alate. <p>Projekti kojima se ponavljaju postojeće privatne ili javne ponude sličnih obilježja, uključujući kvalitetu, u istom području, ne uzimaju se u obzir.</p>	<p>6. U Prilogu se umeće sljedeći odjeljak:</p> <p>„ODJELJAK 4. BEŽIČNA POVEZIVOST U LOKALNIM ZAJEDNICAMA</p> <p>Djelovanja kojima je cilj pružanje besplatne lokalne bežične povezivosti u središtima lokalnog javnog života, uključujući otvorene prostore kojima pristup ima šira javnost, a koji imaju važnu ulogu javnom životu lokalnih zajednica, ispunjuju uvjete za financijsku pomoć.</p> <p>Financijska pomoć dostupna je subjektima kojima je povjerena javna zadaća, primjerice lokalne vlasti i drugi pružatelji javnih usluga koji namjeravaju omogućiti besplatnu lokalnu bežičnu povezivost ugradnjom lokalnih bežičnih pristupnih točaka.</p> <p>Projekti za pružanje bežične povezivosti preko besplatnih lokalnih bežičnih pristupnih točaka ostvaruju pravo na sredstva ako ispunjuju sljedeće:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. provodi ih subjekt kojemu je povjerena javna zadaća i koji može planirati i nadzirati ugradnju unutarnjih ili vanjskih lokalnih bežičnih pristupnih točaka na javnim prostorima; 2. temelje se na širokopojasnoj mreži koja je u skladu s minimalnim tehničkim standardima iz stavka 5.b te kojom se korisnicima omogućuje iskustvo vrlo brzog interneta <ol style="list-style-type: none"> (a) besplatni su, lako im se pristupa i upotrebljavaju najsuvremeniju tehnologiju; te (b) podržavaju pristup inovativnim digitalnim uslugama, primjerice uslugama koje se pružaju s pomoću infrastrukture digitalnih usluga; 3. koriste se jedinstvenim vizualnim identitetom koji će utvrditi Komisija i sadržavaju poveznicu na povezane mrežne alate. <p>Projekti kojima se ponavljaju postojeće privatne ili javne ponude sličnih obilježja, uključujući kvalitetu, u istom području, ne uzimaju se u obzir.</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Raspoloživa se sredstva raspodjeljuju na projekte koji ispunjuju prethodno navedene uvjete tako da se poštuje zemljopisna uravnoteženost zaprimljenih prijedloga te prema načelu prvenstva s obzirom na redosljed prijave.	Raspoloživa se sredstva raspodjeljuju na projekte koji ispunjuju prethodno navedene uvjete na zemljopisno uravnotežen način koji – u okvirima konkretnih zaprimljenih prijedloga i u potpunoj sukladnosti s načelima za specifične financijske oblike pomoći određene u Financijskoj uredbi – doprinosi gospodarskoj, društvenoj i teritorijalnoj koheziji EU-a tako da posebice uzima u obzir potrebe lokalnih zajednica.

Obrazloženje

Minimalni su tehnički zahtjevi za mrežu WiFi4EU ključni. Razradom jednakih zahtjeva izbjeci će se situacija u kojoj će se uvesti mreža koja se temelji na zastarjeloj tehnologiji ili koja ima problema s kvalitetom.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

- ukazuje na činjenicu da se po prvi puta osnovni pristup širokopojasnoj mreži smatra univerzalnom uslugom. Europske građanke i građani imaju pravo na pristup funkcionalnim internetskim uslugama po povoljnim cijenama kojima se omogućuje potpuno sudjelovanje u digitalnoj ekonomiji i digitalnom društvu na čitavom teritoriju Europske unije. To predstavlja važan korak na putu prema digitalnoj uključenosti, uključujući i potrebu za posebnim tarifama i osiguravanje kupona građanima s posebnim potrebama kao i općinama i gradovima za uvođenje javnih mjesta za besplatno spajanje na WiFi mrežu;
- smatra da je osiguravanje osnovnog pristupa širokopojasnoj vezi cilj od općeg interesa te da njegovo priznavanje kao univerzalne usluge mora ići ruku pod ruku s punim priznavanjem obveze pružanja univerzalnih usluga; to je od presudne važnosti u područjima u kojima tržište ne nudi tu uslugu i u kojima javno ulaganje ima ključnu ulogu;
- svjestan je činjenice da je 2009. godine došlo do značajnih promjena u pravnom okviru EU-a za telekomunikaciju. Iako je taj pravni okvir doprinio osiguravanju osnovne pokrivenosti širokopojasnom mrežom diljem EU-a, pojavile su se brojne nove potrebe i obrasci potrošnje, a taj trend nastavit će se i u predstojećim godinama. Razvoj interneta stvari, virtualna i proširena stvarnost, računalstvo u oblaku, upravljanje velikim količinama podataka, usluge i primjena ekonomije dijeljenja, industrija 4.0 – sve to dovest će do još veće potražnje za učinkovitim prijenosnim mrežama i vezama;
- naglašava da se infrastruktura budućnosti oblikuje u sadašnjosti;
- naglašava da će, s obzirom na povećanu uporabu podataka ⁽¹⁾, porast istovremenih pristupa podacima, trendove većih brzina učitavanja, odnosno preuzimanja podataka kao i potrebu za trenutnim, pouzdanim i potrebama prilagođenim prijenosom sa svakog mjesta, na raspolaganje trebati staviti mreže izrazito velikih kapaciteta na koje će se povezivati sve više krajnjih korisnika diljem cijele Europe. U nekim zemljama (Japan, Koreja) već postoji gigabitska povezivost, a njoj bi trebala težiti i Europa kako bi se postigao rast i povećali broj radnih mjesta, konkurentnost i unutarnja kohezija;
- smatra važnim da gospodarski i socijalni akteri poput škola, visokih škola, centara za istraživanja i gradskih čvorišta, zatim pružatelji javnih usluga poput bolnica i obrazovnih ustanova, kao i poduzeća, dobiju pristup brzom internetu koji korisnicima omogućuje učitavanje i preuzimanje podataka brzinom od najmanje 1 Gbit/s;
- smatra da sva europska domaćinstva u gradu i na selu trebaju imati internetsku vezu s brzinom preuzimanja od najmanje 100 Mbit/s, koja bi se trebala moći povećati do brzine od 1 Gbit/s;

⁽¹⁾ Studije pokazuju da poduzeća koja se bave analiziranjem velikih količina podataka mogu svoju produktivnost povećati za 5 do 10 % više od poduzeća koja ne analiziraju takve podatke te da bi obrađivanje velikih količina podataka u Europi u razdoblju između 2014. i 2020. godine moglo dovesti do porasta BDP-a za 1,9 %.

8. dijeli stajalište Komisije da sva gradska područja i najvažniji kopneni prometni putevi trebaju biti pokriveni 5G mrežom; zalaže se za privremeni cilj da do 2020. godine u najmanje jednom velikom gradu svake države članice na raspolaganju kao komercijalna usluga stoji 5G mreža; Europska komisija mora što prije završiti nužne standardizacije za tu novu bežičnu tehnologiju kako bi se spriječila izolirana rješenja. Cilj uvođenja do 2020. vrlo je ambiciozan i iz drugih razloga: postojeće, tek uvedene 4G mreže imaju potencijal povećanja brzine i do iznad 1 000 Mbit/s, međutim s obzirom na to da su telekomunikacijska poduzeća uložila znatna sredstva u njihovu izgradnju, spremnost na još jednu promjenu tehnologija mogla bi biti dosta mala ako se ne stvore odgovarajući okvirni uvjeti;

9. pozdravlja sustav kupona za besplatno spajanje na Wi-Fi mrežu, pokretanje fonda za širokopojasnu mrežu u suradnji s EIB-om kao i cilj povećanja buduće financijske potpore u sklopu financijskog programiranja nakon 2020. godine te smatra da je to korak u pravom smjeru;

10. pozdravlja prijedlog Komisije da se do kraja 2016., u suradnji s Odborom regija, uspostavi participacijska platforma za širokopojasnu mrežu kako bi se osigurala suradnja javnih i privatnih tijela i njihov angažman u pogledu ulaganja u proširenje širokopojasnih mreža i napredak u provedbi nacionalnih planova za proširenje širokopojasne mreže; spreman je na sveobuhvatnu i konstruktivnu suradnju kod uspostave platforme;

11. predlaže sljedeće teme za raspravu na sastanku platforme: političke opcije – razmatranje najboljih **političkih mogućnosti** vodeći računa o različitim lokalnim i regionalnim ovlastima i posebnim potrebama na lokalnoj i regionalnoj razini; **tehnološke opcije** – rasprava o korištenju tehnologija koje su najprikladnije za ta područja; **financijske opcije** – sudjelovanje EIB-a u raspravi i provjera mogućih sinergija između fondova (CEF, EFSU i ESI) i novog predloženog sustava kupona za „Wi-Fi za Europu” (WiFi4EU); **ostale opcije** – mjere za proširenje kapaciteta na lokalnoj i regionalnoj razini, pregled ulaganja u informacijske tehnologije i pristupa širokopojasnoj mreži te promicanje vještina u području IKT-a i e-uprave;

12. smatra da je najvažniji **učinak platforme za širokopojasnu mrežu** njezin doprinos brzom, boljem i održivijem proširenju širokopojasnih mreža velike brzine u ruralnim i rijetko naseljenim područjima EU-a, zbog njihovih ozbiljnih strukturnih, gospodarskih i socijalnih problema, a time i smanjenju digitalnog jaza na tim područjima;

13. smatra da su planovi u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti s obzirom na to da se radi o pitanjima koja se odnose na sve države članice i koja se mogu riješiti samo na usklađen i učinkovit način te prema visokim standardima;

14. uzima na znanje da je svrha europskog jedinstvenog digitalnog tržišta ukidanje krutih struktura i digitalizacija europskog unutarnjeg tržišta. Cilj preispitivanja Paketa o telekomunikacijama je poticanje europskog gospodarstva i konkurentnosti, ohrabriranje općina na aktivno sudjelovanje u digitalnom unutarnjem tržištu i pokrivanje rastuće potrebe Europljana za povezivanjem;

15. ukazuje na činjenicu da pridjevi poput „ruralni”, „zabačeni” i „najudaljeniji”, kao i „rijetko naseljeni” samo odvrćaju privatne ulagače od ulaganja u infrastrukturu IKT-a na tim područjima. Za razliku od konurbacija, ona se nalaze pred zajedničkim izazovima u pogledu proširenja širokopojasne mreže, kao što je npr. strukturno manja i fragmentiranija potražnja te viši troškovi izgradnje i održavanja infrastrukture po jedinici (odnosno po krajnjem korisniku);

16. ukazuje na činjenicu da je posebice potreba za poveziivošću odlučujući poticaj za privatna ulaganja, zbog čega tržišnim akterima nije isplativo uvođenje takve mreže u područjima gdje gustoća stanovništva ne jamči potražnju koja bi opravdala troškove proširenja. U područjima na kojima nalazimo tržišne nedostatke, odnosno narušavanja tržišta, vlasti se suočavaju s brojnim zadaćama. Dokazi uistinu upućuju na to da lokalne i regionalne vlasti u Europi djeluju kao financijske ustanove, preuzimatelji rizika ili inicijatori/posrednici kada se radi o inicijativama za izgradnju širokopojasne mreže, odnosno za modernizaciju širokopojasne mreže;

Društvo gigabita

17. naglašava značaj izgradnje sljedeće generacije širokopojsnih mreža velike brzine, posebice u rijetko naseljenim područjima. Pozdravljaju se sve regulatorne mjere kao i financijske mjere u vezi s time;
18. upozorava na preopterećenje koje može uzrokovati veća dostupnost povezivosti visokog kapaciteta u područjima izvrsnosti i/ili znanja. U tim bi područjima došlo do koncentracije proizvodnih djelatnosti i porasta stanovništva, što bi se negativno odrazilo na okoliš. S druge strane, u drugim bi područjima došlo do drastičnog pada, posebice na području digitalnih i tehnoloških inovacija. Stoga je potrebno promicati dostupnost povezivosti visokog kapaciteta na što homogeniji način;
19. ukazuje na činjenicu da je za razvoj cijelog EU-a važno da se riješi problem tzv. „posljednjeg kilometra” i da su za rješavanje ovog problema potrebne fleksibilne mjere;
20. predlaže da se od sljedećeg financijskog razdoblja pored sredstava za razvoj osnovne mreže predviđaju i sredstva za izgradnju pristupne mreže u ruralnim i najudaljenijim područjima;
21. ukazuje na činjenicu da cijene povezivosti pružaju korisna saznanja o intenzitetu tržišnog natjecanja i učinkovitosti komunikacijskih tržišta. Uspoređivanje tih cijena akterima, uključujući telekomunikacijskim operaterima, donositeljima političkih odluka i potrošačima, omogućuje vrednovanje napretka i postizanje njihovih ciljeva. Od interesa bi mogli biti pokazatelji za usporedbu cijena povezivosti, na što ukazuje OECD u svojem izvješću „Measuring the Digital Economy. A New Perspective”⁽²⁾;
22. naglašava da je kod proširenja i planiranja mreže važno da javne vlasti imaju izravan pristup pouzdanoj internetskoj vezi. Kako bi se zajamčila kvaliteta tih veza, važno je da državno upravljanje i savjetovanje na lokalnoj razini doprinese tome da su ulaganja što primjerenija te da što više korisnika može brzo početi koristiti usluge;
23. utvrđuje da za postizanje ciljeva Europske unije za širokopojsnu mrežu do 2020. godine u pogledu dostupnosti širokopojsne mreže i njezinog proširenja u programskom razdoblju 2014.–2020. na raspolaganju stoje sredstva EU-a u visini od 22 milijarde eura za modernizaciju postojeće infrastrukture širokopojsne mreže, odnosno za njezino proširenje. Financijska sredstva EU-a od ključne su važnosti ne samo zbog svojeg izravnog doprinošenja financiranju širokopojsne infrastrukture, već i zbog očekivanog učinka poluge jer služe za privlačenje ulaganja iz drugih izvora, uključujući i one privatne;

Akcijski plan „WiFi za Europu” (5G)

24. naglašava da će telekomunikacijski sustavi pete generacije (5G) činiti najvažniji sastavni dio digitalnog društva u sljedećih deset godina. Europa je poduzela znatne napore za usmjeravanje globalnog razvoja prema toj strateškoj tehnologiji u okviru koje će žičana i bežična komunikacija koristiti istu infrastrukturu i tako pokrenuti umreženo društvo budućnosti. Njome će se osigurati univerzalna širokopojsna povezivost vrlo visokog kapaciteta, ne samo pojedinačnih korisnika već i umreženih predmeta („internet stvari”). Stoga se očekuje da će buduća infrastruktura 5G poslužiti za razne namjene i sektore, uključujući i za komercijalnu upotrebu (na primjer, za asistiranu vožnju, elektroničke zdravstvene usluge, upravljanje energijom, možda i za sigurnosne aplikacije itd.);
25. skreće pozornost na Komunikaciju Komisije o prioritetima normizacije IKT-a, objavljenu u travnju⁽³⁾, u kojoj se iznose prijedlozi o konkretnim mjerama za ubrzani razvoj zajedničkih normi usmjeravanjem na pet glavnih područja u koje se ubrajaju i komunikacijske mreže 5G;
26. ustraje na tome da se pod svaku cijenu mora izbjeći uvođenje međusobno nekompatibilnih normi za mreže 5G u različitim regijama;
27. ističe da lokalna razina može doprinijeti proširenju mreža i podnošenju ponuda te pomoći pri planiranju mreža. Na taj se način već kod planiranja i uvođenja novih mreža 5G u obzir mogu uzeti planovi lokalnih vlasti koji se odnose na izgradnju novih cesta ili na lokacije drugih infrastrukturnih objekata;

⁽²⁾ Objavljeno 8. prosinca 2014., <http://www.oecd.org/sti/measuring-the-digital-economy-9789264221796-en.htm>.

⁽³⁾ COM(2016) 176 final, Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Prioriteti normizacije IKT-a za jedinstveno digitalno tržište”

28. smatra kako je važno upozoriti da je uvođenje proizvoda i usluga koji počivaju na 5G internetskim vezama velike brzine moguće samo u slučaju potpune pokrivenosti brzim internetom u čitavoj Europi; također smatra kako je važno izbjeći greške kakve su počinjene prilikom uvođenja mreže 4G i osigurati da se kvaliteta i brzina mreža u pojedinačnim državama članicama EU-a bitno ne razlikuju. Mreže 5G trebale bi se uvoditi u isto vrijeme i istom brzinom u čitavom EU-u;

Inicijativa „WiFi za Europu” (WiFi4EU)

29. pozdravlja inicijativu da se svim zainteresiranim lokalnim vlastima pruži mogućnost osiguravanja besplatne WiFi mreže visoke kvalitete za sve građane, i to u javnim zgradama i oko njih, kao i u parkovima, na javnim mjestima itd. U EU-u postoji još puno mjesta bez zadovoljavajuće internetske povezanosti, a također postoje građani i građanke koji si internetski priključak ne mogu priuštiti. Ovim će se programom taj problem riješiti;

30. naglašava da se mora pripaziti da se taj sustav i dalje ograničava na nova, dopunska mjesta za spajanje na WiFi mrežu. Ne smije se dopustiti da se inicijative financirane javnim sredstvima natječu s postojećim privatnim sustavima;

31. pozdravlja planove Komisije o brzom osiguravanju mogućnosti provedbe programa „WiFi za Europu”; prema trenutačnom planu lokalne vlasti moći će iznijeti relevantne prijedloge već na početku ljeta 2017.;

32. pozdravlja brze financijske mjere koje se dosad nisu koristile u vezi s financijskom pomoći EU-a i koje se temelje na kuponima javnog sektora, a mogu se brzo provesti i postižu brze rezultate uz manje birokracije; ipak ističe da je potrebno unaprijed uzeti u obzir potencijalne nedostatke sustava kupona (nedovoljna transparentnost, kašnjenje ili problemi povezani s plaćanjem, razlike u uvjetima nabave među državama članicama) kako se poduzeća ne bi obeshrabrila u pogledu korištenja tog sustava za svoje projekte;

33. ističe da se mora pronaći način raspodjele financijske pomoći kojim će osigurati da i manje općine i ruralna područja također imaju koristi od plana „WiFi za Europu”;

34. naglašava da su sredstva za raspodjelu ograničena i da Komisija nastoji provesti program „WiFi za Europu” što je brže i opsežnije moguće, zbog čega lokalne vlasti o planiranom programu i odgovarajućim uvjetima trebaju biti što prije obaviještene;

35. ukazuje na činjenicu da obavještavanje u ranoj fazi lokalnim vlastima također omogućuje da odmah počnu s pripremanjima kako bi se, čim se objavi poziv za podnošenje ponuda, financijska sredstva mogla brzo zatražiti, a resursi koji stoje na raspolaganju učinkovito rasporediti u korist lokalnog stanovništva, zemlje i EU-a u cjelini;

36. smatra da Odbor regija mora imati odlučujuću ulogu u uključivanju lokalnih i regionalnih vlasti i u poticanju razmjene informacija i najboljih praksi;

37. želi skrenuti pozornost na to da se lokalnim vlastima mora jasno dati na znanje kako su obvezne osigurati širokopojasne veze za bežičnu mrežu koja se trenutačno proširuje i jamčiti svakodnevno održavanje mreže; Ističe da inicijativa WiFi4EU mora biti održiva, uz niske operativne troškove za lokalne vlasti u njezinoj primjeni;

38. preporučuje da se izrade minimalni zahtjevi za mrežu „Wi-Fi za Europu”. Razradom jednakih zahtjeva izbjeći će se situacija u kojoj će se uvesti mreža koja se temelji na zastarjeloj tehnologiji ili koja ima problema s kvalitetom. preporučuje izradu uvodne stranice posvećene inicijativi „Wi-Fi za Europu” na kojoj bi se objavljivale detaljne informacije o inicijativi i lokacijama;

39. ističe da nove mreže moraju biti sigurne za korisnike i stoga preporučuje korištenje modela mreža zasnovanih na infrastrukturama eduroam⁽⁴⁾/govroam⁽⁵⁾. Takav model već prijavljenim korisnicima mreže omogućuje *roaming* u čitavoj Europi, a za identifikaciju korisnika mogu se koristiti eIDAS-rješenja⁽⁶⁾;

⁽⁴⁾ Eduroam – World Wide Education Roaming for Research & Education, <https://www.eduroam.org/>.

⁽⁵⁾ Govroam je kratica za „government roaming”, a riječ je o infrastrukturi koji se temelji na RADIUS-u, <http://govroam.be/>.

⁽⁶⁾ Trust Services i eID, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/trust-services-and-eid>.

40. kako bi se osigurala jednostavnost korištenja, smatra kako je poželjno izbjegavati korištenje *captive* portala i odredišnu stranicu (*landing page*) koristiti po potrebi nakon identifikacije korisnika. Na taj će se način krajnji korisnici lakše i brže koristiti mrežom. Odredišna stranica koja se pojavljuje nakon identifikacije korisnicima omogućuje pretraživanje informacija o uslugama koje nude lokalne vlasti te sadrži kratke informacije o ciljevima inicijative „WiFi za Europu”;
41. ističe da se od korisnika ne bi smjeli tražiti podaci koji se na njih odnose jer to kod korisnika stvara neugodu i može uzrokovati neosnovan strah od toga da se njihovi podaci koriste za oglašavanje i u ostale neželjene svrhe; Stoga pozdravlja činjenicu da je pribavljanje osobnih podataka navedeno među kriterijima koji onemogućuju da se lokalna bežična veza smatra slobodnom;
42. pozdravlja ideju da se mreža „WiFi za Europu” redovito podvrgava provjerama kvalitete čiji će rezultati biti javno dostupni;
43. stvaranje zajedničke paneuropske mreže u okviru akcijskog plana „WiFi za Europu” (SSID) smatra iznimno važnim, jer bi to s jedne strane predstavljalo dobru reklamu za inicijativu EU-a o uvođenju besplatnih bežičnih mreža, a s druge zaštitni znak brze i sigurne paneuropske bežične mreže. Već postojeći slični sustavi koji su u skladu s minimalnim tehničkim zahtjevima i svim drugim kriterijima inicijative WiFi4EU, ali koji nisu primili financijsku pomoć također bi, na zahtjev, trebali moći biti uključeni u zajednički zaštitni znak, kako bi se povećao opseg inicijative.

Bruxelles, 8. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Ususret strategiji EU-a za međunarodne kulturne odnose

(2017/C 207/16)

Izvjestitelj: Apostolos Tzitzikostas (EL/EPP), guverner Regije Središnja Makedonija

Referentni dokument: Zajednička komunikacija Europskom parlamentu i Vijeću – Ususret strategiji EU-a za međunarodne kulturne odnose

JOIN(2016) 29 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Opće napomene

1. pozdravlja Zajedničku komunikaciju „Ususret Strategiji EU-a za međunarodne kulturne odnose” ⁽¹⁾ i mjere koje ona sadrži te je smatra vrijednom osnovom za izgradnju sveobuhvatnog i cjelovitog strateškog pristupa međunarodnim kulturnim odnosima kojim se nastoji promicati suradnja s partnerskim zemljama i jačanje uloge Europske unije kao istaknutog aktera na svjetskoj sceni;
2. s obzirom na ključnu važnost pitanja o kojem se raspravlja, smatra da je u prijedlogu trebalo iznijeti završnu verziju strategije umjesto koraka koji vode do njezine izrade. Stoga Odbor regija poziva države članice da ubrzaju postupak usvajanja strategije;
3. naglašava da kultura mora biti u središtu međunarodnih odnosa EU-a, prvenstveno zbog toga što su međunarodnoj diplomaciji u današnjem globaliziranom okruženju povjerene nove odgovornosti, na što se nadovezuje i pojava novih oblika i pristupa poput kulturne diplomacije koja se u Komunikaciji vrlo malo spominje;
4. zalaže se za isticanje obaveze država članica na poštovanje, zaštitu i poticanje prava na slobodu mišljenja i slobodu izražavanja, uključujući umjetnički i kulturni izričaj. Svrha kulturne politike jest osigurati da kultura može djelovati kao slobodna, neovisna i poticajna sila u društvu. To bi trebalo činiti temelj nastojanja za poticanje uzajamnog poštovanja i međukulturnog dijaloga.
5. stoga poziva Europsku komisiju da prednost dâ daljnjem razvoju kulturne diplomacije u cilju njezinog uključivanja u vanjsku politiku EU-a;
6. cijeni što su kultura i kulturno naslijeđe u Komunikaciji prepoznati kao instrumenti za regionalni i lokalni razvoj. Uspostavljanje sveobuhvatnog okvira i dosljedan pristup poboljšavanju kulturnih aktivnosti s jedne strane stvorit će snažnu europsku dodanu vrijednost dok s druge može potaknuti osmišljavanje i razvoj programa na regionalnoj i gradskoj razini u državama članicama EU-a, kao i s partnerima iz trećih zemlja na uzajamnu korist svih uključenih;
7. naglašava da je kulturna raznolikost sastavni dio vrijednosti EU-a koji je potpuno predan promicanju globalnog poretka utemeljenog na miru, vladavini prava, slobodi izražavanja, uzajamnom razumijevanju i poštovanju temeljnih prava. Štoviše, kao ključni partner Ujedinjenih naroda (UN), EU bi trebao nastaviti blisko surađivati s Unesco-om ⁽²⁾ na zaštiti svjetske kulturne baštine. Kao stranka Konvencije Unesco-a iz 2005. ⁽³⁾, EU bi također trebao ispuniti očekivanja i promicati raznolikost kulturnih izričaja u okviru svojih međunarodnih kulturnih odnosa.

⁽¹⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽²⁾ (Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu)

⁽³⁾ http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=31038&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

8. pozdravlja priznavanje uloge kulture u geografskom okviru EU-a za suradnju uključujući: (a) politiku proširenja; (b) Europsku politiku susjedstva (EPS); (c) razvojnu suradnju; i (d) Sporazum o partnerstvu iz Cotonoua potpisan u lipnju 2000. ⁽⁴⁾;

9. Europska kulturna diplomacija usredotočena je na promicanje Europe i njezinih država članica, što uključuje obrazovnu i kulturnu razmjenu. Međutim, također se vodi javnim mnijenjem iz trećih zemalja i njihovim građanima, s jasnim zanimanjem za promicanje pozitivne slike Europe i država članica. Važnost kulturne diplomacije očituje se u dijalogu između zemalja, promicanju mira i kulturne raznolikosti te u gospodarskim razmjenama;

10. Pojava kulturne diplomacije koja je posljednjih godina vidljiva u zemljama u usponu te na istoku pokazatelj je njezine važnosti. Važno je razvijati kulturnu diplomaciju u Europskoj uniji i tako se na međunarodnoj sceni natjecati s novim silama u usponu na svim razinama, uključujući kulturnu razinu;

11. podsjeća da je jedno od vodećih načela za djelovanje EU-a u području međunarodnih kulturnih odnosa „osiguravanje poštovanja komplementarnosti i supsidijarnosti” ⁽⁵⁾. U području kulture, Unija je nadležna za poduzimanje djelovanja kojima se podupiru, koordiniraju ili dopunjuju djelovanja država članica ⁽⁶⁾. U nedavnim Zaključcima Vijeća o kulturi u vanjskim odnosima EU-a istaknuta je potreba za boljom koordinacijom napora usmjerenih na razvoj strateškog europskog pristupa ⁽⁷⁾;

12. odlučno ukazuje na potrebu za snažnijom i dubljom suradnjom na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini u području pokretanja i razvoja strategija za potporu međunarodnim kulturnim odnosima i aktivnostima. Trebalo bi nastojati učvrstiti pojedinačne strategije kao sredstvo stvaranja prepoznatljivijeg i pluralističkog europskog kulturnog identiteta koji će biti priznat kako na međunarodnoj razini tako i unutar EU-a među građanima svih država članica;

13. drži da je važno da civilno društvo, nevladine organizacije, klubovi, skupine, poduzeća, umjetnici, udruženja i organizacije na još aktivniji i usklađeniji način pridonose razvoju inicijativa u okviru Strategije EU-a za međunarodne kulturne odnose;

Prioriteti

14. ističe da će strategija EU-a za međunarodne kulturne odnose imati ograničen učinak ako ne uspije pokrenuti izravna djelovanja i stvoriti konkretne koristi, ili ako se te koristi kreću ostvarivati tek u dalekoj budućnosti;

15. naglašava intrinzičnu vrijednost umjetničkih i kulturnih proizvoda te ističe kako se kulturu ne bi smjelo promatrati samo kao sredstvo za postizanje cilja. Iz tog bi razloga u žarištu trebala biti razmjena stručnjaka u području kulture. Poticanje mobilnosti umjetnica i umjetnika, kao i kulturnog sadržaja, u području politike kulture predstavlja važnu zadaću razine EU-a, jer Europi donosi dodanu vrijednost;

16. smatra da predložena Strategija EU-a za međunarodne kulturne odnose treba biti ciljana u bliskoj suradnji s državama članicama i stoga treba uključivati odredbe za: (a) posebne operative mehanizme i mehanizme politike provedbe temeljene na zajedničkom okviru za usklađivanje koji uključuje sve dionike; i (b) posebne ciljeve i jasan rok za provedbu različitih politika. Poželjno je također moći izmjeriti učinkovitost i djelotvornost strategija koje se provode;

17. ponavlja svoja prethodna stajališta o kulturnim i kreativnim sektorima za rast i zapošljavanje ⁽⁸⁾ te s jedne strane poziva kulturne i kreativne sektore da porade na svojoj uključenosti u strategiju Europa 2020., dok s druge strane ukazuje na važnost prepoznavanja veza između tih sektora i ostalih područja politika, kao što su industrija, turizam, okoliš, obrazovanje i financije;

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/europeaid/node/1584>.

⁽⁵⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽⁶⁾ Članak 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

⁽⁷⁾ Zaključci Vijeća o kulturi u vanjskim odnosima EU-a s težištem na kulturi u razvojnoj suradnji, 24. studenog 2015.

⁽⁸⁾ CdR 181/2010 fin.

18. smatra da prioritet država članica EU-a i partnerskih zemalja EU-a mora biti osiguravanje istinske uključenosti i dostupnosti kulturnih aktivnosti svima, bez obzira na dob, spol, invaliditet, nacionalnost, rasu, etničku pripadnost, religiju ili socioekonomski status. Poticanje veće uključenosti i sudjelovanja mladih u osmišljavanju i pokretanju uključenih kulturnih aktivnosti ključno je za društvenu integraciju;

19. Kulturne industrije (film, umjetnost, književnost) spadaju u sektore s najvećim utjecajem na kulturnu diplomaciju koji zbog svog oblika širenja dopiru do vrlo raznolike publike. Kulturna diplomacija trebala bi u velikoj mjeri podupirati širenje navedenih sektora u inozemstvu s ciljem jačanja slike Europe u svijetu;

20. smatra da je jedan određeni aspekt strategije EU-a o međunarodnim kulturnim odnosima usklađivanje aktivnosti EU-a s partnerskim zemljama u području izbjeglica i migranata. Nedavna kriza i povećan priljev izbjeglica u EU predstavljaju nove izazove na koje treba primjereno odgovoriti. Razvoj kulturnih aktivnosti mogao bi igrati središnju ulogu tako što će: (a) ublažiti tjeskobu, nemir i nepovjerenje; (b) promicati bolje razumijevanje kulturnih identiteta i pozadina; (c) ojačati postupak integriranja izbjeglica u društvo; (d) učvrstiti i očuvati postojeći EU-ov model slobodnog, demokratskog i tolerantnog društva; (e) promicati uzajamno poštovanje između izbjeglica i zajednica domaćina; i (f) ukazati europskom društvu na prihvat koji je našim precima osiguravan dok su u prošlosti napuštali kontinent zbog ekonomskih, političkih i vjerskih razloga ili zbog ratnog stanja;

21. skreće posebnu pozornost na nedavno ispoljavanje ekstremizma i populizma s ksenofobnim značajkama koji se pojavljuje i u određenim oblicima euroskepticizma. Odbor regija stoga smatra da postoji hitna potreba za jačanjem kulturnih aktivnosti usmjerenih na promicanje boljeg poznavanja umjetničkog i kulturnog izričaja i kulturne baštine koju nalazimo u Europi. Smatra da su važni alati u tom kontekstu programi za mobilnost, međusveučilišna suradnja i program Obzor 2020. kao najveći svjetski multilateralni program za istraživanje i inovacije, budući da je njihova uloga držati komunikacijske kanale otvorenima i olakšavati razmjenu ideja, neovisno o individualnim kulturnim, etničkim ili vjerskim pozadinama;

Povećanje gospodarskog učinka

22. pozdravlja naglasak na jačanju kulturnih i kreativnih sektora, budući da je riječ o važnim subjektima koji osiguravaju kvalitetna radna mjesta i promiču pametan, održiv i uključiv rast;

23. ponavlja svoja prethodno izražena stajališta o kulturnim i kreativnim sektorima za rast i zapošljavanje⁽⁹⁾ prema kojima će za postizanje maksimalne gospodarske koristi trebati olakšati proizvodnju i potrošnju kulturnih proizvoda te poticati kreativnost. Odbor regija ističe važnost njegovanja kreativnih vještina od ranih godina, kako u okviru obrazovnih sustava tako i u vidu rekreativne aktivnosti, kako bi mlade generacije u potpunosti iskoristile nove oblike pristupa kulturi;

24. svjestan je da pojedine regije, poput otoka ili najudaljenijih regija, zbog svojih geografskih obilježja ne mogu razviti svoje kulturne i kreativne sektore pod istim uvjetima kao ostale europske regije. Pogranične regije i najudaljenije regije EU-a igraju važnu ulogu u donošenju jedinstvene dodane vrijednosti Europskoj uniji zahvaljujući svojim povijesnim, kulturnim i jezičnim vezama koje su tijekom stoljeća gradile s drugim kontinentima. Stoga treba promicati kulturnu razmjenu i komunikaciju tih regija s ostatkom EU-a uvođenjem mjera koje bi olakšale mobilnost umjetnika i njihovih kulturnih djela iz tih regija u ostatak EU-a, susjedne zemlje i obrnuto. To bi im omogućilo da pod jednakim uvjetima iskoriste konkurentne prednosti kulturnih i kreativnih sektora, posebno u kontekstu gospodarskog rasta i zapošljavanja, kao što je Odbor regija istaknuo u mišljenju CDR2391-2012_00_00_TRA_AC;

25. skreće pozornost na posljedice, uključujući one dugoročne, koje izbori politika mogu imati na kulturnu baštinu i kulturne politike, posebno u pogledu proračuna i raspodjele sredstava;

⁽⁹⁾ CDR181-2010_FIN_AC.

26. Smatra da je ključno razviti instrument ciljano namijenjen mladim talentima koji bi promovirao njihovu mobilnost, mogućnosti osposobljavanja i razmjena s drugim zemljama i to ne samo unutar EU-a već i izvan njega. Taj instrument mogao bi se temeljiti na ideji svojevrsnog Erasmusa za mlade kreatore koji bi se posebno posvetio mladima iz najudaljenijih regija budući da su zbog specifičnih obilježja svojih regija često ograničeni u pogledu pristupanja programima mobilnosti pod jednakim uvjetima koje imaju mladi iz kopnenih regija;

27. primjećuje da su u vrijeme gospodarskih i financijskih poteškoća ulaganja u kulturu u mnogim državama članicama EU-a znatno pogođena i smanjena;

28. naglašava da potrošnja u području kulture nije luksuz nego ulaganje te da je potrebna strateška potpora za iskorištavanje potencijala rasta sektora koji zapošljava više od tri milijuna ljudi i okuplja milijun trgovačkih društava u Europi;

Uloga regionalnih i lokalnih vlasti

29. ističe da su u većini država članica lokalne i regionalne vlasti odgovorne za sektore navedene u Zajedničkoj komunikaciji, posebno za kulturu i kulturno naslijeđe, istraživanje, obrazovanje, turizam, razvojnu suradnju i zapošljavanje;

30. Ističe važnost uključivanja kulturnog aspekta u regionalne i nacionalne planove internacionalizacije i zalaganja za internacionalizaciju vlastitih kulturnih sektora;

31. skreće pozornost na važnost očuvanja tradicionalnog izgleda krajolika i gradskih područja, kao i na istaknutu ulogu tog aspekta u očuvanju kulturne baštine. Kako bi gradska područja bila privlačna, potrebno je podržati programe koji na arhitektonskom planu poštuju tradicije, kako sa stajališta planiranja, tako i sa stajališta korištenja materijala, dok se istodobno odgovara na moderne potrebe u pogledu prostornog planiranja;

32. skreće pozornost na to da bi buduća strategija mogla doprinijeti postavljanju temelja za održivi turizam u susjednim zemljama EU-a i promovirati prepoznavanje značajnih koristi koje kulturna baština ostvaruje na lokalnoj i regionalnoj razini;

33. poziva Komisiju da uključi Odbor regija u fazu planiranja a regionalne i lokalne vlasti u razvoj i provedbu smjerova djelovanja i mjera predloženih u Zajedničkoj komunikaciji, u skladu s načelom supsidijarnosti;

34. smatra da je važno pojednostaviti i ubrzati postupke za financiranje kulturnih aktivnosti, osiguravajući regionalnim i lokalnim vlastima izravniji pristup postojećem okviru suradnje i financiranju iz tematskih programa za promicanje međunarodnih kulturnih odnosa;

35. pozdravlja prijedlog o osnivanju europskih kuća kulture na temelju suradnje između EU-a i partnerskih država, smatra da je potrebna daljnja proračunska analiza i zahtijeva sudjelovanje regionalnih i lokalnih tijela te kulturnih ustanova i drugih aktera. Odbor regija napominje da stvarni centri mogu djelovati u različitim oblicima. Primjerice, moglo bi ih se voditi kao knjižnice, digitalne ili neke druge. U tom pogledu, trenutačno osposobljavanje uključenih dionika osigurat će uspjeh inicijative samo ako postoji prava suradnja, a ne natjecanje, među akterima EU-a koji djeluju u partnerskim zemljama;

36. predlaže uključivanje regionalnih i lokalnih dionika u Platformu za kulturnu diplomaciju EU-a osnovanu u veljači 2016., s naglaskom na strateške partnere;

37. podsjeća na prethodna stajališta Odbora regija u pogledu europskih prijestolnica kulture kao vrijedne inicijative koja ističe bogatstvo, različitosti i zajedničke aspekte europskih kultura⁽¹⁰⁾. Zajedno s inicijativom za oznaku europske baštine, može se nastaviti koristiti kao laboratorij za suradnju i sudjelovanje građana;

⁽¹⁰⁾ CDR191-2011_FIN_AC.

38. zadržava svoje prethodno stajalište kojim podržava da se sudjelovanje u inicijativi za europske prijestolnice kulture omogući ne samo gradovima država kandidatkinja i potencijalnih država kandidatkinja, već i gradovima zemalja Europske politike susjedstva i EFTA-e ⁽¹¹⁾. Inicijativa za europske prijestolnice kulture predstavlja potencijalni doprinos Europskoj politici susjedstva (EPS) kao i odnosima s drugim europskim zemljama, budući da ne samo da pridonosi jačanju kulturne suradnje unutar EU-a, već također pomaže razviti još tješnje veze između EU-a i istočnih i južnih susjednih zemalja, s ciljem promicanja blagostanja, stabilnosti i sigurnosti na vanjskim granicama EU-a;

39. naglašava da lokalne i regionalne vlasti imaju važne nadležnosti u promicanju međukulturnog dijaloga, budući da se mnoge međukulturne inicijative koordiniraju na lokalnoj i/ili regionalnoj razini. Zbog svoje blizine građanima, lokalne i regionalne vlasti nalaze se u strateški dobrom položaju za odgovaranje na posebne potrebe i zahtjeve različitih kulturnih skupina u okvirima svojih teritorija, kao i za učinkovito mobiliziranje građana kako bi promovirali veću zastupljenost međukulturnog dijaloga ⁽¹²⁾;

40. s nestrpljenjem očekuje zakonodavni prijedlog Komisije s ciljem suzbijanja nezakonite trgovine baštinom; naglašava da bi, pored nezakonitog uvoza kulturnih dobara u EU, prijedlog također trebao obuhvaćati nezakoniti izvoz kulturnih dobara iz EU-a, s ciljem suzbijanja nezakonite trgovine i zaštite nacionalnih blaga koja posjeduju umjetničku, povijesnu ili arheološku vrijednost; međutim, ustraje u tome da se ovim prijedlogom ne smiju predvidjeti nerazmjerna ograničenja u pogledu zakonite trgovine kulturnim dobrima te da administrativna opterećenja treba držati na minimumu. Smatra da je neophodno predložiti stroge mjere za neovlaštena iskopavanja na području EU-a;

41. naglašava da će prijedlog Komisije o proglašavanju 2018. Europskom godinom kulturne baštine, između ostalog, pružiti priliku za promicanje međukulturnog dijaloga i uloge kulture u uspostavljanju miroljubivih odnosa među zajednicama.

Bruxelles, 8. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ CDR2077-2012_00_00_TRA_AC.

⁽¹²⁾ CDR11-2006_FIN_RES.

Mišljenje Europskog odbora regija – Politika Europske unije za Arktik

(2017/C 207/17)

Izvjestiteljica: Pauliina HAIJANEN (FI/EPP), članica gradskog vijeća Laitile

Referentni dokumenti: Zajednička komunikacija Europskom parlamentu i Vijeću – Integrirana politika Europske unije za Arktik

JOIN (2016) 21 – final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. pozdravlja zajedničku komunikaciju koju su 27. travnja 2016. objavile Europska komisija i Visoka predstavnica za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i smatra da prioriteta područja za buduću integriranu politiku EU-a za Arktik koja su ukratko opisana u Komunikaciji predstavljaju korak naprijed u pravom smjeru;
2. naglašava da izazovi s kojima se suočava arktička regija iziskuju poduzimanje usklađenih napora na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini te pohvaljuje Komisiju zbog toga što je osigurala da se integrirane politike kojima se podupire zadovoljavanje regionalnih potreba i ciljeva temelje na specifičnim geografskim i demografskim obilježjima regija;
3. primjećuje da je ovo treća komunikacija o arktičkoj regiji. U prvoj Komunikaciji Komisije, objavljenoj 2008., izneseni su prijedlozi o mjerama za zaštitu i očuvanje arktičke regije koji se, između ostalog, temelje na različitim ekološkim sporazumima i međunarodnoj suradnji. Povrh toga, predložene su mjere za promicanje održivog korištenja resursa i višerazinskog modela upravljanja u arktičkoj regiji. Svrha Komunikacije bila je promicanje strukturiranog i dosljednog pristupa arktičkim problemima i otvaranje novih perspektiva suradnje s arktičkim državama;
4. primjećuje da je Komisija 2012. objavila zajedničku komunikaciju s Visokom predstavnicom za vanjske poslove i sigurnosnu politiku u kojoj je, s ciljem da se nadopuni dimenzija zaštite okoliša, u prvi plan stavljena mogućnost da se zbog klimatskih promjena otvore novi prometni putovi (uključujući Sjevonoistočni prolaz) kao i bolji potencijal za održivo iskorištavanje resursa na temelju novih tehnologija i znanja. U Komunikaciji se također naglašava važnost međunarodne suradnje kao potpore miru i sigurnosti;
5. želi naglasiti tri prioriteta buduće integrirane politike EU-a utvrđena u posljednjoj Komunikaciji: klimatske promjene i zaštita arktičkog okoliša, održivi razvoj na Arktiku i oko njega i međunarodna suradnja oko arktičkih pitanja. Među najvećim izazovima nalazi se pronalaženje ravnoteže između osiguravanja dobrobiti za okoliš i iskorištavanja novih mogućnosti nastalih zahvaljujući društveno-gospodarskom razvoju;
6. primjećuje da se u Komunikaciji nastavlja s već utvrđenim pristupima u odnosu na klimu i okoliš, održivi razvoj i regionalnu suradnju. U Mišljenju Odbora regija nastoji se skrenuti posebna pozornost na ona pitanja kojima je u prijašnjim komunikacijama posvećeno manje pažnje (kao što su društveno-gospodarska pitanja) ili koja su izdvojena kao novi prioriteti;
7. podupire ciljeve Komunikacije povezane s regionalnom sigurnošću, stabilnošću, održivim razvojem i blagostanjem. U Komunikaciji se daje potpuna slika o aktivnostima EU-a u arktičkoj regiji. Održivi razvoj i dalje je u središtu politike EU-a za Arktik, no sve se više spominje i sposobnost prilagodbe. U Komunikaciji se navodi da bi se budućim aktivnostima trebalo istaknuti tradicionalno životno okruženje ljudi koji žive u regiji, kao i utjecaj gospodarskog razvoja na arktički osjetljivi okoliš. Odbor regija pozdravlja činjenicu da se u Komunikaciji snažno ističe potreba za boljom koordinacijom u pitanjima koja se odnose na arktičku regiju;

8. ističe da se u Komunikaciji arktička regija promatra iz dvije različite perspektive. Gledano iz europske perspektive, europske najsjevernije regije nalaze se u arktičkoj regiji i karakterizira ih njihova udaljenost, izazovni uvjeti, te slaba naseljenost i sve starije stanovništvo. S cjelokupnog arktičkog stajališta, u Komunikaciji se naglašavaju prirodni resursi (minerali, šume, pomorsko gospodarstvo i ribarstvo), visokorazvijene zajednice i dobro znanje i vještine, na primjer kad je riječ o razvijanju ekološki održivih tehnoloških rješenja. Analiza iznesena u tom mišljenju usmjerena je na europsku perspektivu;

9. primjećuje da se u Komunikaciji Komisije pojam „arktička regija” odnosi na područje oko Sjevernog pola, sjeverno od Arktičkog kruga (66 stupnjeva i 32 minute sjeverne zemljopisne širine). Ono obuhvaća i Arktički ocean i teritorije osam arktičkih država: Sjedinjenih Američkih Država, Kanade, Danske (uključujući Grenland i Farske otoke), Finsku, Island, Norvešku, Rusku Federaciju i Švedsku. Grenland i Farski otoci, koji imaju visok stupanj autonomije ali su službeno dio Danske, nisu dio Europske unije, no s EU-om su potpisali sporazume o ribarstvu i trgovanju. Grenland također ima poseban status prekomorskog teritorija EU-a. U arktičkoj regiji ukupno živi 4 milijuna ljudi, od kojih oko trećina pripada autohtonim skupinama.

10. ističe da se definicija arktičke regije korištena u Komunikaciji vrlo usko odnosi na regiju sjeverno od Arktičkog kruga. Utjecaj integrirane politike EU-a proširit će se daleko izvan te regije. Odbor regija predlaže da se geografska definicija arktičke regije dana u Komunikaciji proširi, u svjetlu pitanja kao što su promicanje održivog razvoja, prilagođavanje klimatskim promjenama, poticanje europske konkurentnosti i uzimanje u obzir potreba i potencijala lokalnih zajednica i autohtonog stanovništva;

Klimatske promjene i očuvanje arktičkog okoliša

11. smatra važnim činjenicu da se ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba, zajedno sa zaštitom osjetljivog arktičkog okoliša, nalaze među veoma istaknutim političkim mjerama predstavljenima u Komunikaciji. Povrh posljedica zagrijavanja arktičke regije koje također utječu na aktivnosti EU-a, važno je primijetiti da europsko i globalno djelovanje isto tako utječu na napredovanje klimatskih promjena u regiji. Globalni klimatski sporazum znatno će utjecati i na budućnost arktičke regije. U Komunikaciji se također skreće pozornost na ostale međunarodne sporazume ili na potrebu sklapanja takvih sporazuma, uključujući i na području zaštite okoliša;

12. prepoznaje važnost koju sada i u budućnosti imaju istraživačke djelatnosti i znanstvena suradnja koji se odnose na arktičku regiju a koje Komisija ističe. Inicijativa EU-Polar-Net iznesena u Komunikaciji dobar je primjer obuhvatne i važne znanstvene suradnje koja uključuje sveučilišta i znanstvene institute iz čitave Europe. Inicijativom se nastoji ojačati međudisciplinirana suradnja i odrediti kratkoročni i dugoročni znanstveni prioriteti koji se odnose na istraživanje arktičke regije. S time u vezi, predloženi ciljevi mreže uključuju širenje suradnje s arktičkim dionicima. Odbor regija smatra da je pri odlučivanju o ciljevima i sredstvima za provedbu istraživanja višedimenzionalne stvarnosti arktičke regije posebno važno da se ostvari suradnja i s lokalnim i regionalnim predstavnicima;

13. htio bi snažnije naglasiti ulogu arktičkih gradova u radu na razvoju. Gradovi i mjesta ključni su pokretači tog rada i prilagodbe okolnostima koje se mijenjaju. Ulaganja u, na primjer, gradsku infrastrukturu i energetske učinkovite rješenja kao i u rješenja potrebna za javne usluge posebice u rijetko naseljenim regijama dovode do novih poslovnih aktivnosti. Međutim, Odbor regija ističe da će posebni izazovi koje predstavljaju udaljenosti, rijetko naseljena područja i starenje stanovništva u okviru razvojne politike i dalje zahtijevati posebnu pažnju;

Održiv razvoj na Arktiku i oko njega

14. održivo iskorištavanje prirodnih resursa smatra ključnim aspektom održivog gospodarskog rasta i nastojanja da se poveća blagostanje u arktičkoj regiji. Preduvjet za to učinkovita je prometna i telekomunikacijska povezanost. Važno je razviti potpuniju prometnu povezanost između sjevera i juga, kao što je transeuropska prometna mreža (TEN-T) na dionici od Finske do Arktičkog oceana preko Norveške ali i kao što su prometne veze između istoka i zapada, povezane s prometnom mrežom EU-a, u svrhu međusobnog povezivanja regija sjeverne Norveške, Švedske i Finske. Ulaganje u arktičku regiju – uključujući ulaganje u ceste, željezničke, širokopojasne i elektroenergetske mreže – u pravilu se u koncentričnim krugovima prenosi i na širu regiju te tako ima pozitivan utjecaj na uvjete poslovanja diljem zemlje o kojoj je riječ, što se odnosi i na industriju;

15. u tom pogledu naglašava strategiju plavog rasta EU-a koja promiče dugoročni pomorski razvoj. Mjere uključene u strategiju povezane sa znanjem o moru, pomorskim prostornim planiranjem i integriranim pomorskim nadzorom promiču se i u slučaju Arktičkog oceana. Razvojne mjere povezane s promicanjem akvakulture i iskorištavanja morskih izvora energije u arktičkoj regiji imaju posebnu važnost;

16. naglašava da će se iskorištavanjem arktičkog znanja i vještina na području industrije, energije, čiste tehnologije i razvoja infrastrukture i turizma potaknuti konkurentnost Europe kao cjeline. Važno je promicati suradnju na području istraživanja između arktičkih sveučilišta i istraživačkih centara. Promicanje inovacija i njihovo pretvaranje u proizvode i komercijalne usluge u posebnom je središtu pozornosti kao sredstvo za unapređivanje održivog razvoja. Jačanje poslovnog okruženja u arktičkoj regiji dio je provedbe strategije jedinstvenog digitalnog tržišta.

17. ističe da su istraživanja i inovacije, konkurentnost MSP-ova i prijelaz na niskouglijčno gospodarstvo prioriteta su programskog razdoblja 2014.–2020. za kohezijsku politiku EU-u arktičkoj regiji. Snažan temelj za projekte u arktičkim regijama EU-a koji se financiraju iz strukturnih fondova osigurat će se uz pomoć strategija pametne specijalizacije sjevernih regija kao i, u smislu prekogranične suradnje, uz pomoć programa Interreg za sjevernu periferiju i Arktik, Interreg Nord, Botnia-Atlantica i programa „Norveška-Švedska”, čiji je cilj stvaranje snažnih, konkurentnih i održivih zajednica. Programom EU-a za vanjske granice Kolarctic CBC također će se podupirati suradnja sa sjevernim regijama Finske, Švedske i Norveške kao i s regijom Barentsovog mora;

18. naglašava da bi se provedbom buduće kohezijske politike na raspolaganje trebala staviti i široka lepeza financijskih instrumenata namijenjenih razvoju arktičke regije, instrumenata koji se mogu iskoristiti za pronalaženje načina na koji će se promicati lokalna industrija i poboljšavati znanje i vještine, inovacije, proizvodi i usluge koji jačaju konkurentnost EU-a kao cjeline. Nova pitanja koja su od središnje važnosti uključuju razvijanje kružnog gospodarstva na Arktiku kao i opći koncept uređenja Arktika. Važno je da EU bude neposredno uključena u istraživačke i ulagačke aktivnosti u arktičkoj regiji, uključujući u budućem programskom razdoblju;

19. ističe da se u Komunikaciji navodi potencijal novih tehnologija povezan s elektroničkim komunikacijama, na primjer u održavanju i razvoju lokalnog poslovanja, znanja i vještine te kulture. To je posebice važno za predstavnike autohtonih zajednica. U Komunikaciji se navode godišnji sastanci Komisije s predstavnicima autohtonih zajednica arktičke regije. Uzimanje u obzir mišljenja pripadnika arktičkih autohtonih skupina i njihovo uključivanje u donošenje odluka posebice je važno, uključujući kad je riječ o nacionalnim i regionalnim pitanjima.

20. pozdravlja činjenicu da se u Komunikaciji se posebno naglašava važnost suradnje u provedbi integrirane politike za Arktik. Drugo pitanje koje se također ističe potreba je djelotvornijeg korištenja raznih financijskih instrumenata za promicanje ulaganja u arktičkoj regiji zbog čega Komisija također predlaže privremeni forum za europsku suradnju na Arktiku (Forum dionika europskog dijela Arktika). Predstavnici institucija EU-a, država članica i lokalnih i regionalnih vlasti pozivaju se na sudjelovanje u tom forumu suradnje čija je uloga utvrđivanje ključnih ulagačkih i istraživačkih prioriteta za financiranje sredstvima EU-a do kraja 2017. Odbor regija predlaže da se konkretno navede točan sastav i područje nadležnosti foruma, s obzirom na to da se forum još uvijek nalazi u svojoj početnoj fazi;

21. predlaže da u sklopu rada foruma za suradnju Komisija izradi vodič o mogućnostima financiranja koje su dostupne u arktičkoj regiji (kao što je bio slučaj sa Strategijom EU-a za Baltičko more) i da informacije o toj temi pruži putem različitih događanja i sastanaka čiji je cilj umrežavanje; Pritom bi rad Forumu dionika europskog dijela Arktika trebao poslužiti kao temelj za godišnji Forum o Arktiku koji bi se u skladu s prijedlogom Komisije trebao osnovati 2018. i zatim se održavati svake godine;

Međunarodna suradnja oko arktičkih pitanja

22. promicanje međunarodne suradnje smatra jednim od ključnih pitanja Komunikacije. Rastuća strateška važnost arktičke regije mogla bi dovesti do sukoba interesa, zbog čega će bliska međunarodna suradnja postati čak i važnija. Arktička suradnja ostvaruje se u okviru nekoliko postojećih struktura. Arktičko vijeće vodeći je međuvladin forum koji

promiče suradnju oko arktičkih pitanja među zemljama, autohtonim zajednicama i ostalim ljudima koji žive u arktičkoj regiji. Euroarktičko vijeće za regiju Barentsovog mora i Regionalno vijeće za regiju Barentsovog mora rade na promicanju stabilnog i održivog razvoja u regiji Barentsovog mora. Suradnja EU-a na Baltičkom moru također je povezana s ukupnim okvirom suradnje na Arktiku;

23. naglašava važnost sadašnje suradnje s Rusijom u okviru Sjeverne dimenzije. Zahvaljujući suradnji, mogućnosti okupljanja poduzeća, znanstvenika i građana pomogle su pri razvijanju posebnih ekoloških, poslovnih i kulturnih projekata;

24. vjeruje kako je važno da se postojeće strukture za suradnju koriste za postizanje ciljeva navedenih u Komunikaciji. EU aktivno sudjeluje u radu različitih međunarodnih organizacija i foruma. Podnio je zahtjev za status promatrača u Arktičkom vijeću i važno je da se države članice zalažu za dovršetak tog procesa;

25. naposljetku primjećuje da strateška važnost Arktika za EU neprestano raste, kao i potreba da EU poduzme korake kako bi prevladala izazove koje predstavlja prirodni okoliš i posebne društveno-gospodarske okolnosti arktičke regije. EU bi trebao promicati suradnju među državama članicama i zemljama izvan EU-a kako bi osigurao stabilnost cjelokupnog okoliša arktičke regije. Važno je ojačati integrirani pristup, posebice traženjem poveznica i sinergija između različitih programa financiranja i ostalih financijskih instrumenata. Lokalne i regionalne vlasti moraju sudjelovati u ključnim programima i projektima za promicanje regionalne suradnje, prometnih veza i održivog gospodarskog razvoja u arktičkoj regiji.

Bruxelles, 8. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Vrednovanje programa LIFE sredinom provedbenog razdoblja

(2017/C 207/18)

Izvjestitelj: Witold Stępień (PL/EPP), predsjednik Łódzskog vojvodstva**Referentni dokument:** Pismo potpredsjednika Europske komisije od 26. rujna 2016.**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. pozdravlja zahtjev Europske komisije za izradu mišljenja o perspektivama o toj temi; mišljenjem nastoji pridonijeti vrednovanju programa LIFE sredinom provedbenog razdoblja 2014.–2020., kao što se predviđa člankom 27. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1293/2013 (dalje u tekstu: Uredba o programu LIFE), te provedbenom aktu kojim se usvaja drugi višegodišnji program rada LIFE-a 2018.–2020. (članak 24. stavak 4. Uredbe o programu LIFE), kao i razvoju budućeg programa LIFE u okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira 2020. – 2027.;
2. smatra da će zaštita okoliša i biološke raznolikosti i u budućnosti biti jedan od glavnih ciljeva Europske unije. Programom za zaštitu okoliša LIFE jača se prirodni kapital Europe i usluge ekosustava koje su s time povezane te se u skladu s ciljevima strategije Europa 2020. i političkim prioritetima Odbora regija doprinosi otvaranju „zelenih” radnih mjesta, pokretanju lokalnog poduzetništva kao i pametnog i održivog gospodarskog rasta kojim se potiče socijalna uključenost. U svjetlu novih klimatskih izazova u Europi izrada novih instrumenata kao što je potprogram „Klimatska politika” smatra se iznimno važnom, također i zbog toga što se njome utire put lokalnim i regionalnim planovima u okviru strategije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama ⁽¹⁾, podupire ostvarivanje ciljeva klimatske i energetske politike EU-a u razdoblju 2020.–2030. ⁽²⁾ i doprinosi Pariškom sporazumu ⁽³⁾;
3. primjećuje da su lokalne i regionalne vlasti među glavnim korisnicima programa LIFE koji ga koriste izravno provodeći projekte programa LIFE te također u okviru razvoja lokalnih i regionalnih partnerstava. Program je privlačan lokalnim i regionalnim vlastima zbog širokog raspona tematskih prioriteta kojima se dodjeljuju financijska sredstva, mogućnosti suradnje s brojnim dionicima i zbog mnogih različitih modela financiranja;
4. ponavlja da snažno podupire nastavak provedbe programa LIFE i nakon 2020., kao neovisnog programa poticaja kojim se izravno upravlja i koji je posvećen samo okolišu te znatno utječe na povećanje zapošljavanja i rasta, kao i da se zauzima za znatno povećanje njegovog proračuna ⁽⁴⁾. S obzirom na nove izazove na području zaštite okoliša i klime i na potrebu za inovacijama, u postupanjima država članica kao i u provedbi zakonodavstva potrebni su posebni pristupi za rješavanje nejednake integracije ciljeva na području politike zaštite okoliša i klime;

Odjeljak 1. Promjene povezane s prihvatljivošću troškova*Povezanost s prioritetima EU-a*

5. smatra da su tematski prioriteti programa LIFE navedeni u Prilogu III. Uredbe o programu LIFE ⁽⁵⁾ još uvijek valjani, te stoga ne vidi potrebu da se s time u vezi provede vrednovanje sredinom provedbenog razdoblja na temelju delegiranog akta u skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe o programu LIFE;

⁽¹⁾ COM(2013) 216 final.⁽²⁾ COM(2014) 015 final.⁽³⁾ Vidjeti također COR-2016-01412-00-01-AC-TRA.⁽⁴⁾ CDR86-2012_FIN_AC.⁽⁵⁾ Uredba (EU) br. 1293/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013.

6. i dalje je vrlo zabrinut zbog toga što su prioritetnom području programa LIFE „Priroda i biološka raznolikost” za razdoblje 2014.–2020. dodijeljena sredstva u iznosu približno 1,155 milijardi EUR ⁽⁶⁾, dok je prema procjeni Europske komisije za cjelokupnu mrežu Natura 2000 potrebno 5,8 milijardi EUR godišnjih ulaganja kako bi se osigurala primjerena zaštita prirode u skladu sa zahtjevima članka 8. Direktive o staništima; očekuje da će jedan od najvažnijih rezultata tekuće provjere prikladnosti Direktive o staništima i Direktive o zaštiti ptica biti utvrđivanje nedostatka sredstava za odgovarajuću provedbu tih direktiva na što je OR već ukazao ⁽⁷⁾; u skladu s tim, poziva Europsku komisiju da u skladu s člankom 9. stavkom 4. Uredbe o programu LIFE donese delegirani akt o povećanju dodjele bespovratnih sredstava u okviru prioritetnog područja programa LIFE „Priroda i biološka raznolikost” i o zadržavanju znatno višeg proračuna nakon 2020. kako bi se znatno povećao doprinos LIFE-a financiranju Nature 2000.;

7. snažno preporučuje da se u drugom višegodišnjem radnom programu LIFE-a i nakon 2020. zadrži i ojača potprogram „Klimatska politika”, jer se njime utire put za lokalne i regionalne mjere u okviru europskog i međunarodnog programa za klimatsku politiku. U tu svrhu treba znatno povećati sredstva za mjere zaštite klime i klimatske prilagodbe i u obzir uzeti predstojeću provjeru strategije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama ⁽⁸⁾; Pored toga, treba definirati tematske prioritete i projektne teme u okviru potprograma za klimatsku politiku i povezati ih s bespovratnim sredstvima. Osobito kad je riječ o prioritetnom području „Ublažavanje klimatskih promjena”, oni bi se trebali odnositi na prioritetne politike EU-a i doprinos velikih gospodarskih sektora, kao što su energija i prijevoz, kretanjima u pogledu emisija stakleničkih plinova;

8. smatra da program LIFE ima važnu ulogu u razvijanju novih rješenja u području zaštite okoliša i klime, promicanju ekoloških inovacija i jačanju kapaciteta novih instrumenata kao što su zelena infrastruktura ⁽⁹⁾ i rješenja usmjerena na prirodu ⁽¹⁰⁾; potiče Europsku komisiju da taj pristup zadrži i u sadašnjemu višegodišnjem programu i nakon 2020.;

9. naglašava da razvoj kružnog gospodarstva, prikazan u Akcijskom planu Europske komisije za kružno gospodarstvo koji OR podupire ⁽¹¹⁾, iziskuje javne i privatne izvore financiranja u svrhu nadogradnje poboljšanih tehnologija i procesa, razvoja infrastrukture i povećanja suradnje između sudionika u vrijednosnom lancu; smatra da su tematski prioriteti u pogledu otpada i resursne učinkovitosti uvelike usklađeni s tim konceptom te poziva da se u tom pogledu nastavi s drugim višegodišnjim programom rada, s time da se u okviru budućeg programa LIFE izričito upućuje na kružno gospodarstvo i da se prednost daje temama koje će se razmatrati u budućoj strategiji za plastične materijale u kružnom gospodarstvu i građevinskom otpadu;

10. pozdravlja ulogu programa LIFE u rješavanju nejednake i neprimjerene provedbe i izvršenja zakonodavstva u području zaštite okoliša u državama članicama, što je među ključnim prioritetima OR-a ⁽¹²⁾. Taj pristup treba i dalje primjenjivati te ga u idućem programu dodatno pojačati nastavkom provedbe integriranih projekata i prioritetnog područja „Upravljanje i informiranje u području zaštite okoliša” u okviru programa LIFE;

11. s tim u vezi ističe i doprinos programa LIFE ostvarivanju cilja bolje izrade propisa EU-a, postizanju održivog rasta i otvaranju radnih mjesta te provedbi politike Unije u području zaštite okoliša i klime zacrtavanjem i prilagođavanjem odgovarajućih ciljeva, poboljšanim mehanizmima povratnog informiranja te iskustvima stečenima u projektima kojima se pružala potpora; međutim, također naglašava da nadređeni cilj programa LIFE mora ostati sama zaštita okoliša i biološke raznolikosti, jer je riječ o biološkom naslijeđu Europe i čovječanstva;

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf. Napomena: ne uključuje Hrvatsku.

⁽⁷⁾ COR-2015-02624-00-01-AC-TRA, CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁸⁾ Vidjeti također Mišljenje OR-a ENVE-VI/015 koje je u pripremi.

⁽⁹⁾ COM(2013) 249 final.

⁽¹⁰⁾ *Towards an EU Research and Innovation policy agenda for Nature-Based Solutions & Re-Naturing Cities* (Ususret programu politike EU-a na području istraživanja i inovacija: Rješenja utemeljena na prirodi i vraćanje prirode u gradove), Europska komisija 2015.

⁽¹¹⁾ COR-2016-01415-00-01-AC-TRA, COM(2015) 614 final.

⁽¹²⁾ COR-2015-05660-00-00-AC-TRA.

Proračun i struktura prihvatljivih troškova

12. i dalje je zabrinut zbog ograničenih proračunskih sredstava programa LIFE koja u višegodišnjem programu rada 2014.–2020. predstavljaju samo 0,3 % ukupnog iznosa odobrenih sredstava za preuzete obveze navedenih u Uredbi (EU) br. 1311/2013; ponavlja svoj poziv iz 2012. za znatnim povećanjem proračuna programa nakon 2020. ⁽¹³⁾;

13. smatra da bi lošije stope sufinanciranja mogle omesti postizanje ciljeva LIFE-a ⁽¹⁴⁾, jer bi korisnici morali selektivno odlučivati o zahtjevima za dodjelu financijskih sredstava, posebice u slučaju partnera iz neprofitnog sektora; zahtijeva od Europske komisije da u sljedećem programu LIFE poveća stope sufinanciranja i da te stope bolje uskladi sa stopama i njihovim kategorijama koje vrijede za druge programe financiranja EU-a, kojima se upravlja bilo izravno bilo zajednički, a koji su namijenjeni slabije razvijenim zemljama. Posebne stope sufinanciranja za bespovratna sredstva koja se dodjeljuju za mjere očuvanja prirode i biološke raznolikosti mogle bi se utvrditi uz pomoć faktora dobivenog na temelju ukupne površine zaštićenog područja i gospodarskog bogatstva regije (npr. razina NUTS 3), ali bez stvaranja neravnoteže štetne za razvijenije regije;

14. izražava sumnju u pogledu pravila od 102 % za javne institucije prema kojemu zbroj vlastitog doprinosa proračunu projekta mora biti najmanje 2 % viši od planiranih ukupnih troškova isplate naknada javnim službenicima. Zbog tog je pravila javnim ustanovama (posebice znanstveno-istraživačkim centrima ili nevladinim organizacijama) često teško ili nemoguće sudjelovati u projektima iako je njihov doprinos ostvarivanju ciljeva projekata programa LIFE često od presudne važnosti;

15. dovodi u pitanje ograničenost sredstava za financiranje infrastrukture, posebice velikih infrastrukturnih projekata, koja su dostupna u okviru programa LIFE. Poziva Komisiju da pri provedbi vrednovanja vodi računa o mogućoj opasnosti da će se projekti programa LIFE više fokusirati na izgradnju kapaciteta, a manje na postizanje konkretnih učinaka na okoliš i klimu;

16. poziva na veće korištenje paušalnih stopa i iznosa u svrhu jednostavnijeg prijavljivanja PDV-a, no da se pritom ne dovede u pitanje njegova prihvatljivost ⁽¹⁵⁾, kao što je predviđeno u uvodnoj izjavi 38. Uredbe o programu LIFE koja je na snazi. OR ponavlja svoje uvjerenje da bi u slučaju isključivanja PDV-a iz prihvatljivih troškova mnogi potencijalni podnositelji zahtjeva odustali od izrade prijedloga. PDV i dalje treba priznavati kao prihvatljivi trošak ako korisnici mogu dokazati da ga ne mogu dobiti natrag ⁽¹⁶⁾;

17. naglašava da u okviru programa LIFE i ubuduće treba davati poticaje za kupnju zemljišta (članak 20. stavak 3. Uredbe o programu LIFE) te da treba zadržati uvjet da kupljeno zemljište mora biti dugoročno namijenjeno očuvanju prirode. Kupnja zemljišta često je preduvjet za očuvanje područja koja su dio mreže Natura 2000 te za dugoročno očuvanje prirode;

Pojednostavljenje upravljanja

18. naglašava da administrativno opterećenje povezano s pripremom i podnošenjem projekata često odvraća regije od podnošenja zahtjeva za dobivanje potpore iz programa LIFE. To posebice vrijedi u slučaju velikih (npr. integriranih) projekata za koje je podnositeljima zahtjeva, a posebice manje iskusnim partnerima, za izradu i podnošenje potpunog i uspješnog zahtjeva potrebno mnogo vremena, energije i ljudskih resursa. Stoga, kako je OR već predložio u jednom ranijem mišljenju ⁽¹⁷⁾, treba pojednostavniti postupak podnošenja zahtjeva i administrativni postupak te skratiti vrijeme čekanja na odluku o financiranju projekta;

⁽¹³⁾ COM(2015) 614 final, podržano u Mišljenju OR-a COR-2016-01415-00-01-AC-TRA.

⁽¹⁴⁾ Tradicionalni projekti na području prirode i bioraznolikosti: 60 % sufinanciranje, ali 75 % za projekte namijenjene poticanju prioritetnih staništa i vrsta. Integrirani projekti, projekti za pripremu i projekti za tehničku pomoć: 60 % sufinanciranje. Projekti izgradnje kapaciteta: 100 % sufinanciranje. Svi drugi projekti, odnosno tradicionalni projekti u okviru potprograma „Klimatska politika” i tradicionalni projekti iz prioritetnih područja „Okoliš i resursna učinkovitost” i „Upravljanje i informiranje u području zaštite okoliša” iz potprograma „Okoliš”: 60 % sufinanciranja tijekom prvog višegodišnjeg programa rada (2014. – 2017.), 55 % sufinanciranja tijekom drugog višegodišnjeg programa rada (2018.–2020.).

⁽¹⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽¹⁶⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽¹⁷⁾ CDR112-2010_FIN_AC

19. Odbor potiče Europsku komisiju da razmotri mogućnost podnošenja prijave za tradicionalne projekte u okviru programa LIFE u dvije faze, kao što je do sada bio slučaj s integriranim projektima. Prva bi faza trebala sadržavati kratak opći pregled predloženog projekta (projektini sažetak). Dobije li sažetak pozitivnu ocjenu, korisnik podnosi puni prijedlog. Odbor također poziva Komisiju da razmotri mjere za pojednostavljenje postupaka za konačno odobrenje financijskih i tehničkih elemenata projekta i za njihovo raspoređivanje tijekom njegova trajanja kako bi se subjektima omogućila veća fleksibilnost te kako bi se smanjio rizik od usredotočenosti na financijske i administrativne aspekte nauštrb tehničkog sadržaja projekta;

20. pozdravlja činjenicu da je u članku 3. Uredbe o programu LIFE i u prvome višegodišnjem programu rada 2014.–2017. težište stavljeno na ocjenjivanje uspješnosti programa LIFE i da su uvedeni novi kvalitativni i kvantitativni ekološki, socijalni i gospodarski pokazatelji; međutim, poziva na njihovo dodatno pojednostavljenje s obzirom na to da za vrijeme trajanja projekta nije moguće pouzdano ocijeniti više pokazatelja. Treba ih oblikovati na fleksibilniji način te ih prilagoditi lokalnim i regionalnim posebnostima. Pritom bi vrijeme utrošeno za izvještavanje trebalo svesti na minimum.

Odjeljak 2. Komplementarnost programa koje financira EU u pogledu financiranja i provedbe

Komplementarnost s drugim fondovima EU-a

21. priznaje jačanje komplementarnosti i usklađenosti programa LIFE s drugim fondovima EU-a kao što su fondovi kohezijske politike (ESF, EFRR, KF), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) ili Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) u okviru sadašnjeg višegodišnjeg programa rada; kad je riječ o daljnjem razvoju programa LIFE nakon 2020., snažno potiče stvaranje sinergija i uspostavu strukturirane suradnje s drugim fondovima EU-a⁽¹⁸⁾;

22. program LIFE smatra malim, no fleksibilnim programom koji podržava ambiciozne ciljeve na području zaštite okoliša i klime koji ne dobivaju potporu drugih programa EU-a odnosno koji se u okviru takvih programa provode na nekim drugim područjima. Taj program podupire posebne projekte na regionalnoj razini i stoga izvrsno pospješuje izvršavanje drugih projekata i mobiliziranje nacionalnih i privatnih financijskih sredstava⁽¹⁹⁾. OR zahtijeva od Komisije da izradi model za opsežnu koordinaciju programa LIFE i ostalih programa EU-a koji su izravno ili neizravno povezani sa zaštitom okoliša i klime;

Korištenje sredstava iz programa u državama članicama

23. zabrinut je zbog nejednakog korištenja sredstava iz programa LIFE u državama članicama i regijama EU-a. Drugom višegodišnjem programu rada kao i budućem programu LIFE potreban je učinkovit Akcijski plan kojim bi se povećala prepoznatljivost programa LIFE u manje uspješnim zemljama i povećalo zanimanje za sudjelovanje u njemu⁽²⁰⁾. Akcijski plan mogao bi se uvesti prilikom godišnje provjere učinkovitosti korištenja financijskih sredstava u svakoj državi članici;

24. nadovezujući se na prije navedene opaske, predlaže ponovno razmatranje trenutačnoga postupnog smanjivanja dodjele nacionalnih sredstava za tradicionalne projekte LIFE. Ukinu li se dodjela nacionalnih sredstava, moglo bi doći do daljnjeg povećanja geografskih razlika u korištenju sredstava iz programa LIFE, čime bi se smanjile mogućnosti za manje iskusne zemlje, dok bi ekološki i klimatski izazovi i dalje postojali. OR predlaže razmatranje sustava dodjele sredstava na razdoblje od jedne umjesto četiri godine kako bi korištenje sredstava bilo fleksibilnije u odnosu na dostupna proračunska sredstva i geografsku raspodjelu, ali ističe da projekti za koje se dodijele sredstva moraju ispunjavati uvjete u pogledu stupnja inovativnosti i prenosivosti kako bi stvarali dodanu vrijednost za Europu. Kao alternativu, OR predlaže da se dio proračuna odvoji za svaku pojedinu zemlju, a da se preostali dio stavi na raspolaganje svim državama članicama u skladu s načelom potpune konkurentnosti;

25. uviđa da su neke od nacionalnih kontaktnih točaka uložile dodatne napore za privlačenje novih podnositelja zahtjeva te poziva države članice s niskom razinom korištenja sredstava da svoje nacionalne kontaktne točke uključe u aktivno informiranje lokalnih i regionalnih vlasti o programu;

⁽¹⁸⁾ COM(2013) 840 final

⁽¹⁹⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽²⁰⁾ Vidjeti također GHK i dr. (2011.), *Combined Impact Assessment and Ex Ante Evaluation of the Review of the LIFE+ Regulation* (Kombinirana procjena učinka i ex ante ocjena revizije programa LIFE i Uredbe).

26. poziva Europsku komisiju da nastavi s podupiranjem mjera izobrazbe u neiskusnijim državama članicama s nižom stopom korištenja financijskih sredstava. Trebalo bi nastojati povećati kapacitete nacionalnih i regionalnih kontaktnih točaka i pružiti aktivnu potporu podnositeljima zahtjeva, što bi dovelo do većeg broja kvalitetnih zahtjeva, posebice u zemljama koje se suočavaju s velikim ekološkim i klimatskim izazovima, a imaju manje iskustva u podnošenju zahtjeva za financijska sredstva iz programa LIFE;

Odjeljak 3. Javni konsenzus i jačanje regionalnih i međuregionalnih partnerstava

Suradnja s dionicima i socijalni aspekti

27. podsjeća na to da program LIFE sadrži širok raspon instrumenata i postupaka koji potiču repliciranje i prijenos rješenja te da je idealan za to da se lokalne i regionalne vlasti upoznaju s prednostima ulaganja u sektore zaštite okoliša i klime. Trajnost odnosa između dionika ovisi o njihovim iskustvima, kontaktima na lokalnoj i međuregionalnoj razini, njihovoj spremnosti na suradnju te njihovoj svijesti koju treba izgrađivati u dugotrajnom procesu. Odbor potiče na daljnja ulaganja u jačanje tog potencijala ⁽²¹⁾ financiranjem projekata izgradnje kapaciteta i nakon 2020.;

28. smatra da zaštita okoliša i prirode i borba protiv klimatskih promjena uvijek mora uspostavljati ravnotežu između različitih ciljeva te jamčiti sigurnost, život i vlasništvo pojedinaca. Potrebno je djelovati i podupirati projekte s ciljem postizanja prihvatljivih kompromisa između svih dionika u tom području, čemu mogu pridonositi projekti u okviru programa LIFE. OR poziva Europsku komisiju da prilikom ocjenjivanja prijave za projekte vodi računa o tome može li projekt pridonijeti izradi novih propisa kojima se usklađuje zaštita ljudskog života kojeg ugrožavaju određene vrste sa zaštitom ugroženih vrsta. Također napominje da bi jedan od uvjeta za to da projekt dobije pozitivnu ocjenu trebao biti plan za otvorenu javnu raspravu dionika na dotičnom teritoriju i razmatranje njihovih prijedloga;

Ekološke inovacije i marketing

29. naglašava važnost programa LIFE za razvoj inovacija u EU-u i poziva da se razmotri kako se uz pomoć odgovarajućih modela financiranja može pospješiti stavljanje na tržište prototipova i rješenja razvijenih u okviru projekata LIFE. Inovacija razvijene u okviru projekata LIFE mogle bi se učinkovitije stavljati na tržište uvođenjem ubrzanog postupka po isteku tih projekata, što bi ojačalo konkurentnost EU-a na globalnim tržištima te dovelo do stvaranja novih „zelenih” radnih mjesta;

30. ističe ključnu važnost sudjelovanja znanstveno-istraživačkih ustanova i privatnog sektora u razvoju i marketingu ekoloških inovacija; potiče Komisiju da i dalje poduzima mjere za olakšanje te suradnje; traži, među ostalim, preispitivanje odredbe prema kojoj prototipovi razvijeni u okviru projekata LIFE smiju biti stavljani na tržište tek po okončanju projekta. Ta odredba smanjuje interes poduzetnika i znanstveno-istraživačkih ustanova za sudjelovanje u inovacijskim projektima;

31. uvjeren je da je, radi jačanja doprinosa programa LIFE transformaciji europskog gospodarstva u sustav kružne, dekarbonizirane proizvodnje i potrošnje, ključno da se u okviru drugog višegodišnjeg programa rada i sljedećeg programa LIFE ekološke inovacije, demonstracijski i ogledni projekti prenesu na razinu industrije. Treba razmotriti nove mogućnosti za podupiranje široke replikacije rezultata inovativnih projekata LIFE na tržištu. OR poziva Komisiju da za potrebe idućeg programa LIFE ocijeni ne bi li bilo svrsishodno pružiti dodatnu podršku uspješnim projektima, npr. tako da se razvoj najboljih ekoloških inovacija podupire i drugim financijskim instrumentima.

Dugoročna održivost, ponovna primjenjivost i prenosivost rezultata projekata

32. prepoznaje da se u okviru projekata LIFE u velikoj mjeri postižu dugoročni pozitivni učinci i ponovno primjenjivi, prenosivi rezultati ⁽²²⁾, no smatra da postoji potreba za daljnjim poboljšanjima. U okviru drugog višegodišnjeg programa rada i nakon 2020. godine trebalo bi uvijek voditi računa o tomu da rezultati projekata budu održivi te da se ponovno

⁽²¹⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽²²⁾ Europska komisija, GU za okoliš (2014.): Long-term impact and sustainability of LIFE Nature („Dugotrajni učinci i održivost programa LIFE Priroda”) u publikaciji LIFE Focus; Europski parlament, GU IPOL (2016.).

primjenjuju i prenose jer je to od presudne važnosti za ostvarenje ciljeva programa LIFE, za učinkovitu primjenu financijskih sredstava, za poboljšanje ekoloških inovacija te za poticanje održivog i odgovornog rasta. OR poziva Komisiju da utvrdi precizne selekcijske kriterije za ocjenjivanje potencijala za dugotrajnu održivost, ponovnu primjenjivost i prenosivost (SRT) u fazi podnošenja zahtjeva te pokazatelje za ocjenjivanje odgovarajuće učinkovitosti tijekom i nakon provedbe;

33. pridaje veliku važnost potpori projektima čija je svrha utvrditi statističke podatke o populaciji zaštićenih vrsta i veličini njihova staništa, kao i projektima čija je svrha ispitati koliko su ugroženi prirodni habitati koji su klasificirani kao zaštićeni, razloge za to i faktore rizika;

34. izražava zabrinutost zbog činjenice da se divlje životinje sve više potiskuju iz svog prirodnog habitata te stoga poziva na izradu i integriranu provedbu inovativnih mjera za rješavanje krize čiji bi cilj bio očuvanje prirodnog habitata životinja;

35. predlaže da Europska komisija izradi plan održivosti, ponovne primjenjivosti i prenosivosti za program LIFE kako bi se dodatno poboljšala učinkovitost tih njegovih aspekata. Neke od mogućih mjera⁽²³⁾: dodatni razvoj „Platforme za inovacije” (na temelju internetske baze podataka o projektima programa LIFE radi pronalaska ekološki prihvatljivih ponovno primjenjivih rješenja), učinkovito i ciljno širenje informacija o inovacijama, uspostava tematskih platformi, mreža i klastera projekata u vezi s prioritetnim područjima, bolje korištenje komunikacijskih sredstava dostupnih na internetskoj stranici programa LIFE, daljnji razvoj odabira i širenje rezultata o „najboljima od najboljih” projekata LIFE⁽²⁴⁾;

36. smatra da radi povećanja dugotrajne održivosti projekata LIFE treba zadržati obvezu predstavljanja plana za razdoblje nakon završetka projekata. Taj bi plan trebao sadržavati podatke o sljedećim aspektima: daljnjem financiranju u svrhu dobivanja rezultata projekta, nadležnom tijelu s kontinuitetom osoblja, formalnoj potpori tijela i komunikaciji s lokalnim dionicima;

Vrste intervencija i novi financijski instrumenti

37. smatra da su oblici financiranja programa LIFE iz članka 17. Uredbe o programu LIFE svrsishodni te da se njima osigurava velika raznolikost mogućnosti financiranja za regije; poziva na ocjenu rezultata postignutih u razdoblju 2014.–2017., s mogućnošću njihovog poboljšanja u idućem programu LIFE;

38. prepoznaje da integrirani projekti obavljaju važnu funkciju katalizatora za javna tijela pri smanjenju razlika u provedbi politike EU-a u području okoliša. S obzirom na i dalje nedovoljna iskustva s takvom vrstom financiranja, OR predlaže da se u drugom višegodišnjem programu rada financiranje održi na razini navedenoj u članku 17. stavku 5. Uredbe o programu LIFE. Također predlaže da se ocjenjivanje rezultata integriranih projekata provede koncem 2020. godine te smatra da ono može biti važan instrumenti u idućem programu LIFE; to se posebno odnosi na potporu prioritetnim akcijskim okvirima posredstvom integriranih projekata u svrhu izrade planova upravljanja područjima obuhvaćenima mrežom Natura 2000;

39. zalaže se za zadržavanje „projekata tehničke pomoći” u idućem programu LIFE zbog kako bi se, s obzirom na složenost, vrijeme i sredstva potrebna za pripremu zahtjeva, pružala podrška onim korisnicima koji nisu proveli nijedan integrirani projekt⁽²⁵⁾;

40. pozdravlja uvođenje dvaju novih financijskih instrumenata – privatnih izvora sredstava za energetska učinkovitost (PF4EE) i instrumenata za financiranje prirodnog kapitala (NCFE) – koji predstavljaju novu mogućnost privlačenja privatnih ulagača da financiraju projekte za podupiranje energetske učinkovitosti i očuvanje prirodnog kapitala te pridonese započinjanju općeg prelaska na zeleno financiranje. Prepoznaje da još nije u potpunosti iskorišten potencijal tih instrumenata, i to ponajprije zbog inovativne prirode projekata i određenog stupnja administrativne složenosti u prvim

⁽²³⁾ Europski revizorski sud (2014.), Posebno izvješće (SR 15/2013); Europska komisija, GU za okoliš (2014.): Long-term impact and sustainability of LIFE Nature („Dugotrajni učinci i održivost programa LIFE Priroda”) u publikaciji LIFE Focus; Europski parlament, GU IPOL (2016.), Odbor za proračunski nadzor, Radni dokument o Posebnom izvješću Europskog revizorskog suda (PE535.987), završna ocjena programa LIFE+.

⁽²⁴⁾ Program LIFE, internetska stranica GU za okoliš, komunikacijska sredstva: <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>.

⁽²⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

mjesecima provedbe. Poziva Europsku komisiju da pomno prati programe i razvije metodu ocjenjivanja njihove učinkovitosti. Također traži od Europske komisije da razmotri mogućnost proširenja postojećih instrumenata ili uvođenja novog financijskog instrumenta, financiranoga na odgovarajući način, kako bi se privukli ulagači za prioritetno područje „Okoliš i učinkovito korištenje resursa”. Podupire zahtjev Europskog parlamenta da PF4EE mora osigurati primjerene, pozitivne i znanstveno dokazive učinke projekata na biološku raznolikost;

41. prepoznaje važnu ulogu instrumenta PF4EE kojim se podupire provedba nacionalnih prioriteta u području energetske učinkovitosti, i to tako što se korisnicima na raspolaganje stavljaju kako financijska sredstva tako i tehnička i stručna pomoć. Odbor predlaže da se, radi boljeg iskorištavanja potencijala instrumenta PF4EE, razmotri mogućnost njegove primjene kao dodatnog načina financiranja projekata LIFE u području energetske učinkovitosti. Europska komisija trebala bi u godišnjim smjernicama za podnositelje zahtjeva ukazati na mogućnost dodatnog financiranja te vrste. Taj bi se model trebao primjenjivati do kraja drugoga višegodišnjeg programa rada, a u slučaju pozitivne ocjene tog instrumenta i nakon 2020.;

42. pozdravlja to što se NCFE primjenjuje za svladavanje teškog i potpuno novog izazova financiranja projekata povezanih s uslugama ekosustava i poticanjem privatnih ulaganja u to područje; smatra da ulaganja u usluge ekosustava predstavljaju budućnost Europe te pozdravlja to što se za suočavanje s tim izazovom primjenjuje program LIFE. Odbor preporučuje analiziranje i ocjenjivanje mehanizma NCFE na temelju njegovih stvarnih i predviđenih rezultata kako bi se osigurala njegova učinkovita primjena do kraja drugoga višegodišnjeg programa rada, a u slučaju pozitivne ocjene i nakon 2020.;

43. uvažava inovativnu ulogu programa LIFE i smatra da mjere u području okoliša i klime ne iziskuju uvijek razvoj inovativnih rješenja, nego često ovise o nastavljanju već poduzetih aktivnosti odnosno primjeni inovacija razvijenih u okviru drugih projekata; traži od Komisije da potiče dvije vrste projekata: inovativne i one koji vode računa o aktualnim zahtjevima u pogledu zaštite okoliša i klime. Dodjela poticaja pritom ne bi smjela biti povezana s razvojem inovacija, nego s nastavljanjem već započeti aktivnosti uz istodobnu primjenu inovacija i dobrih praksi iz drugih projekata LIFE.

Bruxelles, 9. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR